

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 20. DECEMBRA 1979

ŠTEVILKA: 48 • LETO: XXVIII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

PORABO MORAMO SPRAVITI V MEJE USTVARJENEGA DOHODKA

Predsednik sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak je za glasila organizacij združenega dela imel posebni razgovor, ki nam ga je posredoval Informator sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, ki ga izdajajo za sredstva informiranja v organizacijah združenega dela in v občinah.

Katere so konkretne naloge in vloga zveze sindikatov, oziroma sindikalnih organizacij pri uresničevanju zaključkov centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije o ustvarjanju ekonomske stabilizacije v prihodnjem letu?

ODGOVOR: V prvi vrsti se moramo orientirati na naloge, ki prvenstveno sodijo v delokrog aktivnosti sindikalnih organizacij. Poglejte, izhajamo iz ugotovitve, da sta nas dva osnovna vzroka pripeljala do nekaterih neugodnih gibanj v gospodarstvu. Prvi je čezmerna poraba na

vseh področjih, posebno pri investicijah. Ko to pravim, potem mislim na to, da se je včasih prešlo v preirsko fronto nepokritih investicij in podvajanja kapacitet. Zaradi tega je zamujala izgradnja ne ravno majhnega števila gospodarskih objektov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

90 LET LIVARSTVA NA JESENICAH

V letu 1979 praznujemo 90 let obstoja livarstva v naši železarni in mislimo nekoliko obširneje prikazati, kaj je livarstvo, od kod izhaja, predvsem pa predstaviti jeseniško jeklolivarno in njen razvoj v bodoče. Nekaj bo tudi številki, čeprav so številke suhoparne, vendar ob pravilni interpretaciji povedo dovolj.

Ker imamo jeklolivarno za težke ulitke, omenjamo tudi na kratko zgodovino livarstva. Med najtežje ulitke na svetu sodi zvon CAR KALAKOL, ki so ga ulili leta 1733 v Moskvi. Tehta 193 ton. Zvon je počen, odlomil se je 11 ton težak kos. Z njim niso nikoli zvonili.

Ker se je pokazala potreba po zvonovih tudi v Sloveniji, so pričeli z litjem zvonov tudi pri nas. Izdelava zvonov je izredno komplicirana, ker mora zvon ustrezati zahtevam naročnika. Naročnik namreč zahteva, na kakšen dur ali mol mora biti ugašen.

Litje zvonov omenjam zaradi tega, ker so to najstarejši ulitki, saj je Austen Henry Layard našel leta 1849 ulit zvon v ruševinah Babilonske palače Nimrod; izdelali so ga leta 1000 pr. n. št.

KAJ JE LIVARSTVO?

Livnost je pojem, ki se enostavno ne more razstaviti na fizikalna in kemijska svojstva, ker v sebi vključuje specifično združevanje tehnološkega procesa, to pa zaradi tega,

ker je tekočo materijo potrebno spremeniti v komplicirano obliko predmeta, ne da bi se po strditvi sprijela z materialom, iz katrega je napravljen negativ.

(Nadaljevanje na 8. strani)

ZBORI SKUPŠČINE OBČINE SE BODO SESTALI NA 19. SEJI

Zbori skupščine občine Jesenice se bodo prihodnji teden sestali na ločenih sejah, in sicer družbenopolitični zbor v ponedeljek, 24. decembra, zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti pa v sredo, 26. decembra. Poleg običajnih točk dnevnega reda — potrjevanje zapisnika zadnjih sej, volitev in imenovanj ter delegatskih vprašanj, bodo zbori obravnavali naslednja vprašanja:

DEVETMESEČNO GOSPODARJENJE V OBČINI IN OCENA DO KONCA LETA 1979

V gradivu, ki so ga prejeli delegati vseh treh zborov oziroma delegacije, je poudarjeno, da devetmesečni

rezultati ob koncu leta služijo za dobre kazalce, na osnovi katerih se lahko dokaj dobro ocenijo poslovni rezultati v tekočem letu, kar pa je hkrati tudi podlaga za izdelavo planskih dokumentov za prihodnje leto.

(Nadaljevanje na 6. strani)

ODCEPITEV TOZD KOVINOSERVIS IZ ŽELEZARNE

V sredo, 23. decembra, so se delavci TOZD Kovinoservis Jesenice na referendumu z večino glasov odločili za odcepitev oziroma izločitev iz delovne organizacije železarna Jesenice.

Do take odločitve delavcev TOZD Kovinoservis Jesenice je prišlo po mnenju odgovornih delavcev TOZD Kovinoservis zaradi nezadovoljstva z vrsto samoupravnih in poslovnih organizacijskih regulativ kot so: delitev osebnega dohodka, preskrba s kadri, materialom, prodajnimi predpisi in podobno. Vseskozi je bilo v tej temeljni organizaciji prisotno

mnenje, da so omejeni v vrsti odločitev, katerih so bili vajeni še kot samostojna, obrtno usmerjena delovna organizacija.

Vsi ti pomisleki so sodu izbili dno, ko so delavci te temeljne organizacije glasovali proti sprejemu statuta delavne organizacije železarna Jesenice. Ko so 23. novembra na seji

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRI NABAVI NOVIH NAPRAV MORAMO BITI BOLJ PREUDARNI

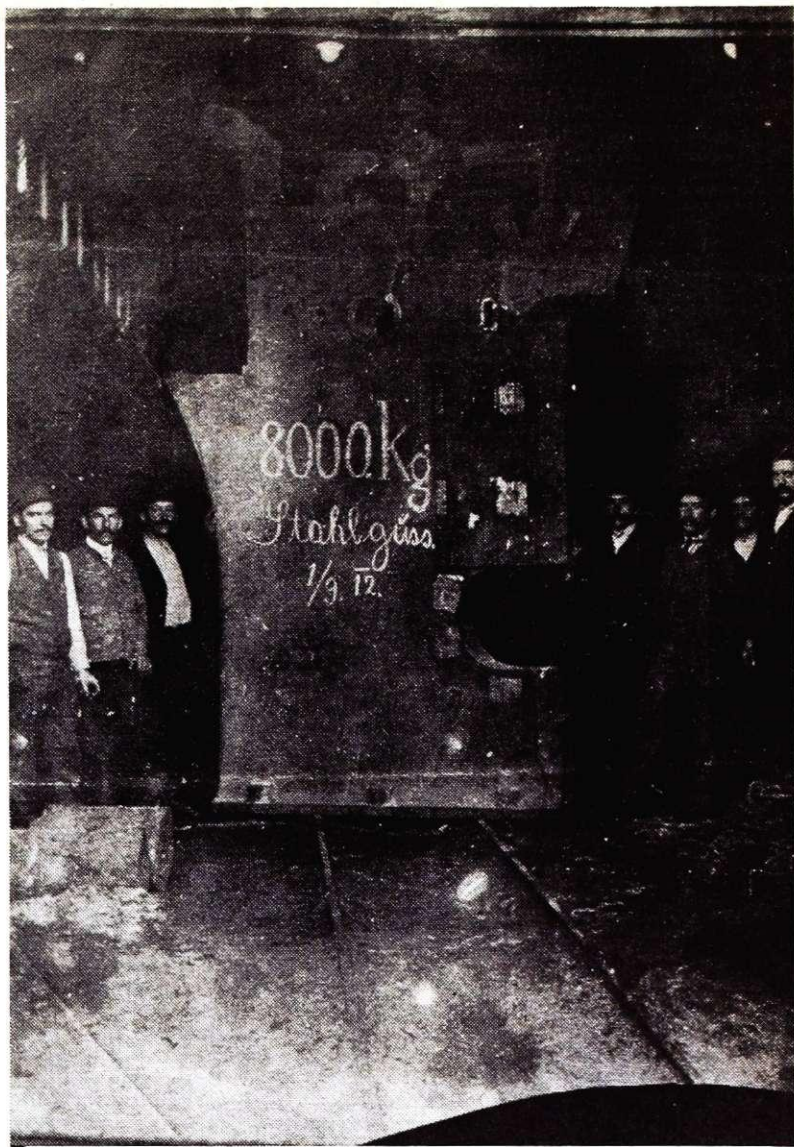
Težko pričakovani zemeljski plin smo dobili tudi v našo temeljno organizacijo združenega dela, v TOZD Valjarna bluming-štekla. Na novo ogrevanje smo priključili globinsko in potisno peč, to se pravi, naredili smo dovode in zamenjali gorilce, pa gre. Peči vročih navijalcev na šteklju pa smo naročili nove, kar ni nič narobe, seveda, če bi bile dobre. O tem nekaj besed.

Težko bi trdil, da s teoretičnega vidika ne bi bile dobre. Toda praksa že kaže, v bodočnosti pa bo še bolj, da so take, kot so sedaj, neuporabne. Kajti konstrukcija novih peči je taka, da se iz kabine šteklja ne vidi v peč. Ne vidi se loputa, ki usmerja trak v rezo navijalca v peč. Ta pa se mora videti, kajti operator oziroma valjavec mora videti, kdaj pride trak v navijalec, da navijalec aktivira oziroma požene. Pri tem se postavlja tudi vprašanje, kaj bo, če se trak

odtrga in ga navijalec potegne v peč? Kako ga bomo dobili ven, če traku sploh ne bomo videli?

Stare peči imajo ob strani odprtino, kjer lahko z jeklenim drogrom usmerimo in potiskamo trak iz peči do valjev. Pri novih pečeh pa bo potrebno za to demontirati peč! Koliko bo tu zastoj, znoja in živčne prenapetosti, to vemo valjavci. Pa tudi vroči navijalec bo prej odpovedal.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Že 1912. leta je bilo v naši železarni ulito ohišje škarij za Javornik

NEUSPEL REFERENDUM NAJ BO DOBRA ŠOLA

Zadnji referendum, na katerem smo se delavci TOZD in delovnih skupnosti naše železarne opredeljevali o statutu SOZD Slovenske železarne in o samoupravnem sporazumu o dodatnem financiranju telesne kulture, kulture in drugih družbeno pomembnih dejavnosti delavcev TOZD in delovnih skupnosti Železarne, oziroma neuspeh v nekaterih TOZD, nam mora služiti kot bogata šola za bodoče. Seveda pri tem ne gre za to, da bi nam moral že vnaprej vsak referendum uspeti, gre pa za to, kako se in smo na referendum politično pripravili. Neuspeh referenduma v TOZD Transport, kjer niso sprejeli nobenega od predloženih dokumentov in v TOZD Remontne delavnice, Energetika, Plavž in Vratni podboji, kjer niso sprejeli samoupravnega sporazuma, pomeni prav gotovo tudi nezaupnico samoupravnim organom v teh temeljnih organizacijah, kakor tudi socialističnim subjektivnim silam.

Čeprav smo se pri odločanju za referendum dosledno ravnali po zakonu o združenem delu, bomo morali objektivno in kritično ugotoviti, da so nam nekateri člani v tej zadnji akciji odpovedali, ali pa so površno opravili svojo nalogo. Razen tega pa so bili, po vsej verjetnosti, ugotovljeni sklepi o predhodnih razpravah v samoupravnih delovnih skupinah in razpis referenduma v delavskih svetih v teh TOZD le preveč formalistični. Nedvomno so se delegati v teh delavskih svetih premalo soočili z analizo o vsestranskih, objektivni in popolni obveščenosti vseh delavcev o stvarih, o katerih so se odločali na referendumu. Taka analiza je še toliko bolj potrebna, ker se skoraj v večini TOZD srečujemo z zelo heterogenimi kolektivi in še bolj heterogenimi interesi in potrebami delavcev.

Po zakonu o združenem delu mora vodja TOZD (poslovodni organ) pripraviti predloge vprašanj, o katerih naj bi tekla poprejšnja obravnava in potrebno obrazložitev, delavski svet pa odloča, o katerih vprašanjih se bo opravila poprejšnja obravnava. O tem mora biti obveščen tudi sindikat, ki tudi lahko zahteva poprejšnjo obravnavo.

O tem, ali je bilo v obravnavanih temeljnih organizacijah vse to opravljeno, naj presodijo v osnovnih organizacijah zveze sindikatov in v delavskih svetih. Razen tega pa bo v teh TOZD potrebno tudi presoditi, ali so bili prisotni v tej akciji vsi faktorji družbene zavesti in ustvarjanja, to je poleg omenjenih še ostale družbenopolitične organizacije, znanstveni in strokovni potenciali in drugi. Kajti sistem samoupravne demokracije, kakor pravi Edvard Kardelj, ne more biti prepuščen samo spontani iniciativi delavcev, zborom delavcev in delavskim svetom, temveč mora biti prisotna celotna socialistična družbena zavest.

Vsekakor pa bi bilo tudi prav, da o teh vprašanjih v obravnavanih TOZD spregovorijo tudi odbori samoupravne delavske kontrole in opozorijo na odgovornost vseh dejavnikov v sistemu samoupravne demokracije in če bo potrebno, sprejmejo tudi ustrezne opozorilne sklepe posameznim dejavnikom. Kajti preveč očitno je, da smo nekatere stvari v posameznih sredinah preveč prepustili spontani iniciativi.

ODMEVI NASILNIH VSELITEV NA SODIŠČU

Dosti je bilo že povedanega in napisanega v zvezi z nasilnimi vselitvami, zato namen tega sestavka ni v polemičnem iskanju vzrokov, zakaj se posamezniki odločajo, da si sami brez upoštevanja osnovnih norm vzamejo pravico in se vselijo v stanovanja, ki jim ne pripadajo. S tem sestavkom bomo poskušali s pravnega vidika opredeliti nasilne vselitve in opozoriti zlasti na posledice, ki se jih posamezniki ne zavedajo, ali pa si jih nočejo zavedati.

Pred temeljnim sodiščem v Kranju, enota na Jesenicah, je bilo samo za nasilne vselitve v stanovanja, s katerimi upravlja železarna Jesenice, v letu 1979 izrečenih 12 sodb v kazenskih zadevah, zaradi kaznivega dejanja nezakonite vselitve, s katerimi je bilo obsojenih 23 storilcev kaznivih dejanj na zaporne kazni od dveh do šest mesecev, pogojno za

dobo dveh do treh let, z nadaljnjim posebnim pogojem, da se morajo storilci v določenem roku izseliti iz stanovanja, ki ga neupravičeno zasedajo.

Z ustavo in drugimi predpisi je zagotovljena pravica nedotakljivosti stanovanja in drugih prostorov kot enega izmed pogojev osebne varnosti.

(Nadaljevanje na 3. strani)

TUDI LIVARJI PRED IZPOLNITVIJO LETNEGA PLANA

Delavci v TOZD Livarna bodo po vseh dosedanjih izglelih jutri, 21. decembra, izpolnili svoj letni družbeni načrt, ki je znašal 1.800 ton vseh ulitkov, tako za domačo uporabo oziroma TOZD Železarne, kakor za zunanje naročnike. V količini za zunanje naročnike, ki po planu znaša 700 ton, sicer zaostajajo za 34 ton, kar pa bodo do konca leta še naredili, v celoti pa bodo plan izpolnili jutri, ker so presegli količino za domačo uporabo.

S tem delovnim uspehom bodo naši sodelavci livarji najbolj dostojno praznovali 90. letnico livarstva v naši železarni, ki jo bodo proslavili prav na dan, ko bodo izpolnili svoje letne planске obveznosti.

Sodelavcem livarjem čestitamo k njihovem visokemu jubileju, še posebno pa k doseženemu delovnemu uspehu.

PORABO MORAMO SPRAVITI V MEJE USTVARJENEGA DOHODKA

(Nadaljevanje s 1. strani)

potem stanovanj in drugih objektov. Podaljševanje rokov izgradnje je povzročilo znatno podražitev objektov od predvidenega in neracionalnost, kar je prav tako predstavljalo dodatno obremenjevanje gospodarstva.

Drugo, mnogi problemi so izzzvani tudi s slabo organizacijo dela, z ne dovolj odgovornim odnosom do dela pri številnih organizacijah. Razvila se je dosti široka praksa, da se s čim manj dela in napora ustvarijo čim večji dohodki. Podatki o neopravičenih izostankih z dela najbolj nazorno dokazujejo neodgovoren in jaz bi rekel nesamoupravni odnos do delovnih obvez. Preteklo leto je bilo zaradi odsotnosti z dela izgubljenih 84,3 milijona delovnih dni, kar je za 7,8 milijonov več, kakor v letu 1977. Poprečno je bilo vsak dan odsotnih z dela 269.000 delavcev. Sodeč po polletnih rezultatih, ko je bilo zaradi izostankov izgubljenih že okrog 50 milijonov delovnih dni, se bo letos stanje še poslabšalo.

Napačno bi bilo seveda misliti, da so to vse neopravičeni izostanki, vendar pa znaten del le-teh sodi prav v to kategorijo. Po podatkih, katerim razpolagamo, je bilo lansko leto samo zaradi bolezenske odsotnosti izgubljenih 73 milijonov delovnih dni. To pomeni, da je bil vsak zaposlen Jugoslovčan poprečno v lanskem letu 15 dni bolezensko odsoten. To je prav gotovo veliko, toda niti približno ne predstavlja realne podobe zdravstvenega stanja naših državljanov. Največkrat gre za lažne bolezni, ki se ljudem očitno izplačajo. Preprosto, v tistih nekaj dneh bolezenske odsotnosti se nekaterim nudi prilika, da zaslužijo toliko, kolikor bi v delovni organizaciji ves mesec, nekateri pa v času »boleznih« opravljajo povsem privatna opravila in podobno.

Poglejte naprej, kako so pogosti vsakodnevni izhodi z dela, predvsem zaposlenih v skupnih službah in družbenih dejavnostih. V naših kavarnah in na ulicah je gneča dopoldan in popoldan.

Borba proti nedelu in nedelavcem je, kar bi rad še posebno poudaril, ena od pomembnih nalog zveze sindikatov. V konkretnem primeru, ko je beseda o neopravičenih izostankih z dela in sploh o neodgovornem odnosu do delovnih obvez, se moramo obnašati mnogo bolj odločno. Nedelo se mora predvsem odražati pri delitvi osebnih dohodkov posameznikom. Sistem nagrajevanja je potrebno dograditi tako, da v njem ne bo nikakršne startne osnove, katera ne glede na rezultate dela zagotavlja zadovoljiv zaslužek. Zajemni osebni dohodek mu družba mora izplačati, toda kolektiv je ta, ki bo odločil, kako dolgo bo slab delavec prejemal ta zagotovljeni osebni dohodek. V vsakem primeru mora biti sistem delitve dograjen tako, da se nedelo nikomur ne bo izplačalo in da bodo najboljši in najbolj odgovorni delavci daleč bolj, kakor do sedaj, stimulirani in nagrajeni.

Sindikalne organizacije se morajo energično boriti za omejevanje investicijske in celotne porabe – torej splošne, skupne in osebne – v meje ustvarjenega realnega dohodka, ker je to eden od predpogojev ekonomske stabilizacije oziroma zaustavljanje skakanja cen in inflacije na eni strani in za krepitev gospodarstva in spodbujanje izvoza, na drugi strani.

Zveza sindikatov se mora tako kot doslej, tudi v bodoče zanimati za stalno izboljševanje življenjskih in delovnih pogojev delovnih ljudi, za življenje življenjskih in delovnih pogojev delovnih ljudi, za dvigovanje njihovega standarda, hitrejšo izgradnjo stanovanj, zdravstvenih in rekreacijskih objektov, gradnjo varstvenih ustanov in sploh mora stalno meti pred seboj skrb za otroke in družine delavcev. Vse to so, poglejte, naloge, ki sodijo v neposredno »pristojnost« sindikalnih organizacij in od katerih izvrševanja je odvisno uresničevanje ekonomske stabilizacije v našem gospodarstvu.

Tovariš predsednik, kako bi komentirali nedavno pomanjkanje nekaterih prehrabmenih izdelkov, kakor tudi njihovo podražitev?

ODGOVOR: Občasno pomanjkanje nekaterih izdelkov nas resno opozarja, da se, ne samo kot zveza sindikatov, temveč kot družba v celoti, moramo mnogo bolj resno postaviti proti takim pojavom, ki se tičejo konkretnih življenjskih vprašanj naših delovnih ljudi in občanov. Mnoga pomanjkanja predvsem niso nastala zato, ker ni bilo mleka, soli, sladkorja, detergentov in podobno. Ti artikli so bili večkrat neke v skladiščih. Zatajili so nekateri drugi dejavniki. Do izraza so prišle tako slabosti v organizaciji

trgovske mreže, kakor tudi nekatere druge slabosti in napake, neke pa je bilo pomanjkanje izzzvano zato, da bi si izposlovali podražitev artiklov.

Prav tako je potrebno poudariti, da največji problemi na področju oskrbovanja ležijo v tem, da še nismo opustili starega sistema zveze med proizvodnjo in trgovino na eni strani, niti ni tako, kot želimo, vzpostavljeno njihovo dohodkovno povezovanje, na drugi strani. Preveč dolgo se je molčalo, da bi se javnosti dala pravilna, popolna in kritičnejša in samokritična informacija o resničnem in konkretnem stanju pomanjkanja posameznih izdelkov.

In kaj se je dogodilo? Ta molk je omogočil različna uganjanja posameznikov in javnosti. Zaradi primera navajam, ko je bilo v Beogradu pokritih le 90 % potreb po mleku, manjkalo ga je le deset odstotkov in tako je bilo tudi v številnih primerih pri drugih izdelkih, je tisk ustvaril vtis, da v Beogradu mleka sploh ni, kar je seveda izzzvalo pravo paniko. Podobno se je dogajalo tudi z nekaterimi drugimi artikli. Informacije o pomanjkanju nekaterih artiklov so podkulele vzemirjene občane, da so kupovali več, kakor so potrebovali. Skladišča so bila v trenutku prazna, istočasno pa lov za artikli katerih imamo več, kot je potrebno. Zaradi tega so nekatera mesta po nekaj dni ostala brez sladkorja, čeprav ga imamo polna skladišča.

Pomanjkanju je vsekakor botroval odlok o zamrznjenju cen, ki je bil sprejet jeseni, tako so bile nekatere proizvodne dejavnosti upete v zelo težko situacijo. In čim se omaje delovanje, čeprav enega »vijaka«, se to mora odražati na celotnem gospodarskem »mehanizmu«. Pomanjkanje nekaterih stvari za tetrapak je, lahko bi rekli, običajna malenkost. Toda to pomanjkanje je povzročilo pomanjkanje mleka in v primerih, ko je bilo objektivno mleka dovolj – ga preprosto niso imeli kam embalarati.

Iz vsega, kar se je dogajalo, se morajo najhitreje dobiti ustrezni

poduk in zaključki, kar upam, je že narejeno.

V časopisih so bila v zvezi s tem objavljena »odprta pisma« delavcev iz industrije svojim tovaršem in kolegom v kmetijskih kombinatih, oskrbovalnih in trgovskih organizacijah, v katerih delavci sprašujejo delavce, če so oni odločili, da zadržijo kavo v skladišču dokler ne dobijo odobrenja za višjo ceno oziroma, če so delavci dvignili ceno mleku in nekaterim drugim prehrabmenim izdelkom? Kaj vi mislite o teh »odprtih pismih«?

ODGOVOR: Mislim, da je v teh pismih dosti demagogije. Če bi te delavce vprašali ali so oni glasovali za višje cene izdelkov, ki jih oni izdelujejo, sem prepričan, da boste dobili v 99 % primerov pritrdilni odgovor. Obnašamo se pravzaprav na dva načina, kakor da imamo dva obraza. Kot proizvajalci zahtevamo višje cene za svoje izdelke, kot potrošniki pa se hudujemo in razburjamo proti visokim cenam vseh izdelkov, razen tistih, ki smo jih izdelali sami.

V taki politiki je veliko kratkovidnosti in dovolite, da povem, tudi dosti neodgovornosti. Največkrat se dogaja, da odsotnost z dela, slabo organizacijo dela, nizko produktivnost, neizkoriščene kapacitete in vrsto drugih slabosti »pokrivamo« in »nadoknajo« z dviganjem cen. Tako se spet vračamo k tistemu, kar je osnovno, iz česar izhajajo največje slabosti in napake: produktivnosti, organizaciji dela, odnosom do sprejetih obvez in k sistemu socialističnega samoupravljanja.

Sindikalne organizacije so obvezne, da ravnajo v tem duhu kritično in brez olepšavanja organizirajo zbere in sestanke delavcev. Na teh sestankih se delavcem mora povedati in opozoriti na kratkovidnost politike, da se slabosti v poslovanju »pokrivajo« z dviganjem cen. Mora se jih opozoriti na to, kaj je interes delavskega razreda in naše družbe kot celote in pospeševati in stalno stimulirati politko gospodarnega poslovanja.

Prepričan sem, da tako angažirane zveze sindikatov mora dati željene in koristne rezultate. V številnih organizacijah, kjer so tako naredili, so rezultati že vidni in ohrabrujoči.

ODCEPITEV TOZD KOVINOSERVIS IZ ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

delavskega sveta TOZD Kovinoservis ugotavljali tak izid referenduma, ki kljub temu, da je bila v tej TOZD organizirana dodatna razprava in razlaga statuta, ni uspel, so menili, da gre tak rezultat pripisati varokom, ki smo jih navedli. Zaradi tega je delavski svet še na isti seji sprejel sklep o razpisu referenduma o odcepitvi oziroma izločitvi TOZD Kovinoservis iz Železarne.

Na osnovi vseh teh ugotovitev je poslovni odbor Železarne 4. decembra posredoval odgovore na zaključke delavskega sveta TOZD Kovinoservis, oziroma odgovore na v uvodu navedene pomisleke delavcev. O vsem tem je na razširjeni seji, kateri so prisostvovali člani osnovne organizacije zveze komunistov TOZD Kovinoservis, predstavnik skupščine občine, zveze sindikatov Železarne, predstavniki poslovnega odbora Železarne in družbeni pravobranilec samoupravljanja, razpravljali tudi občinski komite na 40. seji, 7. decembra.

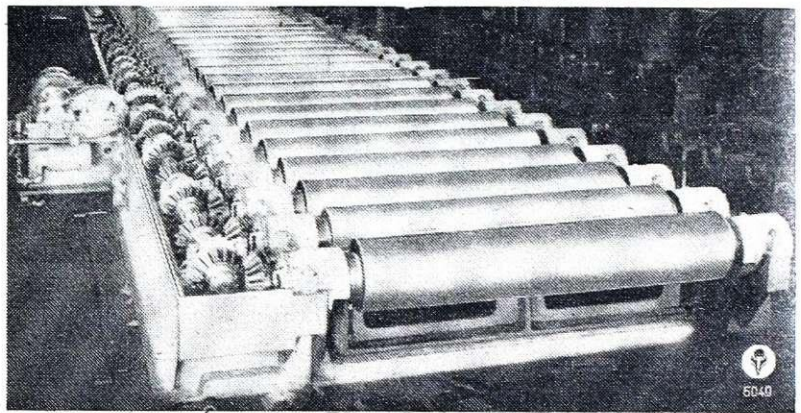
Kljub vsestranski razlagi in obravnavi izpostavljenih vprašanj delavcev TOZD Kovinoservis in predstavitvi vseh objektivnih in subjektivnih vzrokov za tako stanje in kljub splošnim prizadevanjem družbe po nadaljnjem združevanju dela in sredstev, kar je nedvomno tudi edina perspektiva manjših predelovalnih kolektivov kot je, na primer, Kovinoservis, so se, kot že rečeno, delavci te TOZD 12. decembra na referendumu odločili za odcepitev od delovne organizacije Železarne.

Poslovni odbor Železarne je o vsem tem obvestil ostale temeljne

organizacije združenega dela, ki delujejo v okviru delovne organizacije Železarne. V obvestilu opozarja TOZD na določila zakona o združenem delu, po katerem imajo delavci pravico in dolžnost združiti dela in sredstva v TOZD in TOZD združiti v delovno organizacijo in pravico, da se izločijo iz delovne organizacije. Za izločitev se morajo izreči vse TOZD Železarne in v primeru, če ugotovijo, da je izločitev Kovinoservis v nasprotju s splošnim interesom delovne organizacije, da bi bistveno otežila in onemogočila dela drugih TOZD kot celote, imajo pravico v 30 dneh začeti pravni spor o izločitvi pred sodiščem združenega dela in utemeljiti svoja stališča.

Poslovni odbor, ki je nastalo situacijo proučil meni in predlaga delavskim svetom TOZD Železarne, da sprejmejo ugotovitev, da izločitev TOZD Kovinoservis ne otežuje in onemogoča delo ostalih TOZD Železarne in da naj se formalna in dejanska izločitev izvede z 31. decembrom 1979 oziroma z delitveno bilanco sredstev z zaključnim računom za leto 1979.

TOZD Kovinoservis naj bi po teh stališčih do 31. decembra še poslovala kot TOZD Železarne in veljajo vsi predpisi in normativi, katere je tudi TOZD Kovinoservis sprejela. S 1. januarjem 1980 naj bi TOZD Kovinoservis začel poslovati kot samostojna delovna organizacija. S tem dnem pa tudi prenehajo usluge delovnih skupnosti za TOZD Kovinoservis. Premoženjski odnosi med TOZD bodo urejeni do pravnomočne izločitve TOZD Kovinoservis iz delovne organizacije Železarne.

500 ton ulitkov vseh vrst je bilo napravljeno v naši livarni za Valjarno bluming na Beli

POTREBNO JE DOLOČNEJE Povedati, KAJ JE MINULO DELO IN GA USTREZNO OCENITI

V zakonu o združenem delu v 126. členu piše, da se osebni dohodek delavca določa tako, da ustreza rezultatom njegovega dela in njegovemu osebnemu prispevku, ki ga je dal s svojim živim delom in z upravljanjem in gospodarjenjem z družbenimi sredstvi, kot s svojim in družbenim minulim delom. Za delitev teh sredstev se sprejme samoupravni splošni akt, ki določa osnove in merila. V teh osnovah in merilih se določijo posebej osnove in merila, po katerih se delijo sredstva za osebne dohodke iz minulega dela.

Lahko ugotovimo, da so taki samoupravni akti povsod sprejeti in da so v njih tudi te osnove in merila. Ob tem pa se ugotavljajo nekatere slabosti, oziroma da so cene za minulo delo zelo majhne, minimalne in da so merila še neizdelana. Lahko bi rekli, da so kar za približno 70 do 80 % premajhne. Kaj to pomeni in kaj v delovnih organizacijah to povzroča? Kako to, da skoraj ni nobene razlike med delavcem, ki neko delo začneja in drugim, ki isto delo ob upokojitvi zaključuje.

Pri tem se nehoti tudi vprašamo, kaj pa pridobljena praksa, in z leti pridobljena strokovnost? Vsekakor v delitvi skoraj ni upoštevana, oziroma je le toliko, da se lahko reče, da je! Takšen način delitve pri zelo nizko odmerjenih sredstvih za minulo delo, ni stimulativen ne samo za tiste, ki odhajajo v pokoj, pač pa še manj za nove, za začetnike. Ti pred seboj nimajo pri istih delovnih nalogah in opravilih nobene perspektive in neprestano iščejo ali čakajo orga-

nizacijskih sprememb, celo neupravičeno jih spodbujajo z dokazovanjem, da so njihova dela in naloge preizkušene. Razen tega pa neprestano težijo na boljše »plačane« opravila in naloge, kar sicer ne bi bilo narobe, če bi dokazali večjo strokovnost.

Da bi se stanje izboljšalo, da bi starejši dobivali tisto, kar so v minulo delo vložili in da bi mlajši videli svojo perspektivo, bi bilo treba minulo delo bolj določno definirati in mu dati ustrezno, »ceno« – vrednost. Z ureditvijo tega bi delavci videli svojo perspektivo in ne bi kar naprej živeli v prepričanju, da ne dobijo, kar zaslužijo, da delitev ni pravična itd. Pohvale vredno je, da so to ponekod že pričeli ustrezno reševati. Pri tem naj za primer omenim ČP Glas v Kranju, kjer se pripravljajo na delitev sredstev za minulo delo tudi upokojevcem in tistim, ki so pri njih delali najmanj tri leta.

B.

PRI NABAVI NOVIH NAPRAV MORAMO BITI BOLJ PREUDARNI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tudi konstrukcija peči je slaba. Že sedaj je nekaj deformacij, ko še niso v celoti obzidane. Tudi gorilniki niso pravilno projektirani oziroma namščeni.

Vodstvo temeljne organizacije združenega dela Valjarna bluming-štel ve za te pomanjkljivosti, vendar do danes še ni bilo ničesar ukrenjenega.

Bojim se, da bomo ob letu ponovno imeli izgubo in sanacijski program, kakor letos. Letos smo imeli na blumingu težave s sklopko, zaradi česar je bilo veliko nepotrebnih

nih zastojev, na štetju pa z vodili, ki so prav tako povzročili številne zastoje, pa znoja, jeze in živčnosti. Prihodnje leto to lahko pričakujemo na pečeh za vroče navijalce. Seveda smo najbolj prizadeti valjavci in to kar dvakrat: zaradi znoja in jeze in seveda zaradi izpada proizvodnje, kar nas prizadene pri naših osebnih dohodkih.

To najbrž ni edina šola v naši železarni, pa vendarle bi vas morala nekaj naučiti, če drugega ne, večje preudarnosti pri nabavi novih naprav.

-an

IZID REFERENDUMA V TOREK, 11. DECEMBRA

V torek, 11. decembra, smo v Železarni glasovali na referendumu o sprejemu statuta SOZD SŽ in Samoupravnega sporazuma o financiranju telesne kulture, kulture in druge društveno pomembne dejavnosti. Delavci vseh temeljnih organizacij in delovnih skupnosti so statut SOZD Slovenske železarne sprejeli z večino glasov vseh delavcev temeljne organizacije ali delovne skupnosti, razen v temeljni organizaciji TRANSPORT, kjer je za sprejem statuta glasovalo le 44,6 % delavcev.

Samoupravnega sporazuma o financiranju telesne kulture, kulture in drugih družbeno pomembnih dejavnosti pa niso sprejeli v temeljnih organizacijah Plavž, kjer je za sprejem samoupravnega sporazuma glasovalo le 47,1 % delavcev, v TO Vratni podboji je zanj glasovalo le 38,3 % delavcev, v TOZD Remontne delavnice le 49,5 % delavcev, v temeljni organizaciji Energetika le 42,2 % delavcev in v temeljni organizaciji Transport le 31,8 % delavcev.

Podrobni izidi so naslednji:

Tem. organizacija del. skupnost	Vpisano v imenik	Glasovalo za sprejem STATUTA SOZD SŽ		Glasovalo za sprejem SAM. SPORAZUMA	
		štev.	%	štev.	%
Plavž	221	178	80,6	116	52,5
Jeklarina	683	541	79,2	395	57,9
Livarna	85	78	91,8	57	67,1
Valj. bl. štel	421	361	85,8	221	52,5
Valj. žice in profilov	191	153	80,1	132	69,1
Valjarna 2400	197	166	84,3	126	64,0
Hlad. valj. Bela	280	237	84,7	184	65,8
Hlad. valj. Jesenice	234	196	83,8	135	57,7
Žičarna	295	238	80,7	173	58,7
Profilarna	97	75	77,4	52	53,6
Vratni podboji	47	46	97,9	31	66,0
Jeklovlek	165	144	87,3	105	63,7
Elektrode	263	217	82,5	160	60,9
Želblarna	85	74	87,1	52	61,2
Strojne delavnice	325	270	83,1	191	58,8
Remontne delavnice	520	452	87,0	315	60,6
Vzdrževanje	545	443	81,3	329	60,4
Energetika	235	190	80,9	137	58,3
Transport	368	301	81,8	164	44,6
Družbena prehrana	177	146	82,5	109	61,6
KO-FI	295	267	90,5	244	82,8
KSI	326	272	83,5	233	71,5
E-TKR-NG	502	451	89,9	380	75,7

Poleg glasovanja o sprejemu statuta SOZD Slovenske železarne in samoupravnega sporazuma o financiranju telesne kulture, kulture in druge društveno pomembne dejavnosti so v temeljnih organizacijah Žičarna in Vratni podboji ter v vseh treh delovnih skupnostih glasovali še o spremembah pravilnika o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov.

Nadomestne volitve v samoupravne organe temeljne organizacije in Železarne so izvedli v naslednjih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih: Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Jesenice, Profilarna, Vratni podboji in Vzdrževanje.

V temeljnih organizacijah Valjarna žice, Profilarna, Vratni podboji in Želblarna so izvedli nadomestne volitve članov delegacij za zbor združenega dela.

V TOZD Valjarna žice, Profilarna, Vratni podboji, Elektrode, Želblarna, Remontne delavnice in v delovni skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo, raziskave in novogradnje pa so izvedli nadomestne volitve članov delegacij za samoupravne interesne skupnosti.

Volilna komisija
Železarne Jesenice

ODMEVI NASILNIH VSELITEV NA SODIŠČU

(Nadaljevanje s 1. strani)

nosti. V 182. členu kazenskega zakona SRS je inkriminirana kršitev teh pravic s tem, da se kot nezakonita vselitev opredeljuje vsaka neupravičena vselitev v tuje stanovanje ali v druge tuje prostore. Tako bo šlo za nezakonito vselitev, če vseljeni nima stanovanjske pogodbe, niti odločbe o dodelitvi stanovanja ali sodne odločbe. Cestokrat pri storilcih teh dejanj prevladuje misel, da bo za vselitev v kakšen drug prostor kot stanovanje obsojen na nižjo kazen, vendar se pod pojmom stanovanja štejejo, na primer, tudi samske sobe, balkoni, pralnice, drvarnice, kleti in zaprta skladišča. Predmet varstva pa so tudi uradni in poslovni prostori.

V kazenskih potopkih pred sodiščem smo našli v vseh primerih na dokaj podobne primere storitve kaznivega dejanja nezakonite vselitve. Ob času storitve dejanja so bili možje, ki so večinoma zaposleni v Železarni, na delu, medtem ko so njihove žene na dokaj preprost način s silo svojega telesa in pomočjo izvijalca ter sekire vdirale v stanovanja. Vzroke, zakaj so to počele prav žene, je težko ugotoviti, vendar sta tu verjetno dva prevladujoča vzroka: vsi so verjetno sklepali, da bi možje imeli zaradi storjenih dejanj težave pri delu in prevladovala je miselnost, da bodo žene kot matere otrok za kazniva dejanja, ki so se jih zavedali prav vsi, obsojene na nižje kazni in da bodo možje, ki so se kasneje vselili v ta stanovanja oproščeni prav vsake odgovornosti. Vendar pri nasilnih vselitvah niti ni tako pomembno, kdo je tisti, ki vdre v stanovanje, pomembno je dejanje vselitve in to, da odgovarjajo prav vsi, ki se neupravičeno vselijo v stanovanje in ga tudi uporabljajo. Tudi če je stanovanje dalj časa prazno, se nihče ne sme vseliti v tako stanovanje, če nima za to ustrezne odločbe ali drugega pravnega naslova (sodne odločbe). Takšno stanovanje je v posesti stanodajalca, ki edini lahko s tem stanovanjem razpolaga in ga oddaja.

Zaradi izredne pogostnosti takšnih kaznivih dejanj se sodišče vse pogostje odloča za izrek dokaj visokih zapornih kazni, ki so zaradi tega, ker jih je tudi na Jesenicah v zadnjem času vse več, tudi edino primerne. V preteklosti izrečene denarne kazni, oziroma nizke zaporne kazni v generalno preventivnem smislu niso imele učinka. Po 182. členu kazenskega zakona SRS se za kaznivo dejanje nezakonite vselitve kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta. V vseh primerih, ki jih je sodišče obravnavalo, so bile storilec izrečene pogojne obsodbe, po katerih se določena zaporna kazen ne bo izvršila, če v preizkusni dobi storilec ne bodo storili novega kaznivega dejanja, v dveh primerih pa je izreklo zaporne kazni nepogojno.

Z ozirom na prejšnjo zakonodajo je kazenski zakon SRS uvedel pomembno novost, ki naj ne glede na ostala možna pravna sredstva — izvršba — pospeši izpraznitev stanovanja ali prostorov. Gre za možnost, da sodišče storilcu, ki mu je izrečena pogojna kazen, naloži, da mora v določenem roku izprazniti stanovanje ali prostore. V kolikor storilec v določenem roku stanovanja sam ne izprazni, ima oškodovanec — stanodajalec ali lastnik stanovanja — možnost, da zahteva preklic pogojne kazni. Če sodišče ugotovi, da je zahteva za preklic pogojne kazni utemeljena, pogojno kazen preklic in preklic odloži kazni, kar pomeni, da bo moral storilec prestatiti zaporno kazen. Sodišča se v vseh primerih nasilne vselitve odločajo za institut posebnega pogoja in se mora storilec izseliti iz stanovanja v roku enega do treh mesecev. Kljub tej prisili pa storilci posebnega pogoja čestokrat nočejo izpolniti, ker mislijo, da je družba tista, ki jih mora reševati in

da ni »zakona«, ki bi jih poslal na prestajanje zapornih kazni. Zlasti to prevladuje pri materah manjših otrok. Ob tem je potrebno opozoriti, da je Železarna v vseh primerih neizpolnitve pogoja predlagala preklic pogojnih kazni, da je sodišče zahtevalo za preklic ugodilo in da so nekateri storilci, ki se tudi takšnemu pogoju niso hoteli podrediti, že na prestajanje zaporne kazni.

Storilci kaznivega dejanja nezakonite vselitve čestokrat ne ločijo družbeno nevarnega dejanja od pravnega razmerja. Pristanejo v posledico svojega nezakonitega dejanja — obsodbo — misleč pri tem, da je s tem za njih vse končano. Če so obsojeni in morebiti prestajajo zaporno kazen, si s tem še niso pridobili, niti ne morejo pridobiti pravice najema stanovanja, ki so ga neupravičeno zasedli.

V trenutku, ko se nekdo neupravičeno vseli v tuje stanovanje, torej stori družbi nevarno dejanje in zanj kazensko odgovarja, pa postane oškodovinski odgovoren proti stanodajalcu oziroma lastniku stanovanja. Poleg že povedanega ima ta pravico in dolžnost, da zahteva od neupravičeno vseljenega izselitev iz stanovanja in povrnitev vse škode, ki jo je s takšnim protipravnim dejanjem povzročil.

V primerih nezakonite vselitve sta po tem zakonu možna tako sodni kot upravni postopek. Sodni postopek lahko prične oškodovanec že v kazenskem postopku s tem, da v pridruženem postopku uveljavlja premoženjsko pravni zahtevek za izpraznitev in izselitev iz stanovanja, možnost pa ima tudi, da s tožbo za izpraznitev nezakonito vseljenega zahteva izselitev vseh oseb in stvari ter izročitev praznega stanovanja v določenem roku. Rok za izročitev stanovanja je ponavadi kratek in ni daljši od 15 dni. V kolikor se nezakonito vseljeni iz stanovanja v tem roku ne izselijo in ga ne izročijo

lastniku stanovanja oziroma stanodajalcu, ima ta možnost, da v izvršilnem postopku predlaga izvršbo s prisilno izpraznitvijo stanovanja na podlagi pravomočne sodbe, izdane v kazenskem in pravnem postopku. Ob prisilni izvršitvi sodbe ne pripadajo tistemu, ki je izseljen, niti najpotrebnejši prostori.

Cep rav je deložacija za morebitne nepoučene in neprizadete opazovalce boleča in mučna, je potrebno vedeti, da je tisti, ki se je nezakonito vselil v tuje stanovanje, poskušal reševati samo svoj socialni in stanovanjski problem, misleč pri tem le nase in ne tudi na druge, ki že leta in leta čakajo na stanovanja v vrstnem redu in ki imajo morebiti še slabše življenjske in stanovanjske pogoje, kot jih ima on sam.

Nameste sklepe besede kratek primer:

Delavec Železarne se je ob koncu leta 1977 vselil skupaj s svojo ženo in trimesečnim otrokom brez dovoljenja v enosobno stanovanje na Jesenicah. To stanovanje v času nasilne vselitve še ni bilo popolnoma izpraznjeno, ker se je prejšnji imetnik stanovanjske pravice selil v drugo stanovanje. Storilec je dalj časa opazoval to stanovanje, nato poklical na Jesenice ženo in otroka in se še v isti noči, ko sta ta dva prispela na Jesenice, vselil v to stanovanje. S tem je storil kaznivo dejanje nezakonite vselitve in mu je bila izrečena kazen šest mesecev zaporu pogojno za dobo dveh let z nadaljnjim pogojem, da se mora v roku enega meseca po pravomočnosti sodbe iz stanovanja izseliti. Ker se storilec v roku enega meseca iz stanovanja ne izseli, se je pogojna kazen preklicala in je storilec moral oditi na prestajanje zaporne kazni. Poleg tega pa je zoper storilca tekel tudi izvršilni postopek za prisilno izpraznitev stanovanja. Ker storilec stanovanja ni prostovoljno izpraznil, je to storilo sodišče in ga prisilno izselilo s tem, da mu ni bil zagotovljen niti najpotrebnejši prostor in mu naložilo plačilo vseh stroškov, ki so nastali v zvezi s prisilno izpraznitvijo (prevoz, delo delavcev, stroški sodišča in podobno).

Kolektiv modelne mizarne ob izdelanem modelu

USTANOVljen JE KOORDINACIJSKI ODBOR AKTIVOV INVALIDOV SOZD SŽ

V ponedeljek, 10. decembra, je bil na Ravnah na Koroškem ustanovni sestanek koordinacijskega odbora aktivov invalidov SOZD Slovenske železarne.

Tako organiziranost aktivov v SOZD Slovenske železarne se je predvidevala že pred dvema letoma, vendar je zaradi precejšnjih predpripav in premajhnega prizadevanja prejšnjega vodstva aktivna invalidov železarne Ravnne, ki je bil zadolžen, da tako organiziranost tudi izvede, prišlo šele v tem času. Morda je res že malo pozno, vendar pa še ni nič zamujenega, posebno, če bo ta odbor svoje delo zastavljal tako, da bo vse naloge tudi uspešno reševal.

Na ustanovnem sestanku smo sprejeli poslovnik koordinacijskega odbora, finančni načrt za leto 1980 in program dela za naslednje leto. Program dela je precej obsežen in pomisleki so bili, če bo možno vse to v enem letu tudi realizirati. Zato bo naloga odbora, da si na prvi seji zastavi prioritete naloge, ki naj bi jih reševali v naslednjem letu in bi bile uspešno rešene.

Izvoljen je bil 17-članski odbor, ki ga bo v sedanjih mandatni dobi vodil predstavnik aktivna invalidov železarne Ravnne tov. GRUDEN. Podpredsednik je predsednik našega aktivna tovariš MLINARIČ, tajnik predstavnik železarne Ravnne tovariš LESKOVŠEK, blagajnik predsednik aktivna invalidov železarne Ravnne tov. ŽERDONER in referent za rekreacijo tov. HOČEVAR iz železarne Ravnne.

Na sestanku smo določili kraj za tradicionalno srečanje invalidov SOZD Slovenske železarne. Ker so se aktivni v Verigi, Plamenu, Žični in Tovilu šele pred kratkim organizirali, je to nalogo prevzel aktiv invalidov jeseniške železarne. Tako bo naš aktiv organizator srečanja invalidov SOZD Slovenskih železarn v

letu 1980 v drugi polovici junija ali v prvi polovici septembra. Odbor našega aktivna se bo moral sam odločiti za datum tega srečanja, predvsem pa bo moral po novem letu resno zastaviti delo in v priprave vključiti tudi ostale organizacije v naši železarni.

Na ustanovni sestanek so bili vabljeni tudi predstavniki SOZD Slovenske železarne, predstavniki vodstva železarne Ravnne ter vsi predstavniki sindikatov in vodje služb za varstvo pri delu. Žal se vabilu niso odzvali vsi. Ustanovni sestanek je v imenu Zveze društev invalidov Slovenije pozdravil tajnik zveze tov. ŠTAJNER.

»Osebnostno menim, da je z ustanovitvijo tega organa opravljeno vsaj nekaj dela in da bo z njegovim vztrajnim delom tudi invalidska problematika deležna še večje pozornosti, predvsem pa, da se bo v sleherni delovni organizaciji moralo posvečati invalidom večjo pozornost, tako pri odpravljanju delovnih mest, ki povzročajo invalidnost, kakor pri usposabljanju invalidov. Spremeniti moramo mišljenje, da so invalidi breme družbe. Res je, da so manj produktivni, niso pa breme, ker so svoj delež družbi že dali.« Tako je nagovoril invalide MITJA ŠIPEK ob letošnjem srečanju invalidov na Ravnah. Graje vredna so tudi stališča nekaterih vodij TOZD in vodilnih struktur, ki matematično hladno računajo, kaj človek trenutno lahko prispeva; če mnogo, je dobrodošel, če malo, je odveč.

Pri premagovanju številnih ovir, nerazumevanja in podcenjevanja invalidske problema pa bo novoustanovljen koordinacijski odbor aktivov invalidov pri SOZD Slovenske železarne z dobrim delom lahko veliko pomagal.

Stane Šušanj

NAŠ KOTIČEK PRAVNE POMOČI

Že dalj časa se kaže potreba, da bi v našem glasilu obravnavali določene pravne probleme in sodno prakso. Ta potreba je nastala iz načela »da nepoznavanje prava škoduje«. Vsakdo, ki ne pozna določenega pravnega reda v tistih bistvenih sestavinah, ki neposredno vplivajo na njegovo življenje in delo, lahko pride navzkriž s pravnimi predpisi. Ker vemo, da je pravo volja države in država tistega, ki krši te predpise, tudi kaznuje, se storilec takega ali drugačnega nedopustnega dejanja obetajo različne neugodnosti. Pod neugodnostmi razumemo situacije, ki vplivajo na vsakogar.

Naš namen je, da odvrnemo delavce od protipravnih in nedopustnih dejanj. Ker se je potreba za konkretni obliki izobraževanja in osveščanja na tem področju kazala vedno močnejše, smo začeli razmišljati o uvedbi kotička pravne pomoči, pa tudi o uvedbi objave sodb, ki se tičejo predvsem delavcev železarne in še o drugih oblikah. Odločili smo se, da z nivoja določene strokovnosti v poljudni obliki začnemo obravnavati posamezne probleme, jih konfrontiramo z zakonsko in drugo ureditvijo ter sodno prakso, kar smo danes že začeli s člankom ODMEVI NASILNIH VSELITEV NA SODIŠČU. Na ta način bomo vsakih 14 dni objavljali prispevek, ki bo enkrat zajemal stanovanjsko vprašanje, drugič štipendijske spore, tretjič odškodninsko odgovornost, pravno pomoč itd.

Upamo, da bomo s tem začrtane smotre dosegli in pozitivno vplivali na ravnanja naših delovnih ljudi in občanov. Delavci nam lahko v zvezi s pravnimi problemi pošiljajo tudi različna vprašanja.

PRAVNA SLUŽBA

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 24. 12.	PRIMOŽ ZVAB	VINKO ROTAR
TOREK – 25. 12.	JANEZ FALETIČ	IVO LEBAN
SREDA – 26. 12.	TELALOVIC AHMED	VALENTIN MARKEZ
ČETRTEK – 27. 12.	VITOMIR PRETNAR	MIHA ŠLIBAR
PETEK – 28. 12.	ANTON BURJA, ml.	VLADIMIR REPE
SOBOTA – 29. 12.	JANEZ KOVAČ	MITJA BENEDIČIČ
NEDELJA – 30. 12.	JANEZ ARH	MIROSLAV ZUPAN

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 24. do 29. decembra bodo delale naslednje ambulate:

Dopoldan: II. obratna ambulanta dr. Vesna Zidar
III. obratna ambulanta dr. Želimir Cesarec
Popoldan: I. obratna ambulanta dr. Vesna Zidar
IV. obratna ambulanta dr. Želimir Cesarec
Dispanzer za borce – II. obratna ambulanta dr. Vesna Zidar
dopoldan od 10.30 do 12. ure
Sobota 29. decembra samo dopoldne: I. OA dr. Vesna Zidar
IV. OA dr. Želimir Cesarec

Zobne ambulate:

Dopoldan: I. ZA v. den. Viktor Stražišar
Za Železarno: torek, četrtek popoldne od 13. do 19. ure.
Popoldan: II. ZA dr. Alojz Smolej
Za Železarno: torek dopoldan od 7. do 13. ure
Za borce: četrtek dopoldan od 7. do 13. ure
Sobota 29. decembra samo dopoldan:
I. ZA v. dent. Viktor Stražišar

VABILO NA PREDAVANJE

Zveza inženirjev in tehnikov vabi v sredo, 26. decembra, ob 18. uri v spodnje prostore restavracije Kazina na predavanje

VKLJUČITEV JEKLARNE 2 V RAZVOJ ELEKTROOMREŽ-JA GORENJSKE

Predaval bo inž. Branko FATUR.

VABILO DELAVCEM IN UPOKOJENCEM TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Osnovna organizacija zveze sindikatov TOZD Valjarna debele pločevine vabi vse svoje člane in upokojene na redni občni zbor in proslavo 30-letnice obratovanja valjarne debele pločevine v soboto, 22. decembra, ob 16. uri v hotelu JELOVICA na Bledu.

Odhodi avtobusov: ob 15. uri izpred Čufarja na Jesenicah s postanki do Žirovnice; ob 15.15 iz Žirovnice skozi vasi preko Radovljice na Bled.

RAZPIS LIVARJA

Komisija za delovna razmerja Železarski izobraževalni center objavlja prosta dela in naloge
ZA LIVARJA – KALUPARJA.

Pogoji za sprejem:
– dokončana PKMES, poklic livarja – kalupar
– prednost imajo delavci, ki so vojaški rok že odslužili.
Rok za prijave je 15 dni po objavi. Kandidati naj se osebno zgledajo, oziroma pošljejo prijavo in dokazilo o izobrazbi na naslov: Železarski izobraževalni center, Jesenice, Ulica bratov Ruparjev 2.

POPRAVEK

V 47. številki Železarja, 13. decembra, prosimo, da popravite napako v prilogi PLAN DEL IN NALOG DELOVNIH SKUPNOSTI ZA LETO 1980 na osmi strani pod poglavjem ODDELEK ZA OPERATIVNO PLANIRANJE PROIZVODNJE. V odstavku Operativno planiranje proizvodnje črtajte tretjo alinejo » – izdelavo organizacije za celotno železarno.« in jo nadomestite z naslednji besedilom:
– izdelavo mesečnih operativnih načrtov za posamezne proizvodne temeljne organizacije in celotno železarno.

PREGLED SESTANKOV SDS

PREGLED SESTANKOV SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN

V današnjem pregledu najprej objavljamo pregled sestankov SDS, ki smo jih prejeli v dneh od četrtega do enajstega decembra, ker jih zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli objaviti v prejšnji številki Železjarja.

V tednu od četrtega do enajstega decembra smo iz petih temeljnih organizacij in dveh delovnih skupnosti prejeli 19 zapisnikov s sestankov:

Minuli teden smo iz petih temeljnih organizacij in dveh delovnih skupnosti prejeli 19 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Dnevni redi sestankov so bili tudi tokrat dokaj različni. Skupine so poleg ožje obratne problematike obravnavale še nekatere sporazume (zdrževanje sredstev za načrte kulturnega doma, financiranje dopusta športnikom, kulturnim delavcem itd. stanovanjsko gospodarstvo) o katerih že dalj časa teče javna razprava, devetmesečno poslovanje ter sindikalno problematiko.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli pet zapisnikov. SDS SM peči 1 v zvezi z devetmesečnim poslovanjem meni, da izvrševanje planskih nalog ne bi bilo vprašanje, če bi bili pogoji boljši. SDS obsoja predčasno zapuščanje delovnega mesta. Po mnenju te skupine je k slabim proizvodnim razultatom pripomoglo tudi vzdrževanje. Zato vprašuje, zakaj se nujni remont ne izvaja ob sobotah in nedeljah. Razen tega opozarja, da je zadnje čase surovo železo zelo slabe kvalitete. SDS ponovno gospodarstvo pa opozarja, da je za sušenje ponvic na razpolago premalo časa kar se odraža na vzdržnosti ponvic. Mnenja je, da bo v livni jami potrebno uporabljati gorilce za sušenje. Skupina navaja tudi več razlogov zaradi katerih je zidanje livnih ponvic oteženo. Med njimi omenja slabo stanje 32-tonskega žerjava (pogoste okvare), ročno mešanje malte za obzidavo, pomanjkanje zidarjev in pomočnikov zidarjev ter popravilo izločenih ponvic v kotlarni. Skupina trdi, da so nedelne pomanjkljivosti vzdrževalcem znane, da pa se odpravljajo dokaj počasi. Po njihovem mnenju je prav vzdrževanje ponvic ena ključnih točk v proizvodnji jekla. Prav zato bi bilo treba te probleme hitreje reševati. Skupina hoče imeti tudi svojo loro za odvoz svinj, ki se sedaj kopičijo in omejujejo žetako tesen prostor. Skupina poleg tega opozarja, da v kopalnici, ki je razkopana že štiri mesece, stoji voda. Razen omenjenih dveh skupin so se v tej TOZD sestale še SDS SM peči 4, livna jama 2 ter livna jama 4, ki so obravnavale nekatere izmed sporazumov, ki smo jih omenili v uvodu.

V TOZD ELEKTRODE sta se sestali SDS rezalnica 2 in oplaševalnica 2. Obe sta obravnavali novembrske proizvodne rezultate. Rezalnica 2 ugotavlja, da plan VP žice ni bil dosežen, ker niso prejeli zadostnih količin VP žice vseh dimenzij. Pod planom je bila, kot ugotavlja SDS oplaševalnica 2, tudi proizvodnja oplaščenih elektrod. Vzrok za to je bil remont na peči 2 L1 in L2 ter nekoliko slabše delo. Obe skupini sta podprli predlog za uvedbo kontrole prisotnosti na delu s pomočjo kontrolne ure in žigosanja kartonov. Obe skupini sta zavzeli tudi za to, da bi lahko vozači svoje kartone žigosali nekoliko prej, ne pa šele pet minut pred koncem dneva, da ne bi zamudili vlaka ali avtobusa. Seveda pa se ta predlog ne nanaša na tiste, ki se vozijo z lokalnim avtobusom.

V TOZD REMONTNE DELAVNICE so se SDS elektrodelavnica, elektrožerjavi in delavnica elektrostrojev 1 seznanile in brez pripomb potrdile sporazum o ekonomskih stanarjih ter devetmesečno poročilo o delu svoje temeljne organizacije. SDS RTA 4 pa je obravnavala sindikalno problematiko ter imenovala novega vodjo SDS (rotacija).

V TOZD ENERGETIKA se je SDS dispečerji elektroenergije 1 sestala zaradi ene same točke dnevnega reda (»Topla malica v času 29. in 30. novembra 1979 v obratu družbene prehrane ŽJ«). Skupina se pritožuje nad delom kantine in poudarja, da na Javorniku ni bilo možno vnovčiti bonov za malico, ker sta bili obe kantini zaprti. Predlaga tudi, da naj bi se v bodoče kantine oskrbele tudi z delikatesno malico ter, da naj bi za praznike veljali običajni boni.

V TOZD DRUŽBENA PREHRANA je SDS kantine ponovno obravnavala sporazum o združevanju sredstev za izdelavo idejnih načrtov za jeseniški kulturni dom in ga z večino glasov in nekaterimi pripombami tudi potrdila. V zvezi z akcijskim programom je sklenila, da bo ukrenila vse, da se čim bolj približa planskim obveznostim. Ta skupina je po naši evidenci tudi prva, ki je že obravnavala gospodarski načrt svoje temeljne organizacije za leto 1979. Skupina predlaga, da naj bi vodstvo TOZD predlagalo poslovalnemu odboru, da bi bila kantina »martinarna« dne 31. decembra zaprta od 22. ure pa do 6. ure 1. januarja 1980.

V DELOVNI SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE se je sestala SDS CPSI. Obravnavala je sindikalno problematiko. Med drugim meni, da bi moral izvršni odbor sindikata podrobneje opredeliti kriterije za izlete ter, da bi kazalo preveriti pravilnik o dodeljevanju socialne pomoči ter za občni zbor pripraviti ustrezne predloge za morebitne popravke. V finančnem poročilu o poslovanju delovne organizacije bi po mnenju skupine kazalo specificirati razmerje med dohodkom in vsemi oblikami porabe. Kazalo bi napraviti tudi analizo sklepčnosti na sestankih delegacij in samoupravnih organov. Prav zaradi zagotavljanja sklepčnosti bi moral sindikat več pozornosti nameniti selekciji delegatov. Postavljeno je bilo tudi vprašanje, kako je z ustanavljanjem mladinske organizacije v tej delovni skupnosti.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE smo prejeli pet zapisnikov s sestankov delovnih skupin. Večinoma so obravnavale spremembe osnov premijskega sistema v delovnih skupnostih ter spremembe pravilnika o delitvi osebnega dohodka in dela sklada skupne porabe. SDS kontrola kvalitete je med drugim opozorila, da je še vedno odprto vprašanje nagrajevanja delavcev kontrole kvalitete v valjarni debele pločevine. Na sestanku SDS oddelka investicijske dokumentacije in investicijskega razvoja je bilo med drugim rečeno, da bi morali pospešiti izdelavo kataloga opravil in nalog, ker bi s tem verjetno lahko odstranili ali vsaj ublažili probleme okrog kriterijev za delitev sredstev za osebne dohodke. Z odgovorom na vprašanje, ali je delo v kopirnici na seznamu del pod otežkočnimi pogoji, pa skupina ni bila v celoti zadovoljna. Zato se je odločila, da bo pregledala tako opis delovnih nalog in opravil kopista, kakor tudi seznam otežkočenih del in se na osnovi analize odločila, če bo ali če ne bo z akcijo nadaljevala. SDS operativna novogradnja (sestale sestala se je dvakrat) je predlagala, da bi uvedli premakljivi delovni čas ter registrirne ure. Skupina za vrača vse načelne očitke o prihodih na delo in odhodih z dela ter trdi, da ima delo v sektorju novogradnje svoj specifični značaj. Imela je tudi pripombe na prevoze s kombijem. Zato

zahteva uvedbo knjige v katero bi se vpisovale in podpisovale delovne ure šoferjev ter radiozvezo za nujne pozive. Od delegatov v delavskem svetu pa je skupina zahtevala, da zahtevajo pojasnilo v zvezi s katalogom opravil in delovnih nalog ter z ovrednotenjem le-teh. Razen omenjenih se je v del. skupnosti sestala še SDS oddelka za študij dela, časa in nagrajevanje, ki je obravnavala predvidene spremembe za izračun premij v delovnih skupnostih.

V minulem tednu dni pa smo iz osmih temeljnih organizacij in dveh delovnih skupnosti prejeli 51 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Tudi tokrat so skupine obravnavale dokaj različno problematiko, od ocen novembrske proizvodnje, gospodarskega načrta za leto 1980, sklepov samoupravnih organov, obeh sporazumov s področja stanovanjskega gospodarstva, pa do zadev, ki smo jih sprejemali na referendumu 11. decembra in ožje obratne problematike. Precej primerov je bilo, da so se skupine sestale kot sindikalne skupine v zvezi z dejavnostjo, ki jo je treba opraviti pred sindikalnimi občnimi zbori oziroma letnimi konferencami sindikalne organizacije.

V TOZD HLADNA VALJARNA BELA, od koder smo prejeli zapisnike s sestankov sedemnajstih delovnih skupin (prejeli ga nismo le od SDS vodstva TOZD I), so skupine poleg sindikalne problematike obravnavale še novembrske proizvodne rezultate. V primerih, da so se sestale pred referendumom, pa so razpravljale tudi o zadevah, o katerih je bilo treba glasovati. SDS priprava dela – odprema je novembrske rezultate ocenila kot slabe. Vzrok za to naj bi bil v pomanjkanju vložka in v kritični zalogi medfazne proizvodnje (problem, ki se vleče že od oktobra meseca). SDS lužilnica in valjarna I se pritožuje nad slabim ogrevanjem. Omenili so, da je bilo lani, potem ko so vzdrževalci očistili kaloriferje, gretje mnogo boljše in da cena vzdrževalcev v tem primeru ne bi smela biti vprašanje. Nekateri člani skupine (varilec in drugi lužilec) menijo, da bi potrebovali bunde tudi na vstopu linije, kajti kadar ne gori peč, je tudi tam hladno. Skupina opozarja tudi na pomanjkanje tople vode v kopalnici, na potrebo po popravilu sanitarij v lužilnici in na prenikajočo postavko snemalcev kolobarjev. Zaradi prenizke postavke je tudi kontrola površine kolobarjev slaba, ker menijo, da za to grupo napravijo dovolj. SDS lužilnica in valjarna 2 na novembrsko proizvodnjo nima drugih pripomb razen te, da bi morala odgovarjajoča služba zagotavljati v bodoče med celim mesecem zadostno število vagonov ali drugih transportnih sredstev za pravočasno odpremo gotovega materiala. Zanima jo tudi, kdaj bo izdelan katalog nalog in opravil. Prav tako vprašuje, kdaj bodo dobili rezervne vreče za peskanje. Nekateri vreče so že obrabljene, tako da se precej kadi, prah pa pada po delovnih napravah ter tudi sicer otežkoča delo. Tudi ta skupina se pritožuje nad pomanjkanjem tople vode v kopalnicah. SDS lužilnica in valjarna 3 meni, da bi morali peskarjem dodeliti brezokavne bunde, ker delajo večkrat na takih delovnih mestih, za katera se sicer bunde dobe, po drugi strani pa tudi zato, ker je pozimi mraz tudi ob peskovnem stroju. Skupina razen tega vprašuje, kaj je s toplo vodo v kopalnicah in s pravilom WC-ja v lužilnici ter če se lahko na solidarnostno soboto, 5. januarja, piše dopust za proste sobote. SDS žarilnica 1 zahteva, da naj bi srednji žerjav ponovno pričel delati po sistemu 4+1, da ne bi bilo treba žerjavistu SAN ob sobotah in praznikih delati na dveh žerjavih. Prav tako zahtevajo, da se za srednji žerjav dodeli osmo grupo. Delavci CRNO pa ne soglašajo s prevelikimi razponi v plačilnih grupah. Tudi SDS žarilnica 2 zahteva, da naj bi žerjavodji na srednjem žerjavu delali v sistemu 4+1 ter da naj se čimprej reši vprašanje tople vode v kopalnicah. Poleg tega pa skupina predlaga, da naj bi kolobarje, ki so valjani nad 2 mm, dvakrat povezovali s povezovalnim pasom ter, da naj bi se poskrbelo, da bi bila kabina na SAN ogrevana. SDS žarilnica 3 se pritožuje zaradi pomanjkanja tople vode v kopalnici, žerjavodje pa nad slabim zrakom. Ta je, kljub napravi za odsesavanje plinov na sušilni peči slab, zlasti tedaj, kadar se lakira s prozornim lakom. SDS žarilnica 4 opozarja na slabo vzdrževanje peči SAN (predvsem svečk) ter na potrebo po nabavi rezervnih klešč stepentall za SAN, kajti v primeru okvare klešč SAN ne more obratovati. Več vprašanj postavlja tudi SDS adjustaža 1 ter strojna adjustaža 1. Skupini zanima, kdaj bodo narejeni ključji za menjavo rednega ogrođa SSSL, SSSL, CTL in DSSL linije, ter kdaj bodo v kopalnicah nameščena vrata ali zavesa. Tudi ta skupina opozarja na pomanjkanje tople vode ter na nezadovoljivo ogrevanje obrata. Za toplo vodo v kopalnicah naslavlja prošnjo na vodstvo TOZD tudi SDS adjustaža 2 in strojna adjustaža 2. Skupini razen tega predlaga povišanje plačilnih kategorij v adjustaži, da bi se le-ta izenačila z ostalimi oddelki v HVB. Nadalje omenjata, da ta zahteva še posebej velja za žerjavodjo na žerjavu št. 266, ki je po njihovem mnenju najbolj obremenjen v njihovi TOZD. Člani SDS adjustaža 3 in strojna adjustaža 3 so bili med drugim posebej seznanjeni z reklamacijami, ki so prevečkrat rezultat neresnega dela. SDS priprava vložka 1 opozarja, da bi morali na žerjavu v najkrajšem času izvesti remont. Če linija normalno obratuje, je žerjav maksimalno zaseden in ne more sprejeti več kot 30 kolobarjev iz štedila. Od kontrole štedila skupina zahteva, da poostri kontrolo adjustiranja trakov za hladno valjarno Bela (toleranca debeline, signacija, levi jeziki, pomanjkljiva vezava). Skupina ima pripombo na slabo ogrevanje delovne hale. Na sestanku SDS priprava vložka 2 je žerjavodja prav tako opozoril, da se na remont žerjava čaka že predolg. Delavci v liniji pa so se pritoževali, da kaloriferji pihajo le mrzel zrak. Rečeno je bilo tudi, da je transporter za odrezke povzročil že toliko zastojev, da bi bilo bolj racionalno, če bi ga zamenjali z novim. Na vprašanje, ki so ga delavci postavili na predzadnjem sestanku SDS, doslej še niso prejeli odgovora. Ponovno omenjajo, da so upravičeni do otežkočenega dodatka pri obrezovanju kroma (polet velike količine železovega prahu, ki ga vdihavajo, trpijo tudi zaradi večjih fizičnih naporov pri uvajanju kroma) ter da so upravičeni dobiti vsaj odgovor ali pojasnilo. Poleg tega predlagajo, da se skladišče celotne priprave vložka s pomočnikom vodje TOZD, tehnologom in vodjo proizvodnje. Skladiščnik pa je opozoril na težave pri razkladanju vagonov z ležimi kolobarji. Dviganje kolobarjev z žičnimi vrvmi je nevarno, naporno in zamudno, klešče, ki si jih morajo sposojati v žarilnici pa so večkrat zasedene. Tudi SDS priprava vložka 3 postavlja več vprašanj. Zanima jo, kje so opozorilne table za skladišče, zakaj se odstranjeni deli CBL linije ne shranijo v skladišče rezervnih delov (sedaj leže v skladišču kolobarjev) ter zakaj ni dogovorjeno s TOZD Jeklarna glede odvoza kromove rene, ki zavzema v skladišču veliko prostora.

V TOZD JEKLOVLEK je bila osrednja tema na sestankih petih SDS od katerih smo prejeli zapisnike, razprava o gospodarskem načrtu za leto 1980. SDS adjustaža 2 je imela v zvezi z njim več pripomb. Med drugim predlaga, da ne bi toliko delali na zalogo, da bi ključne delavce, če odidejo, čimprej nadomestili ter da bi delavski svet sprejel sklep in ključ po katerem bi se pisale ure za manjkajoče med delavce, ki delajo, če bi bila sicer

(kljub odsotnosti) proizvodnja normalna. V adjustaži naj bi poskrbeli za večjo varnost pri delu. Skupina meni, da bi stroške lahko občutno zmanjšali, če bi slab vložek že med predelavo podvrgli odgovarjajoči tehnologiji predelave, ne pa da se material vrača v proizvodnjo šele iz skladišča gotove proizvodnje ali iz zaloge. SDS brusilnica 1 meni, da je plan sprejemljiv, seveda ob dobrem in odgovornem delu in ob večji delovni disciplini. Kljub temu je nekaj pomislekov (vprašanje brusilnih strojev glede na veliko količino prokrom jekel, ki so precej ovalna ter slaba kalibracija PMO, ki so različnih dimenzij). SDS brusilnica 2 ugotavlja, da bi morali biti novi češki brusilni stroji v jeklovleku stoodstotno angažirani za brusilnico, ne pa da delajo v kombinaciji z drugimi oddelki. Razen tega manjkajo štirje brusilci (dva sta stalno bolna), kar bo oteževalo izpolnjevanje gospodarskega načrta. SDS brusilnica 3 meni, da bi morali izpopolniti kadrovske sestave brusilcev tako, da bi delali na tri izmene ter da bi nove brusilne kapacitete morali angažirati samo za izvršitev plana brusilnih jekel. Plan za mesec februar in marec pa se jim zdí vprašljiv, ker je za tedaj predviden remont (eden za drugim) ključnih brusilnih strojev. SDS hladna predelava 3 na načrt ni imela pripomb.

Iz TOZD ELEKTRODE smo prejeli zapisnike SDS vodstva TOZD ter rezalnice 1, oplaševalnice 1 ter izdelave taljenih praškov. Skupine so obravnavale novembrsko proizvodnjo, vprašanje kontrole prisotnosti na delu ter samoupravni sporazum o financiranju investicije »Proizvodnja aglomeriranih praškov«. SDS vodstvo TOZD je ugotovilo, da je bil v novembru plan dodatnih materialov za varjenje dosežen le 83,3 %, skupni plan TOZD pa 95,7 %. Podana je bila tudi konstrukcija zgoraj omenjene investicije. Tuji krediti bodo znašali 20.000.000 din, domači 25.000.000 din, medtem ko bo lastnih sredstev 1306.000 din. Za omenjena sredstva je investitor TOZD. K tej investiciji pa naj bi sredstva združevali tudi TOZD Bluming štedil (18.000.000 din), Žična valjarna (7 milijonov din) ter Žičarna (4.000.000 din). Ostale tri skupine so bile na sestanku SDS med drugim opozorjene, da bi bilo potrebno čimprej koristiti dopust, ker bo sicer ob koncu leta primanjkovalo delavcev za delo.

V TOZD STROJNE DELAVNICE so se sestale SDS vodstvo TOZD, strugarna valjev Javornik ter strugarna valjev Bela. Skupine so obravnavale predvsem sindikalno problematiko (evidentiranje delegatov za IO OOS in delegata za delovno konferenco sindikata). Razen tega je SDS vodstvo TOZD predlagalo, da se sodelavko Tilkio Avguštin nagradi s 500 din za vestno in dosledno opravljanje dela. Dva sodelavca SDS Strugarna valjev Bela pa sta vpraševala o možnosti pridobitve enajste kategorije za nekatere naloge in opravila. Ta skupina je tudi predlagala, da bi se denar za izlete dodelil skupini, ki bi jih nato sama organizirala.

V TOZD REMONTNE DELAVNICE so bile na sestankih SDS elektrodelavnice, delavnice elektrostrojev 1 in 2 ter elektrožerjavni tik pred referendumom ponovno razprave o zadevah, za katere so glasovali na referendumu.

V TOZD VZDRŽEVANJE se je sestalo 10 delovnih skupin. Vse so obravnavale gospodarski načrt za leto 1980. SDS vzdrževanje HVZ 1 in 2 sta v zvezi z njim predlagali, da bi k večjemu popravilu na glavnem pogonu Siemens valjčnega stroja pristopili že v prvem kvartalu, ne pa da bi čakali na december, tako kot je sedaj predvideno za remont na tem stroju. SDS vzdrževanje Jesenice 1 in 2 sta ugotovili, da linija IV v TOZD Elektrode, na katero je vključenih veliko število proizvodnih agregatov, še ni šteta v gospodarskem načrtu za leto 1980, čeprav jim zastoje beležijo že v tem letu. Zato menita, da je treba normativ zastojev za TOZD Elektrode popraviti. SDS vzdrževanje Javornik 1 in 2 ugotavljata, da bi bilo potrebno poiskati možnost za pridobitev večjih sredstev za amortizacijo za nabavo dražjih orodij. Predlagata tudi spremembo termina za remont v diskarni, da ne bo ravno ob koncu leta 1980. Razen tega skupini vprašujeta, zakaj je bila demontaža BK škarij v valjarni 2400 oddana tuji firmi, oziroma zakaj to delo ni bilo najprej ponujeno njihovi TOZD. SDS vzdrževanje Bela 1 in 2 na gospodarski načrt za leto 1980 nista imeli pripomb.

SDS delavnica elektroenergije (TOZD ENERGETIKA) je poleg sindikalne problematike in sklepov samoupravnih in družbenopolitičnih organov, ki so se nanašali na njihovo TOZD, obravnavala še izid referenduma z dne 11.12.1979. Skupina meni, da je na negativen izid referenduma o samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za financiranje dopusta športnikom, kulturnim delavcem in drugim, ki se v Železarni ukvarjajo z družbeno pomembno dejavnostjo, vplivajo tudi to, da »bi finančno breme nosila spet samo DO železarna Jesenice, ostala podjetja v občini pa ne«.

V TOZD TRANSPORT sta SDS avtomobilski prevozi ter tovor obravnavali oba sporazuma s področja stanovanjskega gospodarstva. SDS avtomobilski prevozi je poleg tega obravnavala še samoupravni sporazum o združevanju sredstev v sklad skupnih rezerv občine Jesenice ter gospodarski načrt za leto 1980.

Gospodarski načrt so obravnavale tudi SDS splošni sektor, gasilci ter splošna administracija v DELOVNI SKUPNOSTI ZA SPLOŠNE IN KADROVSKE ZADEVE TER INFORMIRANJE. SDS splošni sektor je med drugim predlagal, da bi se uredilo vprašanje obiskov v muzeju (dohod in izhod). Postavlja pa tudi vprašanje, kako je z odvozom odpadkov aglomeracije ob cesti signalni blok-tehnični muzej. SDS splošna administracija je bila v zvezi z gospodarskim načrtom za leto 1980 mnenja, da bo v letu 1980 potrebno zaostri osebno odgovornost na vseh ravneh, sicer pa se z načrtom strinja. Več kritičnih pripomb je bilo izrečenih tudi pri obravnavanju informacije s 3. seje odbora samoupravne delavske kontrole Železarn (glede bolezenske odsotnosti in pristopa zdravnikov v obratni ambulanti, ko ti sploh ne pregledajo zavarovanca in že pišejo recepte ter glede vodilnega kadra in delovodij v zvezi s predčasnim zapuščanjem delovnega mesta oziroma nadzorom prisotnosti na delu) ter informacije v zvezi z gospodarjenjem v oktobru in novembru letos. Skupina (čistilke) meni, da bi morali odgovorni v proizvodnji odgovarjati zaradi neizpolnjevanja planskih nalog, o čemer je odbor za gospodarstvo svoj čas že sprejel dovolj konkretne in razumljive sklepe.

V DELOVNI SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE je SDS ERC kar večkrat razpravljala o gospodarskem načrtu za leto 1980. Skupina meni, da bi bilo potrebno v poslovnih politikah med prioritete naloge uvrstiti reorganizacijo centralne priprave dela ter z njo povezan projekt spremljanja naročil in kontrole proizvodnje. Plan zaposlenih v ERC se glede na količino dela (stari sistem-novi sistem) zdi skupini prenizek, saj bi po svojem predlogu potrebovali ne le 70 delavcev, kolikor jih imajo sedaj, temveč 76 delavcev. Sektor novogradnje bi moral po mnenju skupine planirati večje število ur na projektu uvedbe procesnega računalnika, skladno z napredovanjem investicijskega programa. Tudi plan funkcionalnega izobraževanja SEO glede na izobraževanje, ki je potrebno ob nabavi novega računalnika se skupini ne zdi ustrezen. Skupina na koncu ugotavlja, da so se z uvajanjem nove tehnologije dela v obdelavi podatkov v ERC in v celotni železarni povečali stroški SEO ter da bo to povečanje stroškov potrebno opravičiti s čimboljšim izkoristkom novih in dragih strojev.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje – Božidar Lakota

MLADI IN KADROVSKA POLITIKA

V dokumentih, ki smo jih pri nas sprejeli v zadnjem obdobju, med njimi tudi v dokumentih zveze socialistične mladine, je zapisano, da bomo večjo pozornost posvetili napredovanju kadrov in kadrovske politiki nasploh.

Ta politika mora biti stvar samoupravnih združenih delovnih ljudi in organiziranih socialističnih sil, obsegi pa mora ves proces od idejno-političnega in strokovnega usposabljanja do kandidiranja in izbira ljudi za določene naloge.

Resolucija 10. kongresa Zveze socialistične mladine Slovenije pravi, da se bo zveza socialistične mladine vključevala v celoviti sistem kadrovanja v samoupravni socialistični družbi, to je v socialistično zvezo, zvezo sindikatov, samoupravne organe in skupnosti ter si prek delegatov prizadevala za ustrezno mesto mladih v vseh oblikah družbenega dogovarjanja in odločanja.

Zveza socialistične mladine mora organizirati svoje delovanje predvsem znotraj svoje organizacije z ustreznim kadrovanjem v svoje organe, omogočiti mora uspešno vključevanje v delo drugih družbeno-političnih organizacij, krepiti pa mora tudi kadrovske osnovne družbenopolitičnih organizacij in društev.

Kot so poudarili na zadnji seji občinske konference zveze socialistične mladine na Jesenicah, so osnovni smotri, ki jih želi mladinska organizacija doseči na področju kadrovske politike, naslednji:

SEJA PREDSEDSTVA KS ZSMS ŽELEZARNE

V torek, 11. decembra, je bila 21. seja predsedstva koordinacijskega sveta ZSMS Železarne. Prisotni člani so ponovno razpravljali o spremembi kandidata za predsednika sveta ZSMS SOZD SZ. Po resni razpravi so člani sprejeli sklep, da za predsednika predlagajo dosedanjega sekretarja ZSMS Železarne Tihomirja Kostiča. Ta predlog bo posredovan tudi vsem drugim organizacijam ZSMS v Železnici.

V nadaljevanju seje so se pogovarjali o poteku seminarja ter volilne konference sveta tudi o sekciji programske konference, ki bo predvidoma v mesecu januarju prihodnjega leta.

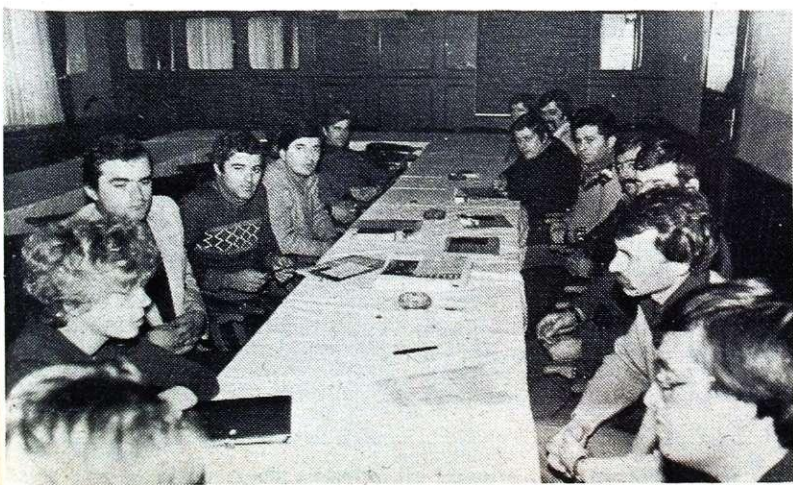
Sprejeli so tudi nekaj sklepov, ki so zelo pomembni za nadaljnje delo koordinacijskega sveta ZSMS Železarne.

Z. Smagin

MLADI IZ SKOPJA V NAŠI ŽELEZARNI

V četrtek, 13. decembra, je bila v naši železarni na obisku delegacija koordinacijskega sveta ZSMS Železarne Skopje. Člani so si ogledali novo hladno valjarno na Beli in valjarno bluming štekel. Končanemu ogledu so v Kazini sledili razgovori med delegacijama. Zvedeli smo, da je v železarni Skopje uvedeno kolektivno vodenje, za katerega pa niso preveč zainteresirani, oziroma niso opazili še nobenega posebnega napredka. Govorili so tudi o organiziranosti z drugimi DPO, kakšen je družbeni standard mladega delavca in o uresničevanju stanovalske problematike. Upamo, da so se gostje v naši sredini dobro počutili in da bo ta obisk pozitivno vplival na nadaljnje delo obeh železarn.

ZS

Razgovor z mladimi iz železarne Skopje (IK)

— da zgotovi ustrezno socialno sestavo vseh delegatsko sestavljenih organov, kar bo dosegla s stalnim načrtovanjem kadrov, z njihovo evidenco in usposabljanjem. Prizadevati si je potrebno tudi za stalno kroženje in pretok kadrov ter vključevanje vedno novih mladih ljudi v organe, za kar mora zagotavljati mladim ljudem idejno-politično in marksistično usposabljanje.

Glede na to, da določil iz resolucije 10. kongresa zveze socialistične mladine o kadrovske politiki v jeseniški občini še niso realizirali, so na zadnji seji konference sprejeli sklep, da v okviru predsedstva v skladu s statutarnimi določili ustanovijo posebno komisijo za kadrovska vprašanja, ki naj bi strokovno in stalno spremljala ter izvajala naloge na področju kadrovske politike.

Rk

SESTANEK PREDSEDNIKOV IN SEKRETARJEV OO ZSMS

V sredo, 12. decembra, je bil sestanek vseh predsednikov in sekretarjev osnovnih organizacij ZSMS Železarne. Mladi so govorili o vključevanju OO ZSMS v razprave o letnem oziroma srednjeročnem planu. Dogovorili so se, da se predsedstvo oziroma vodstvo OO skupaj z vodstvom ostalih DPO posveti o načinu vodenja javnih razprav v TOZD in delovnih skupnostih. Posamezne OO, v katerih obstajajo možnosti za take pogovore, naj se o tem same domenijo.

Konkretno so se dogovorili o seminarju za vse predsednike, sekretarje in referente za IPD iz OO ZSMS, ki bo 21. in 22. decembra.

Na predlog posameznikov je v program vključena tema z naslovom Delegatski sistem in vloga ZSMS v njem in metoda idejnopoličnega usposabljanja v ZSMS.

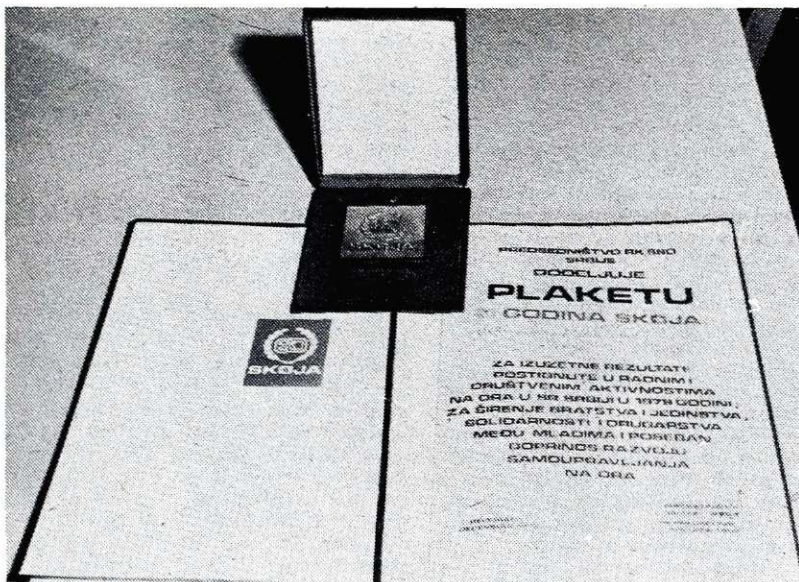
Poseben poudarek je bil namenjen akciji za izbor najboljšega mladega delavca samoupravljalca oziroma najboljši OO ZSMS v združenem delu. Dogovorjeno je bilo, da je to akcijo treba predlagati kot dopolnilo k javni razpravi o letnem družbenem planu, kar pa ni samo pobuda mladinske organizacije, temveč se moramo v delovnih organizacijah

zavedati, da je to akcija vseh nas, njen namen pa je tudi dvig produktivnosti, ki bistveno vpliva na stabilizacijo gospodarstva.

Ker se bliža konec leta in z njim programska konferenca, na kateri moramo izpostaviti celotno dejavnost mladinske organizacije v Železnici in izdelati program dela za naslednje leto, je bil sprejet sklep, da vse OO najkasneje do 15. januarja skličejo sestanek in obravnavajo poročilo o dosedanjem delu, katere bodo osnova za poročilo o delu železarske mladine.

Na koncu je bil posredovan sklep koordinacijskega sveta za predsednika sveta ZSMS SOZD SZ. Predlagan je Tihomir Kostič. Iz obrazložitve je razvidno, da so ga člani predsedstva predlagali zato, ker je v tem trenutku edini član, ki ima pogoje, da lahko opravlja delo predsednika sveta ZSMS SOZD SZ. Predsednik OK ZSMS, ki je o tem govoril tudi s sekretarjem OK ZKS, je soglašal, da Kostič prevzame to odgovornost. Mandatna doba traja eno leto. Predlog za predsednika sveta je bilo 12, nekateri med njimi pa zaradi objektivnih ali subjektivnih razlogov tega dela ne morejo sprejeti.

Z. Smagin

Mladinska delovna brigada jeseniško-bohinjski odred je tudi letos prejela najvišje republiško priznanje SR Srbije — plaketo 60 let SKOJ in najvišje zvezno priznanje — plaketo Veljko Vlahović

SESTANEK OO ZSMS TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

V sredo, 12. decembra, je OO ZSMS TOZD Valjarna debele pločevine imela programsko volilno konferenco, na katero se je odzvalo precejšnje število mladih. Zaradi odsotnosti starejših predsednika in članov predsedstva, ki so ob tem času zapustili OO, je o delu nekaj več povedal sekretar osnovne organizacije zveze komunistov. Poročilo je sledila razprava, iz katere smo lahko ugotovili, da je bil mladinski aktiv pred letom dni z deležem na višku svoje aktivnosti in da je bila osnovna organizacija ena izmed najbolj aktivnih organizacij v Železnici. Vzrok slabega nadaljevanja dela pa je v tem, da so mladi premalo sodelovali z DPO, posebej pa z zvezo

komunistov. Dotaknili so se tudi življenjskih vprašanj in vključevanja mladih v popoldansko aktivnost. Povedati je treba, da je v tej osnovni organizaciji zaposlenih okrog 90 % mladih iz drugih republik in da je to eden največjih problemov vključevanja v aktivnost. Dogovorili so se za anketo, na osnovi katere bi vskladili skupne interese.

Sledile se volitve novega vodstva, ki ga sestavljajo: predsednik Husen Kadič, sekretar Enes Žižak, za idej. pol. delo Salih Krainović, za kulturo Mesud Redžić, za šport Esad Čamdžić, za informiranje Dragoljub Bogičević, in ref. za LO in druž. zaščito Remzo Alagić.

Novo predsedstvo so zadolžili, da do konca leta izdela akcijski program, v katerega bo treba posebej vključiti delegatski sistem, sodelovanje z DPO, kadrovske politiko, idejno politično usposabljanje in uresničevanje družbeno ekonomskih odnosov. Sklenili so, da bodo aktivno spremljali tudi akcijo za izbiro najboljšega mladega delavca.

Z. Smagin

Dopisujte v Železarja

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

28

ZAŠČITA ŽIVALI V PRIMERU ABK NAPADA

16. PSITAKOZA

Je nalezljiva kužna bolezen papig, drugih ptičev, torej tudi perutnine, in človeka, katero povzroča virus. Bolezen je razširjena po svetu. Viri okužbe so bolne živali, njihovi izločki, živali klicenoske, okužena hrana in voda. Klicenoski lahko prenašajo okužbo do 8 let. Bolezen se prenaša z dotikom, s skupnim bivanjem in z vdihavanjem; v novo jato jo ponavadi zanesemo z nakupom okuženih živali.

Povzročitelj vdre v organizem skozi dihalne in prebavne organe.

Znamenja in poteki. Inkubacija traja 3 dni do nekaj tednov, v povprečju 5 do 14 dni. Bolezen lahko poteka v zelo nagli obliki, počasni in mirujoči obliki. Zelo nagla oblika je zelo redka; za njo so značilne zaspanost, driska, izguba teka, velika žeja; konča se v nekaj urah. Pri nagli obliki poleg omenjenih znamenj ugotovimo še drget mišic, sluzast ali sluzasto gnojen izcedek iz nosu, naglo hujšanje in hudo splošno oslabelelost, ki se konča s poginom. Počasna oblika je značilna po nosnem izcedku, kihanju, kašljanju in napornem dihanju. Navadno se vnamejo tudi očesne veznice in živali otepaajo z glavo. Ta oblika traja nekaj tednov, ko žival pogine ali okrevi. Mirujoča oblika poteka brez vidnih bolezenskih znamenj.

Zanesljivo ugotavljanje psitakoz lahko opravimo z laboratorijskimi metodami.

Zdravljenje. Bolezen lahko zanesljivo zdravimo z antibiotiki, npr. z aureomicinom, ki ga moramo dajati s hrano 2 do 3 tedne. Glede na to, da bolezen napada tudi ljudi, je priporočljivo bolne živali izločiti iz reje in neškodljivo uničiti, ker so lahko dolgotrajni vir okužbe.

Človek se okuži pri delu z bolnimi živalmi ali s poginulimi ptiči pri dotiku s perjem, ki je bilo okuženo. Od psitakoz zbolijo prodajalci in ljubitelji ptič, ljudje, ki delajo v perutninarstvu ali pri obdelavi mesa perutnine. Zbolijo tudi živinozdravniki in zdravniki pri pregledu ali zdravljenju okuženih živali ali ljudi. Pri človeku so znamenja dokaj različna. Bolezen včasih poteka kot blaga oblika gripe, v hujših primerih pa se razvije zelo huda oblika pljučnice. Psitakozo pri človeku uspešno zdravimo z antibiotiki, pred iznajdbo streptomocina in tetraciklinskih antibiotikov pa je umrlo do 20 % obolelih za psitakozo.

17. SALMONELOZE

Salmoneloze so kužne bolezni številnih vrst živali in človeka. Povzročajo jih klice iz rodu salmonel (paratfus), ki so zelo razširjene v naravi. Do zdaj je znanih več kot 500 vrst in sevov salmonel. Med salmonele v širšem pomenu besede štejemo tudi trebušni tifus. Vir okužbe so okužene in bolne živali in njihovi izločki ter okuženi in bolni ljudje. Pomemben dejavnik pri razširjanju okužbe sta okužena krma in voda. Salmonele pridejo v organizem največkrat skozi usta, ker so to paraziti-klice, ki v prvi vrsti napadajo črevesje, kjer povzročajo vnetje sluznice. Toda številne salmonelle lahko vdrejo v kri, z njo pa v različne organe in tkiva, kjer se razmnožujejo in povzročajo vnetja in druge oblike nenormalnih sprememb.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD VZDRŽEVANJE

20. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Vzdrževanje je bila 20. novembra.

Pripravljajo se na občni zbor, ki bo 25. januarja 1980 v hotelu Jelovica na Bledu. Občni zbor bo organiziran po delegatskem sistemu: na deset zaposlenih bo vsaka SDS delegirala po dva delegata, vendar bodo na občni zbor povabili prav vse člane kolektiva. Komisija za izlete naj zbere število prijav in organizira prevoz.

Poročilo o delu v pretekli mandatni dobi morajo pripraviti: predsednik IO, blagajnik, nadzorni odbor in vsi predsedniki komisij.

Novi izvršni odbor naj bi bil enako številni kot sedanji — vsaka SDS naj ima v njem svojega predstavnika. V izvršnem odboru naj bi tudi v prihodnjem mandatnem obdobju ostali vsi sedanji člani, ki so pokazali voljo do dela. Neizpremenjena naj bi ostala tudi sekretariat in nadzorni odbor. IO predlaga, da bi tudi predsedniki komisij ostali isti.

Za udeležbo na konferenci osnovne organizacije sindikata Železarne so določili pet delegatov.

Delovno predsedstvo za občni zbor bodo imenovali na eni od prihodnjih sej.

Delegirali so dva nova delegata za delavski svet, ki so jih potrdili na referendumu 11. decembra. Dopolnili so tudi delegacije samoupravnih interesnih skupnosti TOZD Vzdrževanje.

V organe upravljanja Jugobanke in Ljubljanske banke so imenovali Martina Brumata.

Petim sodelavcem so odobrili enkratno denarno pomoč, ker so že dalj časa bolni.

Obravnavali so disciplinske prekrške in podali mnenje o naslednjih sodelavcih: Čazimu Bečareviču, Jožetu Rekarju, Frideriku Maierju, Danielu Pintarju, Dragomirju Ivanetiču, Branku Škvarcu, Jožetu

Kunstlju, Francu Berčiču in Jožetu Koširju. Slednja dva kršita delovno disciplino predvsem zaradi podvrženosti alkoholizmu, zato predlagajo, da se gresta zdraviti.

Klub samoupravljalcev Jesenice organizira seminar za člane samoupravnih organov. V akcijo naj se vključita predsednik delavskega sveta in sekretar ZSMS TOZD Vzdrževanje.

Izvršni odbor je odobril skupno večerjo za vse športnike, ki so letos zastopali TOZD Vzdrževanje. Kegljačema na asfaltu in strelcem bodo izročili pokal in praktična darila.

DS KOMERCIALA IN FINANCE

Izvršni odbor OOS je imel svojo redno 12. sejo v petek, 7. decembra.

Tudi ta osnovna organizacija se pripravlja na občni zbor. Sprejeli so predlog tovariša Ščerbiča, da bi izvršni odbor v sedanji sestavi deloval še dve leti. Zamenjali bodo le člane, ki se niso udeleževali sestankov. Predlog novih članov bodo posredovali v obravnavo vsem SDS.

Občni zbor bo v petek, 18. januarja 1980, v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku. Povabili bodo tudi vse upokojene člane kolektiva.

Obravnavali so tudi referendum, ki je bil v torek, 11. decembra.

Trem sodelavcem so dodelili denarno pomoč, za pomoč dvema sodelavcema pa so zaprosili izvršni odbor sindikata Železarne.

Blagajnika in tajnika so nagradili z enkratno denarno nagrado v višini 1000 din.

Nabavni oddelek letos ni porabil denarja, namenjenega za izlet, zato prosijo, da se denar prenese v naslednje leto.

ZBORI SKUPŠČINE OBČINE SE BODO SESTALI NA 19. SEJI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Posebno pomembni so devetmesečni rezultati za ocenjevanje številne zaposlenih in mednarodne menjave, manj zanesljivi pa so pri ugotavljanju pridobivanja in razporejanja celotnega prihodka in dohodka. Realizacija oziroma doseženi dohodek je pri velikem številu organizacij združenega dela v zadnjem četrtletju relativno precej večji kot v ostalih periodičnih obračunskih obdobjih.

Tako so v lanskem letu v Železarni v zadnjih treh mesecih ustvarili tretjino celotne novoustvarjene vrednosti dohodka. Podaljšanje letošnjih ugodnih devetmesečnih rezultatov bi bilo torej možno le ob sorazmerno ugodnih rezultatih v zadnjih treh mesecih, podobno kot v preteklem letu. Ker v organizacijah združenega dela (Železarna) ne ocenjujejo tako ugodno zadnje tromesečje, so ocenjeni rezultati za leto 1979 v primerjavi z realizacijo v letu 1978 manj ugodni kot devetmesečni.

Celotni prihodek se je v devetih mesecih povečal na 10.803 milij. din in je za 38 % večji kot v enakem obdobju lani. Dosežena rast celotnega prihodka ni rezultat zgolj večje gospodarske aktivnosti, temveč tudi rasti cen, ki je letos precej večja kot lani. Porabljena sredstva, ki se nanašajo na doseženi celotni prihodek, so se povečala za eno indekso točko hitreje kot celotni prihodek. Ekonomičnost poslovanja, merjena z dosežnim celotnim prihodkom na 100 din porabljenih sredstev, je znašala 125,9 din, v devetih mesecih lani pa 126,7 din.

Med pomembnejšimi postavkami porabljenih sredstev je ugotovljena počasnejša rast amortizacije po predpisanih stopnjah, ki je v devetih mesecih porasla le za 19 % tako, da se je njen delež med porabljenimi sredstvi znižal od 6,8 na 5,9 %. Do konca leta pa se predvideva, da bo obvezna amortizacija za 17 % večja kot lani. Posledica počasnejše rasti je, da bo delež v družbenem proizvodu, ki je lani znašal 18,6 %, padel na 17,5 %, v letu 1977 pa je bila amortizacija udeležena v družbenem proizvodu za 20 %.

Vzrok, da so porabljena sredstva naraščala hitreje kot celotni prihodek, je v visokem naraščanju proizvodnih storitev (indeks v devetih mesecih lani je bil 142 - delež v porabljenih sredstvih 15,2 %) ter nabave vrednosti prodanega blaga (indeks 173 - delež 18,5 %).

Družbeni proizvod je v tem obdobju za 29 indeksov točk večji kot v preteklem obdobju. Ob upoštevanju 15 dnevne realizacije, ki je zajeta v lanskim rezultatih, dobimo korigirane podatke, ki so za dve točki večji tako, da je družbeni proizvod večji za 31 točk.

Primerjava doseženega družbenega proizvoda v devetih mesecih lani in letos po posameznih gospodarskih panogah nam pokaže, da je družbeni proizvod skupaj porasel od 2 milijardi 121.485.000 din na 2.738.428.000 dinarjev oziroma po posameznih panogah:

	(indeks)
- industrija	129
- gozdarstvo	123
- gradbeništvo	128
- promet	126
- trgovina	149
- gostinstvo	136
- obrt	156
- stanov. komunal. dej.	97
- fin. tehn. poslov. st.	85

Ocene do konca leta pa kažejo nekoliko slabšo sliko, saj se predvideva v primerjavi z lanskim letom povečanje družbenega proizvoda le za 25 indeksov točk, dohodka za 27 in amortizacije po minimalnih stopnjah za 17 indeksov točk. Tako bomo po oceni za 2 % zaostali za rastjo družbenega proizvoda, ki je bila v smernicah in nalogah za letošnje načrtovana 27 %.

Razpored dohodka in čistega v devetih mesecih lani in letos pokaže, da v razporeditvi dohodka po namenu tudi tokrat rast davkov in prispevkov ter drugih obveznosti, ki so bile obračunane na osnovi zakonskih, samoupravnih in drugih aktov direktno iz dohodka, zaostajajo za rastjo doseženega dohodka, kar je tudi v skladu z letošnjo resolucijo. Porast dela dohodka znaša 16 %. Nadalje je ugotovljeno tudi, da so delitvena razmerja dohodka in čistega dohodka v primerjavi z devetimi meseci lani manj ugodna, saj so sredstva za osebne dohodke za 33 indeksov točk večja kot lani v istem obdobju, sredstva za skupno porabo organizacij združenega dela za 30 točk, medtem ko so sredstva za razširitev materialne osnove dela in sredstva rezerv le za 18 oziroma 23 točk večja.

V devetmesečni analizi gospodarjenja v občini je ugotovljeno, da je bilo v občini kar 41 organizacij združenega dela, ki niso upošte-

vale določil resolucije o počasnejši rasti osebnih dohodkov in sredstev skupne porabe od dohodka.

Poslovanje z izgubo sta v devetih mesecih v jeseniškem gospodarstvu sklenili le dve TOZD v Železarni. V primerjavi z enakim obdobjem lani se je število TOZD z izgubo zmanjšalo za eno TOZD, močno pa se je v tem času znižal znesek izkazane izgube, in sicer 103.743 tisoč din v devetih mesecih lani na 11.158 tisoč din letos, kar je za 89 % manj.

TOZD Hladna valjarna Bela v Železarni izkazuje v devetih mesecih letos 6.282 tisoč din izgube, kar je za 94 % manj kot v enakem obdobju lani. TOZD Valjarna bluming-štel je druga TOZD Železarne, ki je v devetih mesecih letos izkazala 4.877 tisoč din izgube (lani ni izkazovala izgube). V obeh primerih je osnovni vzrok za izgubo - pomanjkanje vložnega materiala.

Na področju mednarodne menjave bomo v letošnjem letu v občini dosegli 39 % povečanje izvoza in 31 % povečanje uvoza. Tako bomo dosegli 40 % pokritja uvoza z izvozom, čeprav smo nekoliko pod planskimi predvidevanji zaradi zaostajanja Železarne, Iskre in Izolirke pri izvozu in Železarne, Iskre, Gorenjskih oblačil, IPI in LIP pri uvozu. Za naše razmere smo dosegli v letošnjem letu ugodne rezultate, saj je 30 do 40 % pokritje uvoza z izvozom dogovorjeno v srednjeročnih planskih dokumentih.

V pogledu zaposlovanja letos v občini beležimo umirjeno rast. V prvih devetih mesecih se je število zaposlenih v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta povečalo za 0,8 %. Tako rast je v skladu z načelom produktivnega zaposlovanja in je opredeljena tudi v republiški resoluciji. Med nanovo zaposlenimi odpade večji delež na ženske. Tako je bilo v občini konec septembra zaposlenih skupaj 14.857 delavcev, od tega 5.456 žensk ali 36,7 %, in sicer: v gospodarstvu 12.135, v gospodarstvu 1.710 (izobraževanje, znanost, kultura, informacije 527, zdravstvo in socialno varstvo 797, družbenopolitične skupnosti, SIS in družbenopolitične organizacije 386 delavcev) in poslovnih enotah (gospodarstvo) 1.012 delavcev.

Poprečni neto osebni dohodki na zaposlenega so v devetih mesecih porasli za 26 % v odnosu na isto obdobje lani, medtem ko je bila v planskih dokumentih za letošnje leto predvidena rast le 18 %. Po dejavnostih so v devetih mesecih letos osebni dohodki znašali v indeksni primerjavi s poprečjem lanskega leta:

GOSPODARSTVO

	din	indeks
- industrija in rudarstvo	6.797	119
- gozdarstvo	7.382	120
- gradbeništvo	6.114	120
- promet in zveze	6.281	117
- trgovina	6.451	118
- gostinstvo in turizem	5.779	121
- obrt in osebne storitve	7.440	121
- stanov. in komunal. dejavn.	7.723	120
- finan. tehn. in posl. stor.	13.171	156
- poprečno v gospodarstvu	6.688	119

NEGOSPODARSTVO

	din	indeks
- izobražev. kult. in inform.	8.027	121
- zdravstv. in social. varstvo	7.293	133
- upravni organi Sob. Jesenice	8.054	113
- drugi uprav. organi in KS	8.203	122
- samoupr. interesne skupn.	9.305	108
- družbenopol. org. in društva	5.936	110
- poprečno v negospodarstvu	7.666	127
- skupno poprečje	6.783	120

PREDLOG SMERNIC IN NALOG O IZVAJANJU DRUŽBENEGA PLANA OBČINE ZA OBDOBJE 1976 - 1980 V LETU 1980

O predlogu smernic so na ločenih sejah vsi trije zbori razpravljali že na novembrskih sejah. Izvršni odbor je bil zadolžen, da predlog smernic dopolni s pripombami in dopolnili, ki so jih izrekli delegati. Tako dopolnjen predlog smernic je predložen delegatom vseh treh zborov v razpravo in sprejem.

V smernicah in nalogah za prihodnje leto so poudarjene naslednje temeljne usmeritve:

- nadaljevanje razvoja socialističnih samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov,
- dograjevanje organiziranosti delovnih ljudi in občanov za splošni ljudski odpor in družbeno samozashito,
- doslednejše izvajanje politike gospodarske stabilizacije s poudarkom na povečanju kvalitativnega materiala proizvodnje in izvozne usmerjenosti,
- zagotavljanje načrtne politike produktivnega zaposlovanja in realizacije plana kvalifikacijske strukture zaposlenih,
- v razvoju družbenih dejavnosti, ki naj prispeva k povečanju družbene produktivnosti dela in celovitemu razvoju človeka.

Nadaljnji razvoj socialističnih družbenoekonomskih odnosov naj bo po predlogu smernic usmerjen predvsem na naslednje naloge:

- Povečati aktivnost za bolj dosledno uresničevanje družbeno-ekonomskih in dohodkovnih odnosov v združenem delu z uresničevanjem ustave, zakona o združenem delu in drugih sistemskih zakonov, njihovo vsebino pa prenašati v neposredno prakso s tem, da bomo že sprejete samoupravne akte dopolnjevali.

- Zagotoviti pogoje, da bodo delavci v združenem delu obvladali vse pogoje ustvarjanja, pridobivanja in razporejanja dohodka. Uresničitev tega cilja je še posebej pomembna v času, ko pripravljamo nove samoupravne sporazume in dogovore o temeljih srednjeročnih planov.

- Prizadevati si, da bodo temeljni nosilci planiranja v celoti vključeni v sistem samoupravnega družbenega planiranja in da bodo srednjeročni planski dokumenti sprejeti pri vseh nosilcih planiranja v skladu z zakonskimi določili.

- Nadaljevati integracijske procese, zlasti pri povezovanju kovinsko-predelovalne industrije v občini, komunalne dejavnosti, turizma in ostalih dejavnosti in nadaljevati z ugotavljanjem možnosti ustanovitve novih temeljnih organizacij združenega dela.

- Razvijati in krepiti samoupravne odnose med organizacijami združenega dela materialne proizvodnje in samoupravnimi interesnimi skupnostmi ter jih uveljavljati na osnovi svobodne menjave.

- Vzpostaviti odgovornost do uresničevanja spejatih družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov.

- Nadaljevati z razvijanjem delegatskega sistema in ustanoviti družbene svete.

- Krepiti in razvijati krajevno samoupravo.

- Posebno skrb je treba posvečati samoupravnim odnosom v tistih OZD, ki bi imele v letu 1980 težave v poslovanju.

- Organizacijam združenega dela, ki dosegajo rezultate poslovanja na meji rentabilnosti, posvetiti posebno skrb pri samoupravnih odnosih in pogojih poslovanja.

- Na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozashite je potrebno v letu 1980 usmeriti naloge k nadaljnji krepitvi in dopolnjevanju obrambnih priprav, razvijanju civilne zaščitne službe OJOA in zvez pri vseh nosilcih obrambno zaščitnih nalog.

V prihodnjem letu v občini predvidevamo naslednjo rast:

Razglednica Jesenic (SK)

- družbeni proizvod (nom)	23 %
- dohodek (nom)	24 %
- amortizacija (nom)	16 %
- zaposlenost	0,8 %
- izvoz	32,0 %
- uvoz	40,0 %
- pokritje uvoza z izvozom	37,0 %
- nominalni OD na zaposl.	20,0 %
- realni OD na zaposl.	3,0 %
- cene na drobno	16,0 %

V primerjavi teh kazalcev z ocenami, doseženih v letošnjem letu, so vsi za spoznanje nižji.

Predlog smernic vsebuje vrsto konkretnih nalog OZD in razpredelnice gibanja navedenih kazalcev in plan investicij v osnovna sredstva OZD.

PREDLOG SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O SVOBODNI MENJAVI DELA LRP TRIGLAV JESENICE ZA LETO 1980

Med 23 udeleženci samoupravnega sporazuma iz jeseniške in radovljanske občine je tudi skupščina občine Jesenice (letos je vključenih šest novih podpisnikov), ki po ključu glede na število ur programa združujejo sredstva za lokalno radijsko postajo.

V prihodnjem letu LRP Triglav načrtuje 850 ur programa, od tega okroglo 511 ur informativno političnega programa, od česar po ključu odpade na skupščino občine Jesenice 167.158,20 din. Po ključu bo LRP združevala 1.498.158,60 din, delavci LRP pa bodo ustvarili 1.017.080,00 din lastnega dohodka. Tako bodo družbena sredstva predstavljala 60 %, delavci LRP pa bodo sami ustvarili okroglo 40 %, čeprav gredo vsa prizadevanja v smeri, da bi postopno spremenili razmerje in sicer 70 % družba, 30 % delavci LRP, s čimer bo tudi pospešen proces podružbljanja lokalne radijske postaje (letošnje razmerje je 71,12:28,88 %).

V letu 1979 delajo pri LRP poleg tajnice in računovodkinje trije novinarji, tako da jim po sistemizaciji manjka še en novinar, glavni in odgovorni urednik - direktor. V letu 1980 predvidevajo zaposlitev še dveh delavcev - še enega novinarja in tonskega tehnika, poleg glavnega in odgovornega urednika - direktorja in novinarja po sistemizaciji.

Cena ure programa je bila v letošnjem prvem polletju 1.660,75 din, kar je 100 in še več odstotkov manj, kot je bila cena programske ure ostalih lokalnih radijskih postaj v SRS, ki oddajajo šest oziroma sedem dni v tednu. Cena programske ure LRP Triglav pa je za prihodnje leto predvidena 2.932,60 din. Pri tem je potrebno pripomniti, da je doslej dva novinarja LRP plačevala RTV Ljubljana, z novim letom pa morajo celotno breme LRP prevzeti ustanovitelji. Kljub takemu povečanju programske ure pa jeseniška postaja še vedno zaostaja za ostalimi v SR Sloveniji (Celje - sedem oddaj tedensko - 3.861,00 din, Ptuj - sedem - 3.177,63, Trbovlje - šest - 3.617,10 din, Velenje - sedem - 4.041,24 din, Murska Sobota - sedem - 4.260,00 din, Glas Ljubljana - šest - 17.774,00 din, po podatkih prvega polletja 1979).

- davek na dohodek in davek iz OD	20.502.000 din
- prometni davek, davek na premoženje in na dohodke od premoženja	36.435.000 din
- take	8.545.000 din
- dohodki po posebnih predpisih	2.425.000 din
- dohodki upravnih organov in drugi	1.750.000 din
- prenešana sredstva iz leta 1979	4.369.000 din
skupaj	74.026.000 din

PREDLOG ODLOKA O SPEMEMBAH IN DOPOLNITVAH ODLOKA O PRORAČUNU OBČINE ZA LETO 1979

O spremembi in dopolnitvi odloka o proračunu občine Jesenice so delegati vseh treh zborov sklepali že na oktobrski seji in določili obseg proračunskih dohodkov v višini 65 milij. 340.000 din, ki so v primerjavi z letom 1978 za 29,7 % višji in obseg proračunskih izdatkov v višini 60.941.140 din, kar pomeni z realiziranimi v letu 1978 24,4 % povišanje. Tako je ostala razlika med planiranimi proračunskimi dohodki in proračunskimi izdatki v višini 4.368.860 din, ki so jih opredelili kot nerazporejena sredstva, s predlogom odloka o proračunu občine za leto 1980 pa je predlagano, da se prenesejo v leto 1980 kot proračunski dohodki.

Po enajstmesečnih podatkih pa planerji realno pričakujejo, da bodo proračunski dohodki presegli planirane še za okrog 2.500.000 din. S tem je dana možnost, da se že letos ta sredstva namenijo za gradnjo skladišča za blagovne rezerve občine, o čemer so zbori skupščine že sklepali.

Tako se s predlogom odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu občine predlaga, da se za 2.500.000 din povečajo proračunski dohodki in proračunski izdatki, medtem ko 4.368.860 din še vedno ostane nerazporejenih.

PREDLOG ODLOKA O SPEMEMBI ODLOKA O DAVKIH OBČANOV

Na sejah vseh treh zborov so ob obravnavi osnutka proračuna občine za leto 1980 že obravnavali znižanje stopnje davka iz osebnega dohodka delavcev, ki pripada občini za proračun od 0,5 na 0,4 %. V zvezi s tem je potrebno spejeti spemembo odloka o davkih občanov občine Jesenice, ki je predložena delegatom vseh treh zborov v sprejem. Pripomnimo naj, da je bilo plačevanje davka iz osebnega dohodka zaradi presežkov občinskega proračuna, v novembru in decembru ukinjeno po sklepu vseh treh zborov.

PREDLOG ODLOKA O PRORAČUNU OBČINE ZA LETO 1980

Osnutek odloka o proračunu občine Jesenice za leto 1980 so vsi trije zbori obravnavali že na novembrski seji in ga dali v javno razpravo. Na gradivo, ugotavlja izvršni svet, ni bilo pripomb, ki bi vplivale na vsebino in višino proračuna. Pripombe zbora krajevnih skupnosti, glede višine sredstev za financiranje krajevnih skupnosti pa ni bilo možno upoštevati, v primerjavi z lanskim letom pa se sredstva za KS povečajo za 20 %. Tako je bilo izvršenih le nekaj spememb, ki so nastopile ob usklajevanju zahtevkov s posameznimi proračunskimi porabniki in so zajete v predlogu proračuna, ki je delegatom vseh treh zborov predložen v razpravo in sprejem.

Proračun občine Jesenice za leto 1980 obsega dohodek v znesku 74.026.000 din v letu 1978 - 48 milijonov 993.140 in v letu 1979 - 65.340.000 din) in v enaki višini razporeditev dohodkov. Dohodki se bodo oblikovali:

RAZPORED DOHODKOV:

— organi družbenopol. skupnosti	49.165.400 din
— družbenopol. organiz. in društva	4.710.700 din
— negospodarske investicije	9.868.300 din
— sredstva za splošno porabo skupaj	63.744.400 din
— socialno skrbstvo	2.340.000 din
— zdravstveno varstvo	130.000 din
— dejavnost krajevnih skupnosti	2.940.000 din
— odstopljeni dohodki	600.000 din
— sredstva za skupno porabo skupaj	6.010.000 din
— intervencije v gospodarstvu skupaj	3.071.600 din
— tekoča proračunska rezerva	500.000 din
— rezervni sklad	700.000 din

DOGOVOR O USKLAJEVANJU DAVČNE POLITIKE V SRS V LETU 1980

Delegatom vseh treh zborov je predlagan v razpravo in sprejem sklep, da se določbe dogovora o usklajevanju davčne politike v SR Sloveniji v letu 1979 uporabljajo tudi v letu 1980.

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ODLOKA O UVEDBI OBČINSKEGA SAMOPRISPEVKA ZA DELNO FINANCIRANJE IZGRADNJE ŠOLSKEGA CENTRA PLAVŽ — JESENICE

Izvršni svet skupščine občine predlaga vsem trem zborom v razpravo in sprejem naslednje spremembe:

1. Da se črta besedilo prve točke petega člena obravnavanega odloka, ki se glasi:

«1. delovni ljudje in občani, ki imajo čiste osebne dohodke iz kakršnihkoli virov izpod 70 % cenzusa — najnižjega zneska na družinskega člana, ki se uporablja pri uveljavljanju otroškega dodatka.»

2. Da se ta točka odloka nadomesti z besedilom:

«1. delovni ljudje in občani, ki imajo čiste osebne dohodke iz kakršnihkoli virov, ki so nižji kot znaša maksimalni znesek družbene denarne pomoči v občini Jesenice na družinskega člana.»

To spremembo izvršni svet predlaga iz razloga, ker je bil cenzus v letu 1979 980,00 din, kar pa je bistveno nižje, kot znaša družbena denarna pomoč tistim občanom, katerim le-ta predstavlja edini vir preživljanja. Družbena denarna pomoč znaša v letu 1979 1.500,00 din.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti bosta na ločenih sejah obravnavala še:

SPREMENBA ODLOKA O POPREČNI GRABENI CENI IN POPREČNIH STROŠKIH KOMUNALNEGA UREJANJA STAVBNIH ZEMLJIŠČ

V predloženem odloku, ki naj določijo poprečno gradbeno ceno in poprečne stroške komunalnega urejanja stavbnih zemljišč za leto 1980, je naznačeno 18 % povečanje gradbene cene za I. cono (Cesta maršala Tita, Cesta železarjev in Kidričeva cesta ter Kranjska gora) in 19 % povečanje za drugo cono (vsa ostala stavbna zemljišča na območju občine). To pomeni v prvem primeru povečanje od 6.650,00 na 7.850,00 din in v drugem primeru od 6.300,00 na 7.500,00 din, kar je odraz povečanja cene gradbeniških storitev. Odstotek za komunalno urejanje stavbnih zemljišč pa za obe coni ostane nespemenjen — 22 % v prvi in 20 % v drugi coni.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD PROFILARNA

Osma seja izvršnega odbora OOS TOZD Profilarna je bila 10. decembra.

Izvršnemu odboru se izteka mandatno obdobje, zato so evidencialni izvršni odbor devet novih kandidatov.

V temeljni organizaciji tri žene opravljajo delovno nalogo tehtalke oziroma skladiščnika. To delo se mora opravljati tudi ponoči. Zato so zaprosili za odobritev nočnega dela za te delavke, istočasno pa so kadrovske službo zaprosili, da naj poišče ustreznega moškega delavca — za opravljanje teh del bi ustrezal invalid z lažjimi telesnimi okvarami dihal in podobno.

Nameslili bodo uro za kontrolo delovnega časa, ki bo enotna in na istem mestu za delavce in vodstva oblikovalnice, predelave in linije za proizvodnjo diskov.

Tajnik izvršnega odbora OOS bo pregledal odsotnost trajno bolnih delavk in delavcev, da bo izvršni odbor lahko razpravljal o dodelitvi socialne pomoči.

Zavrnilo so ponudbo ansambla Kivado za igranje na občnem zboru, ker nimajo dovolj denarja.

Zavrnilo so tudi prošnjo Košarkarskega kluba Jesenice za denarno pomoč pri nakupu opreme iz istega razloga.

TOZD VALJARNA BLUMING — ŠTEKEL

10. seja izvršnega odbora OOS je bila v ponedeljek, 10. decembra.

Za kontrolo delovnega časa naj se uvede avtomatska ura.

Imenovali so volilni odbor za referendum 11. decembra.

Iz solidarnostnega sklada pomoči socialno šibkim so dodelili denarno pomoč sedmim sodelavcem.

Občni zbor bo 11. januarja 1980 v hotelu Svoboda na Bledu ob 16.30. Dnine, ki bodo na ta dan delale popoldne, naj pošljejo dva do tri delegate, ostali pa bodo dobili dva bona za malico v vrednosti 38 din.

Na občnem zboru bodo jubilarantom 50-letnikom podarili spominska darila. Na občni zbor bodo povabili tudi vse upokojene sodelavce, ki so v pokoju od leta 1974 dalje.

Menili so, naj prošnjo Košarkarskega kluba Jesenice obravnava odbor za splošne zadeve pri delavskem svetu Železarne.

Za novo leto so nabavili rokovnike za 15 članov izvršnega odbora, za dva člana nadzornega odbora, za predsednika OO ZSMS, za tri nove člane IO in za predstavnika obratovodstva.

Ob novoletnih praznikih bodo obiskali vse sodelavce, ki so bolni, no-

voletne čestitke pa bodo poslali tudi vsem upokojevcem.

TOZD TRANSPORT

Izvršni odbor osnovne organizacije se je zbral na 10. redni seji 22. novembra.

Občni zbor bodo izvedli po delegatskem sistemu: na pet članov vsaka SDS izbere enega delegata. Datum zbora bodo določili kasneje. Za razvedrilo bo na občnem zboru igral ansambel Gorenjski kvintet.

Kot novega predsednika izvršnega odbora OOS za novo mandatno obdobje predlagajo Marjana Skubica in ne Draga Kolenica, ker je ta zaradi svojih delovnih obveznosti prevečkrat odsoten in ne bi mogel opravljati vseh dolžnosti. V nadzorni odbor in v konferenco sindikata Železarne so predlagali po tri delegate, predlagali pa so tudi delegata za upravne organe banke.

Ob referendumu niso bile potrebne nadomestne volitve za delegate delavskega sveta.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

21. seja izvršnega odbora OOS TOZD HVB je bila 5. decembra.

Občni zbor bo 22. decembra v Hotelu Pošta ob 16. uri. Izvršni odbor se je odločil za delegatski sistem, zato bo do 18. decembra sprejemal prijave delegatov.

Določili so člane izvršnega odbora, ki bodo skrbeli za sprejem in evidenco delegatov, sestavili so verifikacijsko-kandidacijsko komisijo, delovno predsedstvo in določili zapisnikarja.

Sestati se morajo vse SDS, da se seznajajo s predlaganimi delegati in imenujejo še dva delegata za občni zbor.

Vsak udeleženec občnega zbora bo dobil dva bona: enega za večerjo in enega za pijačo.

Poročila za občni zbor referenti izdelajo in podajo sami.

Zavrnilo so prošnjo Košarkarskega kluba Jesenice, saj imajo finančno vprašanje rešeno v novem samoupravnem sporazumu o financiranju telesne kulture.

Sodelavcu in ženi pokojnega sodelavca so odobrili denarno pomoč.

Komisiji za volitve so odobrili polovico dnevnice, OO ZSMS pa so zadovoljili, da okraši volišče.

Izbrali so tudi ansambel za občni zbor.

DS ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE

V sredo, 12. decembra, je bila seja izvršnega odbora OOS.

Rezultati referenduma so pokazali, da so delavci DS KSI sprejeli

statut SOZD Slovenske železarne, samoupravni sporazum o financiranju kulture, telesne kulture in drugih družbeno pomembnih dejavnosti delavcev železarne Jesenice ter spremembo in merila za delitev osebnega dohodka. Volitev se je udeležilo 83,44 % delavcev delovne skupnosti.

Vsi vodje delegacij morajo pripraviti poročilo o delovanju svojih delegacij do 18. januarja, da go bodo lahko obravnavali na občnem zboru.

Pri prihodnjem referendumu bo potrebno razpisati nadomestne volitve za zbor združenega dela delovne skupnosti KSI.

Za konferenco organizacije sindikata Železarne so za naslednje mandatno obdobje predlagali: Štefana Ščerbica, Stanka Smoleja, Erno Nagode, Staneta Repovža.

Za občni zbor morajo referenti za kulturo, šport, izlete in socialno pomoč pripraviti poročila o svoji aktivnosti.

Ker pri razdeljevanju vstopnic za različne kulturne prireditve prihaja do težav, naj referent za kulturo predloži vsem SDS pregled kulturnih prireditev. Na podlagi tega naj se SDS odločijo, kdo bo obiskal posamezne prireditve.

Občni zbor bo 18. januarja v prostorih restavracije Železarne. Igral bo ansambel Kivado.

Kontrola prisotnosti na delu bo težka zaradi lokalne raztresenosti (tekačice, čistilke) in izhodov med delovnim časom. Izvršni odbor bo o tem razpravljal, ko bodo podana natančnejša navodila sektorja za ekonomiko in organizacijo.

Trem sodelavcem so dodelili denarno pomoč, za tri pa so predložili prošnjo odboru konference OOS Železarne.

Prošnjo Košarkarskega kluba Jesenice naj rešuje odbor za kadre in družbeni standard pri delavskem svetu.

Finančni plan za leto 1980 bodo obravnavali na prihodnji seji.

ctm

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Žebljarna

3. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Odbor samoupravne delavske kontrole se je sestel na tretji seji 5. decembra. Sklical in vodil jo je Davorin Mikula. Pri pregledu sklepov je bilo ugotovljeno, da so vsi sklepi izvršeni ali pa se izvajajo, razen sklepov, ki se nanašajo na proizvodnjo.

Člani odbora so obširno razpravljali o delu pakirne linije in ugotovili, da zadovoljivo obratuje po zahtevah delavcev žebljarne in vzdrževanja, ki so s svojimi izboljšavami prispevali k dobremu obratovanju naprave. Stroj je še vedno v garanciji in stroški zamenjave novih delov bremenijo firmo, ki je dobavila stroj.

Člani odbora so ugotovili, da so devetmesečno poslovno poročilo obravnavali zbori delavcev in samoupravni organi v TOZD Žebljarna in ga potrdili z dodatnimi pripombami.

Odbor je spejel poročilo o porabljenih sredstvih za reprezentanco in poročilo o službenih potovanjih.

Vodja TOZD je člane seznanil, da je prišlo do zmanjševanja proizvodnje v TOZD Žebljarna zaradi pomanjkanja vložka. Svojih obveznosti do Žebljarne nista izpolnila TOZD Žičarna naše železarne in Alipašin most, ker nista dobavila naročene količine žice za normalno obratovanje. Vsi, ki so zadolženi za preskrbo žice, se trudijo, vendar zman, ker ni jekla oziroma je proizvodnja preusmerjena v druge izdelke. Pomanjkanje žice v TOZD je tako pereče, da že drugi v teku dveh mesecev obratuje TOZD Žebljarna le s polovičnimi kapacitetami, delavci pa so razporejeni na delo v druge TOZD.

Člani odbora so razpravljali o pojasnilih vodje TOZD in sprejeli naslednje sklepe in stališče:

— Člani odbora ocenjujejo, da je bil postopek ob zmanjševanju proizvodnje in razpored delavcev v druge TOZD izveden v skladu s statutom in samoupravnim sporazumom o razporejanju delavcev.

Pomanjkanje vložka za izdelavo žičnikov zelo resno ogroža realizacijo izvoza. Zato odbor samoupravne delavske kontrole opozarja službe in poslovodni odbor Železarne, da bi nižja realizacija lahko imela težke posledice pri uvozu potrebnega materiala za druge TOZD.

Posebno kritično ocenjujejo opozorila ameriških kupcev, ki napovedujejo prekinitev poslovnih odnosov zaradi zaostajanja dobav.

— Ob izvoznih nujnosti in poudarjanju važnosti izvoza v vseh samoupravnih organih in delovni organizaciji, republiko in zvezi odbor meni, da bi lahko z boljšo usmeritvijo jekla v Železarni zagotovili žebljarni toliko žice, da bi izvrševala vsaj izvozne obveznosti.

— Delavci, zaposleni v TOZD Žebljarna, niso zadovoljni s pojasnilom vodje TOZD, da je pomanjkanje žice »višja sila«.

Člani odbora so obravnavali tudi sklepe zadnje seje odbora samoupravne delavske kontrole Železarne, ki se nanašajo predvsem na delovno disciplino, posebno na predhodno zapuščanje delovnih mest ob zaključku dne. Sklenili so, da delavci, zaposleni v TOZD Žebljarna, lahko zapustijo obrat le pet minut pred zaključkom dne.

MO

NOVOSTI IZ TOVARNIŠKIH GLASIL

Štoreški ŽELEZAR

UPORABA DUŠIKA V ŽELEZARNI ŠTORE

V železarni Štore bodo postavili nov rezervoar za tekoči dušik.

Dušik je glavni sestavni del zraka, ki je sestavljen iz 89 vol. % dušika in 21 vol. % kisika. Dušik se pridobiva tako, da zraku odvzamemo kisik.

Tehnični dušik — se pridobiva s pomočjo molekularnih sit (nečist), najpogostejše pa po postopku frakcionirane destilacije utekočinjenega zraka. Utekočinjeni dušik vre pri —195,8 stopinj Celzija, utekočinjeni kisik pa pri —183,0 stopinj Celzija. Pri počasnem in kontroliranem segrevanju utekočinjenega zraka se najprej upari dušik in šele po povišanju temperature kisik.

Dušik je pri normalni temperaturi plin, ki leno reagira z drugimi elementi, pri povečani temperaturi pa tvori spojine.

Dušik se skladišči v tekočem stanju, ker spravimo v en kubični meter pri —180 stopinj Celzija okrog 800 kg dušika, v plinastem stanju pa tehta en kubični meter dušika pri 0 stop. C in 1 atm le 1,25 kg!

Utekočinjeni dušik se transportira v posebnih — izoliranih cisternah in se skladišči v rezervoarjih s prostornino od 1.000 do 25.000 litrov. Rezervoarji morajo biti dobro izolirani, da se v njih zadrži nizka temperatura okrog —180 stop. Celzija. Rezervoarji za skladiščenje tekočega dušika (tudi kisika) so sestavljeni iz notra-

njeja rezervoarja, v katerem se nahaja tekoči dušik in iz zunanje posode. Vmesni prostor je zapolnjen s perlitom in vakuumiran, da se s tem zmanjšajo toplotne izgube na najmanjšo mero.

Rezervoar, ki je v železarni Štore že postavljen, je namenjen za skladiščenje tekočega dušika, ki ga bodo uporabljali za zaščitno atmosfero pri žarenju v novi kontinuirni žarilni peči v valjarni II. Pred uporabo je

Dopisujte v Železarja

potrebno tekoči dušik vpliniti, zato pa mu je potrebno dodajati energijo — toploto. Za vplinjenje 1 kg tekočega dušika je potrebno okrog 100 kcal. To energijo sprejema dušik v dveh uparilnikih, ki sta večja, kot pa bi bila, če bi toploto dovajali s pomočjo pare oziroma tople vode.

V prihodnjem letu bodo zgradili še en rezervoar za tekoči dušik, ki ga bodo uporabljali za zaščito curka jekla na konti napravi v elektrojeklarni. Uporabljali bodo dušik kar v tekočem stanju. Tudi cevovod za pretakanje dušika bo zato moral biti enako dobro izoliran kot rezervoar.

S pričetkom uporabe dušika v tehnološke namene se odpira pot tudi uporabi dušika za izpihanje plinskih instalacij. Postopno bodo pričeli nadomeščati uporabo pare z dušikom, kar bo vplivalo na trajnost plinovodov in armatur.

(Povzeto po članku Viktorja Logarja)

SKRB ZA OKOLJE

ZAKLJUČNA DELA NA NAPRAVI ZA ODPRASEVANJE DRUGE ELEKTROOBLOČNE PEČI V JEKLARNI

Vzporedno z zaključnimi deli na drugi elektroobločni peči v jeklarni potekajo zaključna dela tudi na odprasevalni napravi za odzvem dimnih plinov iz nove peči.

Čistilno napravo za prvo elektroobločno peč Birlec je konstituirala, delno dobavila material in nadzorovala montažo nemška firma Rheinstahl. Jekleno konstrukcijo je izdelala in napravo montirala Kovinarska iz Krškega.

Naprava je bila zasnovana za odzvem dimnih plinov iz dveh enakih, simetrično postavljenih elektroobločnih peči, to je za skupno 84 tisoč kubičnih metrov dimnih plinov.

Za prvo peč je bila izdelana le polovica, to je naprava s štirimi kolonami križnih hodnikov, s šestimi filtrskimi kolonami in enim ventilatorjem na sesalni strani. Iz peči je dim izhajal iz četrte luknje na peči z vrtljivo »fajfco«. Regulacija je bila izdelana po sistemu Oberkassel, ki so ga kmalu po pričetku obratovanja poenostavili.

Za drugo fazo, to je za odprasevanje nove elektroobločne peči BBC, je že leta 1977 ponudba Rheinstahla znašala 17 milij. dinarjev, od tega 641.000 DM.

Nova elektroobločna peč je večja in v hali jeklarne postavljena drugače, kot je bilo pred leti predvideno. Spremenili so se tehnološko-tehnični parametri odprasevanja, ki jih je bilo treba na novo dimenzionirati. Glede na pridobivanje izkušnje pri obratovanju s prvo fazo čistilne naprave in problematiko, ki bi jo morali v vsakem primeru reševati sami, so se odločili, da bodo drugo fazo projektirali in izdelali doma.

Pri projektiranju druge faze so morali povečati kapaciteto filtra in uskladiti delovanje odprasevalne naprave s procesom ene in druge elektroobločne peči. Spremenili so princip odzveda dimnih plinov na novi peči. Uvedli so fiksni priključek, ki je vodno hlajen.

Uvozili so le del regulacijske opreme in elektroopremo zaradi poenotenja z obstoječo opremo čistilne naprave.

Stroški izdelave in montaže druge faze čistilne naprave znašajo 10 milijonov din, od tega 250.000 DM.

Dokončno bodo lahko ocenili svoje angažiranje pri čistilni napravi za dimne pline elektroobločne peči BBC, ko bo ta obratovala in ko bo normalno obratovala tudi odprasevalna naprava.

Odprasevanje v elektrojeklarni svet rešuje enega od virov onesnaževanja okolja, poskrbeti pa bodo morali še za zmanjšanje hrupa in ostale naprave za čiščenje zraka in vode v železarni Štore.

(povzeto po članku Borisa Marolta)

90 LET LIVARSTVA NA JESENICAH

(Nadaljevanje s 1. strani)

Livarstvo delimo na več področij, naj omenim samo glavna: jeklo litina, siva litina, nodularna litina in barvne kovine. Ker je beseda o jeklotitini, naj omenim, da se ta deli po asortimentih na:

— Visokoserijsko avtomatsko proizvodnjo (Ravne), kjer so ulitki namenjeni za avtomobilsko, traktorsko industrijo itd. Serije dosegajo tudi 50.000 kosov mesečno. Pod to zvrst spadajo tudi tako imenovane mini livarne, oziroma croning postopek, kjer se uliva zelo majhne precizne dele, ki niso potrebni nadaljne obdelave.

— Srednje teški ulitki iz jekla, ki so namenjeni za srednje težke plovne objekte, hidroelektrarne srednjih kapacitet, za armature strojne industrije itd. Ti ulitki dosegajo težo do 30 ton bruto oz. do 15 ton neto.

— Težki jekleni ulitki, ki jih izdeluje v Jugoslaviji samo livarna naše železarnice in so namenjeni predvsem za velike hidroelektrarne kapacitete do 700.000 KW, za plovne objekte (tankerje) do 225.000 bto reg. ton kot osnovni sklopi ladjedelnosti, HE (hidro) in elektro deli, livni material za velike plavže, konverterje v jeklnah in podobno.

ZGODOVINA LIVARSTVA

Že pred 5000 leti je bil v Egiptu odkrit majhen ulitek oz. forma in sicer je bil izdelan iz meteorskega železa. 2000 let pred našim štetjem pa so bili odkriti primitivni ulitki v delti Nila, predvsem iz zlata in srebra.

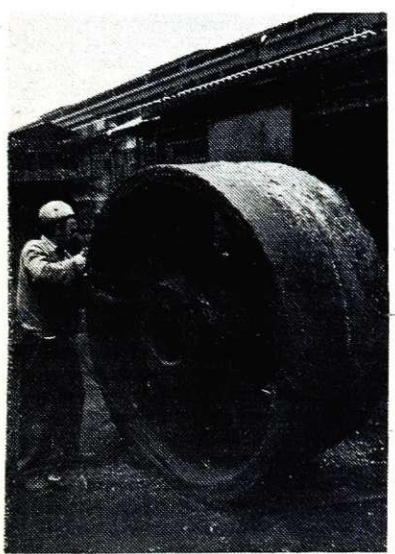
Livarstvo v Sloveniji oziroma na Jesenicah pa izhaja iz bohinskega kota. Po Valvasorjevih navedbah je prvo livarno v Bohinju zgradil zdravnik dr. Konrat Widerholdt in je stala poldrugo miljo od Bohinske Bistrice. Livarna je bila takrat očito zgrajena po vzorcu Fužin na Hublju pri Ajdovščini. V njej so vlivali železne retorte za žganje živega srebra pri idrijskem rudniku. Kako dolgo je delala, ni znano. Hacquet omenja v svoji prvi knjigi, da je bila v Mesmocu pred 112. leti livarna, kakor to kaže železni zvon v Bistrici, ki je bil vlit leta 1664.

Hacquet in Michelangelo Zois nista našla o prvi livarni nobenih listin. Temelje stare livarniške zgradbe je odkril dr. Schmidt ob vzhodu Jelovice nasproti Nomnja, kasneje pa so jo odkopale ekipe tehničnega muzeja v Jesenici. Poročilo o rezultatih izkopavanja je bilo objavljeno v reviji Nova proizvodnja 1953.

Bohinska livarna je kmalu zaslovela po dovršenosti svojih izdelkov.

Čiščenje ponve za žlindro za plavže v Smederevu (22 ton)

Čiščenje vodilnega kolesa za železarno Sisak (sušilnica rude)

Bohinski livarji so, na primer, vlivali za Dunaj zobčasta kolesa od 500–1000 mm premera, ki so jih ročno obdelali in z vozi odpremili na Dunaj. V mehanični delavnici so izdelovali vodne turbine, obročje in bate za parne stroje ljubljanske strojne delavnice, kanalsko opremo za Trst in železne ograje za Ljubljano. Izdelovali so tudi najrazličnejše vrste orodja, nože, pile in sekače iz domačega jekla, ki so jih kalili v posebni mešanici iz usnja, parkljev in rogovi.

V poletnem času so delali od 5. junija do 19. ure zvečer, pozimi pa od 6. junija do 19. ure zvečer. Med tem časom je bil polurni odmor za zajtrk in enourni za kosilo. Zaslужki so bili zelo različni, od 40 do 60 krajcarjev na dno. Le kvalificirani delavci so dobili nekaj več. Ob kresu so delavci prejeli predurjem za plače, obračun pa je bil konec leta. Toda podjetje je imelo redko dovolj gotovine za izplačilo in tako so večina dobili le nekaj denarja, vse drugo pa se je poravnalo z nakupom živil v trgovini. Tu so v glavnem lahko kupili žito, ki ga je potem vsak sam dal zmleti.

Sele po revoluciji je bila 22. februarja, oziroma po drugih podatkih 24. marca 1849 Zoisovim dedičem podeljena tudi koncesija za postavitev dveh kupolnih peči, toda le pod pogojem, da jih bodo kurili samo s koksom. Livarna je bila 28. avgusta 1855 vpisana kot bistven in neločljiv sestavni del fužin. Med tem je švedska konkurenca pritiskala s cenami na trg, obenem pa kvalitetno izboljševala svoje proizvode.

Nekaj števk o proizvodnji jeklotitine v Evropi in v svetu danes. Proizvodnja je zanimiva zaradi tega, da bi videli na kakšnem mestu je Jugoslavija in posredno Slovenija, oziroma Jesenice. Vse številke o proizvodnji jeklotitine so približne, vendar je natančno razmerje o razvitosti jeklolivarn med posameznimi deželami.

ton na leto	
Belgija	60.000
Danska	15.000
Finska	17.000
Francija	260.000
Anglija	270.000
Italija	150.000
Japonska	800.000
(Najnovejši izsledki)	
Kanada	129.000
Luxemburg	5.000
Nizozemska	9.000
Avstrija	20.000
Poljska	250.000
ZDR Nemčija	280.000
Portugalska	10.000
Švedska	40.000
Švica	16.000
Španija	80.000
Južnoafriška Unija	120.000
Amerika	1.700.000
(Od tam je kromitni pesek)	

RAZVOJ LIVARSTVA V SLOVENIJI

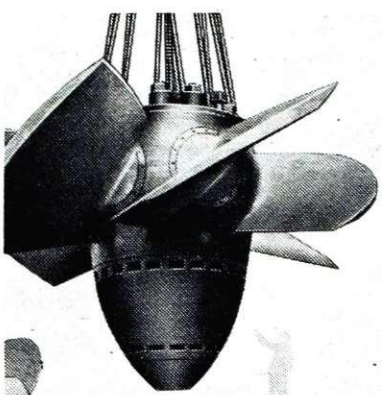
Geografski položaj in bogata industrijska, posebno pa železarska tradicija sta Sloveniji omogočala hitrejši industrijski razvoj že v predvojni Jugoslaviji. Železarne v Prevaljah in Guštanju (sedanje Ravne) na Koroškem so že v prejšnjem stoletju izvažale svoje proizvode, ki so se odlikovali po kakovosti, v mnoge tuje dežele. Tudi zgodovina železarn oziroma livarn na Jesenicah in Štorah se začne že v prejšnjem stoletju. Medtem ko so železarne v Guštanju, na Jesenicah in v Štorah vzdržale hude gospodarske krize in oster konkurenčni boj avstrijskih, čeških in nemških železarn, je morala za tedanje čase velika železarna v Prevaljah v začetku tega stoletja ugasniti vse plavže in pudlovice in prenehati s proizvodnjo v korist železarne v Donawitzu na Gornjem Štajerskem, ki je imela veliko ugodnejše pogoje — velika nahajališča rude v neposredni bližini (Eisenerz), več kapitala za razvoj in večjo gospodarsko ter politično podporo tedanje Avstro-Ogrske. Železarna v Guštanju je bila sicer po obsegu proizvodnje mnogo manjša, vendar pa že od začetka obratovanja usmerjena v proizvodnjo plemenitih jekel in izdelkov iz teh jekel: zlasti noži so bili znani daleč naokoli.

Železarna na Jesenicah se je usmerjala predvsem na proizvodnjo tanko vlečene pločevine, paličastega in profilnega jekla za kovinsko predelovalno industrijo. Železarna v Štorah je izdelovala ulitke, odkovke in valjano jeklo manjših profilov.

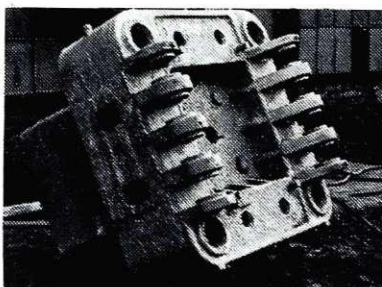
Proizvodnja jekla je razumljivo pospeševala razvoj kovinske industrije in še posebej livarstva. Vsaka železarna potrebuje že za lastno izgradnjo, vzdrževanje in proizvodnjo veliko ulitkov, zato je logično, da so se pri vseh železarnah razvili tudi livarski obrati, ki so izdelovali ulitke tudi za druge porabnike. Livarna v železarni Štore je začela obratovati

Zapiralna loputa za HE Mratinje

Naš ulitek — glava kaplanove turbine vgrajen v tekač turbine v Srednji dravi I. teža 45 ton, celotni tekač tehta 350 ton

Ulitek za stiskalnice GDK 900 Weingarten

že leta 1916. V bivši Jugoslaviji je bila njena proizvodnja okrog 1200 ton sive in kokilne litine. Z ročnim formanjem so izdelovali ulitke za lesno, kemično, usnjarsko, steklarsko industrijo in rudarstvo. Izdelovali so tudi ulitke za Diesel motorje, za vodne turbine, za žage in mline, valje in kokele za lastne potrebe.

Predhodnica livarne v železarni Jesenice je bila livarna v Bohinju, ki je oskrbovala med drugim z ulitki plavža v Škedenju pri Trstu in železarske obrate na Jesenicah. Ko je leta 1897 pogorela, se je livarna skupno z livarji leta 1898 preselila na Jesenice. Zanimiva je ugotovitev, da so v železarni jeklene ulitke prvič izdelali že leta 1885, kar je za takratni tehnični razvoj vsekakor upoštevanja vredno. Železarna v Guštanju (na Ravnah) je izdelovala pred drugo svetovno vojno vse vrste ulitkov iz jeklene, sive in temprane litine.

Med podjetji kovinske industrije so bile najbolj znane Strojne tovarne in livarne d. v Ljubljani, ki pa so zaradi različnih posegov domačega in tujega kapitala leta 1936 propadle in bile likvidirane. V Ljubljani je bilo več privatnih livarn, ki so uspešno delale. Tudi Maribor je bil močno industrijsko središče, v katerem je obratovalo več livarn, med katerimi velja omeniti livarno železniških delavnic in livarno poljedelskih strojev Ježek et Co.

S 400-letno železarsko tradicijo se ponša podjetje Muta, sedanje Gorenje-Muta. Iz zapisnikov je razvidno, da je tu že leta 1579 obratovalo kladivo na vodni pogon (»repač«). Leta 1885 je bilo podjetje obnovljeno in je dobilo še lastno livarno in modelno mizarstvo, ki stoji še danes. Razen strojne litine so izdelovali razne rešetke, okvirje za štedilnike, vratca za peči, valje za vodne mline, likalno železo, uteži za tehtnice, poslužna kolesa itd.

Posebej je treba omeniti še podjetje Titan Kamnik, ki je tudi že slavilo 80-letnico obstoja in v katerem je delal tudi Josip Broz-Tito, ki je od tu z večjo skupino delavcev odšel na Češko potem, ko je podjetje leta 1912 šlo v konkurz. Tovarna je mirovala do leta 1914. Leta 1919 jo je kupilo »Hrvatsko dioničko društvo za trgovino železom«, ki je leta 1920 postavilo tudi prvo kupolko. Ko je bila leta 1926 zgrajena temper peč, je Titan postal pomemben proizvajalec temprane litine.

Številnih livarn obrtniškega tipa, ki so bile raztresene po raznih krajih Slovenije, tu ne bi naštevali, ker niso imele pomembnega vpliva na razvoj

livarstva in so po drugi svetovni vojni večinoma prenehale delati.

Po statističnih podatkih Zavoda za statistiko SRS je bila leta 1939 evidentirana naslednja proizvodnja ulitkov v Sloveniji in na tej osnovi je izračunan njen delež v jugoslovanski proizvodnji litine:

	Proizvodnja v Sloveniji	Delež v jugosl. proizvodnji
	ton	%
Ulitki iz sive litine	8.184	30,9
Ulitki iz temprane litine	300	66,7
Ulitki iz jeklene litine	1.627	89,2
Ulitki iz neželeznih kovin	104	9,4

Op.: Statistika prikazuje to proizvodnjo skupaj s sivo litino.

Glede na število prebivalstva je bil delež proizvodnje ulitkov v Sloveniji v jugoslovanskem gospodarstvu zelo velik. Izjema so le ulitki iz neželeznih kovin. Ta proizvodnja je bila izjemno majhna in predvsem namenjena za lastne potrebe proizvajalcev ter za vzdrževanje strojev in naprav.

PREGLED ŠTEVILA LIVARN PO VRSTAH LITINE S KAPACITETAMI LETA 1945

Med vojno se stanje ni bistveno spremenilo. Skupna proizvodnja se je do leta 1946 malo povečala: pri sivi in temprani litini za 9 %, pri jekleni litini za 57 %, pri litini iz neželeznih kovin pa za 30 %. Podatkov o številu livarn in njihovih kapacitetah ni. Glavni nosilci livarske proizvodnje so bila naslednja podjetja:

Za sivo litino:	
1. Železarna Štore s kapacitetami okrog	3.000 ton
2. Železarna Jesenice okrog	4.000 ton
3. Muta okrog	1.000 ton
4. Železniške delavnice — Ljubljana okrog	1.000 ton

Vse ostale livarne so skupaj izdelale okrog 1.000 ton ulitkov iz sive litine.

Za temprano litino je ostal po vojni edini izdelovalec Titan Kamnik, s kapaciteto okrog 350 ton v letu 1945.

Glavna izdelovalca jeklene litine sta bila železarna Jesenice, s kapaciteto okrog 1.500 ton in železarna Ravne, s kapaciteto okrog 1.200 ton.

RAZVOJ JEKLOLIVARSTVA V SFRJ IN SRS OD LETA 1939 DO 1975

Livarska proizvodnja v SFRJ		
Leto	Jeklena litina	
	t	indeks
1939	1.827	100,0
1946	3.204	175,0
1953	10.666	584,0
1955	14.151	775,0
1960	23.320	1.276,0
1961	26.577	1.451,0
1962	28.384	1.551,0
1963	36.001	1.970,0
1964	39.281	2.160,0
1965	41.878	2.286,0
1966	36.048	1.975,0
1967	30.102	1.645,0
1968	32.121	1.750,0
1969	39.300	2.156,0
1970	43.847	2.390,0
1971	51.503	2.810,0
1972	52.399	2.860,0
1973	55.776	3.050,0
1974	60.287	3.300,0
1975	63.490	3.470,0

Povprečna stopnja razvoja:

1946–1960	15,2 %
1960–1975	6,9 %
1946–1975	10,9 %

Jeklolivarska proizvodnja v SRS

	ton	indeks
1939	1.627	100
1946	2.565	157
1958	6.047	372
1955	8.411	518
1960	10.326	635
1961	12.130	746
1962	13.088	805
1963	15.404	948
1964	16.124	992
1965	16.193	995
1966	15.121	930
1967	10.675	656
1968	11.471	704
1969	13.347	820
1970	14.961	920
1971	16.017	985
1972	16.328	1.002
1973	14.759,5	908
1974	14.926	920
1975	15.669,8	965

Povprečna stopnja razvoja

1946–1960	10,5 %
1960–1975	2,8 %
1946–1975	6,5 %

Livarna je v železarni Jesenice eden od starejših oddelkov, ki ima zelo razvejano zgodovino. Predvsem zaradi svojega položaja v železarni in zaradi dolgoletne tradicije je imela vpliv na samo železarno in na vsi bazično in strojno industrijo v Sloveniji. Livarna jekla je namreč v neposredni bližini martinov in elektro talilnih agregatov, kar omogoča praktično neomejeno količino tekočega jekla in s tem ulivanje težkih jeklenih ulitkov za ladjedelnost, hidroelektrarne, cementarne itd. Te možnosti druge livarne v Sloveniji nimajo. Zato ob 90-letnici pogledmo dosednji razvoj livarne na Jesenicah, sedanje stanje in proizvodnjo ter bodoče možnosti.

DOSEDANJI RAZVOJ LIVARN V ŽELEZARNI JESENICE

Dejavnost naših livarn sega v leto 1897, ko je livarna v Bohinju pogorela. Vezana je bila na vzdrževanje plavžev in v Škedenju pri Trstu in na takratne obrate na Jesenicah Fužine — Sava. Leta 1898 se je livarna preselila na Jesenice in je pričela z izredno proizvodnjo ulitkov za potrebe takratne Kranjske industrijske družbe in tudi za zunanje naročnike. Z livarno so se preselili na Jesenice tudi livarji, ki so prenašali tradicijo livarstva in znanje na mlajše livarje. Poklic livarja je bil takrat zelo cenjen in spoštovan.

Jeklene ulitke, ki so jih prvič izdelali že v letu 1895, so do leta 1937 kalupirali in ulivali kar v livni jami in grapi martinarne. Zaradi vse večjih potreb po jekleni litini in zaradi večjih zahtev v razvoju strojegradnje, ki je upoštevala vzdržnost posameznih delov, je začela v določenih primerih jeklena litina izpodrivati sivo litino. Tako so se začele razvijati dejavnosti livarn v dve smeri: v livarno jekla in v livarno sive litine. Zaradi potreb po ulitkih iz bron pa se je začela tudi proizvodnja barvnih kovin.

Osnovni pogoj za uspešno delovanje livarn so bili kadri, ki so si svoje znanje nabirali v livarnah po vsej Evropi. Francija, Nemčija, Avstrija in Češka so jim nudile dovolj možnosti, da so se izpopolnili v livarskem znanju in ga koristno uporabili v domačih livarnah.

Takrat je začela z delom tudi modelna mizarstvo. Njene delavnice so bile sprva ob kovačnici, po požaru leta 1932 pa v spodnjem delu mehanične delavnice, kasneje pa so jih prestavili na južni del sive livarne, kjer so še danes.

Razvoj livarn je stalno zaostajal, kljub temu, da so stalno oskrbovale obrate Železarne z vsemi vrstami ulitkov. Posebno so livarne sodelovale pri rekonstrukciji železarne Jesenice v povojnem obdobju, zlasti valjarne debele pločevine, valjarne Bela itd.

Nekaj mehanizacije za pripravo peska je livarna dobila šele leta 1956, tako da je lahko spremenila tehnologijo. Leta 1968 je bila ob predvideni integraciji slovenskih železarn predvidena ukinitve jeklolivarne na Jesenicah, tako da bi vsi proizvodni prevezla livarna v železarni Ravne. Pokazalo pa se je, da proizvodni program livarne na Jesenicah ni zanimiv za železarno Ravne. Tako je jeklolivarna na Jesenicah ostala in oskrbuje z ulitki železarno, proste kapacitete pa proda kot finalne izdelke izven železarne. Pokazalo se je, da je ob ugodni ceni veliko povpraševanja po težkih jeklenih ulitkih vseh vrst. Po integraciji slovenskih železarn je bila 26. 9. 1970 dokončno uveljavljena siva livarna.

Proizvodnjo kokil in kokilnih plošč je prevzela železarna Štore. manjše ulitke iz sive litine pa siva livarna v matalurški šoli Jesenice. Proizvodnja sive livarne na Jesenicah je znašala okrog 10.000 ton, od tega pa je bilo največ kokil za martinarno in elektro jeklarstvo.

Proizvodnja jeklenih ulitkov je bila leta 1947 okrog 1.200 ton, kar so bile tudi potrebe železarne, vendar so potrebe po jeklenih ulitkih za vzdrževanje upadle. V letu 1972 so bile potrebe železarne in obenem tudi proizvodnja 1.000 jeklenih ulitkov. Glavni del te proizvodnje so banje za žlindro za potrebe plavžev in jeklarn na Jesenicah. Z nabavo strojev za pripravo peska, s spremenjeno tehnologijo in uvedbo norm se je dvignila proizvodnja in so nastale proste kapacitete, ki so bile izkoriščene za proizvodnjo lažjih ulitkov za prodajo izven železarne. To so bili v glavnem ulitki za generatorje tovarne Rade Končar. Prvi težki jekleni ulitki za prodajo pa so bili izdelani s pričetkom gradnje hidrocentrale Bajina Bašta in hidroelektrarne Zlatoličje na Dravi. Uspešna izvedba teh ulitkov in ekonomski rezultat je dal misliti, da bi bilo potrebno v jeklolivarni pričeti s proizvodnjo težkih ulitkov. To pravzaprav lahko štejemo za pričetek proizvodnje težkih ulitkov za prodajo v jeklolivarni železarne Jesenice.

Tudi tu se je izkazalo, da je bila domneva pravilna, saj je proizvodnja težkih ulitkov v hitrem porastu. Pred predvideno ukinitvijo jeklolivarne do leta 1968 je znašala pro-

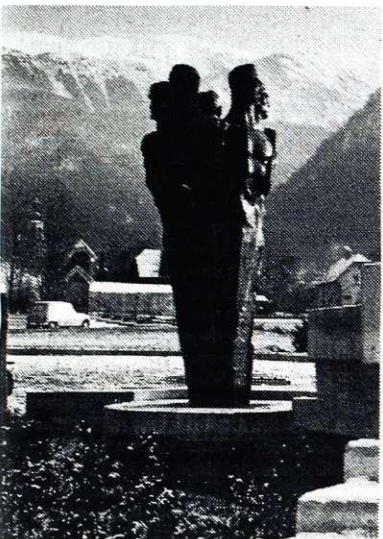
izvodnja ulitkov za prodajo okrog 200 ton. V letu 1968, ko je bila jeklo-livarna s premestitvijo nekaj zmanjšana na polovico, je proizvodnja padla na 70 ton, toda že v letu 1972 je porasla na 630 ton izključno težkih ulitkov. Povprečna bruto teža po kosu v letu 1972 znaša 11 ton. Za železarno Jesenice pri tako veliki proizvodnji res ni veliko, vendar če izhajamo iz izreka: kamen na kamen palača, je vseeno nekaj. Upamo pa si trditi, da v kolikor teh 630 ton ulitkov ne bi bilo izdelanih v železarni Jesenice, bi jih bilo treba uvoziti.

SEDANJE STANJE IN PROIZVODNI PROGRAM V JEKLO-LIVARNI

Jeklolivarna železarne Jesenice je na zahodnem delu jeklarne, se pravi neposredno poleg talilniških agregatov. V jeklo-livarni ne izdelujemo tekočega jekla sami, kupujemo ga namreč od martinare oziroma TOZD Jeklarne, za zahtevne večje in težje ulitke pa največkrat iz modernar ASE elektroobločne peči. Omenjena peč lahko da livarno nenkrat 60 ton tekočega jekla, s čimer je zaenkrat maksimirana teža ulitka. Za litje manjših ulitkov dobimo jeklo iz male BBC elektroobločne peči, ki lahko da osem ton jekla na šaržo. Formamo na klasičen način, to je forme sušimo. Kot tanko plast modelnega peska uporabljamo »kromit Raduša«, kot polnilni pesek pa prirodni pesek iz Domžal. Kapaciteta jeklo livarne je sedaj 1.800 ton jeklenih ulitkov letno. Od tega 900 ton ulitkov za vzdrževanje železarne Jesenice, 900 ton ulitkov pa za prodajo izven železarne.

Uliti za prodajo so v glavnem običajne kvalitete jekla in obsegajo naslednje asortimente:

- ulitki za hidroelektrarne
- ulitki za ladjedelništvo
- ulitki za talilniške agregate
- ponve za žlindro itd.

Kovinolivarna preskrbuje Železarno z ulitki za vzdrževanje, poleg tega pa se tudi bavi z umetniškim livarstvom. Na sliki je spomenik talcem na Koroški Beli.

Proizvodnja za železarno Jesenice obsega v glavnem žlindrne banje, razne vrste tekalnih koles, zobatih koles in druge vrste ulitkov. V proizvodnem programu za železarno Jesenice so tudi zelo komplicirani navijalci iz Pr 19 teže 6,7 ton.

V čistilnici je plinska žarilna peč za termično obdelavo jeklenih ulitkov. Kaže pa, da je omenjena peč za današnje pogoje že premajhna. Z modeli vseh vrst nas oskrbuje lastna modelna mizarna. Glavni odjemalci težkih ulitkov so Lito-stroj Ljubljana, SPIK Beograd, Smederevo, Đuro Đaković, Skopje in Sisak.

RAZVOJNE MOŽNOSTI LIVARNE

S pričetkom litja težkih ulitkov v železarni Jesenice se je pravzaprav izkristalizirala delitev dela med slovenskimi livarnami sama. Tako je livarna železarne Ravne usmerjena v veliko serijsko proizvodnjo lahkih ulitkov; jeklo livarna Litostroj za srednje težke jeklene ulitke; jeklo livarna Jesenice je zaradi že omenjenih prednosti lahko postala jeklo livarna težkih jeklenih ulitkov. To se pravi ulitkov na nad 25 ton

Iz specialne kvalitete izdelan OVEN za veliko stiskalnico v TAM Maribor

oziroma takih ulitkov, kjer so kapacitete Litostroja premajhne. Da bi v bodoče povečali kapacitete za izdelavo takih ulitkov v železarni Jesenice, bo potrebno pred izdelavo programov rešiti nekaj bistvenih vprašanj, ki do sedaj še niso urejena.

1. Raziskati tržišče, predvsem jugoslovansko, koliko težkih ulitkov potrebuje oziroma koliko takih ulitkov vseh vrst se uvaža iz inozemstva. Raziskava naj bi zajela predvsem ulitke za ladjedelništvo, ulitke za opremo hidroelektrarn, ulitke, ki so potrebni za gradnjo cementarn, ulitke za potrebe plavžev in ostalih večjih talilnih agregatov in industrijskih peči ter drugih vrst težkih ulitkov. Iz raznih bežnih razgovorov sklepamo, da je teh ulitkov okrog 1500 do 2000 ton na leto.

2. Glede na ugotovitev potreb po težkih ulitkih se moramo odločiti za tako tehnologijo in mehanizacijo, ki ne bo zahtevala povečanja sedanjega kadra livarne, predvsem zaradi deficitarnosti tega poklica, ki se čuti pri nas in v inozemstvu. Odločiti se moramo za tako tehnologijo, s katero bi bila možna proizvodnja težkih ulitkov v glavnem z domačimi surovinami.

3. Rešiti moramo prostorsko situacijo z ozirom na izbran tehnološki postopek. Predvsem je potrebno zajeti termično obdelavo. Saj je znano, da imajo ulitki zaradi stalnega večanja tako plovnih objektov kot energetskih sistemov in ostalih proizvodnih agregatov vedno večje mere in teže. Iz tega pri danih pogojih lahko sklepamo, da bi bila zgrajitev peči za termično obdelavo največja investicija, vendar ne tako velika, da bi podvomili v njeno rentabilnost.

Predvidevamo, da bi v bodoče pri takih pogojih kot so, ter ob upoštevanju navedenih parametrov lahko proizvajali od 2000 do 2500 ton jeklenih ulitkov, kar pa v železarni Jesenice že garantira rentabilnost. Znano je tudi, da je vsak ulitek za sebe nov proizvod in se tako določa prodajna cena na podlagi predkalkulacije za vsak ulitek posebej.

Na razvoj jeklo livarne v železarni Jesenice vplivajo subjektivni in objektivni dejavniki in je zaradi tega potrebno, da tudi pri razvoju jeklo livarne upoštevamo vse to.

Rekonstrukcija pa je predvidena v letu 1984. Investicijski program je narejen, vendar ga mora dokončno izoblikovati SMELT v Ljubljani. Tudi modelna mizarna je neločljivi del livarne. Modelni mizarji izdelujejo modele vseh vrst in vseh stopenj kompliciranosti od najmanjših (le-žajne blazinice) do najtežjih oz. največjih (valjčno stojalo).

Modele izdelujemo direktno iz načrta, če pa je ulitek zahtevnejši pa izdelamo maketo ulitka zaradi boljše predstave pri izdelavi livnega sistema in napajanja ulitka. Za primerjavo naj omenim, da imamo še sedaj na zalogi v skladišču na Dobravi in stolpu modelne mizarne za vzdrževanje Železarne okrog 30.000 modelov vseh vrst. Za vzdrževanje starejših obratov je mnogo modelov še izpred vojne. Ker pa se ti obrati ukinkajo, postopoma tudi uničujejo te modele. Vrednost modelov je namreč zelo velika, ker se zelo malo ljudi ukvarja z izdelavo modelov. Vsi modeli, ki so izdelani za vzdrževanje železarne je cena vkalkulirana v ulitek. Dočim mora

Priznanja, ki smo jih livarji dobili na športnih tekmovanjih

vsak naročnik poleg ulitka naročiti še modele, ki je potem njegova last in ga nato običajno pošljemo lastniku. Za TOZD Livarna je to velik dohodek, saj je povprečna cena za večji oz. komplicirnejši model okrog 200.000 milij.

Lahko bi navedli še mnogo stvari, vendar smatramo, da smo v nekoliko skrajšani obliki uspeli prikazati, kot je omenjeno v začetku kaj je livarstvo.

Pananti je dejal, da roman ne koristi tistemu, ki iz njega bere preteklost, temveč tistemu, ki v njem vidi prihodnost.

Upajmo, da bo livarstvo na Jesenicah v bodoče postalo med glavnimi dejavnostmi, kar smo prepričani.

Vsem delavcem v livarni se zahvaljujemo, zahvaljujemo pa se tudi vsem temeljnim organizacijam Železarne, ki so kakorkoli pripomogli k temu uspehu. Joža Osvalt

Izdelava forme najtežjega ulitka v naši livarni (neto 45 ton) izdelanega v Jugoslaviji

ORGANIZACIJA IN SPODBUDNO NAGRAJEVANJE (13)

Marx je že v začetku svojih ekonomskih študij, ko je obravnaval vrednostni ugotovil, da se nova vrednost ne ustvarja v trgovini, da ne more trgovec le poceni kupovati in drago prodajati. Tako tudi ni mogoče od države v nedogled pridobivati le ugodnosti, da se to ne bi odrazilo na poslabšanju gospodarskega položaja. Tako ni mogoče ob praksi, da se delovne organizacije, ki bi lahko več izvažale obračajo na notranje tržišče, kjer dobijo zaradi konjunkturalne višje ceno za proizvode, ni mogoče nepremišljeno, spekulativno investirati, ni mogoče zahtevati le povšarjanja cen, rahlo dvigovati produktivnost, širiti vse oblike potrošnje in porabe ter imeti hkrati trdno gospodarstvo! Te čarovnije gotovo ne bomo iznašli!

Omenili smo le nekatere najbolj očitne dejavnike, da bi opozorili, kako se mora delavec zaozorni iz svojega delovnega mesta na gospodarjenje v delovni organizaciji in celotni družbi. V nadaljevanju bomo poskušali dokazati, da tega ne poznamo kot frazo, prežvekovanje resolucij ali zakona, ampak kot edino realno alternativo za doseganje večjega dohodka in višjih osebnih dohodkov.

Če je motiv dohodka, temeljni motiv gospodarjenja, potem moramo v našem samoupravnem sistemu povečati vpliv proizvajalca na oblikovanje in razporejanje dohodka. To spoznanje pa se spremeni v frazo, če teh možnosti ne razvijamo, če ne izoblikujemo takih ekonomskih praktičnih rešitev, da bi ta vpliv in interes prihajal do polnega izraza.

Veliko prostora smo porabili za dokazovanje, zavračanje poizkusov, da bi oblikovanje in delitev dohodka spodbujali ali ovrednotili predvsem z delovnim opraviлом. Upamo, da smo dokazali, da to ni dovolj, da tako ni mogoče razviti načel nagrajevanja po delu. Torej je potrebno delavca bolj vključiti v upravljanje. To pa spet postane fraza, če nismo nadrobneje proučili, natanko in razvidno prikazali, iz katerih elementov, postavk je sestavljen prihodek, dohodek, kaj so odhodki, kaj so stroški proizvodnje. In to razčlenjeno, razvidno po elementih. Če ni v delovni organizaciji strokovno, študijozno zasnovana organizacija proizvodnje, če niso znani in razvidni elementi stroškov, potem brez tega postavljamo proizvajalce, da opravijo nekaj, kar niso opravile strokovne službe, strokovno najbolj odgovorni delavci. Pomeni neke vrste posmeh, oviro, da bi lahko delavci bolje opravljali svoje, z ustavo in zakoni določene samoupravne funkcije. Brez tega so postavljeni v položaj slepeca, ki lahko otiplje tisto, na kar naletijo in potem po spominu ugotavljajo, kaj predstavlja in si zapomnijo, da se morajo temu v prihodnje izogniti. Še napake jim niso dovolj razvidno prikazane, da bi se na njih učili, kaj še, da bi bile dane rešitve.

BREZ INFORMACIJE NI ODLOČANJA

Prav zato, da bi realno omogočili povečanje vpliva proizvajalcev na gospodarjenje, odločanje, smo uzakonili zahtevo po organizaciji informiranja, informativnih služb. Ta informiranost pa seveda ni pojmovana tako, da bi službe ali INDOK centri, po nakakšni lastni presoji obveščali samoupravljalce, kaj se je zgodilo. Potreba po večji informativnosti, informacijah izhaja iz zasnove našega samoupravnega, delegatskega sistema, ki mora dobiti ustrezne informacije za svoje odločitve. Zato potrebujemo informacije prvenstveno za odločanje, za opredeljevanje, tudi za dovolj učinkovito preverjanje dogovorjenega in sprejetega. Informacije potemtakem ne morejo biti

zasnovane le kot poročilo, niti ne kot zgoz analiza, gradivo, ampak kot podatki, informacije za odločanje, za bolj uspešno samoupravljanje.

Tako so vsi številni tovarniški, časniški, mesečniški, le poročevalci o preteklosti. Le takrat, kadar zagrejo pred proizvajalci program, alternativne izračune, podatke, vendar pred sprejetimi odločitvami, takrat so tudi informator za odločanje. Drugače so le seznanjevalec s preteklim, delno že »zgodovinskim«, kar je mogoče z odobravanjem ali kritiko potrditi, ni pa mogoče spreminiti! Če bi hoteli spreminiti, bi morali dati podatke vnaprej, v razpravo. Brez takih podatkov pri sprejetih odločitvah proizvajalce želje pripeljejo preko vode.

Seveda bo del informatike vedno pod vplivom konfliktov interesov v družbi. Toda kakor naša dosedanja praksa kaže, so lahko osnovni viri informacij organizirani tako, da lahko vsakomur, ki mu je to potrebno, zagotovijo resnične podatke. (Edvard Kardelj: »Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja.« Komunist, str. 219.)

Ta ugotovitev kaže, da tudi v samoupravni družbi ni izključena možnost, da se s prirejenimi informacijami, s tem, da se nekaj prikriva, zaželeno poudarja — lahko izkrižljiva resnična podoba stvarnosti. Zato je tekoče, razvidno informiranje o gospodarskih tokovih v delovni organizaciji, v sestavljeni organizaciji združenega dela in končno v celotni družbi, sestavni del samoupravljanja. Izogniti se je treba le poplavi informacij, da se zaradi preštevilnih dreves ne zakrije gozd, da ne bodo proizvajalci zaradi preobilice informacij (ali kot to pogostejše imenujejo preobilice gradiva) začutili odpor nad goro težko razvidnih podatkov. Zato je ravno metodi, načinu informiranja potrebno posvetiti večjo pozornost.

Očitno bo treba informacije zasnovati na različnih ravneh. Od najnужnejših, vsakodnevnih ali za krajša obdobja, za nekoliko daljša in za obdobja, ki se skladajo z našimi predpisi in zahtevami. Ni nujno, da bi proizvajalce zasipavali s podatki, ne smejo pa biti odločilni, poglaviti podatki zamolčani. Bolj pomembno kot to, da po delovni organizaciji krožijo kupi papirja je, da poleg racionalnih, poglavitnih informacij zagotovimo, da bodo zmerom na razpolago tudi še podatki, s katerimi bo mogoče razvidneje spoznati, oceniti, se dokopati do stališča o katerem bo potrebno sprejeti odločitev.

Brez tako zasnovanega sistema informiranja ne bo mogoče zlitje fizičnega in umskega dela, ne moremo doseči osvoboditve dela, niti ne zastavljenih končnih ciljev naše družbe.

UGOTAVLJATI, ZMANJŠEVATI STROŠKE

Ravno vpogled v zakonitosti poslovanja, v oblikovanje dohodka, spoznavanje vseh virov stroškov, možnih prihrankov in možnosti povečanja dohodka, bodo postopoma zaobčutili interes proizvajalca iz delovnega mesta v gospodarjenje celotne organizacije združenega dela. Razvidnejši prikaz gibanja stroškov mu bo razkril, kako nastajajo novi, včasih nepotrebni izdatki zaradi slabosti v organizaciji, neusklajenega planiranja, zapoznele dobave, neizpolnjevanje nalog, zamud pri proizvajalcih s katerimi so povezani v proizvodno verigo. Skratka, razkril jim bo, da je njihovo živo delo, produktivnost le ena prvina oblikovanja stroškov, da so pri oblikovanju dohodka soodvisni, da se končni dohodek oblikuje šele na strdenini njihovega dela, to je v končni izdelavi in prodaji proizvodov.

Spoznavanje s strukturo, gibanjem stroškov, jim bo postopoma razkrivalo, da so nekatera opravila, naloge, ustvarjalnost in zavzetost proizvajalcev pomembnejša od drugih. Razkrilo jim bo, da je od boljše dela, večje zavzetosti in uspešnosti nekaterih strokovnjakov in strokovnih služb odvisna rast dohodka. Zato kaže nekatere proizvajalce k povečani uspehom še posebej spodbujati! In seveda tudi spodbudno nagrajevati!

Skozi daljše spremljanje oblikovanja, dinamike dohodka, bo postalo razvidnejše, da so se v nekaterih obdobjih stroški na posameznih fazah dela, organizaciji, natančni izpolnitvi planiranega ali zamujenega spreminjali, da je na realne dohodke vplivala tudi kvaliteta, da je morda za posamičen proizvod, ki ga tržišče zahteva, odločilna le zunanja oblika ali posebna funkcionalnost, znižanje cene?

V naših časnikih lahko včasih preberemo površno misel, da cene pri nas nepestano rastejo, da se vse le draži. To pa ni resnica. Drži le za del proizvodnje, kajti vrednosti ne smemo obravnavati le s trenutno ceno, vzeti inflacijo kot povsem objektivno dejstvo dražitve, ampak gre pri njej med drugim za notranje prestrukturiranje cen. Kajti če se cela vrsta proizvodov glede na poprečni dohodek proizvajalcev ne bi pocenila, potem ne bi bilo nikakršnega povišanja standarda, zmerom bi capljali na mestu, kvečjemu bi spremljali oblike potrošnje.

To pomeni, da se spričo rasti standarda, spričo skokovite modernizacije tehnologije manjšajo družbeno potrebni čas za proizvodnjo posamičnih dobrin in da ravno k temu prispevajo nove strokovne rešitve, prihranki na času in surovinah. Zato je zelo smotno ugotavljati in spodbujati ravno te pocenitve, ker je samo od njih odvisna nadaljnja rast življenjske ravni.

To pa je mogoče najbolj učinkovito opravljati le v primeru, če so nam strukture stroškov znane, če lahko ugotavljamo in odpravljamo vsa žarišča nepotrebnih dražitev in odkrivamo, organiziramo in tudi nagrajujemo rešitve, ki prispevajo k pocenitvam, družbeno objektivno — k povečanju življenjske ravni.

NE LOČEVANJE PO KVALIFIKACIJAH, PO KLJIH AMPAK PO SLABEM IN DOBREM DELU

V tej zvezi bi radi opozorili še na ustalino preteklosti, ki se vleče in deloma tudi ohranja še iz kapitalističnih časov in njihove miselnosti. V ameriški sociologiji so ugotovljeni dvojni tabori, odnosi označeni z modrimi in belimi ovratniki. To pomeni delavce, v neposredni proizvodnji in uslužbenca v pisarnah. Pri nas so to imenovali delavci in gospodje. Če mi kakorkoli poudarjamo te razlike, potem bomo zavirali zlitje fizičnega in umskega dela, krnili samoupravljanje, krepili bomo razdruževanje namesto združevanja. Treba je namreč ločiti, kaj je v delovni organizaciji tehnokracija, kaj je bistvo njene miselnosti in obnašanja, iz česa črpa svojo moč, kaj jo ohranja ali celo krepí, kaj pa je za razliko od tega le visoko strokovno delo. To sta namreč dve precej različni stvari.

Pogosto se namreč dogaja, da je izumitelj, novator, organizator, kadar občuti oviro in nerazumevanje za svoje delo najbolj nerazporejen ravno do tehnokratov in poprečnežev, ki so mu ovira. Zato bi z odprtimi rokami zgrabil za pomoč, sodelovanje, ki bi mu jo nudili ali tudi izsilili osveščeni proizvajalci.

V teh dneh, zlasti pa ponoči 1. marca 1945, so iz Austrije po železnici in po cestah prihajali dolgi transporti, ki so se potem premikali dalje proti Ljubljani in Trstu.

Enotedenske hude sovražnikove ofenzive in blokade, uperjene proti enotam Kokrškega odreda, je bilo ponoči 1. marca konec. V dneh hajke so pripadniki tistih sovražnih enot, ki so v vznožju Karavank zasedle vasi, ljudi strašili in jim kradli karkoli, največ hrano.

Ko so se policijski in domobranski oddelki, ki so zasledovali partizane, vrnili v dolino, so ljudem razglašali, da so pobili veliko »banditov«, najmanj 60, ostale pa razgnali po zamrznenih gorah, kjer jih bosta pobrala lakota in mraz.

Kakšni so bili rezultati te enotedenske uničujoče in izčrpajoče sovražnikove hajke in blokade:

- sovražnik je požgal in uničil taborišče prvega in tretjega bataljona,
- odred je izgubil radio-oddajno postajo, 2 strojnici, 3 puške in nekaj municije ter druge vojaške opreme,
- sovražnik je ujel 3 borce, 3 pa ranil,
- padli so 4 borci:
- Franc Podlipce iz ambulate »A«, rojen 5. 12. 1894,
- Marjan Arh iz tretjega bataljona, rojen 28. 10. 1921 v Bohinju,
- Matija Meglič iz drugega bataljona, rojen 14. 2. 1904 v Dolini nad Trčjem,
- Jože Pogačar iz drugega bataljona, rojen 20. 3. 1915, Gorje Krnica.

bataljone Kokrškega odreda je sovražnik res začasno odrinil višje v gore, nobenega pa ni ne razbil, ne uničil. Bataljoni so ob minimalnih žrtvah ostali celi, ker je bil poglavitni uspeh izkorenjenje spopadov s močnejšim sovražnikom.

v vseh dneh hajk je Kokrški odred potrošil nekaj čez 2.400 nabojev in premagal velike napore, ki so potrebni pri premikanju po snegu, zmrazoval in gladoval, vendar dobro razpoloženje borcev, razen pri posameznikih, ki so »prišli k nam po 15. septembru« in tudi pri prebivalstvu, kljub velikopotezno zasnovani in izvajani sovražnikovi akciji ni popustilo, kakor navaja odredno poročilo.

celotedenska hajka z blokado in varovanjem transportov s številnimi vojniki je tako politične organizacije na terenu, kot poveljstvo Kokrškega odreda opozarjal, da bo na tem ozemlju v prihodnje treba računati z vse večjo gostoto sovražnika in na podobne hajke, kar vse napoveduje vse bližji konec vojne.

Ce in kakšne izgube je med to hajko imel sovražnik, ni bilo mogoče natančneje ugotoviti, ker njegovih dokumentov ni na voljo.

Toda štabi bataljonov in odreda so cenili, da je bilo ubitih 20 in ranjenih 15 sovražnikovih vojakov, kar navajajo tudi odredna poročila. Obveščevalci odreda so po hajki ugotovili, da so Nemci resnično imeli nekaj mrtvih in ranjenih, vendar kaže, da so navedene številke nekoliko prevelike. Največ žrtev naj bi sovražnik imel na sektorju tretjega bataljona in Dragi pri Begunjah in pod Dobro. Borci Kokrškega odreda so se takoj po odhodu policistov spet prikazali prebi-

valstvu, ki se jih je zelo razveselilo. Po teh dogodkih pa je bilo najprej treba rešiti uprašanje, kje in kako taboriti naprej.

Prvi bataljon pod Stolom se je odločil, da ne bo gradil več, ker bi bilo novo naselje spet prehitro odkrito. Odtlej so kljub snegu in mrazu bivali pod zasilnimi šotori.

Drugi bataljon je ostal v Medvodju nad Trčjem ter se zadrževal v zasilnem bivaku, tesno povezan s štabom odreda.

Tretji bataljon se je spet utaboril v Dragi, vendar je začel graditi nove barake, kajti Begunje, kjer so bile deske, niso bile daleč.

JOŽE ROZMAN

TAJNA VARNOSTNA SLUŽBA KID NA JESENICAH

UVOD

Ob sestavku Tajna varnostna služba Kranjske industrijske družbe na Jesenicah (KID), ki ga bomo v nadaljevanju objavili, je nujno za boljše razumevanje osvetliti nekatere evropske gibanja, predvsem pa nacional-socialistično gibanje v Nemčiji, kateremu je tako močan in spontan razvoj omogočal evropski, predvsem pa nemški velekapital. Ta je v strahu pred pohodom delavskih množic v socializem na vse načine skušal to gibanje uničiti, če pa že to ne, vsaj kar se le da zmanjšati prodorno in udarno moč socialistične miselnosti delavskih množic. Tako so v posameznih državah dobile v roke oblast stranke, ki so svojo zakonodajo na široko odpirale vrata nasilju, brezpravnosti in nezasišlanemu preganjanju vsega, kar je izpovedovalo humanizem, demokracijo in socializem.

V sosednji Italiji je zagospodaril totalitarizem — italijanski fašizem, katerega so poleg italijanskih delavskih množic najbolj občutili Slovenci v našem Primorju. Nato je v Nemčiji z enako ali še večjo nasilnostjo zavladal nemški nacionalni socializem.

Swobodne delavske strokovne organizacije so bile v celoti črtane kot zakonite predstavnice delavstva in postavljene izven zakona. Začelo se je obdobje množičnega pregona in zapiranja.

Povsem razumljivo je, da so bile v takih evropskih razmerah tudi pri nas na delu sile s podobno ideologijo in miselnostjo. Vodilni krogi stare Jugoslavije so jim dali popolno oporo. Pri tem so se znašle na enotni liniji vse meščanske stranke, z Jugoslovansko radikalno zajednico na čelu. Po vzorcu italijanskih črnosrajčnikov smo tudi pri nas dobili Orjuno z nalogo, da kar najbolj zavaruje interese jugoslovanskega kapitala in strahuje delavske množice, da ne bodo preveč glasne pri svojih zahtevah po svobodi delavskega gibanja.

Ker pa Orjuna le ni dobila v ljudstvu potrebne opore in se tako ni uspela vsidati in dobiti v roke oblasti, kakor je bilo to v Italiji, Španiji in Nemčiji, so seveda politični oblastniki krenili na drugačno pot. Delavskega gibanja so se hoteli polastiti od zgoraj navzdol in so kot protiutež delavskim strokovnim (svobodnim) organizacijam ustanovili fašistično delavsko organizacijo Jugoras. V to novo usodno fašistično strokovno organizacijo se je kmalu vključil tudi slovenski del-

strogo katoliško usmerjene delavske strokovne organizacije Zveze združenih delavcev, pod vodstvom proslulega jeseniškega kaplana Andreja Kržmana in z blagoslovom ljubljanskega škofa dr. Rozmana. Kakšna ironija!

Ljudi tega kova pa pri tem ni vodila misel pomagati slovenskemu delavcu do boljše kosa kruha, v boju proti izkoriščevanju, za svobodno delovanje in podobno, marveč povsem ukiniti vsako sindikalno svobodo in delavski razred povsem podrediti velekapitalu, ki je s silo in z najbolj grobimi posegi uspel uničiti vsako svobodo in demokracijo. Oblastniki stare Jugoslavije niso hoteli videti nevarnosti, ki je grozila Evropi. Sklenili so celo pakt za sodelovanje s silami Osi. Seveda se ta ukana zaradi silovitega odpora delavskih množic, predvsem komunistično usmerjenih, ni posrečila.

Na veliko nevarnost, ki je pretela slovenskemu in vsemu jugoslovanskemu delavstvu, so že leta nazaj opozarjala vodstva svobodnih delavskih strokovnih organizacij. Saj je bilo že tedaj povsem jasno, da gre za popolno likvidacijo vsega, kar izpoveduje svobodo in demokracijo. Izgubo vseh demokratičnih svobod — so kmalu občutili vsi jugoslovanski narodi, posebno pa Slovenci po zasedbi nemških in italijanskih vojaških sil. Pri tem so najbolj trumfurali predstavniki nemškega Kulturbunda, med katerimi je bilo žal precej Slovencev. Za Nemčijo je bil to velik uspeh, saj je hotela narediti Štajersko in Gorenjsko »zopet nemško«. Vsi, ki se temu toku niso hoteli podrediti, so se znašli v zaporih in koncentracijskih taboriščih. Ne samo moški, tudi ženske z otroki vred. Pričela so se množična preganjanja in preseljevanja vseh, ki niso hoteli zatajiti slovenskega porekla in socialističnega mišljenja. Posebno so se znašli nad tistimi, ki so se nasilju uprli z orožjem.

Takim ciljem je v veliki meri služila tajna varnostna služba KID na Jesenicah.

Menim, da je prav, če pogledamo tudi našo bližnjo preteklost in iztrgamo pozabi vsaj delček tistega, kar je že leta nazaj pripravljalo uresničenje nemške suverenosti na slovenskih tleh. Žal pa je pri tem sodelovalo tudi nekaj delavcev, ki so kot konfidenti za nekaj drobiža prodajali svojo delavsko čast in tako pomagali utrjevati našo podrejenost in brezpravnost nemškim in slovenskim kapitalistom in po letu 1941 okupatorju. Dokazov za to je več kot dovolj. Avtor

Kljub mrazu pa partizan v takem položaju nikoli ni bil zadovoljen s kritjem v baraki. Zapustili smo jo in se stisnili pod neko večje drevo. Manj udobno je bilo, toda videli smo na vse strani. Šele namestili smo se, ko je strahovito počilo nedaleč od nas. Nekdo je zavpil: »Hudič, včasih imamo večjo srečo kot pamet!« Pokazal je proti prostoru, kjer je prej stala baraka. Ni je bilo več in tisti pok je bila mina, ki je zbrisala naš prejšnji mali zaklon pred mrazom. Tako malo je bilo treba in vsi smo ušli iz objema gotove smrti. V prezeble roke sem položil glavo in nehoti so mi misli ušle k dogodku izpred kakšne ure. Pred seboj sem videl velik kup kamenja ob cesti Nemci-Trnovo. Tam so imeli kosovlovci začasno skladišče za minomete in partope. Dva borca sta bila na straži, kot vedno pri strelivu. Saj to je bilo zlato za partizane. Prav po nekem čudnem naključju pa je sovražnikova mina iz minometa zašla prav v to skladišče. V trenutku je bilo vsega konec. Strelivo je zletelo v zrak in ni prizaneslo niti stražarjema.

Tudi nam sreča ni bila naklonjena. Zlomili sta se še udarni igli pri obeh brzostrelnih topih. Morala sta zapustiti bojne položaje. Do konca boja je ostal na položaju samo protitankovski top. O tem, kaj je bil vzrok okvaram, si še danes belimo glave in mnenja so deljena. Morda slaba obdelava igel in vzmeti, ali pa je mraz opravił svoje tudi pri orožju. Tudi jeklo se spremeni v takem mrazu.

Takega konca treh topov se ni nihče nadejal. Zato je bil uspeh artilerije le delen. Pa vendar, uspeh je bil. Prenekateri bunker se je zamajal od naših topov in tudi cerkev ni več strasila z mitraljejskim gnezdom v svojem zvonicu. Smotno smo porabili 80 granat za protitankovske tope in 470 nabojev za brzostrelne topove in tako pripomogli k uničenju postojanke in 250—300 sovražnikovih vojakov. Trnovo je bilo spet osvoboje- no, vendar močno porušeno. Brez tope, ki je bil še na bojnem položaju, smo se vrnili preko Loke, Čepovana in Dolenje Trebuše v Hotenje. Tam smo spet popravili vsa naša orožja in se pripravili za prihodnje naloge, ki jih nikoli ni zmanjkalo.

Govorjenje, Breda, moški glas. Domača govorica. Matic, jo je spreletelo. Nič drugega kot Matic. Se hip je prisluhnila, potem se je previdno vrnila v kuhinjo. Sedla je na stol in razburjena premišljala.

Bredina dobrot, domoljubje, slovenstvo, ljubljanska družba in pa to, kar so govorili še v šoli, da je Maticu všeč. Otročje stvari, si je takrat rekla. Ni ji bilo prav, ko je Jarman pregovoril Maticve starše, župnika, da so poslali Matica v internat in je hodil v gimnazijo. Ko je izstopil, si je oddahnila. Bila je prepričana, da je to pozabljeno. Kot je vedela, se šolane ženske niso poročale z delavci, kar je Matic bil. Morda bo kdaj pozneje obrtnik, vendar nič posebnega. Nenadno pa Matic, partizanski komandant v Bredini sobi.

Sina Ludvika, ki ga je doma zelo potrebovala, je poslala v legijo zato, da ji potlej ne bi očitali, kako je brezbržna do boljševiske nevarnosti. Podkupovala je komandanta, prigovarjala sinu, res le zato, da bo Breda za njenim hrbtom vse uničila? Kaj bi porekli vaščani, župnik, če bi zvedeli, da skriva partizana? Dvolična hinavka, izdajalka, ki se varuje na obe strani. In če zvedo italijani? Moža odženejo v internacijo, njo zaprejo, Breda lahko ustrelijo.

Strah se je večal, dobival vse bolj grozljive podobe. Z majhno neprevidnostjo se lahko žruši vse, kar so rodovi pred njo zgradili, kar je ona še povečala. Matic, takoj iz hiše! Ampak če je ranjen, kot so govorili. Morajo ga odpeljati! Kam? K partizanom? Anton ga lahko odpelje, vendar s tem bo pomagal partizanom, izdal bo sina, prepričanje vasi. Oni pa so najbolj odvisni od vaščanov. Kaj bi s trgovino, gostilno, kamor ljudje ne zahajajo?

Ne, ne, je ugotovila. Opravili bodo drugače. Matic mora izgniti! Zanj ji ni bilo hudo. Že prej ga ni imela rada, zdaj ga je zasovražila. Zaskrbelo jo je, kako bo opravila z Žanom, ki ji pri tem lahko pomaga. Žan lahko spravi Matica na tak kraj, kjer zanj nihče ne bo zvedel. Slišala je, da nekateri partizani izginjajo, da mimo policije ali z njenim tihim pristankom deluje strašna Črna roka. Slišali so, da je Žan tudi črnorek. Njegova stvar, kaj je. Matica naj tiho spravi iz hiše, na drugi svet. In od nje naj preveč ne zahteva. Pa saj ne bo. Precej ne bo upal, pozneje pa to zastara. Povrh vsega pa lahko vse pripravi tako da bo videti, kot Žanovo zamisel. Anton naj odpelje Matica, spetoma jih pričaka Žan. Kaj more? Edino to mora še prej ugotoviti, če je v Bredini sobi skriti moški zares Matic. To naj opravi Anton. Ni pretežno, moški je, zakaj ne bi užil nekoliko strahu?

VINKO TRINKAUS

25 IZDAJA

Moža je zalotila v kleti, ko je pretakal vino in si pridno stregel. »Tebi se vino ne bo skisalo, nič ne skrbi.« se je zlobno posmešnila. »Nekateri imajo še raje cikleno vino, ker jih bolj odžaja.

»Dva gostilničarja na vasi sta že propadla, ker imam dobro vino. Ljudje ne vedo, zakaj je tako, okus po nekako občutijo.«

»Anton, prenehaj s tem. Bolj važen popravek imaš. Tvoja ljubljanka, ki ji daješ potuho, skriva v svoji sobi moškega. Bodi tako dober in poglej.«

Mož je odložil kozarec na vrh soda. Ni bil spreten. Kozarec je po sodu zdrsnil na betonski tlak in se razbil. Anton je pobledele. To je celo pri slabi luči opazila. Nekaj trenutkov je trepetal z usti.

»Si trdno prepričana?« je vprašal z drhtečim glasom.

»Poglej in se prepričaj. Slišala sem moški glas, ni se mi bledlo. Ti pa ugotovi, kdo je. Potlej se pomeniva, kaj bova napravila.«

Anton se je le odpravil. Šla je za njim, do spodnje veže. Povila je glavo in prisluškovala. Najprej korakom, potem kljukanju. Slišala je, kako Anton prosi Bredo, naj odpere. Potem silen tresk, ko je Anton vlomil vrata. Bredin krik, moška glasova. Kristina je stekla v kuhinjo in obupano sedla.

Se zadnje, prav krhko upanje, da se je premotila, se je sesulo. Skrivajo komunista, ko naj bi se njihov sin boril za njihovo uničenje?

Zaslišala je rahle korake. V sobo je blede stopila Breda. V očeh bolečina, tiha prošnja.

»Skrivaš Matica?« je osorno vprašala Kristina.

Breda je prikimala in povsela glavo. Bilo ji je hudo, čutila se je krivo. Ampak kaj to pomaga, če imajo v hiši partizana. Ven mora, takoj.

»Z očetom se pogovarjata. Matic je ranjen v nogo, roko. Ne more hoditi.« je zbegana stokala Breda. Polile so jo solze. »Nekaj dni bi moral še ostati, potem bo že zmogel pot. Rana se mu lepo celi.«

Kristina je naglo vstala. Preteče je požugala Bredi. Komaj, komaj se je krotila, da je ni začela tepsti.

»Ponoči bo Anton odpeljal Matica iz vasi. Tudi če ga pusti v jarku, meni je vseeno. V naši hiši ne bo! Če pa pozna Matic v bližini ljudi, ki mu bodo pomagali, naj ga oče zapelje tja. Samo brez odlašanja. Žan ni zastoj trdil, da je Matic še v vasi. Bister fant, zelo bister.«

Dovolj bister, da bo dobro opravil tudi to nalogo, si je rekla Kristina. Kako, njegova stvar. To se nje ne tiče. Njena skrb, da v hiši ne bo nobenega partizana.

Slutnja, da Breda skriva v sobi moškega, je Antonovo jezo še podžgala. Ker se Breda tudi na njegovo tretjo prošnjo ni oglasila, se je z ramo zalezel v vrata, ki so popustila. Z razkrečenimi rokami se je hotel pognati v moškega, ko je zbegan obstal. Dva koraka pred njim cev brzostrelke, merjena v njegovo telo. Iz kavča ga je jelljivo gleda Matic. Poznal je vse odtenke jeze v očeh. Fant je odločen, ni ga strah. Ničesar ne bo dosegel s silo, se mu je razkrilo. Nadaljevanje

OTOKAR PERKO NEMCI BEŽIJO

Zima se je bližala koncu. Pisalo se je leto 1945. Del naše enote je z brzostrelnimi topovi sodeloval v napadu na belogardistično postojanko Sv. Križ na Gorenjskem. V visokem snegu so rafali iz brzostrelnega topa parali slamnato streho postojanke. Svetleči izstrelki so kazali pot do cilja in obenem zažgali streho. Prešernovci so v silovitem jurišu postojanko zavzeli in zopet osvobodili del slovenske zemlje. Pot v postojanko je pomagal odpreti naš top. Mi smo se nato vrnili v naše taborišče Hotenje v Dolenji Trebuši. Pot je bila dolga in zasnežena, zlasti na Gorenjskem, zato nas je tudi utrudila. Želeli smo si daljšega oddiha. Tega pa ni bilo. Čez nekaj dni smo v večeru krenili v nove boje. Res je, da ne tako daleč, saj smo šli le proti Čepovanu, kjer so se šopirili Nemci. Cesta je bila v glavnem že kopna. Vlekla se je visoko v hrib. Konji so sopli pod težo tovara. Bila je mrzla, jasna zvezdnata noč. Pred nami so šli gradnikovci, mi pa smo imeli s seboj brzostrelni in protitankovski top s potrebnim strelivom.

Z zaplenjenim nemškim topom po Nemcih. Kako čudna je ta vojna. Veliko časa za razmišljanje in domotožje ni bilo. Treba je bilo priti na cilj, ta pa je bil še daleč. Ta večer nismo bili lačni, saj nas je grela mineštra. Sam pogled na vrh hriba Vrše, kjer je bil cilj, nam je zagotavljal, da v tej strmini gotovo ne bo nikogar zeblo. Naloga je bila, da brzostrelni top zasede položaj na Vršah, protitankovski top pa nadaljuje pot na sosednji hrib Lokovec z nalogo, da s tistega konca pomaga razbiti sovražnikove utrdbе v Čepovanu. Naš brzostrelni top bo začel akcijo z Vrš z nalogo, da prežene nemško zasedo, ki je tudi tokrat na Kobilici in tako očisti pot preostali artileriji, ki nam bo sledila iz Trebuše in bo s težkimi topovi — havbicami prodrala čez sedlo in napadla Čepovan s te strani.

Nadaljevanje

O RAZVOJU TOPNIŠTVA V IX. KORPUSU NOV IN POS

15

FRANC BAČNIK BOJ ZA TRNOVO

Naše oči so iskale nov cilj. Vedeli smo, da ima sovražnik iz cerkvenega zvornika prav tako lep razgled. Zvornik je bil vedno sovražnikovo mitralješko gnezdo (tako smo to imenovali). Zado- voljni, da smo hitro opravili z enim od bunkerjev, pa smo v hipu postali nevoljni. Ugotovili smo, da se je vzmet na oši topa zlomila in bilo je konec našega streljanja. Najrazličnejše kletvice niso pomagale in tako smo morali protitankovski top umakniti s položaja, strelivo pa oddati posadki drugega topa. Sneg in burja sta bila vedno hujsa. Vsi smo bili premraženi. S pokvarjenim topom smo se le nekoliko umaknili v neko leseno barako. Bilo nam je hudo, ker nismo mogli rušiti bunkerjev, hudo, ker smo prišli tako daleč v ta nepopisni mraz in izstrelili le tri granate. Vendarle majhna tolažba — tri granate in odpisani bunker.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 73. seji obravnaval predlog valorizacije sredstev za programe SIS družbenih dejavnosti v občini za 1979. in 1980. leto, poročilo o gibanjih radovljiškega gospodarstva v prvih devetih mesecih 1979, osnutek družbenega dogovora o izvajanju politike cen proizvodov in storitev v SR Sloveniji za 1980. leto, predlog družbenega dogovora o varstvu, urejanju, vzdrževanju in postavljanju spomenikov in spominskih obeležij ter grobišč in grobov borcev NOV v občini ter več urbanističnih zadev. Na dnevnem redu je bila tudi razprava o osnutku odloka o organizaciji upravnih organov občine Radovljica.

Na 74. seji, 11. novembra je izvršni svet OS Radovljica potrdil predlog odloka o proračunu občine Radovljica za 1980. leto in ga predložil v spejem vsem zborom občinske skupščine, ki bodo zasedali 26. decembra. Skupščini bo predložil tudi odlok o določitvah prispevnih stopenj za programe SIS družbene dejavnosti, ki bodo veljale od 1. januarja do 31. marca 1980, predlog odloka o spemembi odloka o določitvi obveznega prispevka za financiranje vzdrževanja in obnavljanja komunalnih objektov in naprav skupne rabe, predlog odloka o določitvi obveznega prispevka za financiranje nujnih nalog programa varstva pred požarom ter finančni načrt SIS za varstvo pred požari za 1980. leto. Po obravnavi je izvršni svet potrdil in predložil v spejem občinski skupščini tudi predlog odloka o odškodnini zaradi spemembe namenbnosti kmetijskega in gozdnega zemljišča in predlog sklepa o prenehanju veljavnosti sklepa o pooblastilu Turist progreša Radovljica za opravljanje geodetskih storitev, ki jih bo prevzela Geodetska uprava občinske skupščine. Razpravljali so tudi o uresničevanju družbeno-ekonomskih odnosov v komunalnem gospodarstvu ter poročilo o realizaciji proračunskih prihodkov in odhodkov za čas od januarja do novembra 1979.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na zadnji seji, 14. decembra obravnavalo osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine za 1980. leto in spejelo več stališč, ki jih bo posredovalo na seji občinske skupščine na zasedanju konec decembra. Na dnevnem redu je bila tudi razprava o osnutku družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v občini in osnutku odloka o upravnih organih občinske skupščine. Na seji so izrekli z nekaterimi dopolnili soglasje za samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela Lokalne radijske postaje Triglav Jesenice.

Na osnovi smernic Zavoda za planiranje SR Slovenije je izvršni svet OS Radovljica predlagal vsem SIS družbenih dejavnosti, da še pred 20. decembrom na zasedanjih njihovih skupščin sprejmejo ugotovitvene sklepe o višini prispevnih stopenj iz bruto osebnih dohodkov za programe SIS v prvem četrtletju 1980. leta. Začasne prispevne stopnje ne bodo višje od tistih, ki so veljale od 1. aprila do 31. avgusta 1979. leta. Nove stopnje za 1980. leto bodo določene po javnih razpravah v združenem delu in po spejetju zaključnih računov SIS za 1979. leto, v marcu prihodnjega leta.

Komite OK ZK Radovljica je na 24. seji, 6. decembra obravnaval rezultate gospodarjenja v občini v prvih devetih mesecih 1979. Dogovorili so se o nadaljnjih usmeritvah dejavnosti osnovnih organizacij in občinske konference ZK v luči sklepov 38. seje predsedstva CK ZKS in seje predsedstva CK ZKJ. Razpravljali so tudi o osnutku resolucije o izvajanju družbenega plana občine za 1980. leto, ki so jo z več tehtnimi pripombami in dopolnili v celoti podprli. Na seji so spregovorili tudi o pripravah na jubilejne proslave posvečene Bohinjski vstaji in slovesnostim Zmaga mrtvega bataljona, ki so bile 15. decembra na Pokljuki.

Na prvi decembrski seji je predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov Radovljica obravnavalo ocene gospodarjenja za prvih devet mesecev letos in pregledalo dejavnost osnovnih sindikalnih organizacij v akciji Zaključni računi ob triletnem letu. V razpravi je bilo tudi poročilo o problematiki stanovanjske izgradnje v občini. Na seji so zadovoljili člane predsedstva za obiske na bližnjih občinskih zbora osnovnih organizacij sindikata, ki so se začeli v decembru.

V radovljiški občini so do začetka decembra opravili volitve v nova vodstva in organe šele v 37 osnovnih organizacijah Zveze komunistov, čeprav bi to morale opraviti že v vseh 114 osnovnih organizacijah. Komite OK ZK je spričo tega opozoril sekretarje, da skličejo volilne konference do 15. decembra. Pred tem so v večini osnovnih organizacij uspešno opravili javne razprave o osnutkih sklepov 5. seje CK ZKS, na katerih so člani enotno in zavzeto podprli takšen pristop CK ZKS k oblikovanju dokončnih sklepov in stališč.

Vsi trije zbori občinske skupščine Radovljica so na zadnjih ločenih sejah 4. in 5. decembra soglasno spejeli sklep o imenovanju Srečka Pogačnika za ravnatelja osnovne šole bratov Zvan v Gorjah, ki je uspešno opravljal to dolžnost v dosedanjem mandatnem obdobju.

V spomin na predani umrlega narodnega heroja Antona Dežmana-Tončka, ki je bil velik prijatelj mladine in pobudnik številnih pohodov in drugih mladinskih spominskih manifestacij, so v Lescah že poimenovali mladinski krožek po njegovem imenu. Njegovo ime pa bo odslej v soglasju vseh družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine nosil tudi pionirski odred Posebne osnovne šole v Radovljici. Za praznik JLA bo dobila ime narodnega heroja Tončka tudi radovljiška vojašnica, kjer bodo ob tej priložnosti odkrili njegov doprni kip.

Svet za pridobivanje in razporejanje dohodka in delitev po delu pri občinskem svetu Zveze sindikatov Radovljica je na seji, 10. decembra spejel program dela za 1980. leto. Člani sveta so se dogovorili o organizaciji in metodi dela ter si določili naloge in zadolžitve v OZD in TOZD.

Po sklepu izvršnega sveta OS Radovljica bodo v decembru morale izdelati poročila o svojem delu in porabi sredstev tudi SIS za požarno varnost, kmetijstvo, stanovanjsko, komunalno dejavnost, za PTT in druge gospodarske dejavnosti. Dolej so ta poročila redno posredovale le SIS družbenih dejavnosti.

Od januarja do konca oktobra 1979 je industrija radovljiške občine povečala izvoz svojih izdelkov na tuje v primerjavi z lanskim letom kar za 29,9 %. Od tega je bilo prodano na konvertibilno tržišče 81 % izdelkov. Desetmesečni plan izvoza so presegli Iskra Lipnica za 7,4, LIP Bled za 10,9, Vezanine Bled za 5,7 in Elan Begunje za 6,5 %. V tem času so uvozili 70,7 % planirane količine repromateriala in surovin.

V prvih desetih mesecih 1979. je bilo v radovljiški občini prijavljeno 923.735 gostov, kar je 10 % več kot lani. Tujih gostov je bilo za 27 % več, domačih pa za 6 % manj. V tem času se je število nočnih povečalo za 12,6 %, kljub temu pa so v prednosti domači gostje, ki so ustvarili 59,4 % vseh nočitev.

Čeprav se v zadnjem času precej piše in govori o problemih s katerimi se srečujejo delavci Alpetour TOZD Hoteli Pokljuka, se stanje gospodarjenja le premika na bolje. To pokaže poročilo o devetmesečnih poslovanju. Izguba v tem času znaša 1.444.000 dinarjev, kar je za dobro četrtno manj kot so planirali. Celotni prihodek se je v primerjavi s 1978. letom povečal za 34, porabljen sredstva za 27, dohodek pa za 46 %. Amortizacija po predpisani stopnji je nižja za 6 %. Največje breme za TOZD predstavljajo obresti od kreditov, ki znašajo kar 689.000 din, razen tega pa visoki stroški vzdrževanja in pa kadrovske problemi.

Od 17. do 19. decembra so zasedale skupščine zborov uporabnikov in zborov izvajalcev vseh občinskih SIS družbenih dejavnosti v radovljiški občini. Delegati so obravnavali tri-četrtletne zaključne račune, predloge valorizacije sredstev za svoje programe v 1979. letu ter odločali o višini prispevnih stopenj iz bruto OD za 1980. leto.

Industrijske delovne organizacije v radovljiški občini so po podatkih statistične službe oddelka za gospodarstvo in finance občinske skupščine v oktobru dosegle največjo letošnjo proizvodnjo. Rast proizvodnje v tem mesecu je bila višja od septembrske za 3,5 %, od poprečne mesečne proizvodnje pa za 8,2 %. V primerjavi z lanskim oktobrom je bila proizvodnja letos večja za 12 %.

Na pobudo družbenopolitičnih organizacij v Murki Lesce je delovni kolektiv tega trgovskega podjetja že 1977. leta omogočil letovanje v Umagu 15 članom ZB NOV Lesce, 1978. leta 10 članom iz Jesenic in 5 iz Radovljice. Letos pa so letovali brezplačno v Murkinem domu po trije člani ZB NOV iz Bohinjske Bistrice, Bleda, Begunje, Kroke in Gorji. Tudi v bodoče bo Murka nudila vsako leto brezplačno tridnevno letovanje borcem z območja tistih krajevskih skupnosti odkoder je največ kupcev pri Murki. Pobuda Murke iz Lesce je hvalevredna, zato zasluži vse priznanje.

V TOZD Golf hotel na Bledu so v prvih devetih mesecih 1979 dosegli precej boljše poslovne rezultate kot lani v tem času. Ustvarili so 93 % planiranega celotnega prihodka. Zasedenost hotela je bila 72,9 ali 3,8 % nad planiranim. Če bi bila neplačana realizacija plačana in, če bi bila nakazana devizna stimulacija bi presegli plan za 5 %.

Osrednja občinska proslava ljudske obrambe ob dnevu JLA v radovljiški občini bo na praznični dan v soboto, 22. decembra pred vojašnico v Radovljici. Slavnosti se bodo pričele ob 10. uri, ko bodo svečano poimenovali tamkajšnje vojašnice po narodnem heroju Antonu Dežmanu-Tončku, nato pa odkrili tudi njegov doprni kip, ki ga je izdelal jeseniški umetnik Jaka Torkar. V kulturnem programu bodo sodelovali godba na pihala iz Lesc, moški zbor A. T. Linhart ter recitatorji Linhartovega odra in vojak iz Radovljice. Proslava bo sklenjena z vsakoletnimi vojaškimi svečanostmi.

Za pripravo programa dejavnosti bodočega družbenega doma, ki ga načrtujejo zgraditi v Radovljici je izvršni odbor Kulturne skupnosti imenoval devetčlansko komisijo, ki jo sestavljajo predstavniki izvajalcev kulturnih programov in kulturnih društev. Komisija bo projektantom posredovala predloge za načrtovanje potrebnih prostorov v novem objektu. Gre predvsem za gledališko in kinodvorano, s potrebnimi spremljajočimi prostori, knjižnico in čitalnico, vadbene sobe za kulturne skupine, klubske in druge pomožne prostore kulturnega društva.

Turistično društvo in kulturno društvo Bled sta 26. novembra zvečer priredili premierno predstavitev etnografsko-turističnega filma »Kmečka ohcet Bled 78«. Na prireditvi so razen številnih domačinov sodelovale tudi kulturne skupine z Bleda in nosilci glavnih vlog v tem filmu. Ob tej priložnosti so podelili priznanja lastnikom najbolj urejenih hiš v 1978 in 1979. letu. Fotografije hiš, katerih lastniki so prejeli priznanja, so bile od 19. do 26. novembra razstavljene v prostorih blejske Kazine.

Obrotno združenje Radovljica je 7. decembra zvečer na svečanosti v hotelu Toplice razvil svoj prapor pod pokroviteljstvom skupščine občine Radovljica. Svečanost so sklenili s kulturnim programom in družabnim večerom.

SPOMINI NA DECEMBRSKO VSTAJO

Bilo je prvo leto vojne, leto 1941. Gornjesavsko dolino so najprej zasedli Italijani. Za njimi so prišli Nemci. Naše vasi so dobile tuja imena. Prepovedali so slovensko govorico. Strahovali so ljudi. V vašcanih je rasla bojazen, da za Slovence tu ne bo več prostora. Čutili so gorje, a poti iz nesreče niso videli. To pot so jim kazali najbolj napredni vaščani. Med njimi so bili že prekaljeni komunisti.

Uporni duh se je hitro širil. Že poleti so imeli prvi sestane odbora Osvobodilne fronte. Začele so delovati trojke. Zbirali so orožje, municijo, denar...

Pripravljali so se na upor.

16. december 1941. leta je mineval tako kot vsi zimski dnevi. Za upor so vedeli vsi. Pri Mlakarju na Dovjem so še enkrat pregledali ves načrt. V mraku je bilo za vasjo zbranih že več kot 100 ljudi. Upornikom sta se pridružila tudi partizana Franc Konobelj in Ivan Vovk. Upor se je začel.

Na Dovjem so bili razoroženi trije žandarji. Ob cesti in progji je bilo podrti drevje. Prerezana je bila telefonska napeljava. Na Belci je zagorel most. Le v Mojstrani se je zataknilo. Ko je skupina upornikov napadla postojanko nemških granicarjev na Velikem bregu, je v spopadu padel Lojz Rabič. Mlakarjev z Dovjega.

Vsi so vedeli, da Nemci ne bodo mirovali. Uporniki so se umaknili na Mežakljo in na Vrse v Karavankah. Bila je mrzla decembrska noč — toda bila je svobodna.

Že navsezgodaj so v vas pridrli Nemci. Kolona avtomobilov in cistern z bencinom je stala na cesti pod vasjo. Nemci so grozili, da bodo požgali vas in ustrelili talce, če uporniki ne izpustijo žandarjev. Obljubljali so, da se ne bo nikomur nič zgodilo, če se vrnejo tudi oni.

Uporniki so se vrnili v vas. Nemci obljube niso držali.

V begunjskih zaporih so se polnile celice z uporniki decembrske vstaje. Devet so jih ustrelili v Dragi, veliko pa so jih odpeljali v nemška taborišča in sedemnajst se jih ni več vrnilo domov.

Nemško nasilje v naših ljudeh ni zlomilo upornega duha. Premočna je bila ljubezen do zaslužene domovine.

V spomin na decembrsko vstajo praznuje krajevna skupnost Dovje-Mojstrana KRAJEVNI PRAZNIK, osnovna šola pa DAN ŠOLE.

MLADI SMO PONOSNI, DA NAŠA ŠOLA NOSI IME 16. DECEMBER. Decembrski dogodki so med ljudmi še zelo živi. Udeleženci upora nam radi pripovedujejo spomine in mi jih pridno zapisujemo. Tole so zapisali:

»V naši hiši so se že poleti 1941. leta začeli zbirati vaščani,« mi je pripovedovala mama Helena — Mlakarjeva.

»Sestanke so imeli v podstrešni sobici. Kaj so se pogovarjali, nisem vedela. Samo slutila sem. Dedkov brat Jaka je med ljudmi širil upor.

Decembrske noči ne bom pozabila. To je bila najdaljša noč. Ostala sem sama z otroki in čakala, kaj bo. Padel je dedkov brat Lojze.

V naslednjem letu pa so za svobodo umrli še trije Mlakarjevi fantje — Maks, Jaka in Mirko.

Matejka Rabič

»Na dan vstaje nas je bilo malo oboroženih,« mi je povedal ded Ivan. »Jaz sem imel staro francosko puško. Bil sem v skupini, ki je razorožila orožnike. Stražil sem s puško, ki je imela en sam naboj.«

Martin Pavlovič

Moj ata je na zborni mesto za Oreharja prišel oborožen. Vse poletje je zbiral orožje. Tudi drugi so se skrivaj oboroževali. O tem niso dosti govorili. Šli so se pravo skrivalnico z orožjem.

»Ponoči sem bil v zasedi v Kamnih. Na pot smo podrli več dreves. Ko so pripeljali nemški tovornjaki, smo jih počakali v zasedi. S strelji smo jih pregnali nazaj na Jesenice.«

Tea Paulus

»Star sem bil osemnajst let, ko se je začela vojna,« mi je povedal Viktor Mrak.

»Na dan upora sva z bratom Janezom gospodarju Luckmanu, ki je bil lovec, zmaknila puško in pištolo. Bil sem v skupini, ki je odšla na Belco. Spotoma smo na cesto podrli več dreves. Pod most smo z žage nosili butare in jih polili z bencinom. Pomagale so nam tudi žene in otroci. Z barikadami na cesti in s požanim mostom smo sovraž-

niku zaprli pot iz smeri Kranjske gora.«

Jožica Košir

Jurčeva mama se živo spominja, kako je zagorel belški most. »V naši kuhinji se je tisti večer zbralo veliko ljudi. Nekaj so se posvetovali. Ko so odšli, je z njim odšel tudi vajin ded. Kmalu po njihovem odhodu je hišo zajela močna svetloba. Most čez Belco je gorel kot bakla. Strmela sem v plamene, ki so Nemcem naznanjali upor.«

Janja in Franci Branc

Pavleševa mama se takole spominja vstaje: »Tisti večer se je pri nas oglašil Janez Hlebanja. Da je prišel na požirek, se je izgovoril. Pripovedoval nam je o vojni, o uporu in o koncu Hitlerjeve Nemčije. Za njim so prihajali še drugi. Z otrokom sem se umaknila v drug prostor. Zdelo se mi je, da se v kuhinji pogovarjajo o orožju.

Šli so na Velik breg. Okrog desetih smo zaslišali strele. Zjutraj smo izvedeli, da akcija ni uspela. Padel je Alojz Rabič.«

Suzana Vilman in Lilijsana Pretnar

To je le nekaj spominov na decembrsko vstajo, ki so jih po pripovedovanju vaščanov napisali učenci novinarskega krožka osnovne šole 16. decembra Mojstrana.

PROGRAM DRSANJA IN ŠPORTNIH PRIREDITEV DO 26. DECEMBRA

ŠPORTNA DVORANA

Rekreacijsko drsanje: petek, 21. decembra, od 20. do 22. ure za Zelenjarno sobota, 22. decembra, od 14. do 16. ure splošno nedelja, 23. decembra, od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure splošno in od 20. do 22. ure za Zelenjarno.

Hokej: sobota, 22. decembra, ob 10.15 pionirska prvenstvena tekma SRS — HK Kranjska gora : HDK Celje — vstop prost; ob 11.45 mladinsko prvenstvo Srs — HDK Bled : HK Olimpija — vstop prost; ob 17.30 državno prvenstvo — II. ZHL HDK Bled : HK Prevoje — vstop prost

Kegljanje na ledu: nedelja, 23. decembra, ob 17. uri mednarodni turnir — vstop prost

Gorenjska liga: Četrtek, 20. decembra, od 22. do 23.30 HK Zabnica petek, 21. decembra, od 22.50 do 23.30 HK Naklo sobota, 22. decembra, od 20. do 21.30 HK Bl. Dobrava ponedeljek, 24. decembra, od 22. do 23.30 HK Borovlje torek, 25. decembra, od 21. do 22.30 HDK Trzin sredo, 26. decembra, od 21.15 do 22.45 HK Kokrica

AVTOMATSKO KEGLJIŠČE

Sobota, 22. decembra, ob 12. uri ekipno prvenstvo Gorenjske — III. kolo: Kr. gora, Krvavec, Jesenice, Sava — vstop prost.

Slavnost ob odkritju spominske plošče na Pavleševi hiši v Mojstrani (Foto: J. Rabič)

JUTRI SEJA PREDSEDSTVA OK SZDL

Jutri ob 16. uri se bo na redni seji sestalo predsedstvo občinske konference SZDL Jesenice. Predsednik Zdravko Črv delegatom predlaga v razpravo:

- predlog odloka o proračunu občine Jesenice za leto 1979;
- smernice za izdelavo srednjeročnega plana LRP Triglav Jesenice za obdobje 1981–1985;
- sprejem in dopolnitev samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela lokalne radijske postaje Triglav Jesenice in
- sprejem samoupravnega sporazuma o urejanju medsebojnih odnosov med trgovskimi organizacijami združenega dela in organiziranimi potrošniki.

Prvo in tretje vprašanje sta tudi na dnevnih redih sej vseh treh zborov skupščine občine Jesenice prihodnji teden in o tem bralci več lahko preberejo v sestavku ZBORI SKUPŠČINE OBČINE SE BODO SESTALI NA 19. SEJI.

Smernice za izdelavo srednjeročnega plana lokalne radijske postaje Triglav Jesenice vsebujejo analizo sedanjega stanja in uresničevanja srednjeročnega plana v obdobju 1976–1979 in oceno ter usmeritev za leto 1980.

Lokalna radijska postaja se trenutno srečuje z velikimi kadrovskimi problemi, saj jim sedaj po sistematizaciji manjkata glavni in odgovorni urednik — direktor in novinar. Letos predvidevajo 820 ur programa, do leta 1985 pa ga bodo razširili na 890 ur letno, največjo pozornost pa v naslednjih letih namenijo kvalitetni rasti programa. Seveda se bo za to lokalna radijska postaja v naslednjih letih morala tudi kadrovske okrepiti in zato predvidevajo prihodnje leto devet delavcev, do leta 1985 pa 12, od tega poleg glavnega in odgovornega urednika — direktorja še sedem novinarjev, dva tonska tehnika, tajnik in računovodja. Pri tem je potrebno poudariti, da radijska postaja pokriva jeseniško in radovljiško občino in da združuje sredstva na osnovi svobodne menjave dela po samoupravnem sporazumu (trenutno je 23 udeležencev sporazuma).

V naslednjem srednjeročnem obdobju predvidevajo tudi postopno tehnično izpopolnjevanje lokalne radijske postaje in postopen prehod na stereo tehniko.

V lanskem letu je LRP združevala 26 % vseh potrebnih sredstev, 74 % pa jih je ustvarila sama, letos pa predvidevajo, da bodo sami ustvarili 58 % sredstev, 42 % pa združevali, od tega 13 % od RTV Ljubljana, kar v prihodnjem letu odpade. Za leto 1985 predvidevajo, da bo razmerje znašalo 30:70 % v korist družbenih sredstev.

Predlog samoupravnega sporazuma o urejanju medsebojnih odnosov med trgovskimi organizacijami združenega dela in organiziranimi potrošniki, ki je predsedstvu predložen v razpravo, zajema:

- medsebojne pravice in obveznosti glede redne in kakovostne preskrbe s posameznimi proizvodi ter načini določanja izbire, kakovosti in količine blaga v prodajalnah na drobno,
- razvoj trgovske mreže in lokacij prodajalnih ter o zagotavljanju sredstev za ta razvoj,
- medsebojna razmerja glede usklajevanja cen,
- izboljšanje pogojev, vezanih na delovni čas zaposlenih v trgovini in občanov,
- delovni čas trgovin na drobno, da bo omogočil večini občanov nakup potrebnega potrošniškega blaga, trgovini pa ekonimičnost in rentabilnost poslovanja.

Vsa ta vprašanja, ki so v predlogu sporazuma bolj natančno opredeljena, morajo trgovske organizacije združenega dela in organizacije, ki opravljajo storitve, urejati v dogovarjanju z organiziranimi potrošniki v krajevnih skupnostih.

S sprejemom predloženega sporazuma bo prenehal veljati samoupravni sporazum o enotni uvedbi obratovalnega časa, ki je bil sprejet 1. avgusta 1975.

Predložen samoupravni sporazum je oblikovan na osnovi ustave, zakona o združenem delu, zakona o blagovnem prometu, zakona o delovnih razmerjih in odloka o razporeditvi delovnega časa med dnevom v organizacijah združenega dela s področja trgovine na drobno, gostinstva, turizma ter obrtnih in drugih storitvenih dejavnosti v občini Jesenice. Vsekakor pomeni velik korak naprej pri samoupravnem urejanju tega zelo občutljivega vprašanja. Seveda pa bo samoupravni sporazum dobil svojo prvo vrednost šele takrat, ko bomo v vseh krajevnih skupnostih imeli dobro organizirane tudi potrošnike. Kaj rado se namreč dogaja, da imamo precej kritičnih pa tudi spodbudnih in ustvarjalnih misli o teh vprašanjih, ki pa seveda zaradi neorganiziranosti ne dosežejo tja, kamor bi morale. Zato naj bi bila razprava o predlogu sporazuma o urejanju medsebojnih odnosov med trgovskimi organizacijami združenega dela in organiziranimi potrošniki tudi spodbuda za čvrsto organiziranost potrošnikov v krajevnih skupnostih.

občinske konference SZDL 21. decembra, ko bodo obravnavali ti dve vprašanji.

Na seji so obravnavali tudi nekaj izhodišč za pripravo kompleksne analize samoupravnega informiranja v občini, k čemur sodijo tudi razširjene seje sveta za vprašanja informiranja in obveščanja. Zato so

Novi zahodni del Hrušice (Foto: B. Blenkuš)

PREDSTAVNIKI REPUBLIŠKEGA ODBORA ZZB NOV NA OBISKU PRI JESENIŠKI ORGANIZACIJI

Podpredsednik republiškega odbora ZZB NOV SR Slovenije Stane Markič je s članoma predsedstva, Miro Svetinovo in Adolfom Ariglerjem, prejšnji teden obiskal Jesenice.

Člani predsedstva občinskega odbora ZZB NOV Jesenice so komisijo seznanili z aktivnostjo jeseniške organizacije in borcev NOV v občinskih in krajevnih družbenopolitičnih in drugih organizacijah ter v občinski in krajevni samoupravi, z njihovimi prizadevanji pri utrjevanju delegatskih odnosov, pri podružljanju ljudske obrambe in družbene samozasčite, prenašanju revolucionarnih tradicij NOB na mlade, uveljavljanju pobude tovariša Tita za kolektivno vodenje in odgovornost in pri podružljanju skrbi za spomenike, grobove in grobišča borcev NOV. Seznanili so jih s programom dela organizacije in s socialno zdravstvenim položajem borcev NOV v jeseniški občini.

Komisijo je bolj podrobno zanimalo še, kakšen je odnos naše jeseniške skupnosti do pomnikov NOB, kako so borke NOV vključene v družbenopolitično življenje, kako delujejo nosilci partizanske spomenice, kako živita naša španska borca, kako živijo borci NOV v domu dr. Franca Berglja, kakšno skrb in pomoč nudijo borcem odgovorni organi (pri skupščini občine Jesenice, skupnosti socialnega za-

varovanja, pri občinski in krajevnih organizacijah ZZB NOV), kadar se znajdejo v trenutnih težavah in če imajo težave pri uveljavljanju pravic, ki so družbeno dogovorjene.

V razpravi je bilo osvetljeno resnično stanje in položaj borcev NOV v naši občini. Poudarjeno je bilo, da organizacija ZZB NOV mora bedeti nad počutjem borcev NOV, biti tenkočutna in uspešna pri obveščanju odgovornih za reševanje težav posameznika, da morajo odgovorni v navedenih organih bolj prisluhniti predlogom krajevnih organizacij (tu se namreč kaj rado zatakne), da je organizacija ZZB NOV nedvomno družbenopolitična organizacija in mora tako tudi delovati, vsak borec pa mora po svojih sposobnostih biti aktiven ne samo v lastni organizaciji, ampak v celotnem delegatskem sistemu.

Razgovor je bil obojestransko koristen. Tovariš Stane Markič je menil, da je družbenopolitična usmerjenost organizacije ZZB NOV Jesenice pravilna, da dobro deluje, v imenu komisije je pozdravil vse naše borce in jim želel uspehov pri nadaljnjem delu.

Ivan Saksida

V PREMISLEK...

Prvega decembra letos so predstavniki krajevnih skupnosti Planina pod Golico povabili na sestanek v dom pod Golico vse lastnike počitniških hiš na njihovem območju. Namen razgovora je bil predstavitev krajevnih skupnosti, ki obsega tri vasi in obravnava problemov, ki tarajo krajevno skupnost. V zvezi z reševanjem teh problemov pa so predstavniki krajevnih skupnosti predlagali, da bi lastniki počitniških hiš sodelovali pri samoprispevku s prebivalci krajevnih skupnosti.

V živahni razpravi je sodelovalo precej prisotnih. T. sama udeležba je dokazala, da s občasnimi prebivalci zanimajo za razvoj kraja in da so tudi pripravljeni sodelovati. Danes je na Planini pod Golico že približno 30 počitniških hišic več kakor hiš domačinov. Stodeset lastnikov bi lahko prispevalo 440.000,00 din. V razpravi so predvsem zahtevali to, da bi imela prioriteto cesta skozi Golo peč, ki je vsako zimo največji zamašek in tudi nevarna zaradi plazov ter ureditev parkirnih prostorov. To bi bilo seveda koristilo tudi domačinom, saj avtobusi, ki vozijo delavce v mesto in otroke v šolo ne morejo do vasi ravno zaradi plazov v Goli peči.

Krajevna skupnost Planina pod Golico je med najmanjšimi v občini. Tudi industrije ali obrti v kraju ni in zato je tudi to eden od vzrokov, da je samoprispevek še toliko bolj potreben. Plavški rovt in Planina pod Golico nista povezani niti s cesto. Vodna interesna skupnost že vsa leta po vojni ureja Črni in Beli potok ter potok Jesenico. Še vedno pa manjka vrsta jezov, da bi tako preprečili premikanje terena. Plavški rovt prav tako nima položne ceste in je zato z Jesenicami slabo povezan.

Vse to imajo krajanji na načrtu. Odpraviti, oziroma sami rešiti pa bodo morali še vrsto drugih problemov. Glede na prispevek med NOB bi lahko ta kraj prišli k tistim, do katerih imamo preveč mačehovski odnos in je preveč pozabljen. Ne gre tu le za finančno pomoč, ampak za pozornost in pomoč, ki bi tudi v gospodarsko-turističnem pogledu dosegel vsaj tisto raven, ki jo je že imel.

Kaj me je spodbudilo danes, že več kot petnajst dni po sestanku, da pišem o tem? Spodbudil me je članek novinarja Nedeljskega dnevnika pod naslovom: »Vode odtokajo neizkoriščene. Majhne hidrocentrale bi

lahko marsikje ublažile energetske stisko. Po goratih predelih zahodnih držav in Skandinavije rastejo majhne hidrocentrale kot gobe po dežju.»

To je »Nedeljski« objavil 16. decembra z vsemi spodbudnimi in koristnimi napotki.

Prvega decembra sem namreč tudi sam sodeloval v razgovoru na že omenjenem sestanku. Predlagal sem, da bi bilo vredno premisliti, da bi potok Jesenico zajezili nekje na Prihodih. Čez jez bi speljali cesto v Plavški rovt in končno bi verjetno odpadla potreba po graditvi hudourniških jezov, ki so še predvideni. Plavški rovt bi bil z Jesenicami povezan po že zgrajeni, urejeni in asfaltirani cesti Prihodi — Jesenice, hkrati pa bi bil povezan tudi s Prihodi in Planino pod Golico. Voda v zbiralniku za omenjenim jezero bi poganjala turbino hidrocentrale, ki bi jo zgradili nekje pri zapuščenih Erlihovi žagi. Pisec članka omenja, da bi lahko take hidrocentrale gradile tudi krajevine in druge vaske skupnosti. Tako bi ta revna krajevna skupnost dobila gospodarski objekt, ki bi najbolje vračal enkratno investicijo. To pa še ni vse. Za jezero bi nastalo jezero, katerega pomen za kraj verjetno danes ne moremo še niti oceniti (mogoče bi presegal Sobec?). To jezero bi prav tako povežalo vse tri vasi.

Potoki Jesenica, Črni in Beli potok so že nekoč poganjali kolesa več deset mlinov in žag. Črni potok je poganjal že tudi turbino kmečke hidrocentrale pred več kot 40 leti pri meni doma. Takrat pa so začeli preganjati zasebne hidrocentrale, ker je DES lahko iz svojih revnih hidrocentral razsvetljeval skromne domačije in stanovanja s tremi ali štirimi žarnicami po 15 sveč. Danes teh ovir verjetno ne bo. Skrbi nas le, kje bomo dobili dodatno energijo, posebno na Jesenicah, ko bo zgrajena nova jeklarina.

Vem, da sem laik za te stvari. Premišlujem pa, zakaj se Železarna nikoli ni odrekla hidrocentralam Radovna, Vintgar in Javorniški rovt. Verjetno zato, ker je dober gospodar. Verjetno bi tudi v tem primeru sodelovala. Sredstva bi tako združili vsi in uspeh bi bil tu.

Naj ob koncu dodam staremu pregovoru zrno do zrna pogača, kamen na kamen palača, še kilovat do kilovata, da bo naša prihodnost bogata. Jaka Klinar

USPEL REFERENDUM IN VEČ PRIREDITEV OB PRAZNIKU KS DOVJE — MOJSTRANA

Na Dovjem in v Mojstrani so v soboto, 15. decembra, zvečer z osrednjo prireditvijo v dvorani kulturnega doma na Dovjem počastili 16. december — praznik te krajevnih skupnosti. Vsako leto se prebivalci Dovjega, Mojstrane, Belce in Radovine spominjajo 16. decembra leta 1941, ko je tudi v tem delu Gornjesavske doline zasvetil plamen upora proti okupatorju. V spomin organizatorjem vstaje v Mojstrani so v soboto dopoldan tudi odkrili spominsko ploščo na Pavleševi hiši, kjer so se zbrali mojstranški uporniki.

Slavnostni govornik na sobotni prireditvi je bil predsednik skupščine krajevnih skupnosti Ivko Klančnik, v nadaljevanju pa so podelili priznanja aktivnim organizacijam in posameznikom ter najboljšim ekipam in športnikom, ki so sodelovali na tekmovanjih, ki so bila organizirana v počastitev krajevnega praznika. V pestrem kulturnem programu so sodelovali moški zbor Društva upokojencev Jesenice, člani kulturno-umetniškega društva Jaka Rabič, učenci zdravstvene šole Jesenice, mladi folklorne skupine osnovne šole 16. decembra Mojstrana in graničarji s karavle Belca.

Za krajevni praznik pa so v Mojstrani sprejeli tudi delegacijo iz pobratene krajevnih skupnosti Stave v valjevski občini.

V nedeljo, 16. decembra, je v okviru praznovanja krajevnega praznika na območju celotne krajevnih skupnosti potekal referendum za uvedbo samoprispevka za asfaltiranje cest. Od skupnega števila 1347 občanov, kolikor jih je vpisanih v volilnem imeniku, sta prišla na volišče 1202 krajana ali 89,2 odstotka. Za uvedbo samoprispevka je glasovalo natanko 1000 krajanov ali 83,2 odstotka.

J. R.

O INFORMIRANJU V KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

V četrtek, 13. decembra, je bila druga redna seja sveta za vprašanja informiranja in obveščanje pri občinski konferenci SZDL Jesenice razširjena s predstavniki krajevnih konferenc SZDL z namenom, ker je bila ena od točk dnevnega reda vprašanje informiranja v krajevnih skupnostih. Žal izgleda, da v večini krajevnih skupnosti še niso dojele pomena informiranja v socialistični samoupravni družbi in še posebej v krajevnih skupnostih kot temeljnih enotah naše samoupravne družbe, saj je manjkalo kar sedem predstavnikov krajevnih skupnosti.

Poleg članov sveta so seji prisostvovali in v razpravi ustvarjalno sodelovali predstavniki krajevnih skupnosti Kranjska gora, Dovje, Mojstrana, Žirovnica in Sava — Jesenice. Res je, da je istočasno klub samoupravljalcev Jesenice sklical pogovor za okroglo mizo o delovanju krajevnih samouprav, kjer so prav tako prisostvovali predstavniki krajevnih konferenc SZDL in krajevnih samouprav, vendar to ni opravičilo za odsotnost pri obravnavanju tako pomembnega vprašanja za delovanje krajevnih samouprav.

Na seji sekcije so ugotovili, da imamo glede samoupravnega informiranja v krajevnih skupnostih še velike praznine, niti nismo še ustrezno organizirani. Poskusi nekaterih krajevnih skupnosti, da bi to vrzel izpopolnili z nekakšnimi bilteni ni rešitev, razen tega pa je to tudi zelo drago. O biltenih, ki izhajajo nekajkrat letno, ni mogoče govoriti kot o delegatskih informacijah za opredeljevanje do določenih stališč in za odločanje, ampak o informaciji za nazaj. Ugodna so ocenili občasne ali hitre informacije, ki jih nekatere krajevne skupnosti pošiljajo volilnim skupnostim tipičnih strahov, ki jih bodo uskladili z doseda-

OKROGLA MIZA O DELOVANJU SAMOUPRAVE V KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

Klub samoupravljalcev Jesenice je v četrtek, 13. decembra, pripravil razgovor za okroglo mizo na temo »Izmenjava izkušenj z nekaterimi področji delovanja krajevnih samouprav«, ki ga je vodil Jože Resman, vodja skupine za razvoj krajevnih samouprav.

Za uvod je nekatere oblike in metode dela ter izkušnje predstavil Zdravko Mežek, predsednik sveta krajevnih skupnosti Žirovnica. Povedal je, da so v vseh desetih vaseh, kolikor jih je, organizirali vsake odbore. Od takrat naprej so seje vedno sklepne, k čemur je pripomoglo tudi to, da ima vsak delegat namestnika. Ustrezno temu so dopolnili statut. Prebivalci so o vsem dobro informirani, saj izdajajo svoje glasilo. Zato so bili tudi uspešni pri asfaltiranju poti in cest, speljavi potrebnega telefonskega omrežja in podobno.

Uvodnim razmišljanjem je sledila zelo živahna razprava, v kateri so sodelovali številni predstavniki krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij. Pri tem so ugotovili, da v krajevnih skupnostih še obstoji razmeroma velik problem planiranja in financiranja osnovne in drugih dejavnosti. Samoprispevek je pomemben vir sofinanciranja različnih del, ki so predvidena v letnih in srednjeročnih planih in ki izboljšujejo življenjske pogoje in standard prebivalstva.

Na področju samoupravne organiziranosti se je še premalo naredilo. Stanje bo potrebno analizirati in na osnovi ugotovitev pripraviti predloge za dograjevanje sedanjega stanja. Še vedno je prisotno vprašanje obveščanja. Čeprav je tu že veliko narejenega, so ugotovili, da povratne informacije še ne tečejo zadovoljivo. Pri tem je potrebno, da delegati vzpostavijo bolj neposredne stike s prebivalci, da pri sklepanju in odločanju v samoupravnih telesih upoštevajo potrebe in interese svojega okolja. Kar zadeva sredstva, bo treba v prihodnje pripraviti predlog za delitev in nato opraviti usklajevanje. V bodoče bo treba mlade bolj vključiti v krajevno samoupravo, družbenopolitično in društveno dejavnost. Pri tem je zelo pomembno spodbujanje, usklajevanje in povezovanje interesov. Marsikje bo potrebno odpraviti ptičove, ki so še med organizacijami združenega dela in krajevno skupnostjo. Razen tega bodo pričeli z dopolnitvami statutov, ki jih bodo uskladili z doseda-

HUMORESKA

SPOROČILA (VIZUALNA CIVILIZACIJA)

Bilo je nekoč na planetu palčkov, v civilizaciji televizije: »Joj, kako sem sit tega palčevskega programa! Joj, kako moram pozno spat! Joj, kako strašno me udi ropotanje ure petnajst čez pet! Kako za tem hitim, norim, loputam z vrati, da ne zamudim tovarniške sirene! O, naj ne spregovorim o borbah s spancem, ko hodim kot Armstrong po Luni, ja, dobesedno plavam po delavnici. In kako težko dočakam drugo tuljenje sirene, ki nas odreši vseh muk, ko planemo mimo vratarja v bife na pivce. Potem se podvizamo domov in še potem morda v trgovino, zaradi bifeja in dveh prijateljev, pa zopet hitim, domov, domov, pred veliki ekran — za pokal prvakov gre! In, in že je tu večerni program in že se bliža strašna ura in že mi služba začne v malih možganih, kajti ura kaže čez polnoč, joj, prekleta ura!...«

Nekako tako, verjeli ali ne, so živeli palčki. Televizija jih je tako posvojila, da so pozabili na svoj izvor, na smisel življenja (joj, kaj vse so zamudili). Telefone so imeli izključno zaradi TV mehanikov. Celó ob potresih so navadno reševali le TV sprejemnike.

Opazoval sem torej nekega palčka (morda samega sebe?), ki mu je televizija zagodla zaradi pretrganega garanja. Res, da je kazala slike, a je molčala, kot bi bil molk zlato. Naš palček se ni bil superciviliziran (bil je brez telefona), zato je razumljivo, da je v paničnem strahu »odplombiral« sprejemnik. Ugotovil je, da je v nekom pločevinastem, kvadratnem delu majhna luknjica. V svoji skromni domišljiji si je v njej zamislil vijak, zato je v tisto luknjico vtaknil izvijač. Privijal in odvijal je toliko časa, da je reklo: krrrrc! Tudi zasmrdelo je v nekom kotu, a ni utegnil ugotoviti — kje naj bi to bilo. Po enournem naprežanju je ugotovil, da je pregorela varovalka! Madona! Ura bo usak čes osem. Mudilo se mu je, pel je neki »Goravatra«, pa še kriminalka, pa še nočni kino... Z vsem srcem čuteč je vtaknil vtikač v vtičnico. Spet je krcalo in takoj nato brrrrrnelo in še malo nato — zagrmelo!, in ker je imel prste na tisti štirioglati stvari, ga je nekaj strašno lopnilo ter sunilo v zrak, koder je zagledal lastne kratke noge. Tukaj je bilo vsega konec.

Palčevka ga je neznansko nadirala. Prsti so ga pekli. Pri šrcu ga je bolelo. Bil je konec, kot ga v vesolju ne vidiš. Večje katastrofe si ni moč umisliti. Palček in palčevka sta zastala praznih glav sama pred seboj. Ko bi vsaj otrok ne pregnala tako zgodaj v postelje.

Kaj sedaj?... Imela sta ogromno knjižnico (palčki so bili na visokem nivoju, čeprav so mislili manj kot njihovi jamski predniki) neprebranih knjig, ki so bile ostanki knjižne civilizacije — zelo zaostala, nepraktična zadeva, ki ne nudi nobenih vizualnih užitkov (fantazija jim je hvalabogu, že zakrnela). No vseeno sta skušala brati, a zaman, bile so same črke, si morete misliti!, na stotisoče črk!!! Mukoma sta se odločila za zakonsko posteljo. Zaspala sta ob devetih zvečer!

Palček je ob petnajst čez pet vstal, neverjetno lahkotno. Nič ni bilo norenja, loputanja z vrati. V službo je prišel pet minut pred šestjo! Nekakšno moč je začutil v sebi. Neznanska radost ga je oplajala! Celó razmišljati je začel. Ob delu ni čutil nobenega napora. Domov je šel nekako tako, kot bi se sprehajal. Kar naenkrat je zagledal svet pred seboj. Življenje je zadišalo. Vsem je govoril o tem odkritju in čeprav je vedel, da ga gledajo postrani (predlagali so celo nekakšno zdravljenje zanj), je upal, da je spoznal, kaj bo odrešilo palčevsko civilizacijo. Čez dva dni je že načrtoval strašno napravo, s katero bi bilo možno uničiti vse televizorje.

Toda nekega dne se je zgodilo TISTO! Zagledal je vse strahote družine. Palčevka ga je bolj in bolj obremenjevala z družinskimi obveznostmi: daj mi pleničko (verjetno, je zaradi abstinence TV programa naglo propadala?), daj mi melni hlače, daj mi slinček, podrži malega... Sprva ga je le malenkostno ovirala, potem pa, ko ni mogel zbrati misli okrog velikega projekta, je nekega prekrasnega popoldneva ponorel. Uvidel je vse posledice zavoženega življenja. Palčki so se drli zaradi kavbojskih risank, palčevka se je držala zaradi njenega (serijskega, ne vem že katerega po vrsti) zvezdnika, da, kar treslo jo je (morda od tod njene jako ostre komande?) Hitel ji je ustreči v vseh pogledih in še nekaj dni trpel. V službi je postal tuj, ni imel o čem debatirati. Bil je osamljen kot pajek za omaro. Poskušal je s samomorom. Rešili so ga. Nato je znova pogledal družinico, prijatelje, sodelavce, razmišljal je in razmišljal ter nekega dne ugotovil sledeče: Najbolje bo, če se vdam v to poneumljeno civilizacijo, če že vse hrustajo, počemu ne bi še mene? Vse mi je spodletelo... In poklical je TV mehanika.

Ko je mehanik operiral zadevo, je naš vrli palček privlekel svoj stari, udobni fotelj, palčevka pa je devala svojih pet palčkov v postelje; hitela je, sicer bo zamudila Pepsimahnisonija, ki se je vedno tako simpatično razkazoval, on pa je užival ob Pepsimahnisonijevih spremovijalkah, ki so bile vse pika na i. Zopet, pri tej priči je bilo v družinici kot poprej. Zopet je palček lahko zagodel: Daj mi vžigalnik, daj mi kavico, spravi že mulce nekam... In glejte, pozabil je na rešitev njihovega sveta, na dobro vseh palčkov, velikih in malih. Še bolj se je zleknil, celó novo blazinico si je umislil, da bi noge preveč ne trpele, psihiater pa mu je predpisal nove tablete za preganjanje sporeda iz sanj, ker se je moral hitro naspiti in morda kaj posanjati iz svoje davnine navzven.

Bilo je nekoč, v svetu palčkov. Kdo ve, kod zdaj plovejo (po tem strašnem kozmosu)? Jaz sem prepričan, da jih ni strah. Polovica njihovega planeta prav sedaj gleda neštete sporede, drugi pa čakajo, da se bo planet obrnil njim v prid in v vsesplošni palčevski blagor. Slava z njimi.

S palčevskim pozdravom, dne tega in tega.

PLANTAN

SLIKARJI IZ POBRATENIH TRBOVELJ BODO RAZSTAVLJALI NA JESENICAH

V soboto, 22. decembra, bodo v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah s krajšim kulturnim programom, ki ga bodo izvajali učenci Glasbene šole Jesenice, ob 18. uri odprli kolektivno razstavo likovnih del članov RELIK — revirskih likovnikov iz Trbovelj.

Slikarji iz Trbovelj vračajo obisk jeseniškim dolikovcem, ki so letos že kolektivno razstavljali v Trbovljah. Te zamenjavalne razstave pa so že nekaj let redna oblika sodelovanja slikarjev obeh delavskih središč, ki se razširja tudi že na sodelovanje v slikarskih kolonijah.

RELIK je sicer relativno mlad likovni kolektiv, vendar pa po svoji aktivnosti sodi med boljše skupine, tako likovno ustvarjalne dejavnosti, kakor glede organizacije likovnih razstav in likovne vzgoje.

Razstava trboveljskih slikarjev bo odprta vsak dan, razen nedelje, od 9. do 12. in od 16. do 19. ure do vključno 31. decembra.

PREMIERA ZA DEDKA MRAZA

Tudi letos amatersko gledališče Tone Čufar Jesenice ni pozabilo na najmlajše gledalce. Kot prispevek k praznovanju dedka Mraza so člani mladega odra za svoje sovrstnike pripravili praviljčno igrice ČUDEŽNA SRAJCA DOPETAJCA, ki jo je napisal Leopold Suhodolčan.

V režiji STANKE GERŠAK je bila premiera igrice v soboto, 15. decembra, v amaterskem gledališču Tone Čufar na Jesenicah. Premiera je bila namenjena starejšim ljubiteljem gledališča, predvsem pa staršem otrok, ki si bodo igrice lahko ogledali v naslednjih dneh, saj bo zanje vse do izteka praznovanja dedka Mraza organiziranih v občini veliko predstav.

Premiero je obiskalo zelo skromno število občanov. Kako malo posluha imajo nekateri starši do takih prireditelj! Zelo lepo bi bilo, če bi si starši ogledali igrice, preden jo bo šel pogledati njihov malček. V tem primeru bi starši lahko marsikaj sporočili svojim potomcem in z njimi pokramljali o vsebini. Tako bi starši lahko veliko prispevali h kulturni vzgoji svojih otrok in priljubljenosti gledališke umetnosti. S svojim obiskom bi tudi izkazali priznanje za trud in prizadevanje tistih, ki žrtvujejo umske, fizične in materialne moči za razvedrilo in vzgojo njihovih otrok. Toliko nekaterim staršem v premislek!

Leopold Suhodolčan (1928) je pisatelj, ki posebno rad piše mladinske povesti. Napisal je tudi več mladinskih radijskih iger. Zelo rad opisuje odnose med otroki in živalmi v praviljčnem svetu. Toda praviljčnost ni nič nenavadnega, je le sad otrokove domišljije, ustvarjalnosti in neposrednosti. Igrica Čudežna srajca dopetajca, je čudežna le toliko, kolikor zmore živeti s svetlo fantazije, kjer prevladujejo zmaga nad zlom, pravičnost, resnična svoboda in enakost med ljudmi.

Čeprav se v našem času ponasamo z velikimi tehničnimi izumi in dosežki, vendar večkrat odpovemo pri uresničitvi skromnih človeških želja. Še vedno nam grenijo življenje nasilje, ponižanje, domišljavost, priliznenost, ali vohlanje — to pa so vse lastnosti nekaterih Suhodolčanovih likov. Kakor v vsaki praviljci zmaga dobro nad zlom, tako je tudi v igrici Čudežna srajca dopetajca. Tega Suhodolčanovega teksta se je do sedaj lotevalo malo režiserjev. Tekst zahteva precej odrske veščine, katere pri mladih igralcih večinoma še ni. Režiserka Stanka Geršakova se je potrudila, da je igrice z dobro izbrano igralsko skupino dvignila na ustrezen nivo in poživila tekst. To je uspela, ker je za vsakega nastopajočega najprej odkrila, potem pa realizirala poseben igralski izraz. Predstava je nastala v dobrem sodelovanju s koreografino Blanko Palčič in avtorjem scenskih in kostumografskih osnutkov Jožetom Bedičem. Stanka Geršak je s tako režijo ostvarila eno režijsko najbolj uspešnih del in potrdila velik smisel za delo z mladimi.

Pred premiero je v zadovoljstvu, da lahko dela z mladimi in ker je zanj že samo delo uspeh, izjavila: Moja želja je, da bi si igrice ogledali tudi odrasli in s tem potrdili prizadevanje nas vseh, ki želimo, da bi v jeseniškem gledališču vzgojili vrsto poštovovalnih mladih igralcev, ki bodo pomagali pri napredku našega gledališča. Vsi bi se morali zavedati, da je treba igralce in gledalce začeti vzgajati dovolj zgodaj, če hočemo, da bomo izoblikovali osebnost naših otrok za našo humano družbo.

V igrici sodeluje nekaj odraslih igralcev: Igor Škrli, Roman Lavtar, Oto Gerdej in Franci Žnidaršič. Ti so v veliko pomoč ostalim igralcem: Klemen Koširju, Bojanu Vistru, Branku Blagojeviču, Boštjanu Brelihju, Bojanu Pogačniku, Dragu Smoleju, Jeleni Brkič, Urški Hlebec, Jožici Kobentar, Nataši Loncar, Mojci Strgar, Julči Štamfelj in Ireni Wolf. Ti člani mladega odra gledališča Tone Čufar so pod režiserskim vodstvom Stanke Geršak izvedli igrice Čudežna srajca dopetajca ljubko in pristrčno. Igrica bo svoj popoln uspeh doživela šele v dvoranah, napolnjenih z mladimi igralci. Za to bo zanesljivo poskrbel »voditelj« predstave Klemen Košir kot krojaček Hlaček (rodil se je s šivanjo in nitko v rokah), ki ima vse nitke predstave v svojih rokah. S svojo živahno igro, polno muhavosti, dobrote in duhovitosti, je že na premieri uspel gledalce vključiti v do-

gajanje na odru. Klemen Košir je še enkrat potrdil izjemen talent za odrsko dogajanja duhovitega žanra. Brez njegove odlične igrice ne bi bila niti čudovita niti pravljica, ostala bi suhoparen tekst. Poleg Koširja vse priznanje zasluži Bojan Vister za vlogo ZMAJA. V izvrstnem kostumu zmaja Vister odlično prikazuje pošastno obnašanje in raz-

grajanje nepremagljivega troglavega zmaja, katerega ukroti in premaga Čudežna srajca dopetajca, kar je poanta pravljice — zmaga dobrega nad zlom.

Brez zadržkov lahko rečemo, da so tudi vsi ostali igralci popolnoma zadovoljili in še enkrat potrdili upravičenost in potrebo obstoja mladega odra pri amaterskem gledališču Tone Čufar.

Kostume je izdelala Anica Tomaževic, sceno Jože Tresoglav in Silvo Škulj, razsvetljeval je Pavel Torkar, inspicij je Mičo Oman in šepetalka Betka Stefancioza.

F. Ropret

TUDI LETOS NOVOLETNI KONCERT

Jeseniški kulturni delavci tudi letos pripravljajo NOVOLETNI KONCERT, ki bo v petek, 28. decembra, ob 19.30 v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah.

Poleg ženskega pevskega zbora pevskega društva Jesenice, ki ga bo vodil Mirko Škoberne in vokalnega okteta DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica-Brezovica pod vodstvom Marjana Jemca, bodo v koncertnem programu sodelovali solisti ljubljanske opere, in sicer sopranistka Olga GRACELJ, basist Franc JAVORNIK in naš domačin, baritonist Jaka JERAŠA; na klavirju jih bo spremljala Nataša KERŠEVAN.

Na programu bodo skladbe M. Musorgskega, F. Chopina, Ravela, Ch. Gounouda, G. Verdija, W. A. Mozarta, F. Leharja, B. Smetane, J. Gregorja, Ipavca in drugih skladateljev.

ZLATA POROKA MINKE IN FRANCA TERSEGLAV

V letošnjem letu se je v poročni sobi skupščine občine Jesenice zvrstilo kar precej srečnih zakoncev, ki so si prišli po 50 letih spet obljubit zakonsko zvestobo. Zadnji takšen dogodek je bil prve decembrske dni, ko sta pol stoletja skupnega življenja slavila Minka in Franc Terseglav z Jesenic. Bilo je zelo veselo, ob jubilejnih pa so se zbrali otroci in drugi domači z najmlajšimi vred.

Franc Terseglav je bil rojen 24. marca leta 1904 na Jesenicah. V mladosti ni poznal radostnih trenutkov, saj je komaj 13 let star začel delati v tovarni, v takratni Kranjski industrijski družbi. Pozneje, v Železarni, je delal v obratu žičarne in sicer kar 38 let, vse do upokojitve. Stalno je napredoval in si širil obzorje svojega znanja. Pridobil si je visoko kvalifikacijo, zadnja leta pred upokojitvijo pa je bil učitelj novih delavcev v žičarni.

Ves prosti čas je Franc posvetil petju. Že več kot 50 let prepeva v različnih zborih. Zalet je v jeseniškem zboru, ki se je takrat imenoval Sava, nadaljeval je pri zboru DPD Svoboda in potem pri Jeklarju.

Danes njegov glas še vedno ubrano doni pri pevskem zboru Društva upokojencev Jesenice.

Minka Terseglav je bila rojena 17. julija 1907 v Dražgošah. Tudi ona je preživljala težko mladost, saj so bili doma štirje otroci. Pri trinajstih letih je morala zapustiti dom in se odpraviti v svet za služkom. Tako je leta 1928 prišla na Jesenice, kjer je začela delati kot natakarica v gostilni pri Brunarju, kjer sta se Franci in Minka spoznala. Prijateljstvo je kmalu postalo trdnjše in po enem letu sta se vzela.

V zakonu so se jima rodili štirje otroci. Tudi njihova mladost ni bila rožnata, saj le en zaslužek v družini velikokrat ni bil dovolj za vse.

Danes sta Franc in Minka Terseglav srečna, večjih problemov in težav pravzaprav ne poznata. Živita v svojem gospodinjstvu s hčerko. Franc je seveda še vedno zagnan pevec, Minka pa poleg prebiranja novic v časopisu rada prebere tudi dobro knjigo.

Ob lepem ljubileju seveda tudi naše iskrene čestitke.

J. Rabič

LEP IN POUČEN NAGRADNI IZLET

Gorenjska turistična zveza je 15. in 16. decembra organizirala nagradni poučni izlet za najprizadnejše člane turističnih podmladkov na osnovni šoli in pri turističnih društvih na Gorenjskem. Udeležilo se ga je 52 podmladkarjev, njihovih mentorjev in članov komisije za turistični podmladek pri Gorenjski turistični zvezi.

Udeleženci so si najprej ogledali pristanišče Koper, kjer so jih seznanili s prekladalnimi in drugimi napravami, svojim delom in načrti v prihodnje. Zvedeli so, da gre preko

Udeleženci nagradnega izleta iz jeseniških osnovnih šol

(Foto B. Blenkuš)

te luke letno že skoraj dva milijona ton raznega domačega in tujega blaga.

V hotelu Bernardin v Portorožu so podelili priznanja zmagovalcem kviza, učencem iz Gorenje vasi pa prehodni pokal. Prosti čas so izkoristili za ogled Pirana in Portoroža ter za kopanje v pokritem bazenu. Na povratku so se ustavili še v Socerbu in se preko Logatca, Rovt, Zirov, Gorenje vasi in Škofje Loke vrnili v Kranj.

Z izletom so bili vsi zelo zadovoljni, saj so videli veliko novega.

KONCERT ZA JESENIŠKE UPOKOJENCE

Društvo upokojencev Jesenice vabi v četrtek, 27. decembra, ob 19. uri na koncert pevskega zbora Blaž Arnič in Društva upokojencev Jesenice, ki bo v domu društva na Jesenicah, Pod gozdom 13.

AKCIJA »V ZDRAVJU JE MOČ«

V preteklem letu je mariborska revija 7 D prvič organizirala športno rekreativno tekmovalstvo pod naslovom »V zdravju je moč«. Scenarij oziroma športno rekreativne točke je pripravil znani televizijski reporter in urednik priljubljenih oddaj »TV TRIM« Mito Trefalt. Akcija je podprl tudi republiški sindikat. V tekmovalstvo so se vključile naslednje organizacije združenega dela: TOMOS Koper, MEBLO Nova Gorica, JAVNA SKLADIŠČA Ljubljana, KRKA Novo mesto, SAVA Kranj, ŽELEZARNA Ravne, GORENJE Velenje in MURA iz Murske Sobote.

Zanimive prireditve so osvojile delavce v vseh sodelujočih organizacijah združenega dela. Dvorane so bile povsod polne gledalcev, rekreacija je bila na prijeten način predstavljena delavcem v novih oblikah, skratka zelo je uspela in organizatorji spodbudila, da so se lotili organizacije tudi letos. K sodelovanju so povabili lanskega zmagovalca železarno Ravne in sedem novih organizacij združenega dela: FRUCTAL Ajdovščina, ŽELEZNIŠKO GOSPODARSTVO Ljubljana, ISKRO Kranj, EMO Celje, JEKLOTJEHO Maribor, IMV Novo mesto in ŽELEZARNO Jesenice.

V torek, 11. decembra, je bil v tovarni EMO v Celju prvi sestanek predsednikov delovnih organizacij, organizatorjev – novinarjev revije 7 D, ki mu je prisostvoval tudi Mito Trefalt. Železarno Jesenice sta zastopala Mirko Klinar po službeni dolžnosti in Brane Jeršin, član komisije za šport in rekreacijo pri IO KOO sindikata Železarn.

Na sestanku so bili vsi vabljeni predstavniki, ki so potrdili sodelovanje svojih delovnih organizacij v akciji. Mito Trefalt je vsem razložil namen in potek tekmovanja. Namen je jasen: popularizirati športno rekreacijo, pokazati ljudem nove možnosti vadbe, zblíževati delavce delovnih organizacij med seboj, prireditve morajo zabavati in privlačiti tekmovalce in gledalce. Da bi bili vsi delavci TOZD in delovnih skupnosti naše železarne seznanjeni, za kakšno akcijo gre, jo bomo poskušali čim bolj predstaviti.

Kot sem že omenil, je Mito Trefalt sestavil 30 do 40 različnih nalog, ki jih je dobil iz kompletoval vaj, ki so jih preizkusili strokovnjaki v NDR, ZRN, ČSSR in na Švedskem. Naloge so jasne in ne potrebujejo posebnih rekvizitov. Razvijajo MOČ HITROST, SPRETNOST, VZTRAJNOST in GIBNOST. Sestavljene so tako, da jih je moč izvesti v vsaki telovadnici. Vaje pa niso suhoparne, ampak vsebujejo tudi precejšnjo mero humorja. Na nek način tekmovalstvo spominja na znane »igre brez meja«, vendar pa je izvedba in sodelovanje zelo poci.

Ker je cilj te akcije pritegniti čim več delavcev v rekreacijo in ker bodo naloge zelo zanimive in uporabne na raznih kolektivnih piknikih in srečanjih, bomo takoj po sprejemu opisa vse vaje objavili v Železaru.

Na sestanku smo se dogovorili tudi o osnovnih propozicijah in opravili zbranje za prvo kolo. Kot sem že omenil, sodeluje osem ekip. Vsaka ekipa šteje 12 članov in sicer šest žensk in šest moških, ki so razdeljeni po starostnih skupinah: do 20 let, od 20 – 29 let, od 29 – 39 let, od 39 – 49 let od 49 let navzgor in dva poljubne starosti (v vsaki starostni grupi sta zastopana moški in ženska). V ekipi sta še dve rezervi in vodja skupine.

Vaje so sestavljene tako, da prevladujejo ekipna sodelovanja. Mesec dni pred tekmovalstvom obe ekipi dobta scenarij za prireditve, tako da se tekmovalci lahko pripravijo. Tekmovalstvo vodi in sodi Mito Trefalt. Poleg nalog, ki jih določijo vodja tekmovalstva, vsaka ekipa sestavi vajo, ki je nasprotnik ne pozna in se mu razloži šele tik pred pričetkom vaje, tako da se nanjo ne more pripraviti.

V prvem kolu je žreb določil naslednje nasprotnike:

IMV Novo mesto : Železarna Jesenice, EMO Celje : Železarna Ravne, Elektrotehna Maribor : ŽG Ljubljana, Fructal Ajdovščina : Iskra Kranj.

Prvo imenovane ekipe so domačini. Zmagovalci se uvrstijo v drugo kolo, finalno srečanje pa bo prenašala tudi televizija.

Tekmovalstvo poteka od januarja do aprila. Ker ekipa naše železarne v prvem kolu gostuje v Novem mestu, smo se dogo-

KOŠARKARSKI TURNIR OB KRAJEVNEM PRAZNIKU

Košarkarski klub Mojstrana in osnovna organizacija ZSMS Dvornje-Mojstrana sta v počastitev krajevnega praznika 16. decembra in dneva JLA organizirala košarkarski turnir. Na turnirju, ki je tradicionalen, so sodelovale ekipe iz domačih krajevne skupnosti in to: ekipa OO ZSMS, ekipa JLA iz karavle na Belci ter ekipa košarkarskega kluba. Žal se turnirja niso mogli udeležiti igralci rekreacije, dosedanja dvakratni zmagovalci.

KK MOJSTRANA : JLA
74:26 (32:14)

Vojski se kljub borbenosti niso mogli resneje upirati košarkarjem iz Mojstrane. Organizatorja pa sta toplo pozdravila udeležbo vojakov, saj naj bi ta turnir pomenil pričetek tesnejšega sodelovanja med OO ZSMS Dvornje-Mojstrana in vojski iz karavle Bela.

OO ZSMS : JLA 67:32 (32:17)

Tudi v drugi tekmi proti domačim mladincem so vojski zaigrali borbeno, kar pa je bilo vseeno premalo za zmago. Obljubili pa so, da bodo v bližnji prihodnosti pri nogometu in šahu pokazali, kaj znajo.

KK MOJSTRANA : OO ZSMS
67:61 (32:29)

Zmagovalec turnirja je bil znan šele v zadnji tekmi, ko sta se pomerili ekipi košarkarskega kluba in mladincev. V prvem polčasu igralci kluba niso uspeli pokazati tistega, kar znajo in so zato polčas izgubili s sedmimi koši razlike. V drugem polčasu s sedmimi mnogo bolje v napadu, kar kaže rezultat, saj so dali dvakrat več košev kot v prvem. Z dobro igro v napadu si je KK Mojstrana v drugem polčasu zagotovil zmago in s tem tudi prehodni pokal, ki je bil do sedaj v lasti mladine.

Za KK Mojstrana so igrali: Legat J., Otovič Vojo, Adamec, Skumavec, Otovič Vinko, Hladnik M., Čebulj.

Za OO ZSMS: Legat R., Andoljšek, Šilar, Urban, Pergar, Šusteršič, Teraž, Hlebanja, Hladnik V.

Za JLA: Arsenjedič, Suzič, Velimirovič, Nikolič, Gojčič, Malčič, Orejaš, Andrejčič, Z.

vorili za okvirni datum nastopa. Če bo dvorana Marof prosta, bo prireditev 22. februarja 1980.

Na sestanku smo se pogovarjali tudi z rektorji celjske tovarne EMO, ki so predlagali posebno srečanje v tem tekmovalstvu na ledu. Pripravljeni so tekmovali tudi na Jesenicah. Nad idejo so bili navdušeni tudi ostali, tako da je Mito Trefalt že obljubil scenarij za prireditve, ki

VEČLETNI PROBLEMI JESENŠKIH BALINARJEV

Balinarski klub, ki deluje v okviru Športnega društva Jesenice, je v letošnjem letu spet povečal število članov. Sedaj je v klubu 143 članov, od tega 12 žensk in 8 pionirjev, aktivnih igralcev pa je v klubu 25. Balinarij vsako leto na balinišču v Bazi prirejajo številna tekmovalstva in turnirje, sodelujejo pa tudi na tekmovalstvih in drugih balinarskih srečanjih v Sloveniji in v tujini. Tudi letošnje tekmovalno sezono so zaključili zelo uspešno. Na različnih tekmovalstvih in turnirjih so osvojili sedem pokalov in eno plaketo. Razen tega so letos ustanovili tudi sekcijo žensk, ki je že nastopila na tekmovalstvih, bolj načrtno pa so začeli delati tudi z mlajšimi igralci, predvsem pionirji. Dve najbolj znani domači tekmovalci, ki jih klub organizira vsako leto, sta mednarodni turnir v okviru 1. avgusta, praznika občine Jesenice in turnir za Dugarjev memorial, ki je tudi vsako leto zelo množičen.

V nedeljo, 16. decembra, so se člani balinarskega kluba Jesenice zbrali na redni delovni konferenci, na kateri so ocenili delo in dejavnosti v letošnji tekmovalni sezoni, pogovarjali pa so se tudi o različnih problemih, s katerimi se srečujejo že vrsto let.

Poročilo predsednika kluba in posameznih komisij je sledilo zelo obsežna razprava, v kateri so se dotaknili najbolj žgočih problemov v klubu.

Kot se je pokazalo, v klubu le ni vse tako kot bi moralo biti. O tem so posamezniki zelo kritično in odkrito spregovorili. Za tekmovalnimi dosežki in priznanji se tudi skriva premajhna aktivnost posameznih članov, večkrat šepa delo tehnične komisije, prisotni pa so tudi še drugi problemi. Tudi v našem glasilu smo že večkrat poročali, da si balinarij v Bazi, kjer imajo svoje

pa ne bo spadala v uradni del tekmovalstva »V zdravju je moč«. Ker na Jesenicah takšnih zabavnih in obenem koristnih prireditev zelo pogrešamo, upamo, da bomo na drugem sestanku 24. decembra že dosegli ustrezen dogovor tudi za to posebno prireditev.

Naj na koncu omenim še to, da bo verjetno te prireditve ljubljanska TV vključila v svoj redni program v prihodnji jeseni.

O poteku priprav naše ekipe in o samem tekmovalstvu bomo seveda redno poročali v Železaru in na radiu Triglav.

Branko Jeršin

balinarske steze in dom, prizadevajo, da bi tam nastalo športno rekreacijsko središče za vse občane Plavža. Že sedaj se v poletnih mesecih v Bazi zbirajo številni ljubitelji baliniranja pa tudi drugi občani Plavža, ki iščejo rekreacijo in sprostitve.

Kaže, da pri tem ne najdemo razumevanja in širše pomoči. In še na nekaj so ponovno opozorili na delovni konferenci. Ponovno se namreč ni odzval niti eden od vabljenih predstavnikov Športnega društva Jesenice, krajevne skupnosti Plavž in drugih. Jeseniški balinarski delavci so namreč pričakovali, da bodo prav z njihovo pomočjo lažje rešili probleme, ki niso le problemi balinarskega kluba.

Takšen odnos je nerazumljiv, še posebej, če vemo, da si prizadevajo balinarski šport približati delovnemu človeku, da bi na njihovem športnem igrišču v Bazi našel prostor za sprostitve. In nenazadnje je treba reči, da se člani kluba večkrat sami vrtijo v krogu lastnih problemov, pomoči, nasveta ali pa kritike, če je seveda potrebna, pa jim odgovorni športni delavci v jeseniški občini ne dajo.

Včeraj so se torej jeseniški balinarij spet razšli s starimi problemi, ki jih sami niso rešili. Tako kot je večkrat prej, so se tudi tokrat dogovorili, da se bodo v prihodnje bolje organizirali, uredili notranje probleme in še povečali aktivnost.

Prihodnje leto bo klub praznoval 25-letnico obstoja in tudi o tem so že govorili na delovni konferenci. Za lep jubilej se bodo seveda še posebno skrbno pripravili, najlepše priznanje pa bi seveda bilo, da v klubu resnično uredijo svoje vrste in da vse večletne pereče probleme rešijo skupaj z odgovornimi športnimi delavci v jeseniški občini.

J. R.

POHVALE ZA POSEBNA PROZADEVANJA PRI OLEPŠAVI OKOLJA

Upravnimi odbor Turističnega društva Jesenice je na predlog komisije, ki vodi akcijo »Lepe rože in urejena okolica«, za izredno prizadevanje pri gojitvi cvetlic in urejanju okolice pohvalil naslednje prebivalce, ki prebivajo ob Cesti na Golico, Kosovi in Bokalovi ulici:

Franca Andrejčiča, Marijo Brezovec, Tomaža Čufarja, Justa Gasar, Francko Govekar, Marijo Jelovčan, Bogo Junež, Francko Koblar, Poldo Pozmika, Ljubo Pristov, Urško Pšenica, Jerco Razinger, Marijo Sabotin in Jožico Višnar.

OBVESTILO AMD JESENICE

ČLANOM AMD JESENICE IN OSTALIM VOZNIKOM MOTORNIH VOZIL V OBČINI OB VPLAČILU ČLANARINE ZA LETO 1980

Temeljna vrednota naše organizacije je masovnost, ki odigrava pomembno vlogo v naši družbi. Delovati mora v skladu z interesi članov AVTO-MOTO društva, kakor tudi s širšimi družbenimi interesi. Člani AMD so deležni posebne tehnične pomoči, ki jih lahko koristijo brezplačno, oziroma po posebnem znižanem članskem ceniku.

Članarina za letošnje leto znaša 250.- din.

Spisek pravic članov AMD je v letošnjem letu še posebno bogat. Poleg članskega materiala: brošura z raznimi koristnimi napotki, brezplačna MOTO REVIJA, ki izhaja vsak mesec, jubilejno značko AMD Jesenice, izkaznica za tekoče leto in etui, prejmejo člani AMD še tako imenovano »ATP« knjižico, v kateri so kuponi za naslednje tehnične storitve:

- štiri kuponi za brezplačno storitev SPI (služba pomoč in informacije),
- dva (2) kupona za popust pri vlečni službi,
- en (1) kupon za brezplačno vleko do razdalje 500 km v prometni nesreči poškodovanega vozila,
- en kupon za brezplačno kontrolo in nastavitve žarometov ali brezplačen test zavor (v bazi AMZS),
- štiri (4) kuponi za popust pri testiranju vozila (v bazi AMZS),
- štiri (4) kupni za popust pri testiranju vozila (v bazi AMZS),
- en (1) kupon za popust pri tehničnem pregledu
- en (1) rezervni kupon, ki nadomešča katerikoli kupon (razen SPI),
- dva (2) kupona za koriščenje uslug v inozemstvu (garantno pismo, z denarnim kuponom v vrednosti 1000 švicarskih frankov).

Svojim članom pa bo AMD Jesenice, ki bo svoje prostore v novem domu funkcionalno opremilo (to bo najkasneje do spomladi), nudilo naslednje ugodnosti:

- pranje avtomobilov, ko bo zgrajena pralnica,
- menjava olja in filtrov,
- menjava gum,
- nastavitve vžiga,
- menjava platin na razdelilcu,
- menjava jermen,
- nastavitve žarometov,
- polnjenje akumulatorja,
- menjava svetlobnih teles,
- menjava zavornih oblog,
- mazanje krmilnega mehanizma,
- merjenje kompresije,
- menjava izpušnih cevi,
- menjava žične vrvi, plina, sklopke, ročne zavore in krpanje zračnic,
- menjava blažilcev,
- menjava hladilne tekočine,
- svetovanje,
- možnost na podestu pred domom, da avto popravite sami po načelu »naredi si sam«.

Za vsa navedena popravila mora priskrbeti material oziroma nadomestne dela član sam. AMD pa opravi delo oziroma priskrbi mehanika.

V naši občini je trenutno 1500 članov AMD Jesenice, oziroma okrog 29 % vseh voznikov motornih vozil. Za razširjanje članstva so še velike možnosti, saj je povečanje števila članov in s tem širjenje društva naš osnovni cilj, s tem pa tudi naša večja moč.

Članarino za leto 1980 bo možno vplačevati od ponedeljka, 24. decembra, dalje vsak dan, razen sobote in nedelje, od 16. do 18. ure v novem domu AMD Jesenice na Javorniku.

ZVEZNI SEKRETARIAT ZA LJUDSKO OBRAMBO

personalna uprava RAZPISUJE

NATEČAJ

za sprejem učencev v splošne srednje vojaške šole in gojencev srednjih vojaških šol rodov in služb v letu 1980, in sicer:

1. za učence 1. in 3. razreda splošnih srednjih vojaških šol:
 - Letalske splošne srednje vojaške šole »Maršal Tito« v Mostarju,
 - Splošne srednje vojaške šole »Bratstvo in jedinstvo« v Beogradu,
 - Splošne srednje vojaške šole »Ivo Lola Ribar« v Zagrebu,
 - Splošne srednje vojaške šole »Franc Rozman-Stane« v Ljubljani (samo z območja SR Slovenije);
2. za gojence 1. in 3. razreda srednjih vojaških šol rodov in služb:
 - Srednje vojaške šole kopenske vojske v Sarajevu (smeri: pehota, artilerija, artilerijsko-raketne enote protizračne obrambe, oklepne enote, inženirstvo, zveze in ABK obramba),
 - Tehniške srednje vojaške šole kopenske vojske v Zagrebu (smeri: strojniška, elektrotehniška, prometna in kemijsko-tehnološka),
 - Letalskotehniške srednje vojaške šole v Rajlovcu (smeri: strojnokotehniška, elektrotehniška, elektronskotehniška in telekomunikacije),
 - Mornariškotehniške srednje vojaške šole v Splitu,
 - Intendantske srednje vojaške šole v Sarajevu,
 - Sanitetne srednje vojaške šole v Novem Sadu.

POGOJI NATEČAJA

Natečaja se lahko udeležijo fantje, državljani SFRJ, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

a) SPLOŠNI POGOJI

- da so zdravi in sposobni, kar bo ugotovila pristojna vojaška zdravniška komisija,
- da niso bili sodno kaznovani in da niso v kazenskem postopku,
- da imajo priporočilo o moralnopolitičnih kvalitetah za šolanje in službovanje v oboroženih silah,
- da imajo soglasje staršev – skrbnikov;

b) POSEBNI POGOJI

1. kandidati za 1. razred:

- da so rojeni leta 1964 ali kasneje,
- učenci, ki obiskujejo 8. razred osemletke, so morali 7. razred zaključiti z najmanj dobrim uspehom, tisti, ki so osemletko že končali, pa morajo za 8. razred imeti najmanj dober uspeh,
- učenci, ki so 7. oziroma 8. razred končali z dobrim uspehom, morajo v tem razredu imeti za matematiko, fiziko in kemijo najmanj oceno dobro;

2. kandidati za 3. razred:

- da so rojeni leta 1962 ali kasneje,
- učenci, ki obiskujejo 2. razred srednje šole, so morali 1. razred končati z najmanj dobrim uspehom, tisti, ki so 2. razred že končali, pa so ga morali končati z najmanj dobrim uspehom,
- učenci, ki so 1. ali 2. razred končali z dobrim uspehom, morajo za matematiko, fiziko in kemijo v tem razredu imeti najmanj oceno dobro.

Če se bo za kako od navedenih šol prijavilo iz posameznih socialističnih republik ali pokrajin veliko kandidatov, določenega števila kandidatov iz te republike ali pokrajine ne bodo poklicali na specialistični zdravniški pregled zaradi spejema v šolo.

UDELEŽBA NA NATEČAJU

Kandidati, ki se želijo udeležiti natečaja, naj pošljejo prošnjo, kolkovano s 4 dinarji, občinskemu upravnemu organu za ljudsko obrambo. Prošnjo napišite na obrazcu, ki ga dobite pri tem organu.

Prošnjo priloge:

- potrdilo ali potrjen prepis spričevala z ocenami po predmetih za 6. in 7. razred – učenci, ki obiskujejo 8. razred; potrjen prepis spričevala z ocenami po predmetih za 7. in 8. razred – kandidati, ki so končali osemletko;
- potrdilo ali potrjen prepis spričevala z ocenami po predmetih za 1. razred – učenci, ki obiskujejo 2. razred; potrjen prepis spričevala z ocenami po predmetih za 1. in 2. razred – kandidati, ki so končali 2. razred srednje šole;
- potrdilo o uspehu po predmetih v polletju razreda, ki ga kandidat obiskuje;
- potrjen prepis izpiska iz rojstne matične knjige.

SOLANJE, PRAVICE IN OBVEZNOSTI UČENCEV IN GOJENCEV

Solanje v splošnih srednjih vojaških šolah in srednjih vojaških šolah rodov in služb se začne 1. septembra 1980 in traja štiri leta ali dve leti.

V času šolanja bodo učenci in gojenci stanovali v internatu in imeli na stroške finančnega načrta Zveznega sekretariata za ljudsko obrambo pravico do: stanovanja, hrane, oblačil, obutve, šolskih potrebščin, učbenikov, zdravstvene varstva, denarnega nadomestila za prevoz do doma in nazaj ob polletnih in letnih počitnicah in do mesečnih denarnih prejemkov.

Učenci Letalske splošne srednje vojaške šole »Maršal Tito« bodo morali med šolanjem poleg rednega programa obvezno leteti z jadrnimi in motornimi letali z dvojnimi komandami po programu jadrnjenja-letenja, po končani šoli pa bodo nadaljevali šolanje v Letalski vojaški akademiji.

Učenci splošnih srednjih vojaških šol bodo po končani šoli nadaljevali šolanje v Vojaški akademiji kopenske vojske.

Gojenci srednjih vojaških šol rodov in služb bodo po končanem šolanju sprejeti v aktivno vojaško službo in dobili čin vodnika svojega rodu ali službe.

Učenci oziroma gojenci bodo morali po končanem šolanju obvezno ostati v službi v Jugoslovanski ljudski armadi toliko časa, kolikor določa Zakon o službovanju v oboroženih silah.

Medsebojne obveznosti učencev oziroma gojencev in Zveznega sekretariata za ljudsko obrambo bodo urejene s pogodbo. Š pogodbo bo urejeno tudi nadomestilo za stroške šolanja (stroški za hrano, stanovanje in mesečni denarni prejemki) v primerih, če učencev oziroma gojencev ne izpolni obveznosti po svoji krivdi.

Natečaj velja do 15. marca 1980.

O rešitvi prošnje bo kandidat obvestila komisija za izbiro učencev in gojencev do konca maja 1980.

Podrobnejša pojasnila v zvezi z natečajem lahko dobite pri občinskem upravnem organu za ljudsko obrambo, poveljstvu vojaškega okrožja in pri vojaških šolah.

30 LET STRELSKE DRUŽINE TRIGLAV JAVORNIK-KOROŠKA BELA

Letos mineva 30 let, kar je bila na Javorniku ponovno ustanovljena strelska družina, ki je aktivno delala že pred drugo svetovno vojno.

Sprva se je družina imenovala po narodnem heroju Stanetu Semčiču-Dakiju, kasneje pa se je preimenovala v strelsko družino Triglav.

Njeno delovanje je bilo zelo uspešno vse do leta 1965. V ta leta spada največji uspeh njenih članov Vere Svetlin, ki je na svetovnem prvenstvu v Wiesbadnu zasedla deseto mesto in Janeza Otrina, ki je zasedal odlična mesta na evropskih mladinskih prvenstvih.

Po izgradnji nove valjarne na Beli je strelska družina izgubila svoje strelišče, prav tako pa ni bilo več mogoče trenirati v prostorih osnovne šole na Koroški Beli. To je pomenilo začasno prenehanje dejavnosti.

Nekdanji aktivni tekmovalci in funkcionarji so leta 1974 ponovno oživel delo družine, mnogo je k temu prispevala tudi

krajevna skupnost Javornik-Koroška Bela, ki je dala na razpolago nedograjene prostore v domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku. Te prostore so prizadejni strelci ob izdatni pomoči delovnih organizacij, predvsem železarne Jesenice, telesnokulturne skupnosti Jesenice, preuredili v moderno avtomatsko strelišče za zračno puško, ki je bilo odprto za praznik KS Javornik-Koroška Bela.

Družina je letos prejela tudi najvišje občinsko priznanje za delo na področju športa – Gregorčičevo plaketo.

Lep jubilej družine bodo strelci in ostali prebivalci proslavili v četrtek, 20. decembra, ob 18. uri v domu Julke in Albina Pibernik. Na prireditvi bodo podeljena zlata republiška priznanja zaslužnim delavcem družine, zlato priznanje strelske zveze Slovenije pa bosta dobila tudi železarna Jesenice in krajevna skupnost Javornik – Kor. Bela, za pomoč pri razvoju strelskega športa. Razen tega bodo podeljena še priznanja občinske strelske zveze ter priznanja strelske družine za delo v SD Triglav. Na proslavo in podelitve vabimo vse člane strelske družine in ljubitelje strelskega športa.

V nedeljo, 23. decembra bo na novem strelišču v počastitev 30-letnice SD Triglav tekmovaljevanje v streljanju z zračno puško. Nastopile bodo ekipe iz Kamnika, Kranja, Skofje Loke, Radovljice, Mojstrane in domača ekipa.

S temi prireditvami bodo strelci na Javorniku dostojno proslavili visoki jubilej strelske družine Triglav. Vabijo, da se njihovu praznovanju pridružijo še ostali prebivalci.

S. D.

PRODAJA NOVOLETNIH JELK

TOZD GOZDARSTVO JESENICE bo v času od 22. do 28. decembra prodajala novoletne jelke:

- na tržnici Jesenice od 10. do 15. ure,
- na revirju v Kranjski gori, Ledine 8, od 10. do 13. ure,
- na revirju v Mojstrani, Delavska 33, od 10. do 13. ure in
- na revirju Žirovnica od 10. do 13. ure.

RAZPIS PROSTIH DEL IN NALOG

Komisija za delovna razmerja in samoupravno delitev OD VIZ TOZD OSNOVNA ŠOLA KARAVANŠKI KURIRJI NOB, JESENICE, CESTA TALČEV 2,

razpisuje prosta dela in naloge:

učitelj zemljepisa

za določen čas (do vrnitve delavke z bolovanja) s polnim delovnim časom, nastop možen takoj. Pogoji: P ali PU

učitelj kemije – gospodinjki pouk

za določen čas od 11. 2. 1980 do 30. 6. 1980 s polnim delovnim časom. Pogoji: P ali PU

materialni knjigovodja

za določen čas od 25. 2. 1980 do 5. 12. 1980 s polnim delovnim časom. Pogoji: ekonomski tehnik.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izobrazbi v 15 dneh od razpisa na naslov TOZD osnovna šola Karavanški kurirji NOB komisija za delovna razmerja in samoupravno delitev OD.

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 22. decembra, bo popoldan od 15. do 19. ure na Jesenicah dežur-na

DELIKATESA – Kašta 4 na Plavžu.

REŠITEV KRIZANKE IZ 47. ŠTEV. ŽELEZARJA:

OTROŠKI DODATEK, ŠKOCJANSKE JAME, PAN, ONA, ALANIN, INSERT, PN, JAN, CIAN, IVA, AKER, PRIMA, GENRE, NAT, ANO, RADOVNA, ADRIANOPEL, CC, EDIL, IM, GB, SIROMAK, DIOKLES, KAIRO, ISA, SRT, EV, KANJON, BAN, RTA, TAI, TOVARNA, AGON, BIEL, ANJA, ESMA, ITALJANKA, VJAZEMSKI, STALINIZEM, AE, IRETON, POSODA, ARA.

ZAHVALA

Članom upravnega odbora Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitko, ki sem jo prejel ob mojem življenjskem jubileju.

Vsem upokojencem in upokojenkam želim, še mnogo zdravih, srečnih in veselih let.

Slavko Tarman

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata TOZD Jeklar na za obisk na domu in denarno pomoč, ki sem jo prejel v času moje večletne težke bolezni. Ganjen sem nad pozornostjo bivših sodelavcev.

Upokojenec Henrik Torkar

ZAHVALA

Sodelavcem orodjarne se najlepše zahvaljujem za prirčno slovo in lepo darilo ob moji upokojitvi. Želim jim še veliko delovnih uspehov.

Franc Koprivec

ZAHVALA

Sostanovalcem na Cesti železarjev od številke 31 do 34 se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dragocena.

Džemba Majdič

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

22. decembra ameriško-sovjetska barvna pravljica MODRA PTICA. Režija George Cukor, v gl. vlogi: Elizabeth Taylor, Jane Fonda, Ava Gardner, ob 10. in 15. uri. Predstava ob 10. uri je v okviru praznovanja dedka Mraza in je ogled brezplačen.

22. in 23. decembra mehiška barvna kavbojka OBRAČUN V KACJEM GNEZDU; režija Duian Dojas, v gl. vlogi: Eric Del Castillo, ob 17. in 19. uri.

24. in 25. decembra ameriški barvni vojni film OPERACIJA OB ZORI; režija Lewis Gilbert, v gl. vlogi: Timothy Bottoms, ob 17. in 19. uri.

26. decembra italijanski barvni pustolovski film OBRAČUN PRI ZAPUŠČENEM RUDNIKU ob 17. in 19. uri.

27. decembra ni predstav

28. decembra francoski barvni ljubzenski film NERODNA JILLY; režija Philippe De Broca, v gl. vlogi: Marlene Jobert ob 17. in 19. uri.

29. in 30. decembra angleška barvna komedija VELIKI AVTOBUS ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

22. in 23. decembra ameriški barvni vojni film OPERACIJA OB ZORI ob 18. in 20. uri.

23. decembra ameriška barvna pravljica MODRA PTICA ob 10. uri. Predstava je v okviru praznovanja dedka Mraza in je ogled brezplačen.

24. in 25. decembra mehiški barvni kavbojski film OBRAČUN V KACJEM GNEZDU ob 18. in 20. uri.

26. decembra ni predstav

27. decembra italijansko-španski barvni pustolovski film VRNITEV GUSARJA ob 18. in 20. uri.

28. decembra italijanski barvni pustolovski film OBRAČUN PRI ZAPUŠČENEM RUDNIKU ob 18. in 20. uri.

29. in 30. decembra ameriški barvni pustolovski film LOVCI SUŽNJEV ob 18. in 20. uri.

Kino KR. GORA

22. decembra ameriški barvni kriminalni film VELIKI IZZIV ob 20. uri.

26. decembra ameriška barvna pravljica MODRA PTICA ob 16. uri. Film MODRA PTICA se predvaja v okviru praznovanja dedka Mraza, zato je ogled predstave brezplačen.

Ameriški barvni vojni film OPERACIJA OB ZORI ob 20. uri.

29. decembra mehiški barvni kavbojski film OBRAČUN V KACJEM GNEZDU ob 20. uri.

Kino DOVJE

22. decembra panamski barvni zgodovinski film KRALJEVIČ BE-RAC ob 19. uri.

23. decembra ameriški barvni film VELIKI IZZIV ob 19. uri.

24. decembra ameriška barvna pravljica MODRA PTICA ob 16. uri. Film MODRA PTICA se predvaja v okviru praznovanja dedka Mraza, zato je ogled filma brezplačen.

30. decembra mehiški barvni kavbojski film OBRAČUN V KACJEM GNEZDU ob 19. uri.

29. decembra ameriški barvni vojni film OPERACIJA OB ZORI ob 19. uri.

VABILO DELAVCEM IN UPOKOJENCEM TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Osnovna organizacija zveze sindikatov TOZD Valjarna debele pločevine vabi vse svoje člane in upokojence na redni občni zbor in proslavo 30-letnice obratovanja valjarne debele pločevine v soboto, 22. decembra, ob 16. uri v hotelu JELOVICA na Bledu.

Odhodi avtobusov: ob 15. uri izpred Čufarja na Jesenicah s postanki do Žirovnice; ob 15.30 iz Žirovnice skozi vasi preko Radovljice na Bled.

ISČEMO HIŠNIKA IN NAJEMNIKA GOSTIŠČA

Delavsko prosvetno društvo Svoboda Hrušica objavlja prosta dela in opravi HIŠNIKA v domu družbenih organizacij na Hrušici.

Stanovanje je na razpolago.

Delo hišnika je vezano na stanovanje in ni redno delovno razmerje.

Ostalo po dogovoru.

Kandidati naj pošljejo pismene vloge upravnemu odboru delavskega prosvetnega društva Svoboda Hrušica v roku 15 dni po objavi.

Društvo išče tudi najemnika bifeja v domu družbenih organizacij na Hrušici.

Pogoji in obveznosti po dogovoru.

Kandidati naj pošljejo ponudbe upravnemu odboru delavskega prosvetnega društva Svoboda Hrušica v roku 15 dni po objavi.

PONOVITEV ZAHVALE

Zaradi napake, ki se je vrnila pri objavi zahvale Anke in Vilija Olipic (v zadnji številki Železarja je bilo pomotoma Vodopivec), zahvalo še enkrat objavljamo.

ZAHVALA

Miranovim sodelavcem in sodelavkam elektro vzdrževanje Javornik, se ob njegovi obletnici smrti toplo zahvaljujemo za cvetje in obisk na njegovem grobu.

Hvala vam, ki se ga spominjate Anka in Vili Olipic

ZAHVALA

Ob tragični izgubi našega dragega sina, brata in strica

JANKOTA PINTARJA

se vsem, ki so nam v teh težkih dneh pomagali in stali ob strani, iskreno zahvaljujemo. Posebna zahvala vsem sosedom, njegovim številnim prijateljem in sodelavcem iz Gradbinca Kranj – TOZD SKO Jesenice za izkazano denarno pomoč.

Iskrena hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi prezgodnji zadnji poti, mu darovali cvetje in vence, sočustvovali z nami in izrekli sožalje.

Posebno zahvalo izrekamo številnim gasilcem, pevcem in vsem govornikom.

Se enkrat vsem in vsakomur posebej iskrena hvala.

Žalujemo: mama, sestra in nečakinja Jerneja, ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dobre mame, sestre in tete

IVANKE BIZJAK roj. Knafelj

se iskreno zahvaljujemo vsem znancem in prijateljem za pomoč in darovano cvetje.

Posebno se zahvaljujemo sosedom za nesebično pomoč in pevskega zboru KUD Zarja za zapete žalostinke.

Žalujemo: sinova Slavko in Cvetko, sestre Marija, Francka Jerca, Pavla in ostalo sorodstvo.

POSPO- DARSTVO	MEŠTO V SZ-SLO- VENICI	DEL- OSTREVA	TV NA- POVEDO- VALKA KODER	ANTENO MEŠTO V BABIL- NISI	MOŠKI PEVSKI GLAS	PREBI- VALKA TRŠKE	CEZIJ	NEZMAN- V NATE- MATIKI	AM. FILM IGRALEC (WARREN)	MEŠTO NA SEVERU ZABOJE	RIŠKA 2	MEŠTO V SRED- BANATU	ODPRAVA	KONEC SAHOV- PARTIJE
VESTA SPOLNE ETIČNE NOSTI														
ŠTIRIOG- LATI KAN- NITI SPO- MENIK							100					ESTONEC		
WAMERA					ANTON AŠKERC			EPANŠKI SPOLNIK BL-MESTO GANE			NIKOLAJ PIRNAT ČRNA POLJ. PTICA			SESTAVIL RONNER
KMETIS- ZADRUGA	NAJVEČJE MEŠTO NA NIZOEM	STARA UNIVERZA POVRŠIN- NERA	ITA	SL. PEVEC (BRASO) VELETOV V ARIZI	IME IG- RALCA TODORNI- KA	SLOVEN. POKRAŠI- NA								STAROGR. KIPAR JE EGINE
	KRATKE DUHOVITE MISLI			OPEL JE SEEM-JIT SOŠENJA DREŽANA	LOVILEC RAKOV REZERO V KANADI	REŠK. Z. IME IGRALEC CONVEY								
KOMEDIO- GRAF DRŽIC				Z. IME										
KEM. ELE- MENT (SC)				IVOVICA										
MEŠTO V SZ				MEŠKA PREDNOVA VELETOV GRM										
RAZLIČNI ČRKI		TONARNA V ROJEVSU	SOGLAS- IN SARGO- PEVKA FALIK		BRIT. POLI- TIK (RICHARD) REKAVEN									
VISOKI GORSKI VRHOVI				ROMANOV- HRANE J. M. ENLANGER										
KRMNA RASTLINA					IRIDIJ									
PUSČAVA V ČILU					AMERIKO M. IME									
POKOL MORIJA					BEOTIEC									

DVA PRIČAKOVANA PORAZA

Nasa hokejska reprezentanca, v kateri so nastopili tudi jesenjski hokejski: Pretnar, Mlinar, Ščap, Razingar, Klemenec, Horvat, Hafner, Bešić, Pavlič, in Pajič, je v soboto in nedeljo, 15. in 16. decembra, odigrala dve prijateljski srečanja z odlično reprezentanco Nemške demokratične republike. Obakrat so zmagovali gostje: v Ljubljani z rezultatom 10:4 (2:1, 6:3, 2:0), na Jesenicah pa 6:2 (1:1, 4:0, 1:1).

Čeprav so bili gostje boljši, kar so dokazali tudi z dvema zmagoma, pa igra naših izbrancev ni bila slaba. Na Jesenicah so naši igrali v prvi in zadnji tretjini zelo dobro. Ne le, da so se uspešno upirali gostom, marveč so imeli tudi precej izrednih priložnosti, da bi dosegli zadetke. Toda ob tem se je izkazala neukinkovitost jugoslovanskih hokejistov. Druga tretjina je bila za naše usodna, tako v Ljubljani kot na Jesenicah. V Ljubljani so gostje v drugih dvajsetih minutah dosegli šest, prejeli pa tri zadetke, na Jesenicah pa je bil rezultat 4:0 v njihovo korist. Če ne bi bilo drugih tretjin, bi bila oba rezultata precej ugodnejša za naše. To je malce naivna ugotovitev, ki pa kaže na to, da našim popusti koncentracija in pozabijo na dogovorjene naloge in zato kaj hitro dobijo nekaj zadetkov. Na drugi strani pa je to dokaz, kako gostje, ki so precej kvalitetnejši, saj so že nastopili v A skupini svetovnega prvenstva, pred prihodom v Jugoslavijo pa so dvakrat premagali tudi reprezentanco Poljske, znajo hitro izkoristiti napake nasprotnika. V tem so pravi mojstri.

Ob dveh porazih naših pa ne moremo biti razočarani. Upoštevajoč kvaliteto gostov in to, da je naša izbrana vrsta v letošnji

sezoni odigrala le štiri prijateljske tekme, da smo zaradi priprav reprezentance delno žrtvovali tudi državno prvenstvo, v katerem so nastajale nesmiselne prekinitve, kar je škodovalo vsem igralcem in tako tudi reprezentanci, potem dosežena rezultata nista tako velika nesploh. Škoda je le, da ne znamo pravilno planirati priprav reprezentance, saj bi morali tisti, ki za to skrbijo predvsem upoštevati to, da je državno prvenstvo tisto, ki bi lahko največ pripomoglo k boljši pripravljenosti vsakega reprezentanta. Seveda ne takšno, kot ga imamo v tej sezoni, saj so naši klubi v treh mesecih, odkar so se začele borbe za točke, odigrali le sedem kol. V enakem času imajo v drugih deželah za seboj še enkrat več odigranih tekem.

Naše prvenstvo je potrebno organizirati tako, da bodo imeli klubi veliko več srečanj, kar bi naredilo prvenstvo tudi bolj zanimivo, kot je to sedaj. Večje število tekem bi se poznalo tudi vsakemu reprezentantu, še zlasti kar se tiče telesne pripravljenosti in uigranosti. Najslabša varianta priprav naših najboljših pa je prav letošnja, ko prekinemo prvenstvo za štirinajst dni, med tem časom imajo reprezentantje dva ali tri treninge, v klubih pa se v tem času dela povsem drugače, ker niso popolni in tako imamo večkratno škodo.

Upajmo, da bo letošnji povsem zgrešeni sistem državnega prvenstva šola za v bodoče in da bomo imeli že v prihodnji sezoni precej več prvenstvenih tekem, ki bodo dvignile zanimanje za to dinamično igro, reprezentantje pa bodo morali v teh srečanjih dokazati, da zaslužijo majico z državnim grbom.

NA JESENICAH
PROGLASITEV
NAJBOLJŠIH
ŠPORTNIKOV

V četrtek, 20. decembra, bo ob 19. uri v dvorani gledališča Tone Čufar na Jesenicah zanimiva prireditve, na kateri bodo proglasili najboljšo športnico, športnika in ekipo Slovenije in Gorenjske. Ob tem naj povemo, da so slovenski in gorenjski športni novinarji pri moških izbrali Bojana Križaja, ob katerem bodo na jeseniški prireditvi tudi vsi člani naše državne reprezentance v alpskem smučanju, ki so dosegli velik uspeh na dveh tekmah za svetovni pokal, vodil pa jih bo direktor reprezentance Tone Vogrinec. Ostalih nagradencev seveda ne moremo izdati, lahko pa povemo, da bodo na prireditvi najboljši slovenski plavalci, alpinisti, atleti, v programu bodo sodelovali številni novinarji časopisnih, radijskih in televizijskih hiš, ki se bodo pogovarjali z nagradenci. V četrtek ne bo manjkalo tudi nekaj jeseniških športnikov, ki so zaslužni za razvoj posameznih športnih panog v železarskem mestu. Prav tako ne bo manjkalo humorja in glasbe.

Ob koncu povejmo, da so prireditve pripravili časopisno podjetje Glas, TTKS Jesenice in zveza športnih novinarjev Slovenije.

TEK TREH DEŽEL

V letošnji zimski sezoni bo zaradi dolgotrajnega sodelovanja obmejnih občin in turističnih organizacij izveden tek treh dežel – Slovenije, Furlanije – Julijske Krajine in Koroške. Organizirali ga bodo: Turistično društvo Kranjska gora, Turistično društvo Trbiž in obmejno telovadno društvo Podklošter. Tekmovalna proga bo potekala iz Kranjske gore čez državno mejo pri Ratečah mimo Bele peči in Trbiža do vasi Selce pri Podkloštru. 25 kilometrov dolgo progo bodo morali tekmovalci preteči v času, ki bo krajši od petih ur. Skupinski start bo v Kranjski gori, od koder bodo posebni avtobusi odpeljali opremo in obleko tekmovalcev, da jo bodo lahko dobili na cilju v Selcih. Vsi udeleženci teka bodo dobili kot priznanje za udeležbo posebno značko in diplomu, ob progi pa bodo štiri okrepčevalnice, v katerih se bodo lahko okrepčali.

Ker bo v Jugoslaviji start, v Avstriji pa cilj, bo razglasitev rezultatov v Trbižu v Italiji. Tod bo tudi objavljeno, katera dežela bo dobitnik prehodnega pokala –

trofeje doktorja Julija Kugyja. Vsa uradna obvestila bodo v jezikih držav, iz katerih bodo tekmovalci – v slovensčini, italijanščini in nemščini. Ob vseh okrepčevalnicah bo tekmovalcem na voljo tudi servisna služba, ki jim bo nudila potrebne tehnične usluge.

Tek treh dežel bo prva takšna prireditev pri nas, saj bo velika manifestacija naše odprtosti v svet in naših odprtih meja. Organizatorji računajo, da se ga bo udeležilo več kot tisoč tekmovalcev iz vseh treh držav. Tako kakor pri nas, dajejo tej manifestaciji velik poudarek tudi v sosednjih deželah, saj so tam pokrovitelji te športne prireditve pomembnejše osebnosti. Za popularizacijo teka, za medsebojno spoznavanje organizatorjev in prirediteljev in za informiranje novinarjev bo predvidoma v sredo, 19. decembra, organizirano srečanje v Trbižu in Kranjski gori. Na tem srečanju, ki naj bi imelo značaj tiskovne konference naj bi se dogovorili tudi o nekaterih podrobnostih.

P. T.

ZIMSKI POHOD V DRAŽGOŠE

Vsakoletna prireditev Po stazah partizanske Jelovice bo tudi letos v januarju 1980. Namenjena je obujanju tradicij NOB, spominu Cankarjevga bataljona, vaščanom Dražgoš in vsem padlim udeležencem ter žrtvam fašizma, obenem pa je manifestacija mladosti, tovarštva in solidarnosti naše socialistične družbe.

Tudi letos bo organiziran množični pohod v Dražgoše. POHOD POD GESLOM »PO STEZAH PARTIZANOV – OD SOTESKE PREKO JELOVICE DO DRAŽGOŠ« BO V NEDELJO, 13. JANUARJA 1980, OB VSAKEM VREMENU Z ODHODOM IZ SOTESKE (JELEZNIŠKA POSTAJA) OB 7. URI. PRIHOD V DRAŽGOŠE BO OB 12.30, OB 14. URI PA BO OB SPO-MENIKU V DRAŽGOŠAH OSREDNJA PROSLAVA, KATERE SE BODO UDE-LEŽILI VSI POHODNIKI.

Pohod je zaradi zimskih razmer in precejšnjega začetnega vzpona ter dolžine (14 km v 5 urah) primeren le za kondicijsko dobro pripravljene planince, tabornike, lovce, pripadnike teritorialne obrambe, JLA, milice in druge.

Vsak udeleženec pohoda mora biti vremenskim razmeram primerno opremljen (toplo perilo, topla obleka, bunda, zaščita proti vetru, dežju, dobri planinski čevlji, smučarske palice, malica). Vsak udeleženec se udeležijo pohoda na lastno odgovornost in na lastne stroške.

Možnost prihoda udeležencev so:

– Ob 6.20 odpelje z Jesenic osebni vlak.

– Avtobus, ki ga oskrbuje organizacija za svoje pohodnike, pripelje do železniške postaje Soteska, od tu pa gre prazen do vasi Česnjica ali Rudno, kjer na parkirišču počaka pohodnike, ki bodo okrog 15. ure prišli iz Dražgoš. Tako lahko naredijo tudi vozniki osebnih avtomobilov in kombijev.

– Za povratek udeležencev bodo po osrednji proslavi iz Česnjice na voljo proti plačilu avtobusi, ki bodo vozili do avtobusne postaje Škofja Loka.

Za pohodnike, ki bi prišli po 7. uri v Sotesko, organizatorja pohoda ne moreta nositi odgovornosti. Možna je zgrešitev poti, lahko pa se dogodijo tudi druge nevarnosti.

Za vsakega udeleženca bo v Dražgošah pripravljen topli napitek. Vsak, razen zamudnikov, bo ob poti prejel spominsko značko in spominsko priznanje.

ZARADI NABAVE POTREBNEGA ŠTEVILA ZNAČK, SPOMINSKIH PRIZNANJ IN PRIPRAV TOPLEGA NAPITKA MORAJO ORGANIZACIJE DO KONCA DECEMBRA 1979 POSLATI IMENSKI SEZNAM UDELEŽENCEV NA OBČINSKI ODBOR ZZZ NOV JESENICE, TITOVA 86 – informacije po telefonu številka 064-81-643.

OBČINSKI ODBOR ZZZ NOV
IN PLANINSKO DRUŠTVO JESENICE

Smučanje

ALPSKI SMUČARJI
PRIČELI S TEKMOVANJEM

Z mednarodnim FIS tekmovanjem za pokal Vitrane v Kranjski gori so tudi jesenjski alpski smučarji pričeli letošnje tekmovanje. Mednarodno FIS tekmovanje, ki je potekalo v petek in soboto, 15. in 16. decembra, v Kranjski gori so organizirali športni delavci iz naše občine. Udeležba na tekmovanju je bila kvalitetna, premočno pa je zmagal v veleslalomu in slalomu Bojan Križaj. Tudi ostali jugoslovanski tekmovalci so dosegli lepe rezultate in izredno lepe uvrstitve, izkazali pa so se zlasti Boris Strel, Jože Kuralt in Janez Zibler.

V tej močni mednarodni konkurenci so nastopili tudi mladi jesenjski smučarji Grega Benedik, Aleš Podrekar, Bojan Kavčič, Matej Oblak in Jože Lavtižar. Vozili so uspešno in kljub izredno visokim štartnim številkam dosegli solidne uvrstitve.

Rezultati:
Veleslalom: 1. Križaj 1:53,51, 2. Noeckler 1:54,35, 3. Strel 1:54,58, 4. Kuralt 1:54,69, 5. Gros 1:55,04, 58. Podbrekar 2:08,93, 62, 62. Lavtižar 2:11,28, 63. Kavčič 2:11,36.

Nastopilo je 113 tekmovalcev, uvrstilo pa se jih je 70.
SLALOM: 1. Križaj 93,43, 2. Gros 1:06,32, 3. Noeckler 1:07,14, 8. Kuralt 98,61, 10. Strel 99,01, 30. Lavtižar 111,00.

Uvrstilo se je 34 tekmovalcev.
Grega Benedik je v nedeljo nastopal na mednarodnem tekmovanju v St. Jakobu v Avstriji v slalomu. Na tekmovanju je zmagal Italijan Thöni, ob Jugoslovancem pa je bil najboljši Cerkovnik na 16. mestu. Nastopalo je 140 smučarjev.

Rezultati: 1. Thöni 1:10,33, 2. Orlansky 1:11,63, 3. Gros 1:11,94, 16. Cerkovnik 1:14,55, 34. Benedik 1:18,13.

Na Sorški planini nad Železniki pa je bilo v nedeljo prvo letošnje domače tekmovanje za vrhunski razred. Na tekmovanju v slalomu, ki je veljalo tudi za slovenski pokal, niso nastopili vsi najboljši smučarji in smučarke (brez A reprezentance). Naši tekmovalci pa so dosegli solidne rezultate. Tekmovanje je bilo precej zahtevno, proge pa težke, zlasti za tekmovalce z višjimi štartnimi številkami.

Lep uspeh je dosegla naša Barbara Benedičič, ki je bila med članicami tretja, v kategoriji mlajših mladink pa prva. Tudi peto mesto Nataše Čop in šesto mesto Barbare Kunc sta solidni uvrstitvi. Med članicami je nastopilo 31 tekmovalk, med člani pa 83 tekmovalcev.

Pri članih je bil naš najboljši Matjaž Naglič, ki je še pionir, na 23. mestu, Lavtižar pa je bil 24. Na tekmi je v konkurenci članov nastopilo tudi 15 najboljših pionirjev in deset pionirk.

REZULTATI:

CLANICE: 1. Leskovšek (NOV) 1:16,73, 2. Oblak (ALPT) 1:18,80, 3. Benedičič (JES) 1:21,45, 5. Čop (BL. DOB) 1:27,87 6. Kunc (JES) 1:29,66.

CLANI: 1. Markič (Tržišče) 96,58, 23. Naglič – 106,45, 24. Lavtižar 108,24.

bef

Judo

ANDELE PRVI NA POKALU NAGAOKE

Ljubljanska hala Tivoli je bila v soboto in nedeljo, 15. in 16. decembra, gostitelj 900 judoistov iz Jugoslavije, Italije, Avstrije, ZRN in Čehoslovaške.

Tekmovanja v spomin na japonskega trenerja Nagaoke, ki je bil dolga leta trener v Ljubljani, so se prvič udeležila tudi dekleta. Iz judo sekcije TVD Partizan Jesenice sta nastopili Merima in Mediha Dizdarevič, obe v kategoriji do 48 kg. Več uspeha je imela Merima, ki se je z dvema zmagoma uvrstila na sedmo mesto, Mediha pa je izpadla že v prvem kolu.

Mladinci so nastopili v nedeljo. Jeseniške barve so zastopali: v kategoriji do 38 kg Vidic, ki je izpadel v drugem kolu po porazu z drugouvrščenim, Kadrič, ki je tudi izgubil prvo borbo in Zdravko Krnjaj, ki je izpadel v drugem kolu. V kategoriji do 53 kg je nastopil Fajković, ki je dve borbi dobil, v tretji, za vstop v polfinale, pa ga je premagal Seneković, mladinski državni prvak. V kategoriji do 68 kg sta nastopila Sekulič, ki je izpadel v prvem kolu in Tone Krnjaj, ki je tudi izgubil borbo za vstop v polfinale.

V članski konkurenci so nastopili trije jesenjski predstavniki, Krehmič in Bečirovič, ki sta izpadla v prvem kolu in Anderle, v kategoriji nad 95 kg. Ta je najprej z 10:0 premagala Vacka (Praga), s 3:0 Pišljara (Ljubljana) in v finalu Lamberta (Innsbruck). Anderle, ki je bil že lani v finalu v svoji kategoriji in je izgubil s Poljakom Zeusom, je tokrat uspel.

Ce pogledamo nastope jesenjskih judoistov, smo lahko v celoti zadovoljni. Ker ni bilo repešažev, tudi večjih možnosti za boljše uvrstitve ni bilo, saj so skoraj vsi jesenjski judoisti že v prvih kolih naleteli na kasnejše zmagovalce v svojih kategorijah. Vsem se pozna daljša odsotnost z blazin, predvsem v tehniki, medtem ko so kondicijsko dobro pripravljeni.

V tem letu tekmovanj ne bo več, v naslednjem pa čaka jesenjske judoiste množica tekmovanj, turnirjev, na katerih bodo morali potrjevati nekaj letošnjih lepih uvrstitev. Anderle bo že 5. januarja nastopil za klub Ivo Reya iz Celja v prvi zvezni ligi, nato pa vse čaka 12. januarja tekmovanje za pokal Pohorskega bataljona v Slovenski Bistrici.

-tok

Košarka

1. REPUBLIŠKA LIGA SUPER –
ZENSKO

LITJA : JESENICE 55:84 (20:34)

Na vedno vročem terenu v Litiji so Jeseničanke v sredo, 12. decembra pokazale učinkovito igro in visoko zmagale.

Za Jesenice so igralce: Slamnik 2, B. Kantarevič 2, M. Stražisar 12, Azman 9, Ulčar 2, Vavpotič 57, Pavković, Komel.

Jeseničanke so tokrat pokazale dopadljivo borbeno igro že od začetka srečanja dalje in niso dovolile domačinkam, da bi jim vsilile svoj način igre. Ne glede na to, da pri domačinkah nista nastopili dve igralki (v naši ekipi je manjkala Andreja Bertonec), ki ima poškodovane nožne vezi, pa je bilo očitno, da Gorenjke želijo popraviti slab vtis iz prijateljske tekme pred desetimi dnevi na Jesenicah, ko so na jubilejnim turnirju za osrednjo 25-letnice kluba z blede igro premagale Litijo le z enim košem razlike.

Pomembno je poudariti, da se obrestujejo poletne priprave ekipe, saj so velik delež prispevale k zmagi tudi najmlajše igralke. Poleg strelke z rekordnimi 57 koši – Vavpotičeve, je odlično to pot igrala tudi Ulčarjeva, ki je poštartala 15 odbitih žog.

Po prvih dveh kolih so Jeseničanke z zaporednima zmagama skupno s kranjsko Savo na vrhu razpredelnice. Tekmovanje se je šele dobro začelo in ekipe, ki so imele slabše priprave, bodo med samim ligaškim tekmovanjem vse bolj nevarne. Naše igralke bodo morale za uspehe predvsem obdržati formo in se izbežati nihanja v igri. Nobenega nasprotnika ne bodo smele podcenjevati, saj težja srečanja šele sledijo.

V soboto, 22. decembra, ob 19.30 bodo igralce Jeseničanke v dvorani ŽIC tekmo z ekipo Mengša. Vabijo gledalce, da jih pridejo spodbujati enako, kot so jih na teški tekmi z ŽKK Maribor.

JUBILEJNE PRIPRAVE OB 25-LETNICE
KK JESENICE

Sklepna prireditve v okviru praznovanja 25-letnice košarkarskega kluba Jesenice je bila v soboto, 15. decembra v dvorani ŽIC. Na sporu du je bila tekma veterank proti novi ligaški ekipi Jesenic. V tekmi veterankov pa sta se pomerili najstarejša generacija kluba z generacijo igralcev, ki so nastopali skupaj s pokojnim Ludvikom Bunderlo. Ta tekma je bila tudi odigrana v

spomin na tragično preminulega jesenjskega visokega centra. Dogovorili smo se, da bo to turnir, na katerem bodo nastopili vsi klubi, za katere je Ludvik igral (Slovan, Olimpija in Jesenice), žal pa gostov iz Ljubljane brez vsake odpovedi v soboto ni bilo na Jesenice. Žalostno je, da jim je bila prevelika žrtev počastiti spomin pokojnega kolega, ki jim je posvetil najlepša igralna leta. Zavedati bi se morali, kako so prišli prosit Ludvika in naš klub, da bi okrepili njihove vrste. Za nas je bila to takrat resnično velika žrtev, saj bi se z Božičem in Bunderlo zanesljivo uvrstili v tekmovanje v zvezni ligi.

To je slika odnosa do igralcev, ki pridejo v republiko središče iz periferije, kjer izkoristijo njihov igralni potencial, nikdar pa jih ne vzamejo za svoje, sebi enake. Presenetili pa so veterani Jesenic, ki so se zbrali iz vse Slovenije. Nič ne manjkalo. Razpoloženje je bilo odlično, kot če se po daljši odsotnosti ponovno zberejo za praznik otroci v domači hiši. Stari mojstri in mojstrice so pokazali, da jim veščine pod košem še niso tuje in da so s svojo borbenostjo lahko zgled mladi generaciji.

JESENICE »VETERANKE«
JESENICE »MLADE«

Za veteranke so igralce: Lah (Ivnik) 4, Papler 1, Lakota (M. Polka) 4, Ozebek (Volarič) 2, Benedičič (C. Polka) 11, Potočnik (Vudrič) 14, Vavpotič (Drinovec) 2, Kosir (Bertonec) 6, Berce 2, Morič (Vujačević) – trener: Franc Benedičič.

Za mlade so nastopile: Stražisar 4, Azman 14, Pavković 1, Vavpotič 23, Ulčar, Slamnik, Mlačnik, Komel, Lah (trener Mlekuz).

Tekma je bila dramatična do konca, saj sta se ekipi stalno menjavali v vodstvu. Na odmor so odšle brez razlike v koših. Ko je bilo pričakovati, da bo starejšim članicam (med katerimi je nastopila tudi Jožica Vavpotič, proti hčerki, ki je najstarejša igralka in najboljša strelka v ligaški ekipi), pošla sava, je prišla do izraza borbenost, ki je prevesila na koncu tekme tehtnico v njihov prid. Tudi mlade igralke se bodo morale naučiti nekaj ostrine od starejših.

KEGLJANJE NA ASFALTU

DRUGO KOLO
GORENJSKEGA
PRVENSTVA

Tudi drugo kolo je za nami, ki pa je bilo za Jeseničanke nekoliko manj uspešno kot prvo. Ekipa je namreč kegljala v gosteh in to v Kranju. Poleg Jesenic, ki so zrušile 5282 kegljev, so nastopile še ekipe: Sava iz Kranja, ki je s 5374 podrtimi keglji najuspešnejši konkurent Jeseničankam za osvojitve naslova gorenjskega prvaka, ekipa Simon Jenko s 5143 podrtimi keglji in ekipa Bleda s 5025 podrtimi keglji.

Trenutno vodi Sava pred ekipo Jesenic za 44 kegljev in tretjevrščenim KK Ljubljano za 67 kegljev. Pri Jesenicah velja pohvaliti Udirja, ki je podrl 945 kegljev, Rijavca 929 kegljev in Hafnerja M., ki je podrl 926 kegljev.

Istčasno so na Jesenicah kegljale naslednje ekipe: Ljubelj, ki je v obeh nastopih podrl 5335 kegljev, potem Kravacev 9999 podrtimi keglji, Kr. gora z 10440 podrtimi keglji in Triglav Kranj, ki nastopa izven konkurence in je podrl 10820 kegljev.

Ze po drugem kolu se vidi, da se za sam vrh bje ogorčen boj, v katerem so tudi Jesenice.

Ze naslednji dan, 16. decembra so se na Jesenicah ravno tako v drugem kolu pomerile Jeseničanke z ekipo Kravacev in si iz obeh nastopov zagotovile 243 kegljev prednosti, kar vedno bolj kaže na odlično uvrstitev.

A. Dečman

Strel, Kuralt, Križaj – naši najboljši smučarji (Foto F. Črv)

ANALIZA RAZVOJNIH MOŽNOSTI IN ELEMENTI ZA SKLEPANJE SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV O TEMELJIH PLANOV SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI OBČINE JESENICE

Zakon o temeljih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije ter osnutek zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije dajeta poseben poudarek posameznim fazam pripravljanja planskih dokumentov. V skladu s 5. členom občinskega ODLOKA o pripravi družbenega plana občine Jesenice za obdobje 1981 – 1985 skupnost otroškega varstva Jesenice, zveza skupnosti otroškega varstva SR Slovenije, izobraževalna skupnost občine Jesenice, kulturna skupnost Jesenice, telesnokulturna skupnost občine Jesenice, skupnost socialnega skrbstva Jesenice, občinska zdravstvena skupnost Jesenice, skupnost za zaposlovanje Jesenice, skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, skupnost za varstvo pred požarom občine Jesenice, samoupravna komunalna skupnost Jesenice, kmetijska zemljiška skupnost občine Jesenice in samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice objavljamo analize razvojnih možnosti in ELEMENTE za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljih planov za obdobje 1981 – 1985.

Analize razvojnih možnosti in elementi za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljih planov so osnova za fazo usklajevanja, ki je najpomembnejša v procesu priprav planskih dokumentov za naslednje srednjeročno obdobje. Predlagani planski dokumenti, ki so še neusklajeni z ostalimi temeljnimi nosilci planiranja (TOZD, KS) in so predlagani v variantah, izhajajo iz analiz izvajanja družbenega plana občine za obdobje 1976 – 1980, realnih potreb delovnih ljudi in občanov ter smernic razvoja občine za obdobje 1981 – 1985.

V skladu z načelom sočasnosti planiranja naj delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela in občani v krajevnih skupnostih predložene ELEMENTE usklajujejo z elementi TOZD in elementi KS in svoje predloge, mnenja pošljejo do 15. januarja 1980 posameznim samoupravnim skupnostim in odseku za plan in analize pri Sob Jesenice.

Samoupravne interesne
skupnosti občine Jesenice

SKUPNOST OTROŠKEGA VARSTVA OBČINE

PREDLOG ELEMENTOV IN KAZALCEV ZA SKLEPANJE SAMOUPRAVNEGA
SPORAZUMA O TEMELJIH PLANA SKUPNOSTI OTROŠKEGA VARSTVA JESENICE
ZA OBDOBJE 1981 DO 1985

Zap. št.	ELEMENT	KAZALCI						
		1980	1981	1982	1983	1984	1985	
1.	Število predšolskih otrok v občini starost 0–7 let	3.468	3.520	3.554	3.573	3.568	3.607	
2.	Število otrok, ki bodo vključeni v vzgojnovarstveno organizacijo							
	– dojenčki 0–2 let	83	83	83	83	96	96	
	– predšolski 2–7 let	1.107	1.138	1.178	1.240	1.271	1.312	
	Skupaj vseh otrok	1.190	1.221	1.261	1.323	1.367	1.408	
3.	Število razvojno motenih otrok, ki bodo vključeni v razvojni oddelk	7	7	7	7	7	7	
4.	Odstotek zajetih otrok v VVZ	34,3 %	34,7 %	35,5 %	37 %	38,3 %	39 %	
5.	Število otrok, ki bodo vključeni v 80 do 150 urni vzg. program	144	168	178	198	178	178	
6.	Število otrok, ki bodo vključeni v občasne vzgojne oblike	115	120	120	120	120	120	
7.	Število otrok v VVZ v posameznem oddelku		Op. Normativ otrok bo enak v vsem obdobju					
	do 3 let	14						
	od 3 do 4 let	18						
	od 4 do 5 let	22						
	od 5 do 7 let	26						
	v razvojnem oddelku	7						
8.	Število ur dnevnega varstva v VVZ	8–10	8–10	8–10	8–10	8–10	8–10	
9.	Število zaposlenih delavcev v VVZ							
	Skupaj:	118	123	126	129	132	135	
	od tega:							
	– medicinskih sester	9	9	9	9	9	11	
	– specialnih pedagogov	1	1	1	1	1	1	
	– vzgojiteljic	45	48	50	52	54	54	
	– varuhinj	28	30	31	32	33	34	
	– vodilnih pedagoških delavcev	3	3	3	3	3	3	
	– administrativnih delavcev	3	3	3	3	3	3	
	– drugih delavcev	27	27	27	27	27	27	
10.	Število štipendistov	5	5	5	5	5	5	
11.	Število novozgrajenih mest za otroke	240	88	132	88	139	41	
12.	Cena vzgojnovarstvenih storitev mesečno na otroka							
	– za dojenčka	2.946	3.123	3.300	3.476	3.653	3.830	
	– za predšolskega otroka	1.931	2.047	2.163	2.279	2.394	2.510	
	– za otroka v razvojnem oddelku	5.048	5.351	5.654	5.957	6.260	6.562	

OCENA PREDVIDENIH SREDSTEV ZA IZVAJANJE PROGRAMA OTROŠKEGA VARSTVA V OBČINI JESENICE ZA OBDOBJE 1981–1985

Zap. št.	DEJAVNOST	(v 000 din)	1980	1981	1982	1983	1984	1985	popr. rast
1.	Redna vzgojnovarstvena dejavnost obstoječih kapacitet s 60 % udeležbo SOV		13.464	14.272	15.079	15.887	16.695	17.503	6 %
	dejavnost novih kapacitet		1.236	4.366	5.249	6.743	10.438	9.630	
	Skupaj		424	449	476	505	535	568	6,8 %
2.	Vzgojna dejavnost razvojnega oddelka		155	164	174	184	195	206	6 %
3.	80 do 150-urni program in občasne oblike vzgojnega dela		1.700	956	829	791	700	760	
4.	Krediti in anuitete		5.050	8.328	13.242	9.358	15.668	4.899	
5.	Investicije v otroškem varstvu		839	889	942	999	1.059	1.123	6 %
6.	Druge naloge								
	Skupaj:		22.867	29.424	36.787	34.467	43.037	34.689	
	Financirano:								
	– iz redne prispevne stopnje		13.787	21.345	26.930	28.227	32.785	29.563	
	– iz prispevka od pokojnin		992	1.051	1.115	1.182	1.252	1.326	
	– iz drugih namenskih sredstev		8.088	7.028	8.000	5.058	9.000	3.800	

OBRAZLOŽITEV

K PREDLOGU ELEMENTOV IN KAZALCEV ZA SKLEPANJE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O TEMELJIH PLANA SKUPNOSTI OTROŠKEGA VARSTVA JESENICE ZA OBDOBJE 1981 DO 1985

Skrb za vključitev predšolskih otrok v družbeno vzgojo in varstvo bo tudi v prihodnjem srednjeročnem obdobju prioritarna naloga skupnosti. Zato bo redna vzgojnovarstvena dejavnost v obstoječih in v novo zgrajenih zavodih izpeljevana načrtno in skladno s potrebami krajevnih skupnosti. (tabela 1, št. 2 in tabela 2 št. 1 in 2)

Skupnost bo skupno z vzgojnovarstvenimi zavodi poskrbela, da se bo v vzgojne oblike vključilo tudi otroke, ki niso redni oskrbovanci VVZ (cicibanov vrtec, mala šola; druge občasne oblike vzgojnega dela). 80 urni program naj bi se postopno podaljšal na 150 ur. (tabela 1, št. 5 in 6)

Trenutno je v občini Jesenice vključeno le 28 % predšolskih otrok v družbeno vzgojo in varstvo. To je vsekakor glede na zaposlenost žensk in velike potrebe po vključitvi otrok premajhen odstotek.

Da bi to stanje izboljšali, bo potrebno zgraditi nove prostore v krajevnih skupnostih na Blejski Dobravi, Mojstrani, Žirovnici, Ratečah, Kranjski gori in na Savi.

V tem pogledu bo že leta 1980 narejen velik korak naprej. Zgrajen bo nov večji vzgojnovarstveni zavod s kapaciteto za 240 predšolskih otrok in sicer v okviru šolskega centra na Plavžu.

Trenutno so ugodne prostorske zmogljivosti le v vrtcu na Koroški Beli, na Savi in na Plavžu. Vsi ostali vrtci gostujejo v osnovnih šolah (Kranjska gora, Mojstrana, Žirovnica, Blejska Dobrava) to je v 9 oddelkih s 124 otroki.

Postopno bo te prostore treba sprostiti za dejavnost celodnevne osnovne šole. Zaradi izpraznitve teh prostorov in zaradi novih potreb pa mora skupnost zgraditi nove sodobno opremljene vrtce.

V posameznih letih in krajevnih skupnostih je predvideno naslednje število novih vzgojnovarstvenih mest in zagotovitev potrebnih sredstev za delovanje teh.

leto	objekt VVZ	novozgrajena mesta	KS	potrebna sredstva
1980	1	240	Plavž	2.500.000 din
1981	1	88	Bl. Dobrava	8.328.000 din
1982	1	132	Žirovnica	13.242.000 din
1983	1	88	Mojstrana	9.358.000 din
1984	1	139	Rateče in Kr. gora	15.668.000 din
1985	1	41	Sava	4.899.000 din

PRIPOMBE

Predvidena sredstva za zgraditev novih mest znašajo po cenah iz leta 1978 na otroka 94.640,00 din.

Gradnja novih mest za 728 predšolskih otrok je nujna zaradi 503 novih potreb, zaradi sprostitev prostorov v osnovnih šolah pa za 225 otrok.

Potrebno bo doseči, da bodo starši vključenih otrok v VVZ pokrivali stroške varstva in prehrane za otroka 40 %, skupnost pa naj bi pokrivala vzgojni del programa, to je 60 %.

Na podlagi takega predloga je izdelan tudi izračun potrebnih sredstev (tabela 2, števil. 1)

Struktura cene vzgojnovarstvenih storitev je po elementih naslednja:

70,9 % znašajo osebni dohodki in sredstva za skupno porabo, 24,8 % za materialne stroške in 4,3 % za amortizacijo

Cene vzgojnovarstvenih storitev bodo naraščale skladno s povečanjem življenjskih stroškov. (tabela 1, števil. 12)

ZVEZA SKUPNOSTI OTROŠKEGA VARSTVA SR SLOVENIJE

POVZETEK

OSNUTKA PREDLOGA O TEMELJNIH USMERITVAH RAZVOJA OV ZA OBDOBJE 1981 – 1985 ZA PROGRAM SKUPNIH NALOG, KI SE IZVAJAJO V ZVEZI SOV SRS.

Delavci in delovni ljudje združeni v občinskih SOV bodo ureničevali dogovorjene naloge skupnega in splošnega pomena družbenega varstva otrok v SRS po načelu vzajemnosti v zvezi SOV SRS.

I. PROGRAM SKUPNIH NALOG

V obdobju 1981 – 1985 program skupnih nalog obsega naslednje elemente za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenega varstva otrok za obdobje 1981 – 1985:

1. Varstvo matere in novorojenca

1.1. Varstvo in nega otroka neposredno ob in po rojstvu

Da bi otrokom zagotovili osnovno nego in varstvo v najbolj občutljivejšem obdobju, ko zanj varstvo v ustanovi ni najbolj primerna oblika ter zaradi izredno velike investicije pri izgradnji kapacitet za varstvo dojenčkov, je uveden podaljšan porodniški dopust v trajanju 141 dni po izteku 105 dnevnega zdravstvenega dopusta oz. 4 urni delovnik do prvega leta otrokove starosti. Matere, ki rodijo hkrati več otrok ali prizadetega otroka, ki mu je potrebna večja skrb, pa imajo še podaljšan dopust do prvega leta otrokove starosti oz. 4-urni delovni čas do 17. meseca otrokove starosti. Te oblike varstva je deležnih v SRS 72 % otrok; niso je še deležni otroci kmečkih mater, študentk in druge matere, ki niso delavke.

Usmeritev:

Za naslednjo 5-letno obdobje so se glede na to, da je v tej starosti visoka obolevnost otrok oblikovale 3 variante:

1. podaljšan porodniški dopust matere ali druge upravičene osebe v trajanju 141 dni (do 8. meseca otrokove starosti), višina nadomestila OD v višini 100 % poprečnega OD upravičenca v preteklem letu (sedanji veljavni podaljšan porodniški dopust).

2. podaljšan porodniški dopust do 12. mes. otrokove starosti, višina nadomestila OD v višini 100 % poprečnega OD upravičenca v preteklem letu;

3. podaljšan porodniški dopust do 16. mes. otrokove starosti, višina nadomestila OD v višini 100 % OD upravičenca v preteklem letu pri čemer je odprta dilema valorizacije nadomestila.

Potrebna sredstva glede na variante (v cenah 1978) v 000 dinarjev:

	poprečno letno	1981 – 1985
– za 1. variantu	522.500	2.612.656
– za 2. variantu	1.096.378	6.192.737
– za 3. variantu	1.596.698	9.019.853

Med upravičenke do porodniškega dopusta bi bilo treba vključiti kmečke matere, ki običajno niso le gospodinje, ampak tudi proizvajalke, v nekaterih primerih tudi nosilke kooperantske proizvodnje. V kmečkih družinah se rodi letno v SRS okoli 800 otrok. Če bi tem materam zagotovili nadomestilo v višini najmanjšega OD v republiki za 6 tednov kot prispevek za nego otroka, bi potrebna sredstva za izvedbo te naloge znašala letno poprečno 4.800 tisoč din, v obdobju 1981 – 1985 pa skupaj 23.920 tisoč din (v cenah 1978).

1.2. Oprema novorojenca

Rojstvo otroka izredno poveča stroške družine, saj je strošek za vzdrževanje otroka v prvem letu brez varstva znašal v letu

Organizirano bo še zdravstveno letovanje otrok v obmorskem letovišču in urejeno bo diferencirano plačilo letovanja.

Skupnost bo še sofinancirala dejavnost občinske in republiške skupnosti socialnega varstva, humanitarne organizacije (DPM, RKS, Društvo za cerebralno paralizo, mentalno higienski zavod in druge), strokovno službo in organe skupnosti. (tabela 2, števil. 6)

Iz tabele 1, števil. 9 je še razvidna zaposlenost delavcev v vzgojnovarstvenih zavodih, ki bo naraščala le ob povečanju novih kapacitet v posameznem zavodu ter po veljavnih predpisih, oziroma normativih.

Za izvedbo celotnega programa v obdobju 1981 do 1985 bo potrebno združevanje sredstev iz več virov.

Redna dejavnost vzgojnovarstvenih zavodov naj bi se pokrivala iz sredstev zbranih po prispevni stopnji od OD in pokojnin, za gradnjo novih kapacitet pa še iz drugih virov: iz dodatne stopnje ali pa iz namensko zbranih sredstev od delovnih organizacij in krajevnih skupnosti.

Vrednostni prikaz potreb je v tabeli 2.

1979 2.129 din mesečno. Pomoč za opremo novorojenega otroka v obliki zavitka za novorojenca uvedenega v letu 1979 predstavlja vsaj delno udeležbo družbe v stroških novorojenca. Stroški za to pomoč bodo v novem srednjeročnem obdobju odvisni od cene vsebine zavitka.

Za izvajanje te oblike pomoči bi bilo potrebno zagotoviti poprečno letno 36.600 tisoč din, v obdobju 1981 – 1985 pa 182.617 tisoč din (v cenah 1978) izhajajoč iz predpostavke, da bodo zavitek prejeli vsi upravičenci v SRS.

2. Denarne pomoči družinam pri preživljanju otrok

Denarne pomoči družinam pri preživljanju otrok zajemajo: otroške dodatke za otroke delavcev in kmetov ter posebne dodatke k otroškemu dodatku za otroke edinih hranilcev in za težje telesno ali duševno prizadete otroke.

Variante:

1. V prihodnjem srednjeročnem obdobju bi prejemale denarne pomoči enako število otrok kot v letu 1980 in v višini, ki bo letno usklajena z rastjo življenjskih stroškov po merilih, ki jih bodo določile SOV s sporazumom;

2. Število otrok, ki bi prejemale otroški dodatek bi se postopoma zmanjševalo, višina denarnih pomoči pa postopoma večala;

3. Število otrok, ki bi prejemale denarne pomoči bi se postopoma zmanjševalo, vzporedno pa bi se večal prispevek družbe za otroka v neposrednem otroškem varstvu.

Pogoj za upravičenost do otroškega dodatka je mesečni dohodek na družinskega člana – dohodkovni cenzus. Dohodkovni cenzus vpliva na število upravičencev do denarnih pomoči in je npr. v letu 1978 znašal na družinskega člana 2.600 din ali 54 % od poprečnega OD v SRS v letu 1977. O tem se je treba opredeliti. Višina poprečnega otroškega dodatka v SRS je v l. 1978 znašala 4,9 % od poprečnega OD.

Ocenjujemo, da bi višina potrebnih sredstev za denarne pomoči družinam za vsako od treh variant znašala poprečno letno (v cenah 1978) 1.543.074 tisoč din letno, v obdobju 1981 – 1985 pa 7.715.369 tisoč din.

3. Pospeševanje razvoja vzgojnovarstvene dejavnosti

Razvoj otroškega varstva bi se v naslednjem srednjeročnem obdobju moral usmeriti še naprej (preko sistema solidarnosti) v pospeševanju oblik otroškega varstva za skupine predšolskih otrok, ki so jim potrebni posebni vzgojni programi, ker žive v manj vzpodbudnem ožjem ali širšem okolju, ali rabijo posebne programe zaradi prizadetosti.

Pospeševanje razvoja vzgojnovarstvene dejavnosti bo zajelo zlasti naslednja področja dejavnosti:

– pospeševanje razvoja OV v manj razvitih in obmejnih občinah (sofinanciranje razširitve zmogljivosti in razvoja drugih oblik družbenega varstva otrok);

– zagotavljanje izvajanja zagotovljenega enotnega vzgojnega programa;

– zagotavljanje izvajanja predšolske vzgoje v dvojezičnih VVO;

– zagotavljanje izvajanja predšolske vzgoje v zavodih za usposabljanje otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju;

– zagotavljanje izvajanja predšolske vzgoje otrok Romov;

– financiranje družbeno dogovorjenih nalog, ki so pomembne za razvoj otroškega varstva;

– sofinanciranje programov za predšolske otroke, ki jih izvajajo družbene organizacije;

– financiranje študijskih in strokovnih nalog;

– druge samoupravne dogovorjene naloge.

Sredstva, ki bi jih bilo potrebno zagotoviti za pospeševanje razvoja vzgojnovarstvene dejavnosti (v cenah 1978) bi znašala poprečno letno 93.700 tisoč din, za obdobje 1981 – 1985 pa 468.341 tisoč din.

4. Dejavnost samoupravnih organov in strokovne službe zveze SOV SRS

Za delovne naloge samoupravnih organov in strokovne službe bi bilo potrebno zagotoviti poprečno letno 21.960 tisoč din (v cenah 1978) za obdobje 1981 – 1985 pa 109.800 tisoč din.

II. ZDRUŽEVANJE SREDSTEV ZA PROGRAM SKUPNIH NALOG

Upoštevajoč, da se bo program skupnih nalog izvajal v takem obsegu pravic kot sedaj (I. varianta), da bo prispevna osnova bruto OD in da bo sistem solidarnosti tak, kot je sedaj, bodo za uresničevanje programa skupnih nalog, ki se izvajajo v zvezi SOV delavci v združenem delu in drugi delovni ljudje združevali potrebna sredstva po načelu sorazmernosti po enotni prispevni stopnji od bruto OD (ali iz dohodka TOZD) in sicer:

Leta	iz bruto OD v %
1981	2,36
1982	2,32
1983	2,28
1984	2,25
1985	2,22

Poprečna stopnja rasti razvoja za program skupnih nalog je 3,5 letno.

OCENA PREDVIDENIH SREDSTEV ZA PROGRAM SKUPNIH NALOG, KI SE IZVAJAJO V ZVEZI S SKUPNOSTMI OTROŠKEGA VARSTVA SR SLOVENIJE ZA OBDOBJE 1981 – 1985 (v cenah 1978)

Naloge	Po SS 76–80 za l. 1980 v cen. 1978	1981	1982	1983	1984	1985	Skupaj 81–85
1. Varstvo matere in novorojenca	451.575	497.868	526.677	557.217	589.594	623.917	2.795.273
– nadomestila OD za PPD in DPPD	432.958	462.551	490.767	507.704	552.467	586.167	2.612.656
– pomoč za opremo novorojenca	18.617	35.317	35.910	36.513	37.127	37.750	182.617
2. Denarne pomoči družinam	1.436.292	1.470.763	1.506.061	1.542.206	1.579.219	1.617.120	7.715.369
3. Sredstva za pospeš. razv. OV	76.112	81.440	87.141	93.241	99.768	106.751	468.341
4. Druge naloge	9.733	20.151	21.017	21.921	22.864	23.847	109.800
SKUPAJ:	1.973.712	2.070.222	2.140.896	2.214.585	2.291.445	2.371.635	11.088.783

IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST OBČINE

ANALIZA

RAZVOJNIH MOŽNOSTI IN ELEMENTI ZA SKLEPANJE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O TEMELJNEM PLANU IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI OBČINE JESENICE ZA OBDOBJE 1981 – 1985

1. PROGRAMSKE ZASNOVE:

Osnovna šola je v svojem več kot dvajsetletnem obdobju po reformi leta 1958 razširjala in bogatila svojo vzgojnoizobraževalno dejavnost. Ves čas je sledila družbenim potrebam, prevzemala nove naloge in jih vedno bolj kakovostno opravljala. Z malo šolo, z dopolnilnim in dodatnim poukom, s podaljšanim bivanjem, s celodnevniim poukom, s povečano skrbjo za zdravstveno varstvo in prehrano učencev je osnovna šola presegla svoje organizacijske in vsebinske okvire, kar narekuje potrebo po nadaljnji socialistični samoupravni preobrazbi.

Izhodišča za samoupravno preobrazbo osnovne šole so zajeta v dokumentih kongresov ZKJ in ZKS, stališčih in sklepih predsedstva CK ZKS, sklepih republiškega sveta za vzgojo in izobraževanje ter v predlogu zakona o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja.

Samoupravno organizirana splošno izobraževalna osemletna osnovna šola, povezana s predšolsko vzgojo in usmerjenim izobraževanjem, se bo na temelju teh izhodišč in novega zakona o osnovni šoli vsebinsko in organizacijsko dograjevala kot celodnevna osnovna vzgojnoizobraževalna organizacija. Dopolnjevala se bo zlasti glede marksistične zasnovanosti vseh sestavin vzgojnoizobraževalnega procesa, razširitve družbeno ekonomskega znanja, krepitve politehničnega izobraževanja, tehnične in delovne vzgoje ter elementov proizvodnega in družbeno potrebnega dela. Povečala se bo vloga interesnih dejavnosti za spodbujanje ustvarjalnosti in za odkrivanje in razvoj interesov učencev. Poklicno usmerjanje se bo uveljavljalo kot sistematična in trajna naloga celotne vzgojnoizobraževalne dejavnosti osnovne šole, ki naj bo najtesneje povezana s svojim okoljem, s krajevno skupnostjo. Osnovna šola se bo uveljavljala kot celodnevna, odprta družbena vzgojnoizobraževalna organizacija, v kateri učitelji, učenci, delavci, delovni ljudje in občani uresničujejo svoje samoupravne pravice in opravljajo svoje dolžnosti.

Tak pristop bo zahteval razširjeno dejavnost šol, hkrati pa pomenil povečanje notranje učinkovitosti šolskega dela, ki pogotuje gibanje uspešnosti šolskih generacij. Tu ne gre le za učne us-

Da bi zagotovili sredstva za podaljšan porodniški dopust do 12. meseca otrokove starosti (II. varianta) bi se prispevna stopnja letno zvišala za 0,65 % od bruto OD, po 3. varianti pa za okrog 1,20 %.

III. DODATNA POJASNILA

1. Glede na predloge novih zakonov, ki bodo sprejeti predvidoma do konca letošnjega leta pa predvidevamo, da se bo v programu skupnih nalog, ki se izvajajo v zvezi SOV vključili še porodniški dopust do 105 dni (sedaj sredstva zagotavlja zdravstvena skupnost Slovenije).

2. Sredstva za denarne pomoči se bodo zagotavljale v SOV in se bo v bodoče SOV SRS zagotavljal le tisti obseg sredstev za solidarnost za katerega se bodo SOV dogovorile po enotnih kriterijih.

3. Sredstva za OV upokoencev se ne bodo več združevala pri skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SRS preko posebnega sporazuma pač pa pri SOV direktno.

Sredstva za te naloge so glede na sedanje veljavne predpise še predvidena tako kot doslej, v okviru programov skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja in zdravstvene skupnosti Slovenije ter zveze SOV SRS.

KS Žirovnica:

- družbena gradnja: 5 devetorčkov – 45 stanovanj
- individualna gradnja: Rodine II, Moste I, Breg II.

VIII.

Uporabniki v temeljnih organizacijah združenega dela določajo vse elemente v IV. in VI. točki. Z elementi iz IV. točke navedejo, koliko stanovanj po vrsti in kvaliteti želijo pridobiti v posameznem letu obdobja 1981 – 1985 ter na območju katere krajevne skupnosti.

Uporabniki v krajevnih skupnostih določajo samo elemente iz IV. in VII. točke.

IX.

Delegati uporabnikov in izvajalcev bodo vskladili prispele elemente v skupščini samoupravne stanovanjske skupnosti in na tej osnovi pripravili osnutek samoupravnega sporazuma o temeljnih plana samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice.

PRIPOMBE

pehe in zmanjšanje osipa, pri čemer smo že v preteklosti dosegli lepe uspehe, gre za uresničevanje socialističnih vzgojnih ciljev, za celovitost vplivov socialno-ekonomskega, kulturnega in psihološkega vpliva okolja, v katerem odrasča mlada generacija in vsak njen posameznik. Gre tudi za to, da spremeni način življenja in dela naše družine, zlasti vse večjega vključevanja obeh staršev v družbenopolitično in ekonomsko življenje, terja večjo vzgojno angažiranost organiziranih družbeno vzgojnih dejavnikov.

Osnovna šola postaja del usmerjenega izobraževanja. S tem v zvezi bo v naslednjem obdobju prevzemala nove naloge. Osnovne šole se bodo morale organizirati in usposobiti za to, da bodo maksimalno izkoristile naravne sposobnosti učencev ne glede na ožje in širše okolje, iz katerega otroci izhajajo. Še posebej so tu pomembne intelektualne sposobnosti otrok, kajti vse večja intelektualizacija dela je nujen element prihodnjega razvoja.

2. BODOČA MREŽA OSNOVNIH ŠOL:

V opredeljevanju mreže šolstva bomo izhajali zlasti iz:

- izhodišč, opredeljenih v vrsti političnih dokumentov,
- dejanskih ekonomskih možnosti občine,
- iz dejstva, da se osnovno šolstvo še vedno nahaja v prostorski stiski,
- iz podatkov o demografskih gibanjih.

Pri snovanju mreže bomo tudi upoštevali:

- da je treba šolske prostore, zlasti po krajevnih centrih izven mesta, pojmovati kot prostore za širše družbene potrebe,
- da bo v nekaterih sedanjih šolskih stavbah potreben temeljitejši adaptacijski poseg,
- da v sedanjih prostorskih kapacitetah ni nobenih rezerv,
- da bodo morale postati meje šolskih okolišev še bolj fleksibilne kot so doslej.

V vsakem primeru pa se moramo še v tem letu dogovoriti o načinu zbiranja sredstev za investicije v osnovnošolski prostor.

3. USMERITEV VZGOJNOIZOBRAŽEVALNIH ORGANIZACIJ:

OSNOVNE ŠOLE:

V šestih osnovnih šolah bodo zajeti učenci v posameznih letih v naslednjem številu oddelkov:

1. Zazidalni načrt Podmežaklja	61 stan. enot
2. Zazidalni načrt Partizan	15 stan. enot
3. Zazidalni načrt za Gežom	2 stan. enoti
4. Zazidalni načrt Center 2, II. faza	10 stan. enot
5. Prešernova 48	7 stan. enot
Skupaj 95 stan. enot	

V.

Da bi lahko prikazali elemente za ugotavljanje finančnih virov in elemente za ugotavljanje namena uporabe združenih sredstev je potrebno predhodno ugotoviti elemente o možnostih gradbenih in drugih izvajalcev ter industrije gradbenega materiala, ki se odražajo v:

1. poprečni prodajni ceni za kv. m neto stanovanjske površine oz. poprečni ceni za kv. m komunalno opremljenega zemljišča in
2. možnostih gradbenih in drugih izvajalskih organizacij združenega dela

1.1. Glede na dosežene cene za kv. m stanovanjske površine v družbeni gradnji stanovanj, o ocenjujemo poprečno prodajno ceno za kv. m neto stanovanjske površine vključno s komunalno opremljenostjo v letu 1980 v višini 13.000 din za kv. m, oz. 8.500 din za kv. m v individualni gradnji.

2.1. Pri ugotavljanju možnosti gradbene operative ter drugih izvajalcev, ki so udeleženi v družbeni stanovanjski gradnji ocenjujemo, da so sedanje kapacitete SGP Gradbinec, TOZD SVG Jesenice in GIP Gradiš TOZD Jesenice zadostne, določene težave pa je pričakovati pri izvajalcih obrtniških in instalcijskih del, kar nenazadnje vpliva neugodno tudi na oblikovanje dela cene kv. m stanovanjske površine, ki odpade na obrtniško instalcijska dela.

Ker bo v občini Jesenice tudi v prihodnjem srednjeročnem obdobju predstavljalo ključni problem predvsem vprašanje potrebnih stavbnih zemljišč za kontinuirano stanovanjsko gradnjo, bo največ pozornosti potrebno nameniti pravočasnemu:

- pripravljanju in sprejemanju zazidalnih načrtov in druge projektne dokumentacije s posebnim poudarkom na ponovitve uspešnih projektov,
- izvajanju vseh premoženjsko pravnih postopkov, ki so povezani s pridobivanjem potrebnih stavbnih zemljišč, odškodninskimi postopki, zagotavljanjem nadomestnih stanovanj ipd.
- komunalnemu opremljanju za gradnjo potrebnih stavbnih zemljišč.

VI.

Za realizacijo programov gradnje družbenih in zasebnih stanovanj, prenove ter gradnje nadomestnih stanovanj kot posledica načrtovanih rušenj bomo uporabljali naslednje elemente za ugotavljanje potrebnih finančnih virov:

1. del čistega dohodka za stanovanjsko gradnjo
2. del dohodka za gradnjo solidarnostnih stanovanj
3. lastna udeležba za pridobitev pravice uporabe na družbenih stanovanjih
4. amortizacija stanovanjskih hiš in stanovanj
5. bančna sredstva.

Če ovrednotimo predvideno gradnjo s cenami iz V. točke tega predloga elementov ugotovimo naslednje okvirne vrednosti gradnje družbenih in individualnih stanovanj po posameznih variantah:

a) Gradnja družbenih stanovanj			
I. varianta	63280 kv. m × 13.000.- din	=	822.640.000.- din
II. varianta	54959 kv. m × 13.000.- din		714.350.000.- din
b) Gradnja individualnih stanovanj			
	31500 kv. m × 8.500.- din		267.750.000.- din
Potrebna sredstva za obdobje 1981 – 1985			

	I. varianta	II. varianta
a) gradnja družb. stanovanj	822.640.000.-	714.350.000.-
b) gradnja individ. stanovanj	267.750.000.-	267.750.000.-
Skupaj	1.090.390.000.-	982.100.000.-
ali poprečno letno	218.078.000.-	196.420.000.-

Po posameznih elementih za ugotavljanje finančnih virov pa so potrebna naslednja sredstva v obdobju 1981 – 1985:

	I. varianta	II. varianta
1. del ČD za stan. grad.	722.524.700.-	635.892.700.-
2. del doh. za grad. solid. stan.	85.007.500.-	85.007.500.-
3. lastna udel. za pridob. pravice uporabe na družb. stan.	82.264.000.-	71.435.000.-
4. amortiz. stan. hiš in stan.	63.436.950.-	63.436.950.-
5. bančna sredstva	82.264.000.-	71.435.000.-
Skupaj	1.035.497.150.-	927.207.150.-
ali poprečno letno	207.099.430.-	185.441.430.-

Če preračunamo predlagano obveznost iz čistega dohodka na načrtovano maso bruto OD v letu 1980, potem dobimo po I. varianti stopnjo 7,37 % ter 0,87 % stopnjo za družbeno pomoč, ki se pokriva iz dohodka, ali skupaj 8,24 %. Po drugi varianti pa bi po-

menila obveznost iz čistega dohodka 6,49 % bruto OD ter 0,87 % za družbeno pomoč, ali skupaj 7,36 %.

Ker bo lastna udeležba obvezna za upravičence do solidarnostnih stanovanj v višini 1–4 % ter za ostale upravičence od 5–20 % vrednosti stanovanja, je v predlogu lastne udeležbe zajeta okvirna 10 % poprečna stopnja.

Elementi za ugotavljanje namena uporabe združenih sredstev pa so naslednji:

	Varianta I	Varianta II
1. Sredst. za grad. družb. stan.	822.640.000.-	714.350.000.-
2. Sredstva za kredit. nakupa etažnih stan. ter individ. stan. grad.	102.165.000.-	102.165.00.-
3. Sredstva za prenovo obstoječega družb. stan. sklada	25.374.800.-	25.374.800.-
4. Sredstva za vračanje lastne udel.		
5. Sredstva za premiranje namen. varčev.	2.500.000.-	2.500.000.-
6. Sredstva za pokrivanje obveznosti do nalog na skupnih področjih		
– komunalna oprema individ. rabe	49.004.350.-	49.004.350.-
– dijaški in študentski domovi	33.813.000.-	33.813.000.-
Skupaj	1.035.497.150.-	927.207.150.-
ali poprečno letno	207.099.430.-	185.441.430.-

VII.

Elementi za ugotavljanje prostorskih možnosti predstavljajo:

1. Skupno razpoložljiva in še nepozidana zemljišča za stanovanjsko gradnjo (v ha)
 2. odkupljena in pridobljena zemljišča,
 3. komunalno opremljena zemljišča,
 4. pripravljena in verificirana urbanistična dokumentacija
- Ker prostorski plan občine in urbanistični načrt mesta še nista sprejeta, podrobnejših lokacij in površin ni mogoče navesti. Skladno z nakazanimi možnostmi v postopkih usklajevanja elementov prostorskega plana in glede na stališča in usmeritve posameznih krajevnih skupnosti pa bo potrebno zagotoviti predvsem naslednje prostorske možnosti:

KS Rateče:

- a) družbena gradnja: 1 devetorček
- b) individualna gradnja:

KS Kranjska gora:

- a) družbena gradnja: nadaljevanje gradnje na Čičarah – trojčki cca 50 stanovanj
- b) individualna gradnja:

KS Mojstrana:

- a) družbena gradnja: 6 devetorčkov – 54 stanovanj
- b) individualna gradnja:

KS Hrušica

- a) družbena gradnja: 40 stanovanj na Belem polju
- b) individualna gradnja:

KS Planina pod Golico:

- a) individualna gradnja

KS Plavž:

- a) družbena gradnja: Center II, stolpnice D, E, F, G – cca 200 stanovanj
- b) individualna gradnja

KS Podmežaklja:

- a) družbena gradnja: zazidalni načrt Podmežaklja – 162 stanovanj
- b) individualna gradnja

KS Sava:

- a) družbena gradnja: Center I. stolpnice A in B – cca 120 stanovanj, zazidalni načrt Partizan – cca 160 stanovanj, zazidalni načrt za Gež-om – cca 80 stanovanj
- b) individualna gradnja:

KS Javornik – Koroška Bela:

- a) družbena gradnja: 36 stanovanj (nadzidava samskega doma TOZD ING)
- b) individualna gradnja:

KS Blejska Dobrava:

- a) družbena gradnja: zazidava S-11 – cca 8 stolpičev – 200 stanovanj
- b) individualna gradnja: S-11 – zahodno od družbene gradnje

Osnovna šola	vrsta šole	1981 odd. učen.	1982 odd. učen.	1983 odd. učen.	1984 odd. učen.	1985 odd. učen.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kranjska gora	COS	11	294	11	302	12	332	13	349	14	377
Mojstrana	redni od. COS	8	196	9	216	10	236	11	256	—	—
Prežih. Voranc	redni od. COS	6	178	3	85	—	—	—	—	12	276
	COS	18	543	22	654	25	757	25	768	26	790
Tone Čufar	COS	35	1.045	36	1.107	38	1.179	40	1.241	41	1.285
Koroška Bela	redni od. COS	22	603	23	632	23	648	24	693	25	745
Žirovnica	COS	16	372	16	376	16	376	16	381	16	375
SKUPAJ redni odd. + COS		116	3.231	120	3.372	124	3.528	129	3.688	134	3.848
— od tega:											
redni oddelki		36	977	35	933	33	884	35	949	25	745
celodnevna šola		80	2.254	85	2.439	91	2.644	94	2.739	109	3.103
INDEKS POVEČANJA število oddelkov in učencev:											
Leto 1979/80:											
odd. 114											
učencev 3.111		102	104	105	108	108	113	113	118	117	124

Porast števila učencev narekuje seveda tudi porast števila oddelkov. Zaradi približno 730 novih učencev od leta 1980 do 1985 bo 20 oddelkov več.

Varianta: Novi zakon o osnovni šoli predvideva možnost, da bo v oddelku največ 32 učencev. To predstavlja sicer isto število učencev, vendar pa se poveča število oddelkov do leta 1985/86 za približno 5 %.

Novi zakon bo uzakonil možnost, da bodo otroci vstopili v šolo s 6 letom starosti. Ker bo za to potrebna strokovna ocena glede psihične, socialne, zdravstvene in ostalih sposobnosti otroka, se bo po predvidevanjih leta 1980/81 v prvi razred vpisalo približno 50 % populacije, to je okrog 250 učencev. To predstavlja v občini okrog 10 oddelkov več, s tem pa tudi najmanj 10 pedagoških delavcev.

Samo zaradi navedenega bi to predstavljalo še eno šolo (približna velikost osnovna šola Prežihov Voranc). Vendar pa se bo ta porast odrazil na celotnem območju občine v približno enaki meri in ga bo potrebno vključiti v reševanje ostale prostorske problematike.

OSNOVNA ŠOLA S PRILAGOJENIM PROGRAMOM:

Šola načrtuje naslednjo rast učencev in oddelkov: vrsta/leto

vrsta/leto	1981		1982		1983		1984		1985	
odd. delovnega usposabljanja	odd.	učen.	odd.	učen.	odd.	učen.	odd.	učen.	odd.	učen.
– rednih	8	100	8	100	–	–	–	–	–	–
– COS	–	–	–	–	9	110	9	110	9	110
odd. delovnega usposabljanja	2	12	2	12	2	12	2	12	2	12

Šola načrtuje od leta 1983. dalje pouk v celodnevni šoli v novozgrajenem objektu v sklopu šolskega centra Plavž.

ODDELKI PODALJŠANEGA BIVANJA:

Tam kjer ne bo mogoče nuditi pogojev za celodnevno šolo, se bodo še uveljavljali oddelki podaljšane bivanja. Naša usmeritev je, da bi do leta 1985 v te oddelke v čimvečji meri uvedli elemente celodnevne šole. Te oddelke načrtujejo naslednje šole:

šola:	1981		1982		1983		1984		1985	
osnovna šola:	odd.	učencev	odd.	učen.	odd.	učen.	odd.	učen.	odd.	učen.
Koroška Bela	4	60	4	60	5	75	6	75	6	75
Mojstrana	2	32	3	48	3	48	3	48	—	—
Polde Stražišar	2	22	2	22	—	—	—	—	—	—
SKUPAJ	8	114	9	130	8	123	9	123	6	75

ŠTEVILO UČENCEV V INTERESNIH DEJAVNOSTIH:

V prostovoljnih dejavnostih naj bi bilo vključenih 90 % učencev, pritegnile pa bi jih zlasti še pestrejša in kvalitetnejša oblike dela. Da bi to dosegli, bomo morali pri vsaki šoli učinkovitejšje vključiti tudi dejavnike okolja.

Število učencev, vključenih v interesne dejavnosti po posameznih letih, je po predvidevanju naslednje:

leto:	1981	1982	1983	1984	1985
število učencev	5.853	6.237	6.814	7.207	7.696

PRIPRAVA OTROK NA ŠOLO:

Novi zakon o predšolski vzgoji sicer predvideva, da bi skrb za to področje prevzela skupnost otroškega varstva. Predvidevamo pa, da tako kot doslej ne bodo vključeni vsi predšolski otroci v redno pripravo na šolo, zato šole načrtujejo tudi 120 urni program za tiste 6-letne otroke, ki v varstvo ne bodo sprejeti, in sicer:

šola	1981		1982		1983		1984		1985	
VVO	odd. otrok		odd. otrok		odd. otrok		odd. otrok		odd. otrok	
Kranjska gora	2	58	2	52	2	61	2	49	2	59
Mojstrana	2	40	2	45	2	45	2	45	2	45
VVO Jesenice	6	120	6	120	6	120	6	120	5	100
Koroška Bela	3	80	3	88	3	75	3	82	4	95
Žirovnica	1	13	1	12	1	22	1	21	1	13
SKUPAJ	14	311	14	317	14	323	14	317	14	312

GLASBENA ŠOLA:

Izobraževalna skupnost sofinancira dejavnost glasbene šole kot del dodatnega programa. Pretežni del teh sredstev šola namenja za osebni dohodek zaposlenih, preostali del prihodka pa šola oblikuje s prispevki učencev.

Šola programira, da bo letno obiskovalo 240 učencev posamezne oddelke, poleg tega pa bo šola nudila strokovno pomoč tudi otrokom zamejskih Slovencev na Koroškem in v Italiji.

DELAVSKA UNIVERZA:

Izobraževalna skupnost prispeva sredstva za osnovno izobraževanje odraslih v skladu z republiškim dogovorom in je sestavni del enotnega programa. Delavska univerza načrtuje, da bo letno teh oddelkov po 10. Vanj pa bo vključenih po 250 odraslih.

Delavska univerza na podlagi enakopravnega odnosa z uporabniki usmerja svojo izobraževalno dejavnost zlasti k naslednjim interesom in potrebam:

- dopolnilno izobraževanje in usposabljanje delavcev in občanov za samoupravljanje ter članov družbenopolitičnih organizacij za politično delovanje. Potreba po tej usmeritvi je potrjena v stališčih in odnosu družbenopolitičnih organizacij do tega področja dejavnosti ter v interesih OZD.
- Prioritetni pomen naj imajo tudi nekateri vidiki funkcionalnega usposabljanja za obrambo in samozaščito.
- Delavska univerza naj bi razširila splošno vzgojno dejavnost za kultiviranje, humaniziranje in zagotavljanje zdravih pogojev življenja in odnosov tako v delu, samoupravno organiziranem življenjskem okolju kakor tudi v človekovem prostem času.

Dopolnilno strokovno izobraževanje naj bo tudi v prihodnje predmet dejavnosti delavske univerze, da bo za potrebe OZD izvajala program naslednjih oddelkov za odrasle:

Dopolnilno strokovno izobraževanje naj bo tudi v prihodnje predmet dejavnosti delavske univerze, da bo za potrebe OZD zvajala program naslednjih oddelkov za odrasle:										
program	1981		1982		1983		1984		1985	
	odd.	udelež.	odd.	udel.	odd.	udel.	odd.	udel.	odd.	udel.
Administr. š.	2	64	1	32	2	64	1	32	2	64
ekon. sred. š.	4	80	4	80	3	60	2	40	1	20
elektr. tehn. š.	2	60	2	60	3	85	3	85	3	85
PA – odd. tehn. š.	2	70	2	70	2	70				
verificirani jezikovni tečaji	4	80	4	80	4	80	4	80	4	50
izobraž. programi vezani na zakonske predpise	15	200	15	200	15	200	15	200	15	200
izobraževanje za samoupravljanje družb. polit. izob.	25	750	25	750	25	750	25	750	25	750
splošno družbeno izobraž.	55	1400	55	1400	55	1400	55	1400	55	1400
usposab. ped. del.	25	2000	25	2000	25	2000	25	2000	25	2000
kulturno estetsko izob.	5	250	5	250	5	250	5	250	5	250
ostalo	30	900	30	900	30	900	30	900	30	900
	10	200	10	200	10	200	10	200	10	200

INVESTICIJE V OSNOVNOŠOLSKI PROSTOR:

Investicije bodo slonele na že navedenih izhodiščih. Predvidevamo, da bomo v naslednjem srednjeročnem obdobju zgradili ali dogradili naslednje šole:

1. Osnovna šola Polde Stražišar (posebna osnovna šola) v sklopu šolskega centra Plavž. Šola je bila programirana že v dosedanem srednjeročnem planu, vendar ni bila finančno ovrednotena. Šola je po sedanjih cenah ovrednotena v višini 40.000.000 dinarjev in planirana za vselitev v letu 1983.

2. Osnovna šola Kranjska gora načrtuje v letu 1983 pridobitev novih zmogljivosti zaradi povečanja števila učencev. Z dograditvijo šole bi pridobila 36 novih učnih mest. Vrednost investicije pa je načrtovana v znesku 4.000.000 din.

3. Osnovna šola Mojstrana načrtuje v letu 1981 1.000.000 za načrte in pripravljala dela, v letu 1984 pa dograditev 250 kv. metrov površine za pridobitev 90 učnih mest. S tem bi bili dani pogoji, da v letu 1985 preide na celodnevno poslovanje.

4. Osnovna šola Prežihov Voranc že v tem srednjeročnem obdobju občuti veliko prostorsko stisko, predvsem zaradi premajhne telovadnice in dodatnih učilnic in drugih prostorov za postopen prehod na celodnevno šolo. Izgradnja nove telovadnice in pripadajočih prostorov je načrtovana v višini 30.000.000 din.

5. Osnovna šola Koroška Bela je v naši občini doslej najslabše opremljena in funkcionalno zgrajena. Šola predvideva, da bi s fazno gradnjo pridobila nove prostore po naslednji dinamiki gradnje:

1. faza v letu 1982:	37.639.130 din
2. faza v letu 1984:	13.059.330 din
3. faza v letu 1985:	14.990.144 din
ureditev igrišč in okolice	3.500.000 din
oprema	25.000.000 din
SKUPAJ	94.188.604 din

6. Podružnična osnovna šola na Blejski Dobravi je prav tako nujno potrebna večjih investicijskih vlaganj. V tej krajevni skupnosti bi se morali odločiti tudi za eno od variant: ali gre tu za novogradnjo ali za adaptacijo obstoječe zgradbe. Investicija še ni ocenjena.

7. Potrebe po stanovanjih:

Vsebinske in organizacijske spremembe v osnovnih šolah, pa tudi v šolah usmerjenega izobraževanja, zaradi česar se povečuje število pedagoških delavcev, sedanjost stanovanjsko problematiko še povečujejo. Predvidevamo naslednje:

- s samoupravno stanovanjsko skupnostjo se še nadalje pogovarjamo o dolgoročnem sistemu politike gradnje oziroma odkupa stanovanj za potrebe vzgoje in izobraževanja,
- spodbujati šole, da bodo realno planirale potrebe po stanovanjih v kratkoročnih in dolgoročnih planih,
- spodbujati šole, da bodo s samoupravnim sporazumom združevale del sredstev za stanovanjsko gradnjo,
- v finančnem načrtu izobraževalne skupnosti zagotavljati sredstva, da bi tako povečana združena sredstva predstavljala realnejšo ekonomsko moč.

4. POKLICNO USMERJANJE:

Poklicno usmerjanje postaja vse bolj pomembna dejavnost. Družba nikakor ne more v celoti izkoristiti svojih potencialov, če šole ne bi pravilno usmerjale v poklice, da lahko vsakdo maksimalno izkoristi svoje sposobnosti. Zato pa je potrebna še večja individualizacija pouka, da bi dosegli večjo učinkovitost izobraževanja ter bi bil dosežen večji vsestranski razvoj vsakega učenca. Tako bo tudi prehod v usmerjeno izobraževanje lažji.

Pri poklicnem usmerjanju bodo še večjo vlogo dobile strokovne službe na šolah in pri skupnosti za zaposlovanje. Dejavnike s tega področja bo povezovalo ustrezno koordinacijsko telo pri skupnosti za zaposlovanje oziroma pri izobraževalni skupnosti.

5. USMERITVE GLEDE VLOGE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI IN NJENE UČINKOVITOSTI V SISTEMU SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMEVANJA

Izobraževalna skupnost bo v naslednjem obdobju posvečala večjo vlogo neposrednemu dogovarjanju med izvajalci in uporabniki njihovih uslug v smislu novih zakonskih rešitev. Bolj je treba

uveljaviti samoupravna telesa (skupščina, enota skupnosti, zborni skupščine).

Z uveljavljanjem zakona o usmerjenem izobraževanju bo v okviru občinske izobraževalne skupnosti vse bolj izpostavljena celotna izobraževalna dejavnost.

Izobraževanje delegatov bo potrebno organizirati tako, da bodo programi upoštevali posebnosti izobraževalne skupnosti.

Strokovna služba skupnosti se bo morala organizirati tako, da bo s strokovnim delom omogočila delegatom sprejemanje strokovno pripravljenih, preverjenih in kvalitetnih rešitev.

Naloge s področja ljudske obrambe in družbene samozastite bomo opredeljevali v naših dokumentih ter konkretni dejavnosti v povezavi z ustreznimi dokumenti občine kot celote.

USMERJENO IZOBRAŽEVANJE:

Za novo srednjeročno obdobje bo v usmerjenem izobraževanju poglavitna naloga uresničevanje Zakona o usmerjenem izobraževanju, pri tem pa se morajo v večji možni meri uveljaviti interesi in potrebe združenega dela.

Za šole usmerjenega izobraževanja bo združeno delo zagotavljalo sredstva preko Izobraževalne skupnosti Slovenije in Posebnih izobraževalnih skupnosti ter z neposredno svobodno menjavo dela.

Na Jesenicah bodo naslednje šole usmerjenega izobraževanja:

1. CENTER SREDNJIH ŠOL JESENICE z naslednjim programom:

- a) izobraževanje za poklice družboslovnega področja kot priprava na visokošolski študij in vključitev v delo,
- b) izobraževanje za naravoslovno matematično usmeritev,
- c) izobraževanje za pedagoške poklice v 1. in 2. razredu za vse usmeritve.

2. ŠOLA ZA ZDRAVSTVENE DELAVCE JESENICE:

Mreža zdravstvenih šol je v izdelavi pri skupnosti zdravstvenih šol Slovenije. Šola bo samostojna in bo izobraževala predvsem za območje Gorenjske za poklic medicinske sestre – tehnik ambulantno bolnične smeri in za poklic bolniški strežnik.

3. ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER JESENICE:

Strokovne šole železarskega izobraževalnega centra bodo še nadalje razvijale dosedanje usmeritve, predvsem za občini Jesenice in Radovljica ter metalurško smer za gorenjsko regijo.

(Po programu usmerjenega izobraževanja na Gorenjskem – predlog, ki sta ga pripravila Zavod SRS za šolstvo, org. enota Kranj in Skupnost za zaposlovanje Kranj, 1/8-1978 in je bil dan v javno razpravo, katera pa še ni zaključena).

Šole načrtujejo po posameznih letih naslednje število udeležencev v izobraževalnih programih v okviru poklicnih skupin:

Šola/leto	1981	1982	1983	1984	1985
CENTER SREDNJIH ŠOL:					
– gimnazijski maturant	343	314	299	288	288
– gimnaz. maturant					
pedagoške smeri	72	72	72	72	72
– ekonomski tehnik*	105	70	37	–	–
* upoštevani so samo dijaki, ki že obiskujejo to šolo in jo bodo zaključili na Jesenicah.					
ŠOLA ZA ZDRAVSTVENE DELAVCE:					
– ambulant. bol. smer	252	252	252	252	252
ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER:					
– poklicna kovinarska,					
metalurška in elektro šola	390	420	420	420	420
– tehniška metalurška					
in strojna šola	210	210	210	210	210
– šola za metalurške delavce	48	48	48	48	48
SKUPAJ REDNI UČENCI	1.420	1.386	1.338	1.291	1.291

POTREBNA SREDSTVA ZA REALIZACIJO PREDVIDENEGA PROGRAMA OSNOVNEGA IZOBRAŽEVANJA

Program (v 000 din – v cenah 1978)	1981	1982	1983	1984	1985
Redna dejavnost v občini	106.223	110.719	115.645	120.318	126.656
zdrževanje za republiške programe	13.206	13.734	14.284	14.855	15.449
Skupaj	119.429	124.453	129.929	135.173	142.105
anulirane za ŠC Plavž	12.506	12.886	11.633	6.681	2.960
investicije					
OŠ Polde Stražišar	10.000	10.000	10.000	–	–
OŠ Kranjska gora	–	–	–	4.000	–
OŠ Mojstrana	–	–	4.000	–	–
OŠ Prežihov Voranc	10.000	10.000	10.000	–	–
stanovanjska gradnja	2.000	2.000	2.000	–	–
delavske univerze	90	90	90	2.000	2.000
Skupaj	154.025	158.409	167.652	147.944	147.155
OŠ Koroška Bela	–	37.639	–	13.059	43.490
SKUPAJ	154.025	197.048	167.652	161.003	190.645

3. možnosti gradbenih in drugih izvajalskih organizacij združenega dela

4. prostorske možnosti za gradnjo stanovanj.

IV.

Za ugotavljanje števila, vrste in kvalitete stanovanj opredeljujemo naslednje elemente:

1. Število novozgrajenih stanovanj v družbenem sektorju, dinamiko gradnje, vrsto, površino in kvaliteto stanovanj ločeno za:

1.1. družbenanajemna stanovanja:

Glede na obseg in strukturo stanovanj, ki jih izkazujejo potrebe TOZD, drugih organizacij in skupnosti je po oceni potrebno v obdobju 1981–1985 zagotoviti pogoje za zgraditev 230 družbenih najemnih stanovanj letno, vključno s solidarnostnimi, ali skupaj 1.150 stanovanj s tem, da se zagotovi zgraditev:

vrsta stanovanj	število	%
VARIANTA I.		
– tro in več sobnih stanovanj	300	26
– dvosobnih stanovanj	560	49
– enosobnih stanovanj	200	17
– garsonjer	90	8
Skupaj 1.150	100	
ali 230 stanovanj letno		

VARIANTA II.

– tro in več sobnih stanovanj	260	26
– dvosobnih stanovanj	485	48
– enosobnih stanovanj	175	18
– garsonjer	80	8
Skupaj 1.000	100	
ali 200 stanovanj letno		

1.2. Struktura stanovanj po površini in kvaliteti

vrsta stanovanj	število	površina kv. m na enoto	skupna
VARIANTA I.			
– tro in več sobnih stanovanj	300	70	21.000
– dvosobnih stanovanj	560	56	31.360
– enosobnih stanovanj	200	42	8.400
– garsonjer	90	28	2.520
Skupaj 1.150			63.280

VARIANTA II.

– tro in več sobnih stanovanj	260	70	18.200
– dvosobnih stanovanj	485	56	27.160
– enosobnih stanovanj	175	42	7.350
– garsonjer	80	28	2.240
Skupaj 1.000			54.950

V pogledu kvalitete stanovanj naj bi bila stanovanja zgrajena tudi v srednjeročnem obdobju 1981–1985 z enako opremljenostjo kot v obdobju 1976–1980, t.j. z vsemi položenimi tlaki, zgrajenimi sanitarijami, medtem ko se v kuhinjskih nišah oprema ne vgrajuje, razen priključkov. Stanovanja morajo biti praviloma vročevodno oz. centralno ogrevana, razen v primeru lokacij kjer to ni možno, ali če se kupci stanovanj ne bodo opredelili za tako obliko ogrevanja (manjše zazidave v izvenmestnih krajevnih skupnostih).

Proučiti je varianto opustitve vgrajevanja smetiščnih jaskov v stanovanjskih stolpnih, ker ne služijo svojemu namenu oz. so otežkočeni pogoji uporabe zaradi nerešenega odvoza s kontejnerji.

1.3. Gradnja stanovanj za družbeno pomoč (solidarnostna stanovanja)

V prihodnjem srednjeročnem obdobju 1981–1985 bo potrebno še nadalje zagotavljati možnosti za razreševanje stanovanjskih vprašanj invalidov, borcev NOV, starejših občanov in občanov in družin z nizkimi dohodki in za delo nesposobnih ljudi, ki sami ne morejo prispevati polne lastne udeležbe za pridobitev stanovanj in ki ne morejo rešiti svojega stanovanjskega vprašanja v temeljnih organizacijah združenega dela, drugih organizacijah in skupnostih.

Ker bodo v prihodnje mlade družine razreševale svoja stanovanjska vprašanja v temeljnih organizacijah združenega dela, drugih organizacijah in skupnostih in ker ni predvidene po letu 1980 kategorije samohranilcev kot posebne kategorije solidarnostnih upravičencev (uvrščeni bodo lahko le v kategorijo družin z nizkimi prejemki), naj bi v obdobju 1981–1985 imele pravico do

dodelitve solidarnostnega stanovanja naslednje kategorije delovnih ljudi in občanov, za katere bi bilo potrebno zagotoviti naslednje število stanovanj od skupaj zgrajenih stanovanj, navedenih v točki 1.1.:

Kategorija upravičencev	Število stanovanj	površina kv. m skupaj	letno na enoto	skupaj
1. Družine z nizkimi prejemki na člana družine	60	12	56	3.360
2. Ostareli občani	45	9	42	1.890
3. Delovno nesposobni občani (invalidi I. kateg.)	10	2	42	420
4. Udeleženci NOV	15	3	42	630
Skupaj	130	26		6.300

1.4. Gradnja oz. nakup stanovanj v etažni lastnini

V skladu s prizadevanji, da nakup stanovanj v etažno lastnino v družbenih stanovanjskih objektih dobi pomembnejše mesto, s tem v zvezi pa še posebej namensko varčevanje bodočih kupcev stanovanj, je tej kategoriji delovnih ljudi potrebno zagotoviti v srednjeročnem obdobju 1981–1985 možnost nakupa:

– 75 stanovanjskih enot (v poprečju dvosobnih) oz. po 15 stanovanjskih enot letno.

2. Število zgrajenih individualnih hiš, dinamika gradnje, vrsta, površina in kvaliteta stanovanj

Kljub prostorskim omejitvam je potrebno tudi v prihodnjem obdobju 1981–1985 zagotoviti pomembno mesto individualni gradnji, saj podatki iz tekočega srednjeročnega obdobja kažejo, da je tovrstna gradnja potekala uspešno in brez posebnih zastojev.

V srednjeročnem obdobju 1981–85 bi bilo potrebno zagotoviti graditev:

– 350 stanovanjskih enot v individualni gradnji oz. po 70 stanovanjskih enot poprečno letno v posamični površini cca 90 kv. m, ali skupaj 31.500 kv. m.

Za čim uspešnejšo gradnjo individualnih stanovanjskih hiš bomo zainteresirani delovni ljudje in občani sodelovali v stanovanjski zadrugi, ki je v ustanavljanju za območje občine Jesenice.

Spričo prostorskih omejitev bo potrebno zagotoviti prednost gradnji vrstnih individualnih stanovanjskih hiš.

2.1. Ob upoštevanju predvidene gradnje najemnih stanovanj, stanovanj za družbeno pomoč, stanovanj v etažni lastnini in stanovanj v individualnih stanovanjskih hišah je v prihodnjem srednjeročnem obdobju 1981–1985 potrebno zagotoviti pogoje za zgraditev naslednjega števila stanovanj po namenu:

Vrsta stanovanj	I. varianta			II. varianta		
	popreč. letno	skupaj	skupna površina	popreč. letno	skupaj	skupna površina
1. najemna stanovanja	189	945		159	795	
2. stan. družb. pom.	26	130		26	130	
3. stan. v etaž. last.	15	75		15	75	
	230	1150	63.280	200	1000	54.950
4. stan. v indiv. hišah	70	350	31.500	70	350	31.500
Skupaj	300	1500	94.780	270	1350	86.450

Po prvi varianti bi bilo zgrajenih skupaj 1500 stanovanj, ali 1150 oz. 76,7 % v družbenem sektorju ter 350 oz. 23,3 % v individualnem sektorju, po drugi varianti pa 1350 stanovanj ali 1000 oz. 74 % v družbenem ter 350 oz. 26 % v zasebnem sektorju.

Po površini pa bi bilo po prvi varianti zgrajenih skupaj 94.780 kv. m. ali 63.280 kv. m. oz. 66,8 % v družbenem in 31.500 kv. m. ali 33,2 % v zasebnem sektorju po predlagani drugi varianti pa skupaj 86.450 kv. m. ali 54.950 kv. m. oz. 63,6 % v družbenem in 31.500 kv. m. ali 36,4 % v zasebnem sektorju.

3. Število stanovanj potrebnih prenove

V obdobju 1981–85 je od obstoječega sklada stanovanjskih hiš in stanovanj potrebno pomembneje prenoviti cca 150 starejših stanovanjskih enot oz. v poprečju po 30 letno.

4. Število stanovanjskih zgradb oz. stanovanj potrebnih rušenja

Pri realizaciji programa družbene stanovanjske gradnje je tudi v obdobju 1981–85 predvideno rušenje nekaterih stanovanjskih objektov po že sprejetih zazidalnih načrtih, oz. po zazidalnih načrtih, ki so v postopku izdelave. Upoštevajoč pri tem tudi smernice skupščine občine Jesenice o pristopu k odpravi barakarskih naselij je potrebno zagotoviti pogoje za nadomestno zgraditev oz. nakup potrebnih stanovanj za naslednje stanovanjske enote; ki so predvidene za rušenje:

KMETIJSKO ZEMLJIŠKA SKUPNOST

PREDLOG

ELEMENTOV ZA SKLEPANJE SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV O TEMELJIH PLANOV KMETIJSKE ZEMLJIŠKE SKUPNOSTI

Elementi predstavljajo predvsem potrebe za izboljšanje močno degradirane kmetijske proizvodnje na območju občine. Ta je usmerjena v živinorejsko proizvodnjo, zato je osnovna naloga kmetijske zemljiške politike očitovanje in postopno izboljšanje vseh še preostalih kmetijskih in potencialnih kmetijskih površin. Zato v razdobju 1981–85 načrtujemo naslednje elemente:

1. Agromeliorativno izboljšati obstoječe kmetijske površine in jih usposabljaati za intenzivnejšo kmetijsko rabo ter v ta namen:

- širiti in očistevati zarasle površine s slabim gozdom in grmičevjem, ki so že v sklopu obstoječih kmetijskih kompleksov;
- pridobivati nove površine povsod tam, kjer je možno urediti vsaj 0,5 hektarske komplekse;
- humizirati plitva tla z zemljo, ki se jo odstranjuje pri novogradnjah;
- usposabljaati vse nižinske (in tudi više ležeče) površine za strojno rabo z ravnanjem – buldožiranjem;
- izboljševati tla z agromeliorativnim gnojenjem.

2. Poleg že urejenih hribovskih pašnikov in tistih, ki so v fazi urejanja (ca. 300 ha) na novo urediti še okrog 300 ha (predvsem za pašno skupnost v Žirovniškem delu občine), ki so trenutno prepuščeni naravnim stihijam.

3. Že v letu 1980 družbenoekonomsko ovrednotiti površine namenjene kmetijstvu pri prostorskem planiranju tudi z vidika demografskih sprememb. Ta namen urediti:

- vzorčni model za ovrednotenje celotnega prostora na ožjem področju Kr. gora, kjer se je Kmetijska proizvodnja najbolj opustila zaradi preusmeritve prebivalstva v druge dejavnosti.

– na osnovi tega modela sistematično izdelati projekte za posamezna kmetijska območja v celotni občini dogovorjenem načrtu;

– v tem modelu prikazati možnosti komasiranja kmetijskih zemljišč;

– ter ureditve oziroma lociranje kmetijskih gospodarskih objektov izven turističnih naselij.

4. Urediti in izboljšati s hidromelioracijami:

– v k.o. Rateče (Ledine) 29.430 kv. m zamočvirjenih površin, kar bo imelo za posledico izboljšanje:

22.839 kv. m njiv
154.649 kv. m travnikov
2.136 kv. m sadovnjakov
1.729 kv. m pašnikov.

– v k.o. Podkoren (Zelenci) 8.416 kv. m zamočvirjenih površin, kar bo izboljšalo:

85.018 kv. m njiv
20.598 kv. m travnikov
135.402 kv. m sadovnjakov

– v k.o. Kranjska gora hidromeliorirati 528 kv. m kar bo izboljšalo:

3.206 kv. m njiv
56.402 kv. m travnikov

– v k.o. Gozd (Studenci) osušiti 11.491 kv. m, kar bo pozitivno vplivalo na proizvodno sposobnost

5.401 kv. m njiv
64.663 kv. m travnikov

– v k.o. Blejska Dobrava na ta način izboljšati: 57.910 kv. m travnikov ter na Lipcah 19.338 kv. m travnikov z odstranitvijo zamočvirjenih površin 325 kv. m.

5. Formirati kmetijski zemljiški sklad:

– s prenosom površin od vseh imetnikov, ki po zakonu o kmetijskih zemljiščih ne morejo več z njimi razpolagati.

– z nakupom kmetijskih zemljišč iz naslova sredstev odškodnine zaradi spremembe namembnosti kmetijskih oz. gozdnih zemljišč;

– iz drugih virov zemljišč.

Na osnovi zakupnih pogodb oddati obdelovalne površine takim kmetovalcem, ki jih bodo obdelovali.

6. Velik del sredstev za doseg te ciljev je zagotovljen, preostali del pa naj bi namenilo združeno delo (družbeni dogovor).

Omejitev za zastavljene naloge predstavlja delovna sila (kmečko prebivalstvo) in operativna kmetijska služba.

Študij iz dela in ob delu:	1981	1982	1983	1984	1985
ZELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER:					
– poklicna kovinska, metalurška in elektro šola	20	37	52	52	52
– tehniška metalurška in strojna šola	58	63	81	81	81
– šola za metalurške delavce	36	36	36	36	36
SKUPAJ UDELEŽENCEV IZ DELA IN OB DELU					
	114	136	169	169	169
SKUPAJ VSI UDELEŽENCI					
	1.534	1.422	1.507	1.460	1.460

Zaradi bližine železarne Jesenice bo potrebno še bolj razviti študij na metalurškem oddelku FNT ob delu ali pa tudi kot redni študij v sklopu strokovne šole pod pedagoškim vodstvom FNT v Ljubljani.

Železarski izobraževalni center ima v sklopu strokovnih šol tudi Dom učencev s kapaciteto 144 ležišč, jedilnico (220 kv. m.), 3 učilnice, knjižnico in dva prostora za interesno dejavnost.

PROSTORSKI PROBLEMI:

Rešitev za precejšen del usmerjenega izobraževanja v občini bo le novogradnja oziroma nekatere dozidave. Predvidena je združitev centrov usmerjenega izobraževanja v enoten center in gradnja skupne stavbe v občini. V kolikor do gradnje nove stavbe ne bo prišlo, pa bo potrebno manjkajoči prostor dograditi takole:

	1981	1982	1983	1984	1985
a) Število učnih mest pridobljenih z adaptacijo obstoječih objektov:					
Center srednjih šol	36	108	144	36	36
Železarski izob. center			92		
SKUPAJ	36	108	236	36	36
Od tega:					
– v telovadnici					36
– v šolskih učnih delavnicah	36	108	164	36	–
b) Število učnih mest pridobljenih z novogradnjo:					
Šola za zdravstvene delavce				252	
Železarski izobraževalni center			206		
SKUPAJ			206	252	
Od tega:					
– v telovadnici			36	252	
– v šolskih delavnicah			77	160	

Brez dramatiziranja lahko trdimo, da so pogoji dela v večini od naštetih šol neustrezni. Za ugodne lahko smatramo pogoje v železarskem izobraževalnem centru, ob uvajanju novih oblik dela za sodoben vzgojnoizobraževalni proces pa bo tudi tu potrebno v letu 1983 dograditi prostore še za 206 učnih mest, od tega 36 v telovadnici in 77 v šolskih delavnicah. Tudi oprema v posameznih kabinetih še ne zadošča zahtevam usmerjenega izobraževanja in bo potrebno v čim krajšem času nabaviti še vsa dodatna učila.

Posloplje centra srednjih šol je staro že 65 let. Kljub prizadevanju šole, da so se nekatere učilnice preuredile in opremile v specialne učilnice, funkcionalnost šole ni zadovoljiva. Poleg tega v posloplju gostujejo Delavska univerza, Glasbena šola in Šola za zdravstvene delavce. Šola načrtuje vsako leto pridobitev novih učnih mest in to predvsem za šolske učne delavnice.

KULTURNA SKUPNOST JESENICE

ANALIZA

RAZVOJNIH MOŽNOSTI IN ELEMENTI ZA SAMOUPRAVNI SPORAZUM O TEMELJIH PLANA KULTURNE SKUPNOSTI JESENICE IN KULTURNE SKUPNOSTI SLOVENIJE ZA OBDOBJE 1981–1985

POVZETEK ANALIZE

Udeleževanje delovnih ljudi in občanov na vseh področjih kulturnega delovanja je osrednja skrb v prihodnjem obdobju. To bomo dosegli z boljšim načrtovanjem, novo organiziranostjo skupnosti, oblikovanjem standardov, normativov in kriterijev kvalitete dela izvajalcev. Poleg poklicnih kulturnih ustanov bomo razvijali amatersko dejavnost, načrtovali vzgojo potrebne kadra in krepili materialne pogoje dela. Osrednja prednostna akcija bo gradnja novega kulturnega doma na Jesenicah, ki bo uspela le z enotno podporo vseh družbenopolitičnih organizacij, združenega dela in občanov.

Prednostne kulturne dejavnosti, knjižničarstvo in založništvo, varstvo kulturne dediščine, razvoj amaterskih društev in kadrov ter medrepubliško sodelovanje in sodelovanje z zamej-

V najslabših pogojih pa deluje Šola za zdravstvene delavce. Šola nima lastnega posloplja in gostuje v prostorih Bolnice Jesenice, kjer ima na voljo 2 učilnici, kabinet za nego bolnika, mlečno kuhinjo in upravne prostore. Za pouk splošnih predmetov in telesno vzgojo pa uporablja prostore Centra srednjih šol Jesenice.

Srednje šole spadajo glede na financiranje dejavnosti v pristožnost Izobraževalne skupnosti Slovenije oz. Posebne izobraževalne skupnosti, kar pa ne pomeni, da se bodo tudi prostorski in drugi materialni pogoji za delo teh šol reševali predvsem preko teh skupnosti. Izobraževalna skupnost Slovenije sofinancira izgradnjo srednjih šol v sistemu usmerjenega izobraževanja v SR Sloveniji do največ 30 % predračunske vrednosti investicije. Pogoji za pridobitev sredstev pa je med drugim tudi zagotovitev ostalih sredstev. Zato bo moralo tudi gospodarstvo, kot največji porabnik kadrov, prevzeti del bremena. Z ozirom na podatke o številu učencev, ki se šolajo iz drugih občin, bi bilo upravičeno in smotno, da bi pri financiranju izgradnje centra sodelovale tudi ostale gorenjske občine.

Po podatkih skupnosti za zaposlovanje Kranj o gibanju srednješolcev na Gorenjskem kaže na odprtost in hkrati tesno povezanost mreže srednjega šolstva na Gorenjskem. Po deležu, ostane največ učencev v domači občini v Kranju (65,1 %), sledijo Jesenice (55,2 %) manj kot tretjina ostane v Škofji Loki (27,8 %) dobra šestina v Radovljici (15,2 %), medtem ko v Trzinu ni nobene srednje šole in gre celotna populacija v odliv.

V druge gorenjske občine odda po deležu največ Trzin (77,7 %), Radovljica (65,8 %), Škofja Loka (35,4 %), Jesenice (29,9 %), minimum pa Kranj (6,4 %).

Docela jasno je, da občina v nobenem primeru ne more na svojem območju izobraževati vseh poklicev ali profilov, ki jih potrebuje. Zato del učencev odhaja na šolanje izven svoje občine, del učencev pa se priliva iz drugih občin.

Priliv in odliv srednješolcev iz jeseniške občine je na osnovi zgodnejšega vpisa novincev v 1. razred srednjih šol v šolskem letu 1979/80 naslednji:

	odliv	priliv
	število	število
– ostane v občini	207	207
– v druge gorenjske občine	112	110
– izven gorenjskih občin	56	8
SKUPAJ	375	325

KADRI:

Skladno s programsko usmeritvijo šol bodo za realizacijo programov v usmerjenem izobraževanju potrebni tudi kadri. Na šolah, ki bodo svojo dejavnost razširile, se bo pojavil deficit pedagoškega kadra. Dejstvo pa je, da si nekatere šole že sedaj precej pomagajo z zunanjimi sodelavci, predvsem to velja za Šolo za zdravstvene delavce, delno tudi za Center srednjih šol. Pri kadrovanju bi morali že postopoma skrbeti in najti rešitev v pedagoški usposobitvi določenega števila strokovnjakov iz OZD, ki bi poučevali strokovne predmete na šolah, morda tudi v okviru svojih rednih delovnih nalog v matični OZD.

Za reševanje kadrovskih težav bo potrebno zagotoviti ustrezno vrednotenje in nagrajevanje pedagoškega dela. V sam proces izobraževanja pa vključiti tudi strokovne delavce, kot so pedagog, psiholog, socialni delavec, ker imajo prav te šole največji primanjkljaj delavcev s tega področja.

Srednje in visoko šolstvo je v zaključni fazi priprav na prehod v usmerjeno izobraževanje. Prehod bo izvršen s šolskim letom 1980/81. Osnova za novo organizacijo srednjega in visokega šolstva bo Zakon o usmerjenem izobraževanju.

svtom bodo rasle z rastjo družbenega proizvoda v občini, ostale pa z nižjo. Prostorsko stisko posameznih kulturnih dejavnosti bo rešil nov kulturni dom, zato so druge rešitve le začasne.

Po posameznih področjih bo zato potrebno:

- Odpreti podružnico občinske knjižnice na Plavžu, izposojevališči v krajevni skupnosti Žirovnica in Planina pod Golico. Doseči je dogovor s kulturnimi skupnostmi gorenjskih občin o nabavi bibliobusa za Gorenjsko.

- Listi kot priloga Železarja bodo kot doslej pokrivali domaćo literarno tvornost, vsebino zbornika Jeklo in ljudje pa bo potrebno na novo opredeliti.

- Na gledališkem področju z boljšo repertoarno politiko vseh izvajalcev zadovoljiti težnje po dramskih, kulturnih in drugih prireditvah.

- Ponovno oživiti plesno in baletno dejavnost ter bolj podpreti folklorno dejavnost.

- Na glasbenem področju nadaljevati s kadrovsko krepitvijo in strokovnim usposabljanjem, povečati število gostovanj tujih skupin ter skušati oživiti komorni orkester pri Glasbeni šoli Jesenice.

- Likovno in galerijsko dejavnost DOLIK še bolj povezati z likovnimi skupinami na Gorenjskem.

- Varstvo kulturne dediščine se bo razširilo še na naravne spomenike Izvajalci spomeniškega arhivskega in muzejskega

II.

S pravočasnim, smotnim in dolgoročnim planiranjem stanovanjske graditve bomo zagotovili kontinuiteto graditve bolj racionalne, tehnološko izpopolnjene, bolj kvalitetne in bolj usklajene gradnje, nadalje pravočasno pridobivanje in komunalno opremljanje stavbnih zemljišč, s tem pa tudi realno podlago za nadaljnje razvijanje in uveljavljanje učinkovitejšega samoupravnega sporazumevanja pri uresničevanju novih družbeno-ekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva, s katerimi bomo zagotovili:

– da bo stanovanje uveljavljeno kot ekonomska dobrina dolgoročne porabe s posebnimi značilnostmi, stanovanjsko gospodarstvo pa kot del družbene reprodukcije o kateri odločajo delovni ljudje in občani,

– da bomo uveljavili načelo, da mora vsakdo s svojimi možnostmi prispevati lastna sredstva za izboljšanje svojih stanovanjskih razmer in za rešitev svojega stanovanjskega vprašanja ne glede na to, ali pridobiva pravico uporabe na družbenem ali zasebnem stanovanju

– da bodo čim prej uveljavljeni pogoji, da se bodo za zadovoljevanje stanovanjskih potreb delavcev v združenem delu združevala sredstva iz čistega dohodka TOZD, oz. iz dohodka za kritje potreb družbene pomoči v sanovanjskem gospodarstvu

– da bodo delavci s plani temeljnih organizacij združenega dela, drugih organizacij in skupnosti enakopravno ter z enotnimi merili in kriteriji razreševali tudi stanovanjska vprašanja mladih delavcev in njihovih družin, samskih delavcev, delavcev pred upokojitvijo ter upokojujencev, ki so združevali delo pred upokojitvijo v temeljnih organizacijah in razreševali vprašanja v zvezi z izgradnjo domov za učence in študente ter samskih domov za delavce.

III.

Za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljih planov stanovanjskega gospodarstva v obdobju 1981–1985 bomo opredelili naslednje elemente za ugotavljanje stanja, potreb in dinamike gradnje stanovanj, prenove in vzdrževanja stanovanj:

1. število, vrsta in kvaliteta stanovanj
2. finančni viri (združevanje sredstev, namen, pogoji in način uporabe)

varstva imajo sedež izven jeseniške občine in bodo le kadrovske okrepili bolj pokrivali naše občinske potrebe. Več bo potrebno storiti na področju nalog ljudske obrambe in družbene samozastite ter haške konvencije za varstvo spomenikov. Z ostalimi kulturnimi skupnostmi gorenjskih občin je potrebno doseči sporazum o oblikovanju Pokrajinskega muzeja.

— Še nadalje je treba skrbeti za boljši filmski program in začeti s filmskim gledališčem.

— Zagotoviti podporo samoorganiziranosti delavcev iz ostalih republik in avtonomnih pokrajin v raznih kulturnih sekcijah in društvih.

— Kljub osrednji naložbi v nov kulturni dom na Jesenicah bo treba rešiti dom pri Jelenu in namembnost Kosove graščine na Plavžu.

— Za program skupnih nalog pri Kulturni skupnosti Slovenije bomo tudi v bodoče združevali sredstva s tem, da se obseg programa ne sme povečati.

KAZALCI KULTURNE DEJAVNOSTI V OBČINI JESENICE ZA SKLEPANJE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O TEMELJIH PLANA ZA OBDOBJE 1981 – 1985 IN OCENA POTREBNIH SREDSTEV

DEJAVNOST – NALOGE	(v 000 din)	1978		1981 – 1985		stopnja rasti
		količina	sredstva	količina	sredstva	
A. PROGRAM SIS			1.334		10.001	6,5
1. KNJIŽNICARSTVO IN ZALOŽNIŠTVO		61.564		66.010		1,04
— število knjig temeljne knjiž. zaloge		41.000		50.000		
— število knjig v sistemu prostega pristopa		6		9		
— popr. štev. strokov. knjižničar. delavcev		5.181		6.582		
— število izposojevalcev v vseh knjižnicah		60.497		64.911		
— število knjižnih izposoj		6		30		
— število izdaj LISTOV		11.000		55.000		
— naklada				1		
— Zbornik Jeklo in ljudje				3.500		
— naklada						
2. ODRSKA DEJAVNOST						
Poklicni izvajalci						
— število odskih predstav		9		40		
— število obiskovalcev		2.137	761	9.557	5.471	5
— število koncertov		7	84	43	516	5
— število poslušalcev		1.200		7.385		
— število prireditev Glasbene mladine – sofinanciranje		56	55	260	352	5
— število obiskovalcev		16.000		80.000		
3. VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE			1.060		7.482	6,5
— vzdrž. in obnova kult. spomenikov						
— razvrščanje, odbiranje, obdelava in hramba arhivskega gradiva						
— Prešernova in Finžgarjeva roj. hiša						
— Zgodovina NOB						
4. KULTURNA IZMENJIVA V SFRJ IN ZAMEJSTVU			51		423	6,5
5. KADRI			35		224	6,5
6. KROŽKI IN KLUBI TEHNIČNE KULTURE			35		224	5
7. AMATERSKA DEJAVNOST			1.043		7.545	6,5
— gledališke prireditve		76		375		
— glasbene prireditve		26		450		
— folklorne in plesne prireditve		46		190		
— literarni nastopi		4		23		
— mešane prireditve		250		1.250		
— ostale prireditve		100		540		
8. FILMSKI VEČERI		4	30	20	197	5
9. NAJEMNINA IN VZDRŽEVANJE KULTURNIH DOMOV IN PROSTOROV			306		2.190	5
10. DELOVANJE ORGANOV SKUPNOSTI IN STROKOVNE SLUŽBE			569		3.746	5
11. DRUGE DEJAVNOSTI IN AKCIJE			259		1.740	5
B. NALOŽBE			340		2.838	5
C. NOVE NALOGE						
— nov kulturni dom – javna razprava						
SKUPAJ KULTURNA SKUPNOST JESENICE			5.962		44.276	4,9
D. PROGRAM KULTURNE SKUPNOSTI SLOVENIJE			6.807		44.210	5

NOVE NALOGE – NALOŽBE

Nov delavski kulturni dom na Jesenicah. Pri BUSP Jesenice so v izdelavi idejni načrti in sicer: — zazidalni načrt za kulturni center Jesenice, — idejni projekti za objekte v območju kulturnega centra. Zazidalni načrt bo reševal gradnjo naslednjih objektov z idejnimi projekti: — osrednjo občinsko knjižnico s čitalnico, — veliko večnamensko dvorano s 450–500 sedeži, ki bo omogočala, da se na odru vrstijo drame, operete, muzicali, balet, opera, filharmonija, akademije, zborovanja, folklor, — malo koncertno dvorano s 150 sedeži s posebno akustiko za solistične nastope, komorne ansamble, kvartete, oktete (koncertna dejavnost), — kinodvorano s 450–500 sedeži z opremo, ki bo omogočala predvajanje filmov v vseh tehnikah, — učilnice s prostori Glasbene šole Jesenice,

— prostore Delavske univerze Jesenice, — prostore za skupne službe SIS, kulturno skupnost in ZKO,

— upravne prostore delavskega kulturnega doma, — gostinski lokal s kavarno in restavracijo, ki bo povezana z atrijem in omogočala družabna srečanja, sprejeme večjega števila ljudi in udeležencev zborovanj in srečanj v veliki dvorani, — arhive in skladišča, — razstavne prostore za likovno-galerijsko dejavnost z depoji in ateljeji, — objekte, ki jih bo zahtevala zazidalna zasnova, garderobe, sanitarije.

Površina naštetih objektov znaša 8100 kv. m. Cena za kv. m v oktobru 1979 je znašala 18.000 din, predračunska vrednost novega doma pa 145.800.000 din.

Delež Kulturne skupnosti Slovenije je 35 % predračunske vrednosti, to je 51.030.000 din, v občini pa bi morali zbrati 94.770.000 din.

KULTURNA SKUPNOST SR SLOVENIJE

OKVIRNA USMERITEV KULTURNEGA RAZVOJA SLOVENIJE V OBDOBJU 1981 – 85

I. SPLOŠNE NALOGE IN USMERITVE

Uveljavljanje kulture kot nepogrešljive sestavine celotne družbene

reprodukcije, obenem pa organskega dela življenja vsakega posameznika, skozi katerega se bogati njegova osebnost in udejanje njegovo človeško bistvo, je že v tem obdobju doživelo pomembne potrditve, saj so kulturne dejavnosti tako po obsegu programov kot po njihovi kvaliteti

ter bogatstvu oblik zabeležile precejšnjo rast. Kljub temu pa vraščanje kulture v vse oblike družbenega življenja še ni doseglo stopnje, ki bi omogočila zares ustrezno načrtovanje potreb in interesov, s tem pa primerno sestavo programov ter njihovo financiranje. V naslednjem

— naprave in opreme za gašenje radioaktivnih snovi oz. v radioaktivnih sredinah
— napravo za prezračevanje prostorov
— prikolico z elektroagregatom in reflektorji za osvetljevanje

— zamenjavo dotrajanega gasilsko-reševalnega orodja.

Za uresničitev plana potreb PGRČ ŽJ se bo le-ta z vsakoletnimi finančnimi načrti s Samoupravno skupnostjo za varstvo pred požarom vsakoletno sporazumevala.

SAMOUPRAVNA KOMUNALNA SKUPNOST

ELEMENTI ZA PRIPRAVO IN SKLEPANJE SPORAZUMA O TEMELJIH PLANA SAMOUPRAVNE KOMUNALNE SKUPNOSTI ZA RAZDOBJE 1981 – 1985

Z elementi za pripravo in sklepanje samoupravnega sporazuma o temeljih plana določamo delovni ljudje in občani potrebe, naloge in okvire za uresničevanje ciljev in nalog, postavljenih s smernicami za pripravo srednjeročnega plana SKS občine Jesenice za razdobje 1981 – 1985.

Elementi predstavljajo planirani pregled obveznosti in pravic izgradnje in vzdrževanja komunalnih naprav splošne in individualne rabe na področju skupnih interesov.

— gradnja in modernizacija cest
— javna razsvetljava in zelenice
— kanalizacijskega omrežja
— vodovodnega omrežja
— deponija smeti in odpadkov
— pokopališč
— preskrba s plinom za gospodinjstva
— toplovodnega omrežja
— opremljanje in urejanje nezazidanih stavbnih zemljišč s komunalnimi objekti in napravami individualne in skupne rabe
— vzdrževanja.

I. KOMUNALNI OBJEKTI IN NAPRAVE SKUPNE RABE

1.1. GRADNJA IN MODERNIZACIJA CEST

— Magistralne in regionalne ceste

E.1. Avtocesta Hrušica – Vrba
E.2. Dograditev predora Karavanke s spremljajočimi objekti (manipulativni plato obvoznica Hrušica)
E.3. Rekonstrukcija Magistralne ceste Log–Gozd Martuljek–Belca.
E.4. Nadaljevanje pri rekonstrukciji ceste Podkoren–Korenjsko sedlo.
E.5. Nadaljevanje modernizacije ceste Mojstrana–Vrata.
E.6. Pričetek del na rekonstrukciji ceste Mojstrana–Gornja Radovna.
E.7. Izven nivojsko križanje regionalne ceste z železniško progo v Žirovnici.
E.8. Obvoznica Kr. gora proti Jasni.
E.9. Obnova mostu Erika, odpravljanje črnih točk, prehodi za pešce, semaforizacija in izgradnja počivališč Podkoren–Mojstrana.

— Lokalne in nekategorizirane ceste

E.1. Rekonstrukcija ceste 1. Maja–Podmežaklja.
E.2. Dokončanje modernizacije ceste v Planino pod Golico.
E.3. Izgradnja ceste v Plavški rovt (makadam).
E.4. Izgradnja ceste zahodno od Dovja proti Sedučniku.
E.5. Modernizacija vaških poti in ulic v KS v skupni dolžini 25 km (soudeležba KS občan).
E.6. Postopno urejanje prometne signalizacije (semaforizacija, izgradnja parkirišč in avtobusnih postajališč).
E.7. Organizacija, izgradnja in zastopanje investitorjev pri gradnji industrijskih cest.

1.2. JAVNA RAZSVETLJAVA IN ZELENIČE

E.1. Nadaljevanje urejanja razsvetljave po naseljih ter širjenje in urejanje zelenih površin in parkov.

II. KOMUNALNI OBJEKTI IN NAPRAVE INDIVIDUALNE RABE (merljive storitve)

2.1. Kanalizacijsko omrežje

E.1. Dograditev glavnega kanalizacijskega zbiralnika Jesenice Kr. gora, Hrušica, Bl. Dobrava.
E.2. Graditev novih kanalizacijskih zbiralnikov: Kor. Bela–Javornik, KS Žirovnica, Mojstrana, Rateče.
E.3. Izgradnja čistilnih naprav: Jesenice, Kr. gora, Hrušica ter pripravljala dela za čistilne naprave Rateče, Bl. Dobrava, Mojstrana, Breg. Soudeležba pri izgradnji čistilne naprave Lesce–Radovljica v zvezi z naselji KS Žirovnica severno od proge.

2.2. Vodovodno omrežje

E.1. Dokončanje vodovoda Peričnik, 4 etapa Kor. Bela, 5 etapa Bl. Dobrava.
E.2. Dokončanje vodovoda Završnica–Smokuč
E.3. Povezava vodovoda Peričnik in Završnica (varnost in zanesljivost preskrbe).
E.4. Rekonstrukcija vodovoda Prihodi.
E.5. Postopna zgraditev povezave vodovoda Kr. gora–Podkoren–Rateče.
E.6. Rekonstrukcija vodovoda Ajdna
E.7. Prenos upravljanja in gospodarjenja vaških vodovodov (Dovje, Belca, Podkuže) na pooblaščenno delovno organizacijo.
E.8. Zaščita vodnih virov.

2.3. Deponija smeri in odpadkov

E.1. Ureditve centralne deponije (1 ali 2) za smeti in druge komunalne odpadke.
E.2. Soudeležba pri urejanju regijske deponije za nevarne snovi in odpadke.
E.3. Sanacija obstoječih »divjih« odlagališč odpadkov.
E.4. Organizacija in priprava za sortiranje odpadnih snovi, ter vračanje industriji oziroma sežiganju.

2.4. Pokopališča

E.1. Dograditev pokopališča Kr. gora.
E.2. Razširitev pokopališč in izgradnja mrliških vežic za KS Dovje–Mojstrana in Hrušica, KS Žirovnica, Rateče in Planina pod Golico. Ureditve razširjenih pokopališč, izvajati po posebnih ureditvenih načrtih, enotni parkovni sistem.

2.5. Preskrba s plinom za gospodinjstva

E.1. Izgradnja polnilnice plina za gospodinjstva Butan-Propana ob nespremenjenih pogojih dobave plina iz Železarne Jesenice.

E.2. Izdelava študije o upravičenosti izgradnje plinovodnega omrežja za zemeljski plin tudi za potrebe gospodinjstev.

2.6. Toplovodno omrežje

E.1. Dograditev toplovodnega omrežja v KS Plavž in Sava
E.2. Pričetek gradnje toplovodnega omrežja v KS Podmežaklja in Javornik Kor. Bela.
E.3. Postopno opremljanje obstoječega omrežja z merilnimi napravami za posamezne objekte.

III. OPREMLJANJE IN UREJANJE NEZAZIDANIH STAVBNIH ZEMLJIŠČ S KOMUNALNIMI OBJEKTI IN NAPRAVAMI INDIVIDUALNE IN SKUPNE RABE

E.1. Oprema nezazidanih stavbnih zemljišč gradnje po programu in dogovoru z SSS.
E.2. Komunalno opremljanje ali priprava nezazidanih stavbnih zemljišč za individualno gradnjo.
— Rodine II
— Moste I
— Breg II, Belo Polje–Hrušica, Merca Jesenice, Blejska Dobrava, Log, Rateče, Dovje–Mojstrana. Ostala področja po urbanističnem načrtu.

IV. VZDRŽEVANJE

4.1. Vzdrževanje objektov splošne rabe.

E.1. Redno vzdrževanje makadamskih cestišč po programu.
E.2. Redno vzdrževanje asfaltnih površin (čiščenje in krpanje asfalta).
E.3. Večja vzdrževalna dela na lokalnih in nekategoriziranih cestah (popravilo jaskov, opornih zidov, makadamskih cest po nalivih).
E.4. Vzdrževanje javne razsvetljave (tokovina, zamenjava žarnic).
E.5. Vzdrževanje javnih zelenic in parkov.

4.2. Vzdrževanje objektov individualne rabe

E.1. Redno čiščenje kanalizacijskih čistilnih naprav
E.2. Vzdrževanje pokopališč
E.3. Redno vzdrževanje toplovodnega omrežja.
E.4. Redno vzdrževanje vodovodnega omrežja.

3. Prostori za pomožna orodišča:

GD Smokuč – Doslovče
GD Zabreznica – na Bregu – Moste
GD Kor. Bela – v Javorniškem rovtu in na Potokih
GD Blejska Dobrava – v naselju Kočna
GD Planina pod Golico – v Plavškem rovtu
GD Mojstrana – v Radovni
GD Gozd Martuljek – v Srednjem vrhu
GD Jesenice – m. – v KS Sava in KS Podmežaklja

4. Novi bazeni:

– GD Smokuč – Rodine
– GD Zabreznica – pri novi šoli – predvidena skupna gradnja kot plavalni bazen za šolo
– GD Jesenice – mesto – v KS Podmežaklja
– GD Planina pod Golico – pri trgovini (ali zajetje)
– GD Kr. gora – v Logu, v Kr. gori

5. Zajetja in platišča:

– GD Kor. Bela – v naselju pri Čopu
– GD Jesenice – mesto – pri samskem domu »Kovinar«, pri mostu pri športni hali in pri osnovni šoli
– GD Hrušica – zajetje v vasi
– GD Mojstrana – pretočni bazen pri »KOP-u«, platišče pri osnovni šoli in gasilskem domu
– GD Dovje odvzem vode pri »LIP-u«
GD Gozd Martuljek – ureditev pristopa za odvzem vode pri Savi

6. Razširitev zajetja pitne vode in napajanje hidrantnega omrežja

– GD Planina pod Golico – za področje naselja Prihodi
– GD Gozd Martuljek – za celotno naselje ter priključek na vodni rezervoar v Srednjem vrhu
– GD Zabreznica – Smokuč

Potrebe in naloge pod točko 4, 5 in 6 se bodo reševale s skupnim angažiranjem v sodelovanju z Občinsko gasilsko zvezo, Krajevnimi skupnostmi, CZ, Samoupravno interesno skupnostjo za varstvo pred požarom ter podjetjem »Vodovod Jesenice«, ki nosi primarno zadolžitev za izvajanje del iz tega področja.

Z vsakoletnimi programi bi se s sporazumevanjem urejala tudi struktura financiranja za realizacijo planiranih del.

Nujno je opraviti tudi:

– študij vodnih razmer –
Jesenice – na področju Tomšičeve ulice in
Podkoren – na področju vikendov.

B) NABAVA VEČJE OPREME

1. Gasilska vozila – avtomobili:

GD Rateče – gasilski avto (srednji orodni voz)
GD Zabreznica – avtocestno
GD Mojstrana – gasilski avto (srednji orodni voz)
GD Kr. gora – avtocestno

2. Motorne brizgalne:

– GD Smokuč – kapacitete 1200 1/8 atm
– GD Zabreznica – društvo 1200 1/8 atm
GD Kor. Bela: – za področje naselja Potoki – kapacitete 600 1/8 atm, – za naselje Javorniški rovt – 600 1/8 atm – CZ
– GD Bl. Dobrava – naselje »Kočna« – kapacitete 600 1/8 atm
– GD Jesenice – m.: – za področje Podmežaklja – kapacitete 1200 1/8 atm, – za področje KS Sava – kapacitete 1200 1/8 atm
– GD Planina pod Golico – kapacitete 600 1/8 atm
– GD Mojstrana – kapacitete 1200 1/8 atm
– GD Gozd Martuljek – (za Srednji vrh) kapacitete (00 1/8 atm
– GD Rateče – kapacitete 1200 1/8 atm

3. Sirene – alarmni sistem – (nosilec naloge LO in DS)

Ob načrtovanju ureditve alarmnega sistema za področje celotne občine, pri katerem naj bi sodelovala naša Skupnost, štab CZ in LO ter Občinska gasilska zveza, se v predstojem srednjeročnem obdobju planira potreba po nabavi alarmnih siren za:

– GD Zabreznica
– GD Kor. Bela
– GD Bl. Dobrava (z večjim dosegom)
– GD Jesenice – m. (z večjim dosegom) CZ
– GD Kr. gora (z večjim dosegom) CZ
– GD Gozd Martuljek

4. Tehnična oprema:

– GD Jesenice – mesto:
– električni agregat 5 KW
– gasilni aparat S 250 kg (gašenje s prahom)
– elektr. črpalka za črpanje vode v slučaju povodnji 220 V / 350 l

– GD Kr. gora:

– električni agregat za potrebe osvetlitve 5 in 2 KW
– elektr. črpalka za črpanje vode ob poplavih – 1000 l
– gasilni aparat S 250 kg za gašenje s prahom

5. Ostala oprema in osebna oprema gasilcev:

– za nabavo ter obnovo drobne opreme se planira na bazi cenikov iz leta 1979 letna potreba v višini 350.000,00 din
– za nabavo in obnovo osebne opreme gasilcev pa v višini 300.000,00 din (Planirani zneski se vsakoletno revalorizirajo)

6. Redno vzdrževanje gasilskih društev:

– Za redno delo in vzdrževanje gasilskih domov 300.000,00 dinarjev, funkcionalne stroške in elektriko se na bazi cenikov leta 1979 planirajo stroški v skupnem znesku 250.000,00 din letno.
– Za kritje stroškov goriva in maziva ter redno vzdrževanje gasilskih avtomobilov in brizgaln se planira znesek 180.000,00 din letno. (Planirani zneski se vsakoletno ustrezno revalorizirajo)

7. Radio in telefonske povezave:

– Za dokončno ureditev radio vez se planira nabava potrebne opreme oz. radio postaj za:
– GD Zabreznica (za planirano novo vozilo)
– GD Kor. Bela (še ni opremljeno)
– GD Jesenice – mesto (za planirano novo vozilo)
– GD Hrušica (še ni opremljeno)
– GD Gozd Martuljek (še ni opremljeno)
– GD Kr. gora (za planirano novo vozilo)
– GD Rateče (za planirano novo vozilo)
– Za potrebe medsebojnega povezovanja gasilcev v reševalnih akcijah pa se planira nabava:
– 16 prenosnih radijskih postaj (VOKI-TOKI), s tem, da dobi vsako gasilsko društvo po 1 postajo, dočim društva podcenitrov t.j. GD Kr. gora, Jesenice – mesto in Zabreznica po 2 postaji.

– 3 stabilne radio postaje za naselja: Radovna, Srednji vrh in Javorniški rovt.

POKLICNA GASILSKA IN REŠEVALNA ČETA ŽELEZARNE JESENICE

Plan potreb, orodja in tehnične opreme za PGRČ in predlog nabav za to enoto temelji na dejanskih potrebah po varnosti in osnovnih ocenah požarne ogroženosti, ki zajema naslednje kazalce:

– Urbanistična gradbena značilnost objektov
– gostota in višina objektov ter gostota naseljenosti
– obseg in pomembnost objektov glede na število prebivalstva in požarno obremenitev
– oddaljenost objektov od operativnega središča
– opremljenost gasilskih društev na posameznih območjih
– možnost obveščanja
– prevozne komunikacijske možnosti
– vodne razmere in zahteve na posameznih območjih

Pri planiranju pa so upoštevane tudi možnosti naslednjih nesreč:

– potresa in ostalih naravnih nesreč
– cestni in železniški promet (dva predora)
– tranzitni in drugi cestni, železniški promet z vnetljivimi in drugimi agresivnimi snovi
– razlitje agresivnih snovi iz stabilnih rezervarjev ali instalacij
– reševanja iz vode, visokih objektov in dvigal
– odstranjevanje nevarnih predmetov, ki ogrožajo naselje ali okolico

V srednjeročnem planu predstoječega obdobja je zajeto tudi naslednje:

– redno in tekoče vzdrževanje ter popravila gasilskih vozov in naprav
– tekoča manjša popravila gasilskih avtomobilov, orodja in opreme za vse gasilske enote, kakor tudi CZ na območju občine
– vse ostale naloge, izhajajoče iz sporazumov med Samoupravno interesno skupnostjo za varstvo pred požarom in Železarno Jesenice.

Da bi Poklicna gasilska in reševalna četa Železarne načrtovano postala center gasilsko-reševalne dejavnosti v naši občini, pa bo potrebno v sodelovanju s Samoupravno skupnostjo za varstvo pred požarom občine Jesenice in Železarno Jesenice realizirati predvsem naslednje:

– izdelavo planov požarne ogroženosti posameznih območij
– vključujoč oba karavanska predora
– izgradnjo prizidka garaže s prostori gasilskega servisa pri obstoječem domu PGRČ
– ureditev športnih objektov pri gasilskem domu
– ureditev semaforizacije križišča (na Senožetih)
– poskrbeti za nabavo naslednje opreme:
– sodobnega kombiniranega avtomobila, opremljenega z visokotlačno črpalko
– nabavo tehnično-reševalne opreme (prometne in elektro nesreče ter slično)
– zračne vskočne blazine
– naprave za reševanje v slučajih razlitja vnetljivih in drugih agresivnih snovi

srednjeročnem obdobju bo potrebno največjo pozornost zato posvetiti naslednjim splošnim vprašanjem:

– vzpodbujati je potrebno takšno izdelavo srednjeročnih planov in programov v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnosti, kjer bo kultura dobila enakovredno mesto ob drugih družbenih dejavnostih, obenem pa v organizacijah združenega dela, delovnih skupnostih in društvih s področja kulture vzpodbujati izdelavo srednjeročnih planov in programov, ki bodo v skladu z metodo srečujočega planiranja te potrebe upoštevale;

– nadalje usposabljanje delegate in prilagajati organiziranost kulturnih skupnosti čim ustreznejši uveljavitvi svobodne menjava dela, kjer bodo skupščine kulturnih skupnosti postale vsebinsko poln prostor neposrednega dogovarjanja in sporazumevanja med izvajalci in uporabniki. Obenem pa bo treba v skladu z novim zakonom o kulturnih skupnostih na novo opredeliti vlogo Kulturne skupnosti Slovenije, v kateri se uporabniki in izvajalci zlasti dogovarjajo o enotni kulturni politiki;

– zagotoviti sredstva za dogovorjene programe na način in v obsegu, da bo z njima doseženo ustrezno materialno razmerje kulture do drugih vrst združenega dela in da bo zagotovljen enak ekonomski položaj kulturnih delavcev z delavci v drugih dejavnostih, tako da bo kultura tudi po svojem družbeno-ekonomskem položaju postala enakopravna sestavina združenega dela;

– dosledno uveljavljati neposrednejši samoupravljalški vpliv delegatov na delovanje organizacij združenega dela, delovnih skupnosti in društev s področja kulture;

– vzpostaviti ustrezne osnove in primerna merila za vrednotenje dogovorjenih kulturnih programov in za ustreznejše nagrajevanje umetniške ustvarjalnosti;

– še nadalje razvijati in krepiti vlogo ljubiteljske kulture kot ene najpomembnejših sestavin za razvoj človekove lastne ustvarjalnosti;

– Delovanje v teh smereh bo zagotovilo neposrednejše in smotnejše načrtovanje in izvajanje kulturnih programov, s tem pa hitrejšo in učinkovitejšo uveljavitev kulture kot pomembnega dejavnika oblikovanja družbene zavesti in nadaljnjega napredka naše samoupravne socialistične družbe.

II. PROGRAMSKE USMERITVE

V naslednjem srednjeročnem obdobju je potrebno nadaljevati z izvajanjem zastavljenih programov, obenem pa pospešiti predvsem tiste, ki jih v tem obdobju nismo izvedli v načrtovanem obsegu. Na nekaterih področjih je treba uveljaviti nove naloge, za katere so se prikazale utemeljene potrebe.

1. ZALOŽNIŠTVO IN KNJIŽNIČARSTVO

1.1. V okvirih sedanjega programa je treba nadaljevati s podpiranjem knjižnih izdaj leposlovnih, mladinskih, družboslovnih, znanstvenih in drugih del slovenskih avtorjev in tudi z izdajanjem revijalnega tiska s teh področij. Pri tem bo potrebno razširiti oblike sofinanciranja in tudi povečati obseg založniških programov. Pomembne naloge so: priprava zahtevnejših temeljnih del, zagoto-

vitev boljših pogojev dela nekaterih revij, in sofinanciranje nekaterih prevajalskih programov. Skozi merila sofinanciranja založniških programov bo uveljavljeno primerno povračilo avtorjem in prevajalcem, obenem pa tudi uspostavljena delitev dela med založniškimi hišami.

Obseg programov bi se moral na ta način povečati (sedaj 280 naslovov v nakladi ca. 500.000 izvodov), pri čemer naj bi se delež prihodka založniških organizacij v okviru KSS od sedanjih približno 3% povzpela na okoli 6%. Sredstva za založništvo v okviru KSS naj bi se v tem obdobju podvojila.

1.2. Zagotoviti bo treba nadaljnje vraščanje knjižničarske dejavnosti v sistem družbenega informiranja, strokovno in kadrovske usposabljanje knjižnic za izvajanje v zakonom predvidenih nalog, širjenje mreže knjižnic, modernizacijo poslovanja in nove oblike programiranja in širjenja knjige (razstave, literarni večeri, ustanavljanje čitalnic in podobno). Še nadalje bo treba pozornost nameniti ustreznemu dotoku literature in zagotavljanju primernih prostorskih možnosti. Najmanjši dotok novih knjig v knjižnice bo znašal 1 knjiga X 10 prebivalcev letno. V Kulturni skupnosti Slovenije bo prostor za usklajevanje in dogovarjanje o enotni politiki na knjižničarskem področju, v njej pa se bo zagotavljal tudi del programa Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani in v neki meri tudi Univerzitetne knjižnice v Mariboru kot druge arhivske knjižnice v SRS.

2. GLEDALIŠČE

2.1. Slovenska gledališča v naslednjem obdobju ne bodo povečevala števila novih uprizoritev, ponudila pa bodo večje število gostovalnih predstav. Pri tem bodo upoštevala možnosti in potrebe novih kulturnih domov, posebej še kulturnega doma Ivana Cankarja (v nadaljevanju KDIC). Predvidevamo tudi nadaljnjo rast ljubiteljske dejavnosti in s tem tudi rast gledališke zmogljivosti za zadovoljitev povečanih potreb delovnih ljudi in občanov.

3. GLASBA IN PLES

3.1. Število opernih in plesnih uprizoritev bo ostalo v dosedanjih mejah, pri čemer pa bo potrebno doseči večje sodelovanje obeh hiš (Ljubljana, Maribor); prav tako bo treba izboljšati sodelovanje med vsemi orkestri (opernih, RTV in Slovenska filharmonija) saj so kadrovske problemi tu izrazito pereči. Zaradi novih zahtev, ki bodo nastale z novimi prostorskimi zmogljivostmi predvidevamo povečanje števila kadrov na tem področju. Prav tako predvidevamo, da bo ljubiteljska dejavnost še naraščala, število koncertov in raznih glasbenih in plesnih nastopov se bo povečevalo.

4. LIKOVNA DEJAVNOST

4.1. Programi na tem področju bodo še nadalje usmerjeni k pripravljanju obširnejših, strokovno zahtevnejših temeljnih razstav, ki so v sedanjem obdobju dokazale utemeljenost in izzvale veliko zanimanje občinstva. Prizadevati pa si bo treba za prenose teh razstav tudi v druge kraje. Posebna skrb bo posvečena katalogom, ki jih bo treba še bolj racionalno izdajati. Vsa likovna

razstavišča bo treba med seboj tesneje povezati in bolje izrabiti naše razstavne možnosti in še bolj približati likovne vrednote občinstvu širom po Sloveniji.

5. FILM

5.1. Programe kinematografije bo potrebno v večji meri upoštevati v programih kulturnih skupnosti, ter hitreje razreševati tudi nekatera pereča kinematografska prostorska vprašanja.

5.2. Programe filmske proizvodnje bo potrebno povečati že v prvem letu naslednjega srednjeročnega obdobja od sedanjih 3 na 5 celovečernih filmov letno in od sedanjih 10 na 20 kratkih filmov letno. Predvidevamo, da bo VIBA film znatno povečal prihodke iz drugih virov, tako da bodo sredstva v ta namen v okviru svobodne menjava dela v Kulturni skupnosti Slovenije zrasla za približno 50%. S povečanim programom bo slovenska proizvodnja šele dosegla že pred desetletjem predvideni obseg ki bo v sprejemljivih okvirih, ki so nujno potrebni tako z ekonomskega, tehničnega in programskega vidika, (v SR Hrvatski letno posnamejo okrog 8, v SR Srbiji pa 10 celovečercerjev).

6. VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE

6.1. Ob izvajanju dosedanjih programov na arhivskem, muzejskem in spomeniškovarstvenem področju (konservacija in restavracija gradiva, mikrofilmanje, izdaje vodnikov, arhivske in muzejske razstave, modernizacija muzejskih zbirk, odkupi), pri čemer pa se bo treba dogovoriti tudi za ustrezno delitev dela, med muzeji ter izdelati merila za določanje arhivskega gradiva trajnejšega pomena, bo glavna pozornost namenjena tudi zagotavljanju boljših prostorskih možnosti za delovanje teh ustanov. Največje naloge pa so na področju spomeniškega varstva, kjer bo v naslednjem srednjeročnem obdobju v skladu z določili zakona o varstvu kulturne in naravne dediščine potrebno končati pa tudi začeti temeljite sanacije in oživljanja najpomembnejših kulturnih spomenikov: spomenikov NOB, gradov in drugih pomembnejših spomenikov ter starih mestnih jeder. Za izvedbo teh nalog bi se morala sredstva vsaj podvojiti.

6.2. V naslednjem obdobju bo potrebno rešiti vprašanje Muzeja ljudske revolucije in pokrajinskih muzejev NOB za Gorenjsko in Primorsko.

7. RADIO IN TELEVIZIJA

7.1. Splošen razvoj kulture narekuje nujnost, da se sodelovanje RTV in OZD s področja kulture nenehno povečuje, zlasti še na dramskem področju in pri TV nadaljevanjih ter na glasbenem področju. S pravočasnim dogovarjanjem in načrtovanjem bi bilo mogoče posneti več kot doslej in tudi bolje izbrana in bolj radiu in televiziji prilagojena dela. Odprto pa je sploh sodelovanje ustreznih SIS v prihodnje v programski strukturi RTV (glede na posamezna interesna področja) in s tem v zvezi tudi vprašanje, ali se bo širila vloga KSS pri zagotavljanju sredstev za kulturne programe RTV ali ne, pri čemer je tudi še nerešeno, kdaj se bo ustanovila (in s kakšno vlogo) posebna SIS za radio in televizijo.

8. KULTURNA DEJAVNOST NARODNOSTI V SRS

8.1. Italijanska in madžarska narodnost bosta še naprej deležni posebne pozornosti in podpore pri razreševanju lastne kulturne dejavnosti in ustvarjalnosti. Z gradnjo domov se bodo tudi povečale in izboljšale možnosti za njun nadaljnji kulturni razvoj.

9. KULTURNI STIKI S SLOVENCMI ZUNAJ SRS

9.1. Nadaljnja rast kulturne dejavnosti zamejskih in drugih Slovencev zunaj SRS bo zahtevala v naslednjem obdobju ugotovitev nekaterih stalnejših in trdnjših oblik dela in zgraditev ustreznih prostorskih možnosti (kulturnih domov). Število kulturnih akcij bo raslo, kakovost programov se bo izboljšala in vse več usklajenosti in načrtnosti bo pri sodelovanju matičnih kulturnih organizacij z našimi delavci v tujini in z izseljenci.

10. SODELOVANJE MED NARODI IN NARODNOSTMI V SFRJ

10.1. Medrepubliški dogovori so obseg teh programov znatno povečali že v sedanjem srednjeročnem obdobju, pričakujemo pa, da se bo tako rast nadaljevala, še zlasti na tistih področjih, kjer sodelovanje za zdaj še ni zadovoljivo (književnost, glasba, likovna kultura) pa tudi s tistimi območji, kjer še ni tradicionalnih stikov. Tudi zaradi delovanja KDIC predvidevamo večjo uveljavitev nekaterih zahtevnejših oblik takih izmenjav (gledališka in glasbena gostovanja).

11. KULTURNI STIKI S TUJINO

11.1. Izvajanje politike miroljubnega sožitja in neuvrčenosti nalaga naši državi pri sodelovanju s tujino v kulturnih programih pomembne naloge, del katerih prevzema tudi Slovenija. Predvidevamo, da bosta v prihodnjem srednjeročnem obdobju hitro narasla število in zahtevnost akcij na osnovi meddržavnih programov, verjetno pa tudi na osnovi

stikov med posameznimi mesti in glede na možnosti KDIC. Izmenjava kulturnih delavcev ne bo bistveno presežala dosedanjih okvirov, prav tako pa tudi ne stike med posameznimi našimi in tujimi ustanovami. Sodimo, da bo zaradi zahtevnosti programov treba vsaj polovico več sredstev kot sedaj zaradi prevzema novih nalog pri kulturnih stikih z deželami v razvoju.

12. KADRI

12.1. Z ustanovitvijo posebne izobraževalne skupnosti za kulturo bodo organizacije združenega dela in društva s področja kulture neposredno zagotavljala sredstva za kadrovske reprodukcije in jih vračunavala v ceno programa. V naslednjem srednjeročnem obdobju so predvidene tudi nekatere nove oblike rednega in dopolnilnega izobraževanja za delavce v kulturi in druge izvajalce kulturnih programov. V skladu s tem se bo povečalo tudi število štipendij. Tako preobrazba bo terjala povečanje sredstev, ki jih bodo delavci združevali v okviru kulturnih skupnosti, obenem pa se bodo primerno zmanjšala sredstva, ki jih delavci sedaj za zadovoljevanje potreb kulturnih dejavnosti na področju vzgoje in izobraževanja neposredno združujejo v okviru izobraževalnih skupnosti. Na enak način se bodo združevala sredstva tudi za naložbe, ki bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju potrebne za ureditev prostorskih stisk nekaterih umetniških akademij oz. fakultet (AGRFT, Glasbena akademija, Likovna akademija, deloma Filozofska fakulteta).

13. NALOŽBA

13.1. Obseg naložb je potrebno zadržati vsaj v sedanjih okvirih. Manjše naložbe v večji meri prepustiti občinam, v program Kulturne skupnosti Slovenije pa vnesti le zahtevnejše novogradnje ali prenovitve, ureditev prostorov za dejavnosti širšega pomena, prostore v občinskih središčih v obmejnih in manj razvitih območjih. Do konca obdobja nobeno od občinskih središč

ne bi smelo biti brez primerne kulturne dvorane. Nujno je izdelati standarde za kulturne prostore.

13.2. Poleg tega, da bomo dokončali v tem srednjeročnem obdobju začete nove gradnje in prenovitve (na primer Kulturni dom Ivana Cankarja, gledališki prostori v Mariboru, kulturni center v Novi Gorici in druge kulturne domove po Sloveniji) bo potrebno največjo pozornost posvetiti ureditvi prostorskih vprašanj Muzeja ljudske revolucije Slovenije, Narodne galerije, Narodne in univerzitetne knjižnice, muzejev, arhivov, knjižnic, Operi in baletu ter Lutkovnemu gledališču v Ljubljani ter še nekaterim drugim.

14. POMOČ MANJ RAZVITIM OBMOČJEM

14.1. Načini pomoči se bodo ob zmanjšanem številu občin, ki bodo prejemale solidarnostno pomoč, nekoliko razširili, vendar bo poudarek še vedno na dosedanjih oblikah, na knjižničarstvu, na gostovanjih ter na prostorih in kadrih.

15. RAZISKOVALNE NALOGE

15.1. Z izvedbo zahtevnejših raziskav o posameznih kulturnih dejavnostih, bodo podane trdnjše osnove za dogovarjanje in usmerjanje enotne kulturne politike v okviru Kulturne skupnosti Slovenije in omogočeno dolgoročno planiranje.

V skladu s sedanjim načinom združevanja sredstev za program skupnih nalog v okviru Kulturne skupnosti Slovenije (enotna prispevna stopnja od BOD na celotnem območju SR Slovenije) bodo za zagotovitev programa skupnih nalog potrebna sredstva, zbrana po naslednjih enotnih prispevnih stopnjah od BOD:

1981	0,64
1982	0,65
1983	0,66
1984	0,66
1985	0,68
81-85	0,67
* vir: Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje, št. 402-1/79, 11. septembra 1979	

OCENA POTREBNIH SREDSTEV ZA URESNIČEVANJE OKVIRNE USMERITVE KULTURNEGA RAZVOJA V OBDOBJU 1981-85

Naloga	(V milij. din. - ocena 1978)	1978 realizacija	1980	1981	1982	1983	1984	1985	Skupaj 1981-1985	Stopnja rasti 1981-1985
A. DOSEDANJE NALOGE										
1. Dejavnost:										
- založništvo in knjižničarstvo		44	55	58	61	64	67	70	320	
- gledališče		46	54	57	60	63	66	69	315	
- varstvo kult. dediščine		40	47	49	52	54	57	60	272	
- lik. - gal. področje		10	12	13	14	15	16	17	73	
- filmska dejavnost		27	34	36	37	39	41	43	196	
- glasba in ples		55	66	69	73	76	80	84	382	
- drugo		81	90	95	99	104	109	115	522	
2. Solidarnostna pomoč		14	16	17	18	19	19	20	93	
3. Investicije		68	112	117	122	129	136	144	648	
4. Ostalo		10	8	8	9	9	10	10	46	
SKUPAJ A		395	494	519	545	572	600	631	2867	5
B. NOVE NALOGE										
1. Investicije										
2. Dejavnost:										
- filmska dejavnost				20	20	20	20	20	100	
- NUK in UKM				14	16	16	17	17	80	
- Povečanje obsega drugih dejavnosti (založ., varstvo kult. ded., stiki s tujino)				11	23	39	57	78	208	
3. Drugo - odplačilo anuitet za Posočje				18	18	17	-	-	53	
SKUPAJ B				63	77	92	94	115	441	16,2
SKUPAJ A + B			494	582	622	664	694	746	3308	6,4

OBRAZLOŽITEV

Tabela se opira na besedilo »Okvirna usmeritev kulturnega razvoja Slovenije v obdobju 1981-85«.

Izhodišče za načrtovanje pomenita realizacija sredstev v letu 1978 in predviden obseg sredstev v letu 1980 (po dopolnilu k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana za obdobje 1976-80 v letih 1979-80).

- Vsa področja družbenega dela morajo kot to dosedaj doprinesiti zagotovitvi pogojev za doseg ciljev in nalog zaščite pred požarom, skladno s določili Zakona o varstvu pred požarom ter s potrebami in realnimi materialnimi možnostmi.

- Vsi odgovorni in zainteresirani družbeni činitelji morajo vspešno odgovarjajočo aktivnost in vlagati stalne napore, da se varstvo pred požarom v občini usposobi za uspešno in hitro ter učinkovito delovanje v vseh okoliščinah, še posebno pa v akcijah gašenja požarov, reševanja ljudi in njihovega premoženja, v slučaju požarov in drugih elementarnih nesrečah.

- Organizacije združenega dela in njihove asociacije morajo tudi v bodoče, v sodelovanju z gasilskimi organizacijami v občini, postati nosilec varstva pred požarom in s konkretnimi zahtevami oz. programi sodelovati na realizaciji načrtovane politike na tem področju. Potrebno pa je še nadalje zagotoviti izvajanje nadzora nad izvrševanjem sprejetih ukrepov varstva pred požarom.

- Bolj kot to doslej, je potrebno angažirati krajevne skupnosti pri reševanju določenih problemov iz področja požarne varnosti ter jih usmerjati za uspešnejše sodelovanje na tem področju.

- Z izdelavo programov in izvajanjem politike vzgoje ter izobraževanja gasilskih kadrov, v strokovni povezavi s poklicno gasilsko in reševalno četo Železarne in Obč. gasilsko zvezo, je nadalje ustvarjati pogoje za hitrejši in uspešnejši razvoj varstva pred požarom na kvalitetnejših osnovah.

- Zagotoviti je materialno osnovo varstva pred požarom, ki mora biti vsklajena z značajem in vlogo, ki je načrtovana v nadaljnjem razvoju občine.

V okviru razvojnih možnosti in programa SIS do leta 1985 in osnov za izdelavo smernic plana pa bo tudi naša Skupnost požarne varnosti dolžna ali obvezna vključiti se v rešitev nekaterih aktualnih vprašanj nadaljnega razvoja požarnega varstva v SR Sloveniji.

V tezah za razgovore in reševanje zadev o nadaljnjem razvoju požarnega varstva so že nakazana naslednja vprašanja:

a) Ocena samoupravne organiziranosti požarnega varstva, s posebnim poudarkom na vključevanju in obrambne varnostne priprave. Ker po dosedanjih izkušnjah in delu ugotavljamo oz. opažamo nezadovoljiv izbor izvoljenih delegatov in ker zbor delegatov - uporabnikov še ni odigral povsem svoje vloge, bo potrebno razmisliti o večjem vključevanju občanov in delovnih ljudi - predstavnikov TOZD v prihodnjih odn. predstojalnih volitvah.

b) Vprašanje koncepta povezovanja in sodelovanja poklicnih in prostovoljnih gasilskih enot.

V skladu z Zakonom o društvih, Zakonom o varstvu pred požarom ter drugimi akti, sprejetimi v okviru SIS za požarno varnost, sta poklicno gasilstvo in prostovoljno gasilstvo organizirana ločeno. V zvezi s tem imamo opravka s pomisleki glede angažiranja gasilske tehnike in poklicnih gasilcev, odn. enot, kjer so le-te ustanovljene.

Tako se postavlja vprašanje, kako povezati prostovoljne in poklicne gasilce v enotnim sistemom in enotno organizacijsko strukturo, v cilju skupnega nastopa v akcijah.

c) Izhodišča za pripravo smernic delovanja Gasilske zveze Slovenije v novi mandatni dobi, v katerih so izpostavljena predvsem naslednja:

- samoupravna organiziranost požarnega varstva in vključevanje gasilcev - prostovoljcev v nadaljnji razvoj samouprave v naši družbeni skupnosti;

- vključevanje gasilskega članstva v obrambno-varnostne priprave;

- sodelovanje prostovoljnih gasilcev s poklicnimi gasilci ter oblikovanje koncepta, ustrezne organizacijske strukture;

- šolanje požarnovarnostnih kadrov in še posebej mladine.

V tezah o nekaterih aktualnih vprašanjih nadaljnega razvoja požarnega varstva v SR Sloveniji je nadalje podano še:

- vprašanje koncepta odstranjevanja posledic razlitja tekočih goriv in drugih nevarnih snovi v zemljo ali vodo;

- nekatera vprašanja nadaljnega razvoja požarne varnosti v SR Sloveniji in SFRJ, v skladu s pripravami na izdelavo srednjeročnih planov;

- nekatera aktualna vprašanja izobraževanja požarnovarnostnih kadrov - šolanja v srednjih in visokih šolah;

- izdelavi kritičnih ocen o dosednji dejavnosti in doseženih rezultatih SIS za varstvo pred požarom in občinah.

POKLICNA GASILSKA IN REŠEVALNA ČETA ŽELEZARNE JESENICE

- Kot to doslej izvršuje operativne zadeve varstva pred požarom odn. gašenje požarov, reševanje ljudi, varnostna in požarnovarnostna spremstva, reševanje pri poplavih in drugih elementarnih nesrečah ter splošno reševanje družbenega premoženja kot tudi zasebna lastnine na območju občine Jesenice prvenstveno poklicna gasilska in reševalna četa, ki je v sestavi Železarne Jesenice.

- Pri izvrševanju navedenih opravil in nalog sodelujejo s PGRC ŽJ gasilske prostovoljne in industrijska enota, gasilsko-tehnične enote civilne zaščite, kakor tudi občani.

- Poklicna gasilska in reševalna četa mora biti v bodoče sposobna in opremljena za uspešno in istočasno sodelovanje pri gašenju najmanj dveh požarov in tako organizirana, da kljub do-

datnemu delu in obveznostim, ki jih le-ta ima, lahko vse obvlada.

- Dolžnost poklicne gasilske in reševalne čete je stalna skrb za strokovno in fizično usposabljanje gasilcev, za kar mora v svojem vsakoletnem programu sprejeti tehnični učni program.

- Ta enota je tudi dolžna, da operativnim gasilskim enotam in gasilskim enotam v krajevnih skupnostih in enotam civilne zaščite nudi vso strokovno pomoč, ki jo le-te potrebujejo pri usposabljanju svojih članov.

- Nadalje bo poklicna gasilska in reševalna četa zadolžena, da delovnim in drugim organizacijam ter krajevnim skupnostim v strokovnem pogledu pomaga pri usposabljanju delavcev in občanov, jim predava o varstvu pred požarom in načinu uporabe razpoložljivih sredstev za gašenje. Istočasno pa je po posebnem dogovoru tudi zadolžena da pregleduje naprave in sredstva, s katerimi razpolagajo delovne organizacije in občani, ki so namenjena za začetno reševanje v slučaju požara.

- Več pozornosti in skrbi bo treba nameniti tej poklicni enoti za nabavo opreme, ki odgovarja sodobnim dosežkom na področju gasilske-reševalne tehnike, kajti le na osnovi take opremljenosti bo poklicna gasilska in reševalna četa lahko uspešno delovala pri vseh preje navedenih nalogah odn. intervencijah.

- Za doseg načrtovanih ciljev v predstojećem srednjeročnem obdobju bo potrebno predvsem prenesti vso iniciativo delovanja preventivne, operativne in izobraževalne dejavnosti na poklicno gasilsko in reševalno četo. Tako bo le-ta postala strokovni, vzgojni in akcijski center požarnega varstva na območju občine.

Za uresničitev nalog in ciljev PGRC Železarne bo skupnost požarnega varstva namenila ustrezne dotacije na osnovi vsakoletnih planov. Za kritje funkcionalnih in delno materialnih stroškov bodo sredstva zagotovljena po sporazumnem odnosu, oz. dogovorjenem % odnosu med Železarno Jesenice in požarno skupnostjo.

OBČINSKA GASILSKA ZVEZA IN GASILSKA DRUŠTVA

V poglavju načrtovanja potreb gasilskih društev, ki naj se vključijo v elemente planskih dokumentov za srednjeročno obdobje 1981-1985 so navedene letne potrebe po finančnih sredstvih.

V elementih planskih nalog načrtuje Občinska gasilska zveza najnujnejše potrebe za svoje delovanje in izvajanje obveznih nalog, nadalje pa najnujnejše potrebe za uspešno delo ter program gasilskih društev, ki jih združuje.

GASILSKA DRUŠTVA

- Ker predstavljajo gasilska društva in še posebej njihove operativne enote, združene v Občinski gasilski zvezi, pomembno organizirano dopolnilno pomoč pri vseh preje navedenih gasilsko-reševalnih delih, bo požarna skupnost nadalje skrbela za njihov razvoj.

Podpirala bo tudi njihovo eventualno iniciativo za osnovevanje novih gasilskih društev, pri čemer bodo imele poseben vloga tudi krajevne skupnosti.

To skrb in prizadevanje narekuje stvarna potreba po angažiranju širše družbene sile v okviru požarne varnosti.

- Da bi operativne gasilske enote v gasilskih društvih bile opremljene in vsestransko sposobne uspešno sodelovati pri izvrševanju že omenjenih zadolžitve, jim bo požarna skupnost, preko njihove strokovne zveze pomagala pri nabavi nujno potrebne tehnične in osebne opreme, kakor tudi pri strokovnem usposabljanju njihovih članov.

- Gasilska društva pa so dolžna svoje operativne člane stalno teoretično in praktično usposablјati, to v lastni organizaciji, preko Občinske gasilske zveze in poklicne enote Železarne in v skladu s programi Gasilske zveze Slovenije, kakor tudi civilne zaščite.

- Požarna skupnost sprejema za predstoječe srednjeročno obdobje zadolžitve, da bo skrbela za sofinanciranje najnujnejše opreme in s to obveznostjo zagotovila tudi del finančnih sredstev za čimbolj uspešno in nemoteno delovanje društev in izobraževanje njihovih članov.

NAČRTOVANJE POTREB GASILSKIH DRUŠTEV, KI NAJ SE VKLJUČIJO V ELEMENTE PLANSKIH DOKUMENTOV ZA SREDNJEROČNO OBDOBJE 1981-1985

GASILSKA DRUŠTVA

A) GRADBENI OBJEKTI

1. Novogradnje gasilskih domov:

- GD Rateče
- GD Bl. Dobrava (nova lokacija)
- GD Smokuč (novogradnja, načrtovana kot skupni objekt s trgovskim lokalom)
- GD Jesenice - mesto (po zazidalnem načrtu)

2. Popravila in sanacije gasilskih domov:

- GD Podkoren (novo ostrešje)
- GD Kr. gora (razširitev doma)
- GD Gozd Martuljek (razširitev doma)
- GD Kor. Bela (stolp)

uživalci pokojnin še vedno blizu 40 % tistih, ki jim je bila pravica do **posamezne vrste pokojnine** priznana pred letom 1965.

Upošteva se podme, razkriva nova ocena gibanja števila **uživalcev posameznih vrst pokojnin**, ki se razlikuje od ocene, navedene v izhodiščih za analizo razvojnih možnosti skupnosti v letih 1981–1985, naslednjo podobo:

To pomeni, da bo število vseh upokojencev naraščalo v **poprečju** po stopnji 3,0 % (prvotna ocena 3,3 %). Glede na vrsto pokojnine pa predvidevamo naslednje gibanje: starostne 3,9 %, invalidske 1,9 % in družinske 2,4 %.

b) Družbenoekonomski položaj upokojencev in usklajevanje pokojnin z ekonomskimi gibanji.

V tem srednjeročnem planskem obdobju uveljavljeno načelo, po katerem upokojenci delijo usodo delavcev v združenem delu tako, da se jim pokojnine vsako leto povečajo za toliko, za kolikor so se v minulem letu v primerjavi z letom poprej povečevali realni osebni dohodki aktivnih zavarovancev, je pokazal zadovoljive rezultate in bi ga bilo smotno ohraniti tudi v obdobju 1981–1985. Na podlagi dosedanjih predvidevanj naj bi realna vrednost pokojnin naraščala po stopnji 1,9 % letno. S tem bi zagotovili razmerja, dosežena v obdobju 1976–1980.

Glede na občutnejše razlike med pokojninami nekaterih kategorij upokojencev (denimo rudarjev), priznanih v različnih časovnih obdobjih, bi bilo potrebno v tem obdobju ugotoviti, katere kategorije zaostajajo, kakšne so dejanske razlike med njimi, upošteva objektivne vzroke ter v skladu z zakonskimi možnostmi uskladitve prej priznanih pokojnin s kasnejše priznanimi odpraviti razlike. Ker bo takšna uskladitev terjala dodatna sredstva, bo potrebno »stare« pokojnine parcialno usklajevati z »novimi«.

Z odpravo razlik med »starimi« in »novimi« pokojninami bi se ob dogovorjenem načinu usklajevanja pokojnin ter s povečanjem realnih osebnih dohodkov dvignila raven poprečne starostne pokojnine, s tem pa bi tudi izboljšali razmerje med poprečno starostno pokojnino in poprečnim osebnim dohodkom na zaposlenega na območju SR Slovenije, ki je temeljno merilo družbenoekonomskega položaja upokojencev v SR.

3.3. Rehabilitacija in zaposlovanje invalidov

Tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju si bo skupnost prizadevala za čim učinkovitejšo dejavnost pri preprečevanju invalidnosti, za izboljšanje materialnih možnosti, za rehabilitacijo in prekvalifikacijo invalidov ter za spodbujanje zaposlovanja delovnih invalidov. V ta namen se bo skupnost zavzemala za čim hitrejšo pripravo in sprejem družbenega dogovora o preprečitvi invalidnosti in samoupravnih sporazumov na ravni občine, za poenotenje kriterijev in meril za ocenjevanje invalidnosti, prav tako pa si bo v sodelovanju z drugimi interesnimi skupnostmi in organizacijami združenega dela prizadevala za čim učinkovitejšo sistemsko ureditev invalidskega varstva, s tem da bi delovni invalidi svoje pravice do zaposlitve, prekvalifikacije in ustreznih nadomestil lahko uveljavljali predvsem v organizacijah združenega dela, seveda ob pomoči in sodelovanju tako SPIZ kot tudi drugih organov in organizacij ter samoupravnih interesnih skupnosti. Vsekakor pa bo skupnost še naprej sodelovala pri uresničevanju že sprejetih samoupravnih sporazumov.

3.4. Družbeni standard uživalcev pravic

a) Rekreativna

Rekreacija uživalcev pravic je tisto področje, na katerem smo v veliki meri dosegali plodno sodelovanje med samoupravnimi organi skupnosti, zvezo društev upokojencev in zvezo društev invalidov in humanitarnih organizacij.

V sedanjem srednjeročnem obdobju smo oblikovali sredstva za rekreacijo v višini 1,5 % od planiranih odhodkov skupnosti za vse vrste pokojnin in varstvenega dodatka k tem pokojninam. Del teh sredstev je bil namenjen za enkratni letni prispevek za rekreacijo upokojencev, drugi del pa za opravljanje dejavnosti in za pospeševanje rekreacije v zvezi društev upokojencev in humanitarnih organizacij invalidov pa tudi za investicijo v gradnjo počitniških domov za upokojence. Ta sistem zagotavljanja in razdeljevanja sredstev za rekreacijo pa po mnenju delegatov

skupščine skupnosti ter društva upokojencev ne ustreza več, zato ga bo v prihodnjem srednjeročnem obdobju potrebno dopolniti, predvsem pa rešiti vprašanje, kakšna naj bosta višina in način razdeljevanja enkratnega letnega prispevka za rekreacijo.

Glede na sprejeti družbeni dogovor in sklepe skupščine bo skupnost zagotovila sredstva za dograditev zdravstveno rekreacijske centra za borce NOV in invalide v Strunjanu ter za gradnjo počitniškega doma za upokojence v Izoli.

b) Reševanje stanovanjskih potreb

Skupnost je v sedanjem srednjeročnem obdobju skrbela tudi za reševanje stanovanjskih vprašanj upokojencev. Zato je izločala sredstva v višini 4 % od skupnega zneska izplačanih pokojninskih in invalidskih prejemkov. Od tako zbranih sredstev ostane 70 % v skladu za gradnjo domov in stanovanj za upokojence pri skupnosti, uporabljajo pa se za gradnjo in rekonstrukcijo domov za upokojence. Preostalih 30 % sredstev pa skupnost vsak mesec nakazuje solidarnostnim stanovanjskim skladom – enotam za družbeno pomoč in stanovanjskemu gospodarstvu v samoupravnih stanovanjskih skupnostih v občinah, kjer med drugimi kategorijami občanov upoštevajo tudi potrebe upokojencev.

V naslednjem srednjeročnem obdobju se bo v skladu z novimi družbenoekonomskimi odnosi spremenil tudi način reševanja stanovanjskih vprašanj upokojencev. Glede na to, da bodo temeljni nosilci vseh odločitev v stanovanjskem gospodarstvu delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih v občinah, bodo tudi sami uresničevali svoje potrebe in interese pri pridobivanju oziroma graditvi stanovanj prek samoupravnih stanovanjskih skupnosti. Zaradi upokojitve namreč delavcu ne bo usahnila njegova pravica do reševanja stanovanjskega vprašanja, saj bo temeljila na pravicah iz minulega dela.

4. Potrebna sredstva za uresničevanje razvojnih usmeritev skupnosti v letih 1981–1985

Na podlagi temeljnih ciljev in razvojnih usmeritev skupnosti ter v skladu z dogovorjeno politiko na področju skupne porabe se bodo temeljne organizacije združenega dela v procesu planiranja odločale o obsegu izločanja oziroma združevanja sredstev in dohodka za uresničitev programa skupnosti. Z metodologijo za oblikovanje elementov za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljih plana skupnosti, ki izhaja iz izhodišč za analizo razvojnih možnosti oziroma iz analize razvojnih možnosti skupnosti, so opredeljeni le tisti elementi, ki so predmet sporazumevanja in dogovarjanja in niso opredeljeni že z zakonom. Ti elementi so predvsem:

a) enak obseg pravic zavarovancev in upokojencev,

b) usklajevanje pokojnin in drugih denarnih nadomestil oziroma prejemkov glede na ekonomska gibanja,

c) zagotavljanje socialne varnosti z varstvenim dodatkom tistim upokojencem, katerih pokojnina ne dosega mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov,

d) obseg sredstev za delo strokovne službe v odvisnosti od obsega, kvalitete in ažurnosti opravljenih nalog.

Predvideno je, da bodo sredstva, potrebna za uresničevanje razvojnih usmeritev skupnosti naraščala po stopnji 5,5 % letno.

Denarne datavte kot najpomembnejša skupina odhodkov skupnosti bodo tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju ohranile enak delež v strukturi, kot ga imajo v sedanjem srednjeročnem obdobju, to je 84 %; naraščale bodo po poprečni stopnji 5,2 % na leto.

V naslednjem srednjeročnem obdobju bodo odhodki za rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov predstavljali v strukturi 3,4 % in bodo intenzivneje naraščali, saj bo znašala poprečna stopnja rasti 10,6 % na leto.

Predvideni odhodki za izvajanje zavarovanja, ki predstavljajo v strukturi le 1,5 %, bodo naraščali po poprečni stopnji 4,6 % na leto. Pri tem pa sredstva za delo strokovne službe skupnosti in strokovnih služb regionalnih zdravstvenih skupnosti ne bodo presegla 1,45 % letnih dohodkov,

Varstvu pred požarom, ki se je vključilo kot sestavni del enotnega procesa družbenega dela, bo nujno tudi v predstojećem srednjeročnem obdobju posvetiti odgovarjajočo mero pozornosti, ki mu v samoupravnem socializmu tudi pripada. Kajti svoje naloge in obveznosti, izhajajoče iz Zakona o varstvu pred požarom, kakor tudi dolžnosti in naloge iz samoupravnih sporazumov bo sposobna uspešno realizirati oz. doseči z neprestanim razvojem, v koraku z razvojem znanosti in na njej zasnovani tehnologiji.

Da bi samoupravna skupnost požarne varnosti naše občine uspela in dosegla načrtovani razvoj v predstojećem srednjeročnem obdobju pa v svojem programu načrtuje sledeča izhodišča in usmeritve:

– Z ukrepi, že z ustanovitvijo načrtovane razvojne politike občine, zagotoviti in nadaljevati vsklajevanje razvoja varstva pred požarom, skladno s tokovi razvoja gospodarstva ter ostalih področij.

A. Vse dosedanje naloge upoštevajo 5 % rast sredstev v skladu z rastjo družbenega produkta v naslednjem srednjeročnem obdobju (predvidevanja Zavoda SRS za družbeno planiranje).

Pri dejavnosti so v alineji »drugo« prikazana sredstva za RTV, za raziskovalno dejavnost, štipendije in društva.

V vrstici »ostalo« pa sredstva za obvezno rezervo, delovanje organov Kulturne skupnosti Slovenije in strokovne službe.

B. Nove naloge upoštevajo povečanje obsega naslednjih dejavnosti:

– Filmska dejavnost – 2 dodatna celovečerna filma in 10 kratkih filmov na leto

– Sofinanciranje NUK in UKM po določilih samoupravnega sporazuma (prevzem financiranja dela programa)

– Sredstva za založništvo in varstvo kulturne dediščine bi

ODPRTA VPRAŠANJA V ZVEZI S PRIPRAVO SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O TEMELJH PLANA KULTURNE SKUPNOSTI SLOVENIJE ZA OBDOBJE 1981–1985

V gradivu »Okvirne usmeritve kulturnega razvoja Slovenije v obdobju 1981–85« so deloma že nakazana odprta vprašanja v zvezi z nekaterimi nalogami, ki naj bi jih v naslednjem srednjeročnem obdobju opravljal Kulturna skupnost Slovenije, vendar zaradi različnih vzrokov ni bilo možno vključiti tudi sredstev, nujnih za njihovo izvajanje. Hkrati s temi vprašanji pa so možne tudi določene prerazporeditve sredstev, v skladu z možnimi dogovori o načinu opravljanja in financiranja določenih programov ter v skladu z mogočimi spremembami v organiziranosti kulturnih skupnosti. Vprašanja so naslednja:

1. Dograditev in delovanje Kulturnega doma Ivana Cankarja v Ljubljani.

Podražitev gradnje doma bo terjalo do leta 1981 povišanje predvidenega deleža KSS za 45.991.700 dinarjev, ki bi ga po sklepu skupščine KSS zagotovila z najetjem kredita; odplačilo obveznosti bi se tako preneslo v naslednje srednjeročno obdobje.

Podatki o stroških vzdrževanja in obratovanja doma še niso pripravljeni, zato ocene potrebnih sredstev za te namene ni mogoče podati.

2. V skladu s prvim osnutkom zakona o samostojnih kulturnih delavcih bi se sredstva za prispevke samostojnih kulturnih delavcev za zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje združevala v okviru Kulturne skupnosti Slovenije; trenutno je to obveznost republiškega proračuna. Poleg tega osnutek predvideva še druge obveznosti, ki zadevajo v Kulturni skupnosti Slovenije združena sredstva.

Po podatkih Republiškega komiteja za kulturo je bilo za plačilo prispevkov za socialno in zdravstveno varstvo samostojnih kulturnih

delavcev v letu 1978 porabljenih 4.518.700 din.

3. V skladu z opredelitvami osnutka zakona o kulturnih skupnostih naj bi Kulturna skupnost Slovenije v celoti prevzela obveznosti sedanjega Prešernovega sklada. S tem se bodo sredstva povečala, kar pa v predloženi oceni ni navedeno; trenutno je to obveznost republiškega proračuna. Po podatkih Republiškega sekretariata za pravosodje, organizacijo uprave in proračun je bilo v letu 1978 v ta namen porabljenih 743.000 din.

4. Vprašanja financiranja založniške dejavnosti, ki se sedaj financira iz več SIS (Kulturna skupnost Slovenije, Raziskovalna skupnost Slovenije, Izobraževalna skupnost Slovenije); večkrat se pojavljajo težnje, da bi se založništvo v celoti financiralo v okviru kulturnih skupnosti. Po podatkih Raziskovalne skupnosti Slovenije je bilo za založniške programe v letu 1978 porabljenih 4.742.000 din, v podatkih Izobraževalne skupnosti Slovenije pa 1.855.000 din. V teh sredstvih ni všteto financiranje nekaterih izključno znanstvenih tiskov, sofinanciranje učbenikov in sofinanciranje mladinske periodike.

5. Odprto je tudi sodelovanje ustreznih SIS v programski strukturi RTV (glede na posamezna interesna področja) in s tem v zvezi tudi vprašanje, ali se bo širila vloga Kulturne skupnosti Slovenije pri zagotavljanju sredstev za kulturne programe RTV ali ne; pri tem tudi še ni znano, kdaj se bo ustanovila (in s kakšno vlogo) posebna SIS za informativno dejavnost oz. za radio in televizijo.

V gradivu Možni elementi za sporazumevanje z zainteresiranimi dejavniki na republiški ravni o razvoju dejavnosti RTV Ljubljana za obdobje 1981–85, ki ga je v oktobru v razpravo posredovala RTV, razbiramo, da bi za financiranje kulturno-umetniških programov s strani KSS letno potrebovali povprečno 93 milijonov din (po cenah iz leta 1978), v celotnem petletnem obdobju pa 465 milijonov din. V oceni potrebnih

se do leta 1985 morala podvojiti, stiki s tujino pa bi koncem tega srednjeročnega obdobja terjali polovico več sredstev kot doslej.

Opomba:

Ker razprava o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti še teče (priprave vodi poseben iniciativni odbor), način financiranja izobraževalnih programov, potrebnih za kulturo, še ni določen. Zato v oceni ne navajamo sredstev, potrebnih za financiranje teh programov, niti sredstev, potrebnih za naložbe v umetniške akademije oz. fakultete.

Ker v zvezi s kulturnim domom Ivana Cankarja še niso razčiščena nekatera temeljna vprašanja (pokritje podražitve gradnje, stroški vzdrževanja in obratovanja, cena programa) v oceni ni mogoče podati sredstev, potrebnih za kulturni dom Ivana Cankarja v obdobju 1981–1985.

sredstev pa je KSS v okvirnih usmeritvah za zdaj predvidela le 300 milijonov din.

6. S predvideno posebno izobraževalno skupnostjo za kulturo bi sredstva za izobraževanje kadrov v kulturi dotekala neposredno iz OZD s področja kulture. Zaradi tega bodo te OZD sredstva za svojo kadrovsko reprodukcijo vključevala v ceno programa, s tem pa se bo nujno povečal obseg svobodne menjave dela v okviru kulturnih skupnosti. Na enak način bo potrebno zagotoviti tudi sredstva za urejanje prostorskih vprašanj umetniških amademij, fakultet in drugih OZD, ki izobražujejo kadre v kulturi. Ker glede na sedanji način financiranja teh programov (direktno po Izobraževalni skupnosti Slovenije) od te skupnosti še nimamo osnov, ki bi opredeljevale nov način združevanja sredstev, niti ni na razpolago ustreznih kazalcev za opredelitev programov izobraževanja delavcev v kulturi (ponekod le deli programov posameznih ustanov, ponekod programi v celoti) in predvidenih naložb, smo na to vprašanje sicer v tekstu opozorili (str. 5. tč. 12), v oceni potrebnih sredstev pa teh nalog nismo opredelili.

7. Pri sredstvih, ki jih navajamo, lahko pride do prerazporeditve med občinskimi kulturnimi skupnostmi in Kulturno skupnostjo Slovenije, odvisno od obsega nalog, ki se bodo izvajale na posameznih ravneh. V zvezi z načrtovano preobrazbo organiziranosti kulture je možna prerazporeditev nalog in sredstev še na posebne ali medobčinske kulturne skupnosti oz. druge oblike združevanja izvajalcev in uporabnikov (v skladu z določili osnutka zakona o kulturnih skupnostih).

Poudarjamo, da pri večini nalog, ki jih navajamo, ne gre za dodatno obveznost združenega dela, marveč bodisi za prerazporeditev nalog med samoupravnimi in upravnimi organi (prenos iz splošne v skupno porabo), kot je primer pri tč. 2 in 3, bodisi za prerazporeditev nalog med samoupravnimi interesnimi skupnostmi (tč. 4 in 6); dodatni nalogi sta opredeljeni le v točkah 1 in 5.

SAMOUPRAVNA INTERESNA SKUPNOST ZA VARSTVO PRED POŽAROM OBČINE JESENICE

RAZVOJNE MOŽNOSTI IN ELEMENTI ZA SKLEPANJE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O TEMELJH PLANA SAMOUPRAVNE INTERESNE SKUPNOSTI ZA VARSTVO PRED POŽAROM OBČINE JESENICE ZA OBDOBJE 1981–1985

1. SPLOŠNE DOLOČBE

V času obstoja Samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom občine Jesenice oz. z ustanovitvijo iste so nastopile pričakovane spremembe v materialni osnovi in s tem tudi načrtovana razvojna pot gasilstva.

Tako se zahteva takratnega razvojnega programa, da se tudi varstvo pred požarom organizira na svobodni osnovi, tako, da bo sposobno zagotoviti racionalno in učinkovito zaščito občanov, družbenega in zasebnega premoženja, tudi uresničuje.

ELEMENTI ZA SESTAVO SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O TEMELJH PLANA OBČINSKE TELESNO-KULTURNE SKUPNOSTI ZA SREDNJEROČNO OBDOBJE 1980–1985 IN DOLGOROČNO OBDOBJE 1986–1995

Na podlagi določil zakona o temeljih sistema družbenega planiranja in družbenem planu Jugoslavije (Uradni list SFRJ, št. 6/76) in sklepov 5. seje skupščine Telesnokulturne skupnosti občine Jesenice z dne 7.3.1979 je izvršni odbor skupščine Telesnokulturne skupnosti občine Jesenice na svoji 13. seji dne 22.10.1979 sprejel predlog elementov za sestavo samoupravnega sporazuma o temeljih plana Občinske telesnokulturne skupnosti Jesenice za srednjeročno obdobje 1981–1985 in dolgoročno obdobje 1986–1995 in sklenil gradivo posredovati v javno razpravo.

1. točka

Predlog elementov za sestavo samoupravnega sporazuma o temeljih plana Občinske telesnokulturne skupnosti Jesenice (v nadaljnjem besedilu: OTKS), za srednjeročno obdobje 1981 do 1985 in dolgoročno obdobje 1986–1995, oblikujejo delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovni ljudje v krajevnih skupnostih kot uporabniki ter delavci v temeljnih organizacijah združenega dela (OO Sindikata) ter društvi kot izvajalci dejavnosti na področju telesne kulture, po postopku, ki ga določajo njihovi samoupravni akti.

Na podlagi tako oblikovanih elementov, ki ga uskladijo še delegati zbora uporabnikov v skupščini OTKS Jesenice, pripravi skupščina OTKS Jesenice samoupravni sporazum o temeljih plana in razvoja telesnokulturne dejavnosti v občini Jesenice od 1981–1985 oziroma 1986–1995.

2. točka

Na podlagi ocene stanja in potreb telesnokulturne dejavnosti ter ocene materialnih možnosti se s temi elementi oblikujejo naslednji cilji in izhodišča v obdobju 1981–1985:

- Obseg potreb po posameznih vrstah telesnokulturnih storitev in kvaliteta teh storitev;
- Obseg in kvaliteta programov storitev, ki jih izvajalci lahko zagotovijo ob danih kadrovske in materialnih zmogljivostih.
- Sredstva, ki jih bodo uporabniki združevali za:
 - izvajanje telesnokulturnih storitev,
 - vzdrževanje objektov in naprav in
 - opravljanje drugih nalog.
- a) Nove naložbe v telesnokulturne objekte in naprave v cilju povečanja obsega in kvalitete storitev.
- b) Izobraževanje in usposabljanje kadrov v telesni kulturi.
- Povračila za posamezne programe storitev oz. cene glede na normative in standarde za posamezne storitve, po vrstah storitev.
- Potrebna sredstva za izvedbo nalog OTKS in za uresničevanje skupnih nalog v republiki, skupaj z drugimi Telesnokulturnimi skupnostmi.

3. točka

Realizacijo izhodišč in ciljev iz 2. točke tega predloga bo potrebno zagotoviti s sprejemom samoupravnega sporazuma o temeljnih plana za srednjeročno in dolgoročno plansko obdobje. V samoupravnem sporazumu o temeljnih plana OTKS za srednjeročno obdobje bo potrebno določiti obseg telesnokulturne dejavnosti, storitve, naložbe v telesnokulturne objekte in uresničevanje skupnih nalog.

- Za izvršitev nalog telesnokulturne dejavnosti po predlogu analize razvojnih možnosti in smernic bo potrebno združiti skupna sredstva za razvoj obstoječih športnih dejavnosti v občini:
 - hokey v obstoječem obsegu z večjo kvaliteto,
 - košarko v sedanjem obsegu, vendar z boljšo kvaliteto,
 - nogomet v članski in mladinski konkurenci kot občinski selekciji v amaterskem tekmovalnem sistemu v republiki,
 - odbojka kot občinska selekcija v republiških tekmovalnih sistemih,
 - smučanje v okviru selekcije Občinske smučarske zveze z udeležbo na vseh domačih tekmovalnih in sicer do državnega prvenstva v alpskih, tekaških in skakalnih disciplinah,
 - judo razviti do kvaliteten dosežkov z možnostjo udeležbe na vseh tekmovalnih v državi,
 - šah je v okviru občinske selekcije potrebno razviti v konstantno republiško kvaliteto,
 - plavanje razviti do možnosti udeležbe na vseh tekmovalnih v republiki in državi,
 - strelstvo razviti kot šport s sodelovanjem na vseh nivojih tekmovalja v državi,
 - gimnastiko razviti iz rekreativne v športno-tekmovalno dejavnost,
 - alpinistični dejavnosti omogočiti razvoj v še višjo kvaliteto.

Športna dejavnost se smatra, da je dosežena tedaj, ko ekipa ali posameznik doseže kvaliteto, ki omogoča redno sodelovanje na uradnih tekmovalnih republike (izven občine). Vrhunska športna dejavnost se smatra tedaj, ko doseže kvaliteto sodelovanja v zveznih tekmovalnih in dosega mesta, ki ga po zveznih načelih uvršča v zvezni razred. Vse navedene obstoječe dejavnosti in novo oblikovane dejavnosti, ki dosežejo navedene kriterije, uvrščamo v programe, ki se financirajo iz združenih sredstev v okviru OTKS.

II. Rekreativne dejavnosti se smatrajo vse športne dejavnosti, ki ne dosegajo kriterijev športne dejavnosti in se izvajajo za rekreativne osebne potrebe delavcev in občanov.

V rekreativne dejavnosti naše občine štejejo smučanje, drsanje, kegljanje na ledu in asfaltu, tenis, plavanje, nogomet, odbojka, rokomet, šah, streljanje, balinanje, sankanje, telovadba... V telesni kulturni minimum na področju telesnokulturne rekreacije pa spadajo hoja v gore in naravo, udeležba na pohodih, teki, kolesarstvo, rezne igre z žogo in drugo.

Nosilci rekreativne dejavnosti na področju telesne kulture so društva, osnovne organizacije sindikata – odbori za rekreativno dejavnost delavcev, odbori za rekreativno dejavnost v krajevnih skupnostih, šolska športna društva in drugi organizatorji prireditel z množično udeležbo ali športnih iger. Nosilci so lahko poleg telesnokulturnih organizacij tudi družbenopolitične organizacije.

Za področje telesnokulturne rekreacije se ustanovijo osnovni pogoji, kot so tereni, prostori in rekviziti; financirajo pa se po predloženih programih z neposredno menjavo dela. To je praviloma v organizacijah združenega dela ali krajevnih skupnostih oz. v ustanovljenih temeljnih enotah telesnokulturnih skupnosti.

III. Nosilci vzdrževanja telesnokulturnih objektov so upravljalci objektov (društva in delovne organizacije). Delovna skupnost za vzdrževanje telesnokulturnih objektov v občini vzdržuje objekte na področju mesta Jesenic in tudi druga, na način, ki se določa s posebnim samoupravnim sporazumom o vzdrževanju telesnokulturnih objektov. Uporaba telesnokulturnih objektov je dostopna vsem organiziranim oblikam telesnokulturne dejavnosti, upravljalci objektov pa določajo ceno uporabe, ki se formira na podlagi z zakonom določenih elementov strukture cene.

Investicijsko vzdrževanje objektov se izvaja po predloženih programih preko delovne skupnosti za vzdrževanje objektov. Sredstva za izvajanje teh programov se združujejo v okviru OTKS ali pa z neposredno menjavo dela.

IV. Glede na oceno sedanjega stanja je ugotovljeno, da v občini zaostajamo za potrebami sodobnih objektov, ki bi omogočali hitrejši razvoj športa in rekreacije, zato je potrebno, da združeno delo odloči v sledečem srednjeročnem obdobju dokončati, rekonstruirati in zgraditi sledeče objekte:

- dokončati in rekonstruirati športno-kulturno halo v več namenski objekt,
- razširiti in urediti smučišča v Španovem vrhu,
- ob športno-kulturni dvorani zgraditi dvorano v velikosti rokometnega igrišča,
- zgraditi umetno drsališče v Kranjski gori,
- pri Centru srednjih šol zgraditi še eno telovadnico,
- zgraditi telovadnico pri osnovni šoli Koroška Bela,
- dograditev igrišč ob varstvenih ustanovah (vrtec),
- urediti in posodobiti rekreacijske centre na Kresu, Završnici, na Kočni, v Mojstrani–Mlače, v Planici in Ukovi,
- ureditev in izgraditev športnih igrišč s tekaškimi stezami in lahkoatletskimi napravami v okviru potreb športne dejavnosti mesta in rekreativne dejavnosti krajevnih skupnosti,
- pripraviti projekte in prirediti za gradnjo mestnega stadiona. Posodobiti planinske postojanke in zgraditi planinsko postojanko na Golici.

V. V samoupravnem sporazumu o temeljnih plana bodo določeni standardi in normativi za izdelavo storitev in programov ter njihova kvaliteta in cena.

4. točka

Za izvršitev nalog in izvajanje dejavnosti po pregledu analize razvojnih možnosti in smernic za izvedbo srednjeročnega plana 1981–1985 bo potrebno za razvoj telesnokulturne dejavnosti in gradnjo objektov zagotoviti skupno naslednja sredstva:

- za dejavnost 65 milijonov din
 - za rekonstrukcijo in izgradnjo telesnokulturnih objektov 65 milijonov din.
- Skupaj je potrebno zbrati 130 milijonov din. (po cenah iz l. 1980).

5. točka

V samoupravnem sporazumu o temeljnih plana OTKS bo potreba sredstev podana po sledečih postavkah:

- združevanje sredstev za športno dejavnost,
- sredstva za rekreativno dejavnost po neposredni menjavi dela,
- sredstva za strokovno izobraževanje strokovnih kadrov in telesnokulturnih delavcev,
- sredstva za amortizacijo telesnokulturnih naprav in objektov,
- sredstva za investicijsko vzdrževanje telesnokulturnih objektov in naprav,
- sredstva za izgradnjo novih telesnokulturnih objektov,
- odplačila kreditov,
- sredstva za izvedbo skupnih nalog OTKS,
- sredstva skupnih nalog in solidarnosti TKS SR Slovenije,

6. točka

Za dosego ciljev in realizacijo dejavnosti iz 3. točke tega predloga bodo v sledečem srednjeročnem obdobju 1981–1985 potrebna sledeča finančna sredstva:

- za športno dejavnost bo potrebno združiti sredstva v okviru prispevne stopnje v višini 40 milijonov din,
- za rekreativno dejavnost preko neposredne menjave dela na podlagi programov dela in posebnih sporazumov in pogodb bodo OZD iz sklada skupne porabe namenile 15,5 milijona din,
- za izobraževanje strokovnih in telesnokulturnih delavcev, ki se bodo na podlagi srednjeročnega načrta združevala v OTKS v višini 2 milijona din,
- za amortizacijo telesnokulturnih naprav in objektov ter za tekoče in investicijsko vzdrževanje 30 milijonov din,
- za dejavnost skupnih nalog OTKS 2,5 milijona din in
- za dejavnost republiških skupnih nalog in solidarnosti 5 milijonov din.

7. točka

Sredstva iz 6. točke tega predloga bodo zagotovljena preko svobodne menjave dela, neposredne svobodne menjave dela, iz neposrednih prispevkov delavcev in občanov (vstopnine), s samopriskrbi in v drugih oblikah združevanja sredstev.

Podpisniki samoupravnega sporazuma temeljnega plana soglašajo, da se sredstva po posredni in neposredni menjavi dela združujejo trajno brez obveznosti povračila.

8. točka

Izvajalci telesnokulturne dejavnosti bodo na podlagi 3. točke tega predloga oblikovali programe storitev po:

- obsegu in kvaliteti,
 - tehničnim in delovnim normativih in
 - cenah storitev ali programa.
- Predloge za oblikovanje elementov iz te točke pričakujemo od izvajalcev telesnokulturne dejavnosti v skladu z določili 99. člena osnutka Zakona o družbenem planiranju.

Obseg dejavnosti skupnosti je v mejah pravic zavarovancev in upokojencev odvisen od demografskih gibanj, od družbeno-ekonomskega razvoja republike in materialnih možnosti združenega dela.

Zato bodo v planskem obdobju 1981–1985 temeljni cilji in naloge skupnosti v planskem obdobju:

– nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in zagotovitev učinkovitega delovanja delegatskega sistema. Zato bo skupnost v skladu z novim samoupravnim in družbenoekonomskim položajem delavca v združenem delu in skladno z njegovo pravico, da razpolaga z ustvarjenim dohodkom prek delegatskega sistema, zagotavljala sodelovanje pri določanju ciljev in pri izvajanju pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Skupnost si bo zato prizadevala za poglobljanje delegatskega sistema kot široke množične podlage samoupravne organiziranosti družbe ter demokratičnega odločanja občanov o bistvenih vprašanjih družbenega življenja;

– aktivno sodelovanje pri nadaljnjem izpolnjevanju sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja v skladu z ustavnimi določili in določili zakona o združenem delu. Zato si bo kot samoupravna interesna skupnost za pokojninsko in invalidsko zavarovanje prizadevala za oblikovanje novega sistema zavarovanja, ki bo zavarovancem omogočal pravice v skladu z njihovim minulim delom ter jim po načelih vzajemnosti in solidarnosti zagotavljal socialno varnost;

– nadaljnje poglobljanje družbenoekonomskih odnosov v skupnosti in v zvezi s tem spodbujanje samoupravnega sporazumevanja delavcev v združenem delu za zadovoljevanje skupnih potreb oziroma za združevanje sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Pri tem bomo zagotavljali materialno podlago za uresničevanje pravic zavarovancev in uživalcev pravic v skladu z materialnimi možnostmi družbe in v skladu z dogovorjeno politiko na področju skupne porabe v obdobju od 1981 do 1985. leta;

– vključevanje skupnosti v družbenoekonomske tokove in njen prispevek k stabilizacijski politiki in za skladen družbeni razvoj;

– povečanje realne vrednosti pokojnin v skladu z naraščanjem poprečnih realnih osebnih dohodkov zaposlenih in opredelitev narave pokojnin kot nadaljevanje izplačevanja osebnih dohodkov;

– naloga skupnosti je, da ugotovi predvidene potrebe uživalcev pravic, zagotovi dolgoročno in stabilno financiranje skupnosti in da upošteva interese združenega dela, prispeva h krepitvi materialne podlage družbe;

– spodbujanje daljšega aktivnega dela zavarovancev, s sistemskimi in s praktičnimi ukrepi na področju invalidskega varstva, rehabilitacije in zaposlovanja delovnih invalidov pa zmanjševanje števila invalidskih upokojitev. To bo lahko skupnost dosegla predvsem s preventivnimi ukrepi, z učinkovitejšo rehabilitacijo in z ustreznim zaposlovanjem delovnih invalidov v skladu z ugotovitvami znanstveno-raziskovalnega dela;

– zavarovalno dobo, ki se šteje s povečanjem bo skupnost priznala samo za tista dela in naloge, na katerih je delo posebno težavno in delavčevemu zdravju škodljivo in če navkljub varstvenim in tehnološkim ukrepom ne bo mogoče izboljšati delovnih razmer. Pri tem ta institucija ne sme postati instrument prezgodnjega upokojevanja in nadomestilo za druge ukrepe za varovanje zdravja in delovne sposobnosti delavcev. Pri tem naj bi se zavarovalna doba upoštevala le pri invalidskem zavarovanju in ne pri pokojninskem zavarovanju;

– sodelovanje v družbenopolitičnih skupnostih, organizacijami združenega dela, samoupravnimi interesnimi skupnostmi in z organizacijami upokojencev ter delovnih invalidov, da bi skupno reševali aktualna vprašanja, ki zadevajo sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja;

– nadaljnji razvoj informativne dejavnosti kot sredstva za čimboljše delovanje delegatskega sistema;

– krepitev splošne ljudske obrambe in družbene samozagrade v skladu s pomenom in vlogo pokojninskega in invalidskega zavarovanja;

– pospeševanje znanstveno-raziskovalne dejavnosti na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja v sodelovanju z znanstveno-raziskovalnimi in z drugimi institucijami na podlagi programa in pri nalogah, ki imajo teoretičen in praktičen pomen za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

3. Razvoj dejavnosti skupnosti

3.0. Razvoj samoupravnih odnosov

Samoupravno organiziranje in razvoj samoupravnih odnosov v skupnosti je zelo pomembno, saj delavci v združenem delu in drugi delovni ljudje združujejo znatna sredstva iz svojega dohodka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in v skladu z načelom vzajemnosti in solidarnosti zagotavljajo socialno varnost sebi in svojim neposrednim družinskim članom.

Zato je eden izmed ciljev družbenoekonomskega razvoja skupnosti v naslednjem srednjeročnem obdobju razvoj samoupravnih odnosov. Pri tem sta pomembni naslednji nalogi:

a) Delegatski sistem

V skladu z novim samoupravnim družbenoekonomskim položajem delavca v združenem delu in z njegovo pravico neposrednega odločanja o delitvi doseženega dohodka v temeljnih organizacijah združenega dela kot tudi na področju družbene reprodukcije je potrebno prek delegatskega sistema dosledneje

zagotoviti sodelovanje delavcev pri opredeljevanju ciljev in nalog ter pri uresničevanju pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Skupnost se bo zato zavzemala za poglobljanje delegatskega sistema kot široke množične podlage samoupravne organiziranosti družbe ter demokratičnega odločanja delovnih ljudi in občanov o bistvenih vprašanjih družbenega življenja.

b) Uveljavljanje pravic, obveznosti in odgovornosti

V naslednjem planskem obdobju bodo zavarovanci in upokojenci v skladu s samoupravnim sporazumom o samoupravni organiziranosti in nalogah skupnosti in statutom skupnosti urejali vsa pomembnejša vprašanja, ki zadevajo njihove pravice, dolžnosti in odgovornosti.

Zavarovanci in upokojenci bodo na samoupravni podlagi po načelu vzajemnosti in solidarnosti uresničevali svoje pravice, ki so zajete v določbah pravilnika o postopku za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Ker bomo v naslednjem srednjeročnem obdobju sprejeli nov zvezni zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, bo nujno potrebno, da bo skupnost sodelovala v pripravah novega republiškega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter drugih predpisov, ki prav tako urejajo to področje. Hkrati bo usklajevala in izpopolnjevala svoje statutarne določbe in določbe pravilnika o postopku za uresničevanje samoupravnih pravic zavarovancev in upokojencev ter prilagodila svojo samoupravno organiziranost novim rešitvam.

Za doslednejše uveljavljanje samoupravnih pravic v skupnosti in za učinkovitejšo varstvo pravic zavarovancev in upokojencev bo skrbelo posebno sodišče združenega dela pokojninskega in invalidskega zavarovanja in starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji. V pristojnosti tega sodišča so skoraj vsi spori iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih razmerij, ki jih določata oba zakona o sodiščih združenega dela in ki bodo nastali v skupnosti, posebej pa še:

3.1. Razvoj pokojninskega sistema

Nadaljnje oblikovanje sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja mora zagotoviti pravice delovnih ljudi in občanov ter upokojencev, da bodo odločili o vseh pravicah in obveznostih, zlasti pa o združevanju in uporabi sredstev v skladu z ekonomskimi možnostmi in potrebami združenega dela oziroma v skladu z družbenim razvojem.

Zato bo v naslednjem petletnem obdobju skupnost sodelovala pri oblikovanju novega pokojninskega in invalidskega sistema in se zavzemala zlasti za to:

– da bodo v novem sistemu uveljavljeni ustrezni družbenoekonomski odnosi na podlagi prispevka k rezultatom združenega dela;

– da bo novi sistem postal sestavni del dohodkovnih odnosov v združenem delu ter da bo status upokojenega delavca temeljil na njegovem osebnem prispevku, ki ga je dal s svojim živim in minulim delom;

– da bo v tem sistemu poleg načela delitve po delu upoštevano tudi načelo solidarnosti in vzajemnosti;

– da bodo delavci postali odločujoč dejavnik v delovanju novega sistema ter pri odločanju o posameznih pravicah in obveznostih;

– da bo planiranje in združevanje sredstev na tem področju postalo del celovitega sistema družbenega planiranja;

– da bo v novi sistem vgrajen ustrezen sistem financiranja tega področja.

3.2. Gibanje števila uživalcev pokojnin in gmotni položaj upokojencev

a) Število uživalcev pokojninskih prejemkov po vrstah

Planiranje gibanja števila uživalcev vseh treh vrst pokojnin za srednjeročno plansko obdobje 1981–1985 je zahtevna in težavna naloga. Za to obdobje je namreč značilen že v prejšnjem obdobju začet proces normalizacije odnosov tako v strukturi prebivalstva kot tudi v strukturi aktivnih zavarovancev.

Posledice vojne, ki so se kazale v zmanjšanju števila pripradnikov posameznih generacij, postopoma izginjajo. »Drevo življenja«, ki kaže sliko prebivalstva glede na njegovo starostno strukturo, postaja normalno razvejano. Upošteva starostno strukturo aktivnih zavarovancev lahko ugotovimo, da se bo iz leta v leto povečevalo število tistih, ki bodo izpolnili pogoje za priznanje pravice do starostne pokojnine – v prvih letih planskega obdobja le z dopolnitvijo predpisane starosti, v nadaljnjih pa tudi z dopolnitvijo pokojninske dobe. Glede na to, da je sorazmerno visoko število tistih, ki že izpolnjujejo pogoje za upokojitev, so pa še vedno aktivni, sodimo, da se ne bodo več ponovile zakonitosti iz prejšnjih obdobj, ki so omogočale dokaj realno ocenjevanje gibanja števila strošnih upokojencev. Predvidevamo pa tudi, da se bo število invalidskih in družinskih upokojencev gibalo v dosedanjih mejah.

Če se bodo uresničila predvidevanja o prirastu števila novih upokojencev v letih 1979 in 1980, bo v naslednjem srednjeročnem obdobju, upošteva stopnjo umrljivosti slovenskega prebivalstva, ugotovljeno ob popisu v letu 1973, kakih 40.000 zavarovancev izpolnilo pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine po veljavnih predpisih samo z dopolnitvijo ustreznih starosti, kakih 25.000 pa še z dopolnitvijo predpisane pokojninske dobe.

Če upoštevamo poprečno dobo uživanja posamezne vrste pokojnine se bo proti koncu obdobja nekoliko povečala tudi stopnja odpadanja uživalcev. Dejstvo je, da je sedaj med vsemi

**PREDLOG ELEMENTOV IN KAZALCEV ZA SKLEPANJE SAMOUPRAVNEGA
SPORAZUMA O TEMELJNIH PLANA SKUPNOSTI SOCIALNEGA SKRBTVA
ZA OBDOBJE 1981 – 1985**

Zap. št.	Element	Vrednost dog. nalog v cenah 1978 za leto 1980	Vrednost novih še nedogovor. nalog v cenah 1978	1981	1982	1983	1984	1985	Popr. stop. realne rasti za 1981/85
1.	Obseg dela delavcev OSSS izražen s številom točk in vrednostjo točke	2.461.000		3.086.000	3.224.000	3.389.000	3.521.000	3.680.000	8,4
1.1.	Dosedanje naloge – št. točk 13.125 – vr. točke 187.50	2.461.000		2.572.000	2.687.000	2.808.000	2.935.000	3.067.000	4,5
1.2.	Nove naloge – št. točk 2.621 – vr. točke 187.50		482.000	514.000	537.000	581.000	586.000	613.000	–
2.	Zavodsko varstvo odr.	2.350.000		2.528.000	2.640.000	2.817.000	2.929.000	3.041.000	5,3
2.1.	Splošni socialni zavodi – štev. oskrbov. – popr. cena oskrb. dne	2.153.000		2.265.000	2.377.000	2.488.000	2.600.000	2.712.000	4,7
		135		142	149	156	163	170	
2.2.	Posebni socialni zavodi – štev. oskrbov. – popr. cena oskrb. dne	197.000		263.000	263.000	329.000	329.000	329.000	10,8
		3		4	4	5	5	5	
3.	Zavod. varstvo mlad. letnikov v org. za usposabljanje in vzgojnih zavodih – število primerov – popr. cena oskrb. dne	1.715.000		1.762.000	1.808.000	1.993.000	1.993.000	1.993.000	3
		37		38	39	43	43	43	
4.	Rejništvo otrok – število rejencev – popr. višina rej. – mesečni stroški zavarov. rejnic	676.000		700.000	700.000	700.000	700.000	700.000	0,1
		24		25	25	25	25	25	
		2.315							
5.	Družbene denarne pomoči	897.000	628.200	1.547.500	1.556.500	1.560.500	1.569.500	1.573.500	11,9
5.1.	Stalne den. pom.	747.000	628.200	1.393.500	1.393.500	1.393.500	1.393.500	1.393.500	13,3
5.1.1.	DDP kot edini vir preživlj. – število primerov a) dogovorjeni del – višina DP b) nedogovorjeni del – višina DP	201.000	140.000	341.000	341.000	341.000	341.000	341.000	11,1
		15	15	15	15	15	15	15	
		201.000	201.000	201.000	201.000	201.000	201.000	201.000	0
		1.119	1.119	1.119	1.119	1.119	1.119	1.119	
5.1.2.	DDP kot dopolnilni vir preživlj. – število primerov a) dogovorjeni del – višina DP b) nedogovorjeni del – popr. višina DP	535.000	488.200	1.052.500	1.052.500	1.052.500	1.052.500	1.052.500	14,5
		90	90	95	95	95	95	95	
		535.000	535.000	564.300	564.300	564.300	564.300	564.300	1,1
		495	495	495	495	495	495	495	
5.2.	Začasne den. pom. – štev. prejemnikov – poprečni znesek na l. upravič.	79.000		79.000	85.000	85.000	90.000	90.000	2,6
		28		28	30	30	32	32	
5.3.	Enkratne den. pomoči – število prej. – povprečno – število EDP	71.000		75.000	78.000	82.000	86.000	90.000	4,8
		76		80	84	88	92	96	
6.	Razvrščanje razvoj. no motenih otrok in mladostnikov – štev. primerov – stroški za 1 prim.	27.000		27.000	27.000	27.000	27.000	27.000	0
		20		20	20	20	20	20	
7.	Zakonske svetovalnice (ocena)	60.000		61.200	62.500	63.600	65.000	66.300	2
8.	Delavnice za delo pod posebnimi pogoji (ocena) – število primerov	291.840		1.050.000	1.100.000	1.160.000	1.215.000	1.280.000	–
		16		18	20	22	24	24	
9.	Anuitete – odplačevanje kredita za izgradnjo soc. zavoda	169.960		169.960	169.960	169.960	169.960	169.960	–
10.	Sofinanciranje nege na domu (ocena)	60.000		63.000	66.000	69.000	72.000	75.000	4,6
11.	Sofinanciranje dejavnosti humanitar. nih org. in društev	248.000		260.000	270.000	280.000	300.000	310.000	4,6
12.	Ostale dogovorjene naloge	163.000		170.000	175.000	180.000	185.000	190.000	3,1
13.	Investicije	200.000	400.000	400.000	400.000	400.000	400.000	400.000	14,9
13.1.	Za izgradnjo soc. zavoda	200.000		–	–	–	–	–	–
13.2.	Za poslovne prostore Centra za socialno delo		400.000	400.000	400.000	400.000	400.000	400.000	–
14.	Solidarnostni program	584.000		905.000	840.000	865.000	888.000	713.000	4,1
15.	Program skupnih nalog	679.000		699.000	726.000	752.000	761.000	573.000	0,7
	Potrebna sredstva za izvedbo dogovorjenih nalog	10.697.800		11.886.460	12.199.760	12.816.860	13.181.260	13.150.560	4,2
	Potrebna sredstva za izvedbo še nedogovorjenih nalog	–		1.542.200	1.565.200	1.589.200	1.614.200	1.641.200	–
		10.697.800		13.428.660	13.764.960	14.406.060	14.795.460	14.791.760	6,7

7. Razširjena regijska solidarnost	1.795	2.181	1.553	2.762	3.381	11.672
B) v republiki						
8. Nadomestila OD kmetom	172	171	166	163	160	832
9. Republiška solidarnost za zagotovitev programa	12.803	12.330	12.048	11.638	8.277	57.006
SKUPAJ	28.696	30.561	31.652	34.823	34.817	160.549
III. RAZČLENITEV INVESTICIJ						
1. Dokončanje investicij	7.341	695	–	–	–	8.036
2. Verificirane investicije	5.339	2.602	9.744	–	–	23.427
3. Evidentirane investicije	3.337	12.147	4.873	14.076	5.367	43.608
SKUPAJ	16.017	15.444	14.617	14.451	14.542	75.071
Program investicij se obravnava regijsko!						
IV. VNAŠANJE INVESTICIJ V DEJAVNOST						
1. Dokončanje investicij	3.401	4.200	4.200	4.200	4.200	20.201
2. Verificirane investicije	–	1.305	1.305	1.305	1.305	5.220
3. Evidentirane investicije	–	128	1.750	1.768	1.949	5.595
SKUPAJ	3.401	5.633	7.255	7.273	7.454	31.016

OBČINSKA SKUPNOST ZA ZAPOSLOVANJE ANALIZA

RAZVOJNIH MOŽNOSTI V OBDOBJU 1981 – 1985 IN ELEMENTI ZA SKLEPANJE SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV O TEMELJNIH PLANA ZAPOSLOVANJA

I. RAZVOJNE MOŽNOSTI V LETIH 1981 DO 1985

Razvojne cilje na področju zaposlovanja opredeljujejo razvojni cilji družbenopolitične skupnosti – občine in republike, ki predstavljajo usmeritev v dinamičen in intenziven gospodarski razvoj. Dosegli ga bomo predvsem z vlaganji v kapitalno intenzivne dejavnosti ter nove tehnike in tehnologije na področju materialne proizvodnje ob sočasnem zmanjševanju pomena delovno intenzivnih dejavnosti ter ohranjanju doseženega nivoja v storitvah terciarnega sektorja ter družbenih dejavnosti.

Povprečna letna stopnja rasti zaposlenosti bo po smernicah družbenoekonomskega razvoja občine 1%, ki bo realiziran ob uresničitvi ostalih, v tem dokumentu opredeljenih ciljev. Pri tem lahko pričakujemo nižjo stopnjo od te v industriji, višjo pa v terciarnih dejavnostih in na področju družbenih služb.

Predvidevamo, da bo delež strokovnih kadrov v letu 1985 predstavljal 23 % delavcev, in sicer 3 % na visoki stopnji, 4 % na višji in 16 % na srednji stopnji strokovnosti.

Ob predvideni dinamiki gospodarskega razvoja in zaposlovanja ne bo prihajalo do obsežnejših pojavov brezposelnosti. Kontingent začasno brezposelnih delavcev oziroma iskalcev zaposlitve se bo omejeval na stopnji 1,3 % zaposlenosti, kar pomeni cca 220 delavcev. Med njimi bo še vedno cca 20 % kandidatov, ki bodo pred zaposlitvijo potrebovali usposabljanje oz. aktiviranje svojih preostalih delovnih zmognosti.

Glede na planirano dinamiko zaposlovanja lahko pričakujemo približno 900 novih potreb letno, za katere bo potrebno pridobivanje delavcev.

Ob izkoriščenih kadrovskih rezervah in nizkem deležu začasne nezaposlenosti bo najpomembnejšo ponudbo delavcem predstavljal priliv iz šol. Ta se bistveno ne bo povečal ampak bo tudi v prihodnjih letih predstavljal cca 460 delavcev letno ali 50 % novih potreb.

Ob pričakovanih novih potrebah po delavcih lahko pričakujemo nujnost pridobivanja cca 400 delavcev letno iz drugih krajev in republik. Ob njihovem zaposlovanju bo treba zagotavljati minimalne standarde življenjskih in kulturnih pogojev pri zaposlovanju.

Smeri razvoja dejavnosti skupnosti za zaposlovanje bodo morale vsebovati potrebne aktivnosti za doseg planiranih ciljev in odstranjevanje oz. blažitev pričakovanih neskladij.

Na področju poklicnega usmerjanja in štipendiranja bo potrebno vzpostaviti več sodelovanja med OZD in šolami, medtem ko bo poklicna vzgoja predmet dela šol, pa bomo mi delovali organizatorsko in povezovalno ter pripravljali informativno gradivo. Potrebno bo več kvalitetnejšega individualnega dela, priprav publikacij ipd. V to aktivnost bo treba pritegniti tudi srednje šole.

Število štipendij iz združenih sredstev bo upadalo, krepilo pa se bo kadrovske štipendiranje.

Na področju strokovnega usposabljanja bo treba več sodelovanja pri pripravljanju programov, posebno za manjše OZD, izboljšati spremljanje uspešnosti procesov usposabljanja, sodelovati pri prekvalifikaciji delavcev s suficitarnimi poklici in preusposabljanju viškov, ki bodo nastali zaradi tehnoloških izboljšav oz. preusmeritev.

Na področju usposabljanja in zaposlovanja invalidov bomo dosegli časovno usklajenost posameznih faz postopka, sodelovali bomo z OZD in drugimi dejavniki. Od evidentiranih kandidatov bo letno obravnavanih 20 oseb.

Izvajali bomo nadaljnje postopke za ustanovitev Rehabilitacijskega centra na Gorenjskem za kar je v teku širša razprava, ki

bo opredelila točnejšo lokacijo centra in način finansiranja njegove izgradnje.

Pri posredovanju v zaposlitev moramo doseči popolnejše zajetje priliva iz šol, višji odstotek posredovanja premestitev, večjo stopnjo v organiziranosti medrepubliškega zaposlovanja, tesnejše sodelovanje z OZD in spremljanje izvajanja samoupravnega sporazuma o minimalnih standardih pri zaposlovanju ter vzpostaviti potrebne evidence naših delavcev na začasnem delu v tujini.

Pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti, ki so zakonsko določene se bistveno ne bodo spreminjale. Njihov obseg se bo povečeval v skladu s povečanjem oz. z razširitvijo dejavnosti na tem področju. Povečali pa se bodo izdatki, ki izvirajo iz teh pravic zaradi osnov pri izračunih, ki se letno spreminjajo.

V okviru analitične in planske dejavnosti bomo spremljali gibanje zaposlenosti in druge elemente kadrovske politike ter opozarjali na odstopanja od planskih predvidevanj, proučevali kadrovske vire in potrebe po kadrih, pripravljali potrebne planske dokumente in sodelovali pri planiranju v občini, pripravljali mnenja o možnostih pokrivanja potreb pri investicijskih projektih ter dograjevali statistično in evidenčno osnovo za operativne in analitične oz. planske naloge.

V informativni dejavnosti bomo obdržali obstoječe oblike informiranja in jih obogatili z novimi rešitvami, dograjevanjem delegatskega informiranja in smotne organizacije publicistične dejavnosti.

V tem srednjeročnem obdobju pričakujemo utrjevanje pravic uvedene samoupravne organiziranosti. V dokumente občinske skupnosti za zaposlovanje bodo vnešene tudi vse novosti, ki se bodo nanašale na področje samoupravnega delovanja in jih bo prinesel zakon o osnovah svobodne menjave dela ter zakon o usmerjenem izobraževanju. Prizadevali si bomo za racionalno samoupravno organiziranost v smeri združevanja samoupravnega odločanja na področju zaposlovanja in štipendiranja.

Delovanje strokovne službe bo racionalno, smotno in učinkovito ter v skladu s sprejetimi zakonskimi spremembami ter političnimi stališči. Rast zaposlenosti bo dosegla 2,5 % letno, kar pomeni 1 delavec skupne strokovne službe za vseh pet gorenjskih občin. Vsaka drugačna rešitev bo morala imeti kot osnovo utemeljitev oz. izraženo potrebo delavcev v združenem delu.

Ob dosedanjih spoznanjih v zvezi z organiziranostjo in delom strokovnih služb v samoupravnih interesnih skupnostih ne načrtujemo povečanja števila zaposlenih delavcev, ki opravljajo operativne naloge za občino Radovljica. V kolikor bo v teku razvoja prišlo do drugačnih spoznanj in rešitev, bodo pripravljeni novi predlogi.

II. ELEMENTI IN KAZALCI ZA OPREDELITEV OBVEZNEGA PROGRAMA SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE

Zap. št.	Naziv elementa	Kazalec Naziv	Količina 1978	1981 1985	Vrednost 1978 v 000
1.	Ugotavljanje in zadovoljevanje potreb po delavcih organizacij združenega dela in posredovanja dela ter nudenje strokovne pomoči pri zagotavljanju zaposlitve brezposelnim osebam in iskalcem zaposlitve	Število iskalcev zaposlitve, ki so bili vključeni v delo s pomočjo neposredne ali posredne svetovalne pomoči skupnosti za zaposlovanje	510	637	206
	a) Število v delo vključenih delavcev, ki so se vrnili z začasnega dela v tujini s pomočjo skupnosti za zaposlovanje		19	27	
2.	Varovanje pravic, vzdrževanje stikov in informiranje delavcev na začasnem delu v tujini, pospeševanje njihovega vračanja in zaposlovanje v domovini				27

Zap. št.	ELEMENT	Letne stopnje rasti sredstev (v cenah 1978)						Poprečno 1981 - 1985
		1978	1981	1982	1983	1984	1985	
1	2	3	4	5	6	7	8	
11.	Delež dohodka za zdravstveno varstvo v neposredni svobodni menjavi dela							
12.	Delež SKUPAJ	—	23,9	6,4	6,2	6,5	5,6	9,5
13.	dohodka — medicinsko dela	—	—	—	—	—	—	—
14.	za zdrav- Od — zobozdravstveno varstvo	—	13,2	13,4	12,4	12,4	12,4	12,7
15.	stveno — druge oblike osnovnega zdravstvenega varstva	—	17,5	8,7	8,7	8,9	8,9	10,5
16.	varstvo tega — specialistično ambulantno dejavnost	—	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1
17.	v zdrav- — bolnišnično in zdraviliško dejavnost	—	12,9	9,0	7,9	6,1	6,3	8,4
18.	stvenih za: — zdravlila in ortopedske pripomočke	—	6,2	6,2	6,2	6,2	6,2	6,2
19.	skupnostih — reševalne prevoze	—	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
20.	(v %) — nadomestila in druga izplačila	—	8,3	10,2	9,1	9,0	9,4	9,2
21.	— investicije skupaj	—	53,0	12,1	6,2	4,2	3,2	3,2
22.	— solidarnost na ravni regije	—	61,4	13,8	4,5	27,0	13,7	—
23.	— solidarnost na ravni SR Slovenije (glej posebno prilogo)	—	—	3,7	2,3	3,4	28,9	—
	— skupni program na ravni SRS	—	16,1	4,0	4,1	3,9	3,9	6,3
24.	Delež osebnega prispevka uporabnikov (participacij) za zdravstveno storitve (v %)	—	23,9	6,4	6,2	6,5	5,6	9,5

*) Preračun sredstev za zdravstveno varstvo po veljavni prispevni osnovi!

Delež dohodka za zdravstveno varstvo v zdravstvenih skupnostih SKUPAJ, preračunan v odstotek prispevka od osnove: (bruto) osebni dohodek

ELEMENTI KRAJEVNE SKUPNOSTI ZA SKLEPANJE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O TEMELJIH PLANA OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI JESENICE								
Zap. št.	LEMENTI	1978	1981	1982	1983	1984	1985	Skupaj 1981 - 1985
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Število prebivalcev na enega zdravnika v osnovni zdravstveni dejavnosti v občini (BREZ PREVENTIVE V OA IN MEDICINE DELA)	1.584	1.558	1.524	1.491	1.456	1.422	
2.	Število prvih pregledov v osnovni zdravstveni dejavnosti na 1000 prebivalcev v občini	2.883	2.941	3.009	3.079	3.161	3.227	
3.	Število prebivalcev na enega zobozdravnika v zobozdravstvu v občini	2.312	2.102	1.977	1.875	1.778	1.688	
4.	Število prvih obiskov v zobozdravstveni dejavnosti na 1000 prebivalcev v občini	472	492	512	532	552	572	
5.	Delež dohodka kmečkega gospodarstva za zdravstveno varstvo (v %)	18,5	21,4	21,6	21,8	21,9	22,2	
6.	Delež dohodka drugih delovnih ljudi (npr. obrtnikov) za zdravstveno varstvo	5,55	7,32	7,27	7,22	7,19	7,09	
7.	Sredstva za zdravstveno varstvo v neposredni svobodni menjavi dela s TOZD zdravstvene dejavnosti za zdravstvene storitve, ki niso dogovorjene v zdravstveni skupnosti							
8.	Predvideno združevanje sredstev občanov za gradnjo ali opremo zdravstvenih objektov (v tisoč dinarjih) — združevanje za režijski investicijski program	7.827	16.261	15.879	14.840	14.071	14.763	
	Naslov objekta:							

RAZČLENITEV SREDSTEV ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO PO PRIORITETI ZA LETA 1981 - 1985

(K obrazcu E-1)							v 000 din
BESEDILO	1981	1982	1983	1984	1985	1981 - 1985	
Predvidena sredstva po obrazcu E-1 (normalna dejavnost, verificirane potrebe, investicije regije, vnašanje investicij v dejavnost)							
SKUPAJ	234.559	249.450	265.080	282.417	298.154	1.329.750	
Norma dejavnost (brez investicij in aktiviranja investicij)	186.445	197.902	211.556	225.870	241.341	1.063.114	
I. OVREDNOTENJE RAZČLENJENIH NALOG							
Normalna dejavnost in verificirane potrebe II. A 1 do vključno II. 5 in investicije brez evidentiranih ter vnašanje investicij v dejavnost brez evidentiranih	213.846	219.791	241.694	248.904	271.771	1.195.906	
— v % od dohodka	6,87	6,41	6,58	6,33	6,47		
— v % od bruto osebnega dohodka	12,6	12,48	13,19	13,06	13,71		
Normalna dejavnost in verificirane potrebe II. A 1 do vključno II. 7 in investicije brez evidentiranih ter vnašanje investicij v dejavnost brez evidentiranih	218.247	224.764	246.243	254.772	278.593	1.222.619	
— v % od dohodka	6,81	6,55	6,71	6,49	6,63		
— v % od bruto osebnega dohodka	12,88	12,76	13,44	13,37	14,06		
II. RAZČLENITEV VERIFICIRANIH POTREB							
A) Občinska in regionalna zdravstvena skupnost							
1. Razširitev kadrovskih normat. v zobozdravstvu	267	607	913	1.282	1.829	4.985	
2. Razširitev kadrovskih normativov v osnovnem zdravstvu	358	1.093	1.939	3.045	4.275	10.710	
3. Zaloge zdravil	2.006	2.104	2.207	2.317	2.430	11.064	
4. Višja poraba zdravil nad regijskim poprečjem	1.401	1.561	1.643	1.731	1.824	8.160	
5. Širše koriščenje bolnišnic in ambulantnega zdravljenja nad regijskimi normami	7.288	7.725	8.187	8.679	9.200	41.079	
6. Koriščenje bolniškega staleža nad regijskimi normami, več pravic	2.806	2.792	2.996	3.206	3.441	15.041	

Ad 3.
Pri zavodskem varstvu otrok in mladostnikov ni pričakovati porasta primerov oddaje v vzgojni zavod, saj je v sedanjem srednjeročnem obdobju bistven upad, ki pa se umirja. Nerešeni pa ostajajo primeri oddaje v zavode za usposabljanje in varstvo težje razvojno prizadetih mladostnikov. Trend porasta je predviden sredi naslednjega srednjeročnega obdobja ko bo predvidoma zgrajen nov zavod.

Ad 4.
Na področju rejništva ni predvidenih bistvenih sprememb.

Ad 5.
Družbena denarna pomoč, ki predstavlja upravičencem »edini vir preživetja« in »dopolnilni vir preživetja« se v sedanjem srednjeročnem obdobju zagotavlja v višini 50 % varstvene pokojnine iz preteklega leta in znaša v letu 1979 1.190.— din.

O uskladitvi družbenih denarnih pomoči so razpravljali: Odbor za družbeni plan pri republiškem IS, Zavod za plan SRS in SSS Slovenije. Na podlagi ugotovitev je bil sprejet sklep, kateri je vsebovan v SMERNICAH za pripravo družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 in se glasi: višina dogovorjene pomoči ne ustreza osnovnemu namenu zato se Skupnost socialnega skrbstva zavzema, da bi v naslednjem srednjeročnem obdobju zagotavljala denarno pomoč kot edini vir preživetja v višini ugotovljenih nominalnih življenjskih stroškov za starostnika. Ti pa znašajo (izračun v cenah l. 1978) 1.883 din. V tabeli pod tč. 5.1. in 5.1.2. je prikazan strošek po sedanjí višini denarnih pomoči in posebej razlika — kot še nedogovorjena naloga. V izračunu predstavlja »edini vir« 69 % povečanje »dopolnilni vir« pa 91 % povečanje. Primeri upravičencev dopolnilnega vira bodo tudi nekoliko porastli, saj je v smernicah predvidena ta pomoč še za telesno in duševno prizadete občane, ki živijo doma in so za delo nesposobni ter povsem odvisni od staršev.

Primeri časasnih denarnih pomoči že v sedanjem srednjeročnem obdobju rahlo naraščajo in bodo predvidoma tudi vnapij. Prejemniki so: osebe, ki čakajo na zaposlitev, nezaposlene, porodnice, dijaki in študentje, ki nimajo štipendije in drugi, ki so sčasno zapadli v finančne težave. Poprečno traja časna denarna pomoč 3 do 6 mesecev najdalj pa do 1 leta.

Tudi enkratne denarne pomoči so v porastu. Do teh so izjemoma upravičene tudi osebe, ki niso občani Jesenic in se na jeseniškem območju znajdejo v težavah in brez sredstev za povratek v domačo občino.

Ad 6.
Število primerov ne predvideva porasta. Prav tako pa se je potrebno dogovoriti, če naloga razvrščanja razvojno motenih otrok ne spada v področje zdravstvene in izobraževalne skupnosti.

Ad 7.
Naloga je nova. V letu 1979 potekajo priprave, izvajati pa se prične s 1/1-1980. Določa jo Zakon o zakonski zvezi in družinskih

OBČINSKA ZDRAVSTVENA SKUPNOST

RAZVOJNE MOŽNOSTI V PLANSKEM OBDOBJU 1981 - 1985 Z OBRAZLOŽITVIJO PLANSKIH ELEMENTOV V OBČINSKI ZDRAVSTVENI SKUPNOSTI JESENICE

Skupščina Občinske zdravstvene skupnosti Jesenice je na seji 11.6.1979 obravnavala poročilo o izvajanju zdravstvenega varstva v letih 1976-1978 z oceno razvojnih možnosti in prioriteten nalog v srednjeročnem obdobju 1981-1985. Ugotovitve, stališča in usmeritve skupščine so skupaj s smernicami za družbeni plan občine Jesenice za obdobje 1981-1985 osnove za planiranje zdravstvenega varstva v naslednjem srednjeročnem obdobju.

I.
Analize o izvajanju zdravstvenega varstva kažejo vrsto pozitivnih premikov. Že od leta 1977 dalje se večja obseg opravljenih storitev splošnega in dispanzerskega zdravstvenega varstva, učinkovitejša je tudi zdravstveno varstvo aktivnega prebivalstva, v katerega se vključujejo tudi prek neposredne menjave dela organizacij združenega dela. Organizirano se izvaja zdravstveno varstvo borcev NOV in to s sistematskimi preventivnimi pregledi v dispanzerjih za borce in s posebej razvitim zdraviliškim zdravljenjem borcev. Prvi rezultati se kažejo tudi v zniževanju oskrbnih dni v bolnišnicah in v skrajševanju ležalne dobe. Zdravstvena skupnost in zdravstvene organizacije si skupaj prizadevajo tudi za kontrolirano rast odsotnosti z dela. Učinkovito se izvajajo dogovorjeni stabilizacijski ukrepi, saj se je zmanjšala poraba zdravil, prav tako tudi odliv v izven regijske zdravstvene organizacije. Izvedena je bila v tem obdobju integracija zdravstva gorenjske regije, kar je osnova za boljšo organizacijo dela v zdravstvu in večjo učinkovitost zdravstvene dejavnosti. Zdravstvena skupnost je tudi sicer uspešna zagotoviti uresničevanje vseh tistih pravic, ki sta jih uvedla samoupravna sporazupravica in obveznostih.

V okviru regijsko sprejetega investicijskega programa so za uporabnike gorenjskih zdravstvenih skupnosti zagotovljene ali

razmerjih. Ocena izračuna stroškov temelji na podatku o številu sklenitev zakonskih zvez (poprečno 170 letno), ur predavanj (5 predavateljev, skupaj 180 ur letno), potni stroški predavateljev in najemnina prostorov.

Ad 8.
Ustanovitev delavnice za delo pod posebnimi pogoji je dogovorjena že v tekočem planskem obdobju. Izračun za obdobje 1981-1985 temelji na predpostavki, da bo ustanovljena do konca leta 1980 in vsebuje le stroške za redno dejavnost delavnice ter oskrbo za internatske primere.

Po obstoječih podatkih bi v začetku ustrezala kapaciteta 16 mest, od tega 4 internih, letno pa bi se večala za 2 mesti. Za interne primere je predviden strošek enak stroškom oskrbovancev v socialnem zavodu, za ostale primere pa prevoz in prehrana ter osebni dohodek za opravljanje strokovnih in tehničnih opravil. Niso pa vsebovani materialni stroški.

Ad 9.
Skupnost socialnega skrbstva je prevzela plačilo anuitet za odplačevanje kredita za izgradnjo socialnega zavoda že v tekočem planskem obdobju in ta obveznost ostane v isti višini za obdobje 1981-1985.

Ad 10.
Naloga organiziranja nege na domu je uvrščena že v tekočem planskem obdobju, tako pri Skupnosti socialnega skrbstva kot pri Skupnosti zdravstvenega zavarovanja in varstva. Predvidoma bo ustanovitelj zdravstvena skupnost, skupnost socialnega skrbstva bo v dejavnosti sodelovala in sofinancirala.

Ad 11.
Sredstva za sofinanciranje humanitarnih organizacij so planirana po 4,6 % stopnje rasti.

Ad 12.
Po 4,6 % stopnji rasti so planirane tudi ostale dogovorjene naloge (stroški varstva begavcev in repatriirancev, sofinanciranje Mladinskega sprejemališča v Ljubljani, sofinanciranje SSV, stroški za izvedenska mnenja, SDK provizija in dr.).

Ad 13.
Skupnost socialnega skrbstva nima za izvrševanje izvajalskih nalog, to je, za Center za socialno delo, potrebnih poslovnih prostorov. Vsled tega je pri prostorskem planiranju priložila potrebo za 120 kv. m tlorisne površine. Planirana sredstva predstavljajo realno višino za nakup teh prostorov.

Ad 14. in 15.
Solidarnostni program in program skupnih nalog je planiran v okviru dogovorjene stopnje realne rasti in sta v okviru republike že usklajena.

ozneje ocenjevanje delanezmožnosti, niti ni uveden laični nadzor nad odsotnostjo z dela zaradi bolezni.

II.

Za naslednje srednjeročno obdobje ostajajo tako za področje zdravstvenega varstva naslednje, še neuresničene ali nove naloge:

1. Nadalje krepiti osnovno zdravstveno varstvo in to kadrovsko, strokovno, po opremi in statusno-organizacijsko;

2. Razviti službo medicine dela v temeljnih organizacijah in povečati učinkovitost njenega dela;

3. Uvajati še naprej dispanzersko metodo dela tudi v splošnih ambulantah in to v tem srednjeročnem obdobju za kronične bolnike in občane, starejše od 50 let;

4. Z uvajanjem laične in strokovne nege na domu zmanjševati stopnjo hospitalizacij;

5. Dosledno izvesti delitev dela med osnovnim zdravstvom in bolnišnicami ter posameznimi bolnicami;

6. Izboljšati zobozdravstveno varstvo s hitrejšim zaposlovanjem kadra in zlasti z neposredno menjavo dela;

7. Še nadalje razvijati preventivo in akcije razširiti na širšo populacijo;

8. Organizirano in posebej skrbeti za zdravstveno varstvo aktivnega prebivalstva in za udeležence NOB;

9. Uvesti nadzor nad koriščenjem pravic iz zdravstvenega varstva zlasti bolniških dopustov z laično kontrolo ob sodelovanju medicine dela;

10. Zagotoviti, prostorsko in kadrovsko, možnosti za razvoj specialističnih dejavnosti;

11. Usposobiti kadre in zagotoviti potrebna materialna sredstva (zaloge in opremo) za potrebe zdravstva zaradi izvajanja nalog ljudske obrambe in družbene samozaščite;

12. Racionalizirati evidence in administrativne postopke pri delu na področju zdravstvenega varstva, zlasti v ambulantah in z uvedbo računalništva;

13. Razviti sodelovanje z drugimi interesnimi skupnostmi za izvajanje skupnih nalog in programov (zdravstveno varstvo otrok v vrtcih, nega na domu, varstvo in vzgoja prizadetih otrok);

14. Uresničevati svobodno menjavo dela v krajevni skupnosti in TOZD skladno z novim zakonom o zdravstvenem varstvu;

15. Prilagoditi sistem regijske solidarnosti rizikom in ciljem tega srednjeročnega obdobja, ob upoštevanju gospodarske rasti občin z območja regije.

16. Končati že začete investicije iz tega obdobja in razširiti materialno osnovo z novimi prostorskimi zmogljivostmi za tiste dejavnosti, ki so posebej problematične (specialistična dejavnost, dispanzeriji).

Vrsta navedenih prioritarnih nalog bo zahtevala več sredstev, če naj jih uspešno rešujemo v naslednjem planskem obdobju (naloge pod 1, 3, 6, 8, 10, 11, 12). Doseganje v tem obdobju postavljenih kadrovskih normativov in odpravljanje čakanjnih dob je možno le z dodatnim zaposlovanjem kadra. Več kadra zahteva tudi prehod na dispanzerske metode dela. Uvedba računalništva v okviru SOZD »Gorenjski zdravstveni center« za posodobitev evidenc in administrativnih postopkov zahteva investiranje tako v kadre kot prostore in bo to skupna naloga vseh občinskih zdravstvenih skupnosti z območja regije.

Vrsta drugih nalog, ki so za področje zdravstvenega varstva in za normalno izvajanje zdravstvene dejavnosti posebej pomembne, pa bo zahtevala tako od uporabnikov kot izvajalcev v zdravstveni skupnosti usklajen in racionalne pristop k programom zdravstvenega varstva, zlasti pa k izvajanju sprejetih programov. Uspešnost izvajanja vseh teh nalog in učinkovitost zdravstvenega varstva pa sta pogojena z nadaljnjim razvojem samoupravnega odločanja v zdravstveni skupnosti, zlasti pa s takim samoupravnim sporazumevanjem in dogovarjanjem, ki bo upoštevalo interese in potrebe uporabnikov in po postavljenih družbenih in zakonskih izhodiščih vrednotile delo izvajalcev zdravstvenega varstva.

OPOMBA: Gradivo pod I. in II. je povzetek poročila o izvajanju zdravstvenega varstva v letih 1976–1978 in sprejetih usmeritev za obdobje 1981–1985.

III.

OBRAZLOŽITEV ELEMENTOV ZA SKLENITEV SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV O TEMELJH PLANOV ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI ZA OBDOBJE 1981–1985

V skladu z republiko metodologijo za določitev elementov za sklenitev samoupravnih sporazumov o temeljih planov zdravstvenih skupnosti v Sloveniji, sprejeto dne 16. 7. 1979, so bili pripravljeni podatki za tabelo E-1 in E-2.

Pri tem so bili za naslednje srednjeročno obdobje upoštevani naslednji dokumenti:

1. ocena razvojnih možnosti in prioritarnih nalog zdravstva v naslednjem srednjeročnem obdobju 1981–1985;

2. smernice za sestavo družbenega plana občine Jesenice za obdobje 1981–1985;

3. usmeritve glede razvojnih nalog zdravstva za naslednje srednjeročno obdobje, ki jih je sprejela Zdravstvena skupnost Slovenije;

4. osnutek zakona o zdravstvenem varstvu;

5. investicije, varificirane na skupščinah občinskih zdravstvenih skupnosti in evidentirane glede na razvojne naloge;

Ker so nekateri pomembni temelji teh elementov še nejasni in samoupravno še neopredeljeni, je možno, da se bodo naknadno posamezni sestavni deli teh elementov še spremenili. Do določenih sprememb bo prišlo tudi z uskladjitvijo z razvojnimi usmeritvami izvajalcev zdravstvenega varstva v regiji (po elementih E-3), čeprav sklepi organov zdravstvene skupnosti obvezujejo izvajalce in uporabnike. Pri vsem tem ostaja odprto vprašanje, kako uskladiti razvojne interese te zdravstvene skupnosti z razvojnimi težnjami pomembnih izvajalcev izven regije, konkretno z bolnicami in klinikami ljubljanske regije.

I. PRESKRBLJENOST PREBIVALSTVA

Izvajanje zdravstvenega varstva

V naslednjem srednjeročnem obdobju je predvideno, da se pospešeno razvija osnovno zdravstveno varstvo, bolnišnično in specialistično zdravstveno varstvo pa naj ostane na doseženi ravni oz. naj bi celo prišlo do zmanjšanja. V tej zdravstveni skupnosti, kjer je bilo osnovno zdravstveno varstvo že doslej bolj razvito v primerjavi z republiškimi poprečki, koriščenje bolničnih in specialističnih storitev pa tudi višje od republiških poprečkov, kar zlasti velja za bolnične oddelke v regiji, je predviden za plansko obdobje 1981–1985 naslednji razvoj:

1. preskrbljenost prebivalstva z osnovnim zdravstvenim varstvom naj bi se sicer manj povečala kot je to predvideno v republiki, pa vendar pomeni povečanje kadra do izpolnitve delno izboljšanih kadrovskih normativov v regiji enega izmed najpomembnejših vzrokov povečanja sredstev za izvajanje zdravstvenega varstva. Po predvidenih normativih naj bi se povečal zdravstveni kader v splošnih ambulantah za odrasle, ambulantah za pedšolske in šolske otroke, v patronažni in fizioterapiji, medicini dela, prometa in športa;

2. Preskrbljenost prebivalstva z zobozdravstvenim varstvom naj bi se najbolj povečala. V letu 1978 je bila nižja od podatka za republiko, v letu 1985 pa naj bi bila celo delno nad republiškim poprečkom, kar pomeni tudi ustrezno povečanje sredstev za financiranje.

3. Preskrbljenost prebivalstva s specialističnim zdravstvenim varstvom je v primerjavi z republiškimi podatki nizka, zato na tem področju ni možno predvideti zmanjšanja. Aktiviranje investicij, dogovorjenih v tem obdobju in ugodnejši kadrovski normativ za RTG ambulate in ortopedske ambulate, bo prineslo delno razširitev in povečalo dostopnost;

4. Število obstoječih postelj v bolnišnicah v regiji 1000 prebivalcev naj bi se v naslednjem srednjeročnem obdobju postopoma zmanjševalo, toda zdravstveni in ostali kader naj bi se povečeval do veljavnih regijskih norm. Nivo koriščenja bolničnih kapacitet (število bolničnih oskrbnih dni v bolnicah na 1000 prebivalcev v občini), ki jih je bilo v letu 1978 nad republiškim poprečkom, naj bi se do leta 1985 zmanjševalo vendar bo tudi še v letu 1985 nad republiškim poprečkom.

II. E-1 DELEŽ DOHODKA ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO IN LETNE STOPNJE RASTI

Delež dohodka za zdravstveno varstvo v zdravstvenih skupnostih gorenjske regije bi se moral v naslednjem obdobju precej povečati. Poprečna letna stopnja rasti sredstev v letih 1981–1985 znaša 9,5 % torej je nad rastjo družbenega proizvoda 6–8 %. Če znašajo sredstva za zdravstvo po tem izračunu v letu 1978 145.157.000 din, se bodo le ta v letu 1985 podvojila.

Razlogi za večanje sredstev poleg že omenjenega povečanja v skladu z raširjenimi kadrovskimi normativi so:

1. višje cene zdravljenja v zdravstvenih organizacijah izven regije v SR Sloveniji, zlasti v ljubljanskih klinikah, kar je razvidno že iz visokega porasta stroškov v letu 1979;

2. uskladitev vrednostnega dela zdravstvenih delavcev v regiji z delavci v združenem delu;

To pomeni, da je upoštevan v stroških za leto 1978 enak osebni dohodek, kot je bil dosežen na pogojno nekvalificiranega delavca v združenem delu v regiji (4.471 din). V pomembnih zdravstvenih organizacijah v republiki je bila ta uskladitev dejansko dosežena že v letu 1979;

3. aktiviranje zdravstvenih investicij;

Vlaganje v večje naložbe zdravstva v regiji, ki se je začelo že leta 1972, bo zaključeno pri pomembnih projektih v prvih letih naslednjega srednjeročnega obdobja. Z aktiviranjem teh investicij (Splošna bolnica Jesenice, Zavod za socilano medicino in higieno Kranj, specialistični objekt pri TOZD Zdravstveni dom Kranj, Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj) se bo nivo zdravstvenih storitev v regiji kvalitativno dvignil in razširil, s tem pa so povezani tudi večji stroški vzdrževanja novih kapacitet. Za vse obdobje so ocenjeni na 31.490.000 din.

4. v okviru izvajanja nalog ljudske obrambe in družbene samozaščite je upoštevana zagotovitev trimesečnih zalog zdravil;

5. nova obveznost do solidarnosti v SR Sloveniji in povečano v regiji;

Nova obveznost do solidarnosti v SRS je rezultat izračuna prihodkov in odhodkov za zagotovljeni republiški program po metodologiji Zdravstvene skupnosti Slovenije. V primerjavi s sedanjim enotnim programom gre za razširitev pravic pri ostarelih kategorijah prebivalcev in za uvajanje denarnih nadomestil pri kmetih (to se pozna tudi pri planiranju denarnih nadomestil). V tekočem srednjeročnem obdobju obveznosti do republiške solidarnosti za enotni program ni bilo.

V zvezi s sedanjim sistemom solidarnosti v regiji so predvidene spremembe. Do solidarnosti, ki bi se dokončno določala le pri letnih planih, naj bi bila upravičena le tista občinska zdravstvena skupnost, ki bo sama prispevala sredstva najmanj v višini poprečne regijske prispevne stopnje. Izredno nizko planiranje porasta osebnega dohodka po sedežnem principu v posameznih občinah te regije za naslednje obdobje le navidez povečuje potrebo po povečanju solidarnosti. Če bodo še naprej osebni dohodki v občinah, ki dobivajo solidarnost, enako hitro naraščali ali hitreje kot v tistih, ki jo dajejo, planirana regijska solidarnost ne bo uresničena.

Objektivno pogojuje povečanje regijske solidarnosti spremenjeni način upoštevanja prispevka za zdravstveno varstvo upokojencev, saj je ta prispevek dejansko predstavljal v letu 1978 v nekaterih občinah v regiji 0,9 % in 1 % v drugih pa dobrih 1,5 %.

Vprašanje solidarnosti je tudi povezano z načinom združevanja sredstev, t.j. po sedežnem ali domicilnem principu, ker se višina osebnega dohodka po enem ali drugem principu razlikuje.

6. povečanje pravic v skladu s sporazumom o pravicah in obveznostih;

Izvajanje razširjenih pravic in povečanje participacije, ki je bilo v letu 1978 upoštevano postopoma in šele v drugem polletju, se v naslednjih letih hitreje uveljavlja. Gre za razširitev preventivne dejavnosti, usklajevanje denarnih nadomestil z rastjo življenjskih stroškov, širitev zdravstvenega varstva borcev in uresničevanje novih pravic iz zagotovljenega programa v skladu z novim zakonom o zdravstvenem varstvu.

7. povečanje sredstev za investicijski program;

Za investicije se zbirajo sredstva v obliki skupnega programa za republiko ter v obliki investicijskega programa v regiji. Sredstva namenjena investicijam, so bila doslej razmeroma nizka. To se je odražalo tudi skozi nizko prispevno stopnjo.

	1978	1981	1982	1983	1984	1985
1. Število zaposlenih						
2. Število prebivalcev na enega zdravnika v osnovni zdravstveni dejavnosti v občini (brez preventive v OA in medicini dela)	1.584	1558	1.524	1.491	1.456	1.422
3. Število prvih pregledov v osnovni zdravstveni dejavnosti na 1000 prebivalcev v občini	2.883	2.941	3.009	3.079	3.161	3.227
4. Število prebivalcev na enega zobozdravnika v zobozdravstvu v občini	2.312	2.102	1.977	1.875	1.778	1.688
5. Število prvih obiskov v zobozdravstveni dejavnosti na 1000 prebivalcev v občini	472	492	512	532	552	572
6. Število prebivalcev na enega zdravnika v specialistični ambulantni dejavnosti v regiji	7.450	7.163	6.887	6.623	6.368	6.123
7. Število prvih pregledov v specialistični ambulantni dejavnosti na 1000 prebivalcev v občini	625	656	689	724	760	798
8. Število obstoječih postelj v bolnišnicah v regiji na 1000 prebivalcev v regiji	6,63	6,38	6,31	6,24	6,17	6,10
9. Število bolniških oskrbnih dni v bolnišnični dejavnosti na 1000 prebivalcev v občini	2.557	2.532	2.507	2.482	2.458	2.433
Poprečni odstotek za delo nezmožnih delavcev						

Zap. št.	ELEMENT	1978	1981	1982	1983	1984	1985
1	2	3	4	5	6	7	8
11. Delež dohodka za zdravstveno varstvo v neposredni svobodni menjavi dela							
12. Delež dohodka	SKUPAJ*)	5,55	7,32	7,27	7,22	7,19	7,09
13. dohodka	– medicinsko dela	–	–	–	–	–	–
14. za zdrav.	– zobozdravstveno varstvo	–	–	–	–	–	–
15. stveno	– druge oblike osnovnega zdravstvenega varstva	0,22	0,27	0,29	0,30	0,31	0,33
16. varstvo	– specialistično ambulantno dejavnost	0,76	0,95	0,97	0,98	1,00	1,02
17. v zdrav.	– bolnišnično in zdravniško dejavnost	0,25	0,30	0,31	0,31	0,31	0,32
18. stvenih	– zdravila in ortopedske pripomočke	1,93	2,54	2,59	2,61	2,59	2,57
19. skupnostih	– reševalne prevoze	0,52	0,52	0,51	0,51	0,50	0,50
20. (v %)	– nadomestila in druga izplačila	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,07
21.	– investicije skupaj	0,82	0,93	0,96	0,98	1,00	1,02
	– od tega v Zdrav. skup. Slov.	0,40	0,61	0,50	0,44	0,39	0,36
22.	– solidarnost na ravni regije	0,10	0,11	0,05	0,04	0,03	0,01
23.	– solidarnost na ravni SR Slovenije	0,09	0,17	0,18	0,16	0,19	0,20
	– skupni program na ravni SRS	–	0,40	0,36	0,33	0,30	0,20
24. Delež osebnega prispevka uporabnikov (participacij) za zdravstvene storitve (2 %)		0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
		2,1	3	3	3	3	3

*) Preračun sredstev za zdravstveno varstvo po veljavni prispevni osnovi

	1978	1981	1982	1983	1984	1985
Delež dohodka za zdravstveno varstvo v zdravstvenih skupnostih SKUPAJ, preračunan v odstotek prispevka od osebnega (bruto) osebnega dohodka	9,73	13,85	14,17	14,47	14,82	15,05

Za naslednje obdobje je najvišji znesek za investicije predviden v letu 1981 (v regiji in SRS), nato pa naj bi postopoma investicijska vlaganja zmanjševali. V leto 1981 pade vrsta že začeti investicij, za katere je čimprejšnja dograditev racionalna. Sredstva za investicijski program naj bi tudi v naslednjem obdobju združevali po enotni regijski prispevni stopnji. Poprečna prispevna stopnja znaša 0,83 %. Podaljšanje tega sistema omogoča dokončanje enotne obnove in razširitev zdravstvenih kapacitet v vseh občinah regije.

8. stroški v zvezi s koriščenjem neposrednega zdravstvenega varstva in bolniškega staleža nad regijskim nivojem.

Ti stroški niso osnova za regijsko solidarnost, dejansko pa so bili problem vsega tekočega planskega obdobja, zato so za naslednje obdobje dodatno upoštevani. Z obdobje 1981–1985, pomenijo samo v okviru neposrednega zdravstvenega varstva 41.079.000 din.

V okviru Občinske zdravstvene skupnosti Jesenice je v teh elementih upoštevano, da naj bi iz združenih investicijskih sredstev zagotovili:

– dokončanje izgradnje, adaptacijo in opremo ter priključitev na toplovod v Splošni bolnici Jesenice,

– adaptacijo in medicinsko opremo v TOZD ZD Jesenice (na Jesenicah, v Kranjski gori in Žirovnici)

– adaptacijo in medicinsko opremo v obratni ambulanti Železarne

– medicinsko opremo v lekarni na Jesenicah.

9. delež osebnega prispevka uporabnikov (participacija) naj bi ostal enak;

Če bi uveljavili razširjeno participacijo za zobozdravstvo odraslih, bi s tem zagotovili učinkovitejše zadovoljevanje potreb uporabnikov.

Preračun sredstev za zdravstveno varstvo po veljavni prispevni stopnji.

Sredstva, ki naj bi jih združevali delavci v združenem delu v zdravstveni skupnosti, vsebujejo tudi del, ki ga je doslej odstopila skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja za zdravstveno varstvo upokojencev ter vse pavšalne prispevke, ki so bili obveznost združenega dela, drugih interesnih skupnosti ali pa družbenopolitične skupnosti.

Dejansko prispevne stopnje so bile doslej vedno nižje od planskih, ker je osebni dohodek naraščal hitreje od priznanega naraščanja cen.